

Rada Miejska w Ulanowie

STUDIUM

Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta ULANÓW

Załącznik Nr I
do Uchwały Nr XXII/156/2001 Rady Miejskiej w Ulanowie z dnia 30 kwietnia 2001r.

CZĘŚĆ I

zawierająca tekst:

- Uchwała
- Informacje wprowadzające
- Uwarunkowania realizacji celów rozwoju przestrzennego gminy i miasta
- Szanse i zagrożenia rozwoju gminy i miasta Ulanów

*I zmiana Studium uchwalona
Uchwałą Nr IX/41/2007
Rady Miejskiej w Ulanowie
z dnia 14 września 2007r.*

Ulanów 2001 rok

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta ULANÓW

CZĘŚĆ I.

UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA ULANÓW.

UCHWAŁA Nr XXII/ 156/ 2001 RADY MIEJSKIEJ w ULANOWIE	4
A. INFORMACJE WPROWADZAJĄCE	13
A. 1. Zespół autorski	13
A. 2. Informacje formalno – prawne	14
A. 2.1. Podstawa prawna i zakres opracowania studium	14
A. 2.2. Zadania studium	14
A. 2.3. Metoda i tryb opracowania	15
A. 3. Materiały wejściowe do opracowania	16
B. UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA ULANÓW	16
B. 1. Powiązania funkcjonalno–przestrzenne gminy i miasta Ulanów	16
B. 1.1. Powiązania funkcjonalne zewnętrzne	16
B. 1.1.1. Dane ogólne o mieście i gminie	16
B. 1.1.2. Powiązania z najważniejszymi ośrodkami administracyjnymi i gospodarczymi województwa	18
B. 1.1.3. Położenie gminy w strefie polityki przestrzennej według „Materiałów do planu zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego”	19
B. 1.2. Powiązania funkcjonalno – przestrzenne wewnętrzne	23
B. 1.2.1. Hierarchia układu osadniczego gminy	23
B. 1.2.2. Funkcje jednostek osadniczych	23
B. 1.2.3. Stan zagospodarowania i przeznaczenia terenów gminy	23
B. 2. Zasady funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego	24
B. 2.1. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego	24
B. 2.1.1. Położenie geograficzne i morfologia terenu	24
B. 2.1.2. Budowa geologiczna	24
B. 2.1.3. Zasoby surowcowe	25
B. 2.1.4. Klimat	25
B. 2.1.5. Środowisko wodne	26
B. 2.1.6. Środowisko atmosferyczne	28
B. 2.1.7. Gleby – stopień zanieczyszczenia	29
B. 2.1.8. Promieniowanie elektromagnetyczne	30
B. 2.1.9. Klimat akustyczny	30
B. 2.1.10. Ogólna ocena stanu środowiska	30
B. 2.1.11. Walory krajobrazowe	31
B. 2.1.12. Świat roślinny, zwierzęcy, system powiązań ekologicznych	31
B. 2.2. Zasoby przyrody objęte ochroną prawną i proponowaną do ochrony	33
B. 2.3. Zagrożenia środowiskowe	36
B. 2.4. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego	37
B. 2.4.1. Uwarunkowania ochronne wynikające z przepisów szczególnych i norm prawa lokalnego	37
B. 2.4.2. Uwarunkowania ochronne obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych	38
B. 2.4.3. Uwarunkowania wynikające z zagrożeń naturalnych	38
B. 2.4.4. Uwarunkowania wynikające z przeobrażeń środowiska	38
B. 2.5. Uwarunkowania kulturowe miasto i gmina Ulanów	38
B. 2.5.1. Historia gminy – zarys dziejów	38
B. 2.5.2. Obiekty i tereny chronione prawem	41
B. 2.5.3. Zespoły, obiekty wskazane do objęcia ochroną	43

B. 2.5.4. Istniejące walory krajobrazowe _____	53
B. 2.5.5. Uwarunkowania wynikające z jakości środowiska kulturowego _____	54
B. 3. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców _____	54
B. 3.1. Sytuacja demograficzna gminy i miasta Ulanów _____	54
B. 3.1.1. Sytuacja demograficzna gminy i miasta na tle powiatu i gmin sąsiednich _____	54
B. 3.1.2. Sytuacja demograficzna wewnątrz gminy Ulanów _____	56
B. 3.2. Stan infrastruktury społeczno – socjalnej gminy i miasta Ulanów _____	61
B. 3.2.1. Oświata _____	61
B. 3.2.2. Ochrona zdrowia i opieka społeczna _____	63
B. 3.2.3. Kultura _____	65
B. 3.2.4. Sport i turystyka _____	66
B. 3.2.5. Usługi handlu, gastronomii i rzemiosła _____	69
B. 3.3. Sytuacja gospodarcza gminy i miasta Ulanów _____	70
B. 3.3.1. Rolnictwo, struktura władania _____	70
B. 3.3.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej i prawa własności gruntów _____	76
B. 3.3.3. Rynek pracy. Bezrobocie _____	77
B. 3.4. Warunki życia mieszkańców _____	79
B. 3.4.1. Zasoby mieszkaniowe gminy i miasta Ulanów _____	79
B. 3.4.2. Ocena poziomu życia mieszkańców _____	80
B. 3.5. Uwarunkowania wynikające z potrzeby ochrony ludności przed zagrożeniami żywiołowymi _____	81
B. 3.5.1. Zagrożenia żywiołowe i katastrofalne _____	81
B. 3.5.2. Zagrożenia powodziowe _____	82
B. 3.5.3. Zagrożenia pożarowe _____	82
B. 3.5.4. Zagrożenia chemiczne _____	82
B. 3.5.5. Skażenia promieniotwórcze _____	82
B. 4. Funkcjonowanie systemu transportowego _____	83
B. 4.1. Komunikacja drogowa _____	83
B. 4.1.1. Układ drogowo – uliczny _____	83
B. 4.1.2. Obciążenie ruchem zewnętrznym drogi krajowej i wojewódzkiej _____	86
B. 4.1.3. Ocena funkcjonowania układu drogowego _____	87
B. 4.1.4. Komunikacja zbiorowa _____	88
B. 4.1.5. Komunikacja indywidualna _____	88
B. 4.1.6. Drogi transportu rolniczego _____	91
B. 4.2. Komunikacja kolejowa _____	91
B. 4.2.1. Linia kolejowa normalnotorowa _____	91
B. 4.2.2. Linia kolejowa szerokotorowa _____	92
B. 5. Wyposażenie w zakresie infrastruktury technicznej _____	92
B. 5.1. Elektroenergetyka _____	92
B. 5.2. Telekomunikacja _____	94
B. 5.3. Zaopatrzenie w gaz _____	97
B. 5.4. Zaopatrzenie w wodę _____	97
B. 5.5. Gospodarka ściekowa _____	97
B. 5.6. Gospodarka odpadami _____	98
B. 5.7. Stosunki wodne i ich regulacja _____	100
B. 6. Uwarunkowania prawne _____	100
B. 6.1. Uwarunkowania wynikające z polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa _____	100
B. 6.2. Działanie przepisów szczególnych _____	101
C. SZANSE I ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ULANÓW _____	102
C.1. Sfera ekologiczna i przyrodniczo – kulturowa _____	102
C. 2. Sfera istniejącego zainwestowania _____	102
C. 3. Sfera społeczno – gospodarcza _____	103
C. 4. Sfera infrastruktury technicznej _____	105

Uchwała Nr XXII/156/2001
Rady Miejskiej w Ulanowie
z dnia 30 kwietnia 2001r.
w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Ulanów.

=====

Na podstawie art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym — / Dz. U. z 1999 r., Nr 15 poz. 139, Nr 41, poz. 412 i Nr 111, poz. 1279/, Rada Miejska w Ulanowie

postanawia, co następuje:

§ 1

Uchwała się studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Ulanów, jako akt kierownictwa wewnętrznego określający politykę przestrzenną miasta i gminy.

§ 2

Ilekroć w dalszej części uchwały będzie mowa o „Studium”, należy przez to rozumieć Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

§ 3

Studium stanowi instrument służący przygotowaniu i podejmowaniu przez władze gminy następujących działań w ramach określonej polityki przestrzennej.

- Koordynujących zakres i kolejność sporządzania planów miejscowych, oraz możliwość tworzenia innych przepisów gminnych w zakresie gospodarki przestrzennej.
- Negocjacyjnych związanych z wprowadzeniem zadań rządowych do planów miejscowych, oraz z uwzględnieniem interesów gminy w polityce regionalnej.
- Inspirujących aktywną rolę władz gminy na rzecz rozwoju przestrzennego.
- Promujących rozwój ekonomiczno - społeczny.

§ 4

Kierunki rozwoju społeczno - gospodarczego gminy wyrażone zostały dążeniem do realizacji najistotniejszych celów tego rozwoju, a to:

- Poprawa jakości życia społeczeństwa z uwzględnieniem tworzenia szansy dla każdego mieszkańca.

- Umacnianie rozwoju ekologicznie zrównoważonego.
- Ochrona dziedzictwa kulturowego.
- Generowanie efektywnego rozwoju.

§ 5

Ustala się następujące kierunki polityki przestrzennej:

1. Głównymi ustaleniami dla polityki rozwoju gospodarczego gminy i miasta Ulanów jest dążenie do ochrony walorów środowiska naturalnego i kulturowego przy jednoczesnym zapewnieniu jej zrównoważonego rozwoju. Oznacza to taką organizację przestrzeni, która eliminowałaby ilość konfliktów między ochroną środowiska i dóbr kultury, a rozwojem gospodarczym i działaniami na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców (szczególnie terenów mieszkaniowych). Przedstawione aspekty polityki przestrzennej dotyczą zagospodarowania obszaru wynikające z ograniczeń szczegółowo ustalonych w przepisach szczególnych i normatywnych, względnie proponowane do przyjęcia w ramach ustaleń planów miejscowych jako prawa lokalnego z uwagi na powszechną konieczność zabezpieczenia powszechnych uznanych wartości. Dotyczy to szczególnie zapewnienia warunków ochrony środowiska i ochrony dóbr kultury.
2. Oprócz zapewnienia realizacji przestrzennych aspektów ochrony środowiska, w tym zieleni, krajobrazu, dóbr kultury, a także zabezpieczenia warunków dla funkcjonowania i realizacji ponadlokalnych celów publicznych do podstawowych zadań polityki przestrzennej gminy i miasta Ulanów należą:
 - a. Stworzenie warunków przestrzennych dla poprawy jakości życia mieszkańców.
 - b. Stworzenie warunków przestrzennych dla ożywienia życia gospodarczego miasta i gminy /w tym także dla przekształceń rolnictwa i wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej/ oraz wykorzystania warunków przyrodniczych dla rozwoju turystyki i rekreacji.
 - c. Zwiększenie efektywności gospodarowania terenami oraz zapewnienia warunków ładu przestrzennego.
3. W zakresie poprawy warunków życia mieszkańców kierunki polityki przestrzennej dotyczą:
 - a. Zabezpieczenia odpowiedniej wielkości terenów mieszkaniowych w obszarach posiadających szczególne predyspozycje dla rozwoju tej funkcji, w warunkach nie stwarzających istotnych kolizji z występującymi zasadami przyrodniczo - krajobrazowymi i uwarunkowaniami wynikającymi z wymogów ochrony środowiska i zasobów kulturowych.

- b. Tworzenie warunków dla rozwoju inicjatyw zmierzających do uruchomienia działalności związanej z obsługą ludności w zakresie usług komercyjnych /handel, gastronomia, rzemiosło usługowe, obsługa turystyki i rekreacji/.
 - c. Zapewnienie przestrzennych warunków sprzyjających rozbudowie systemów infrastrukturalnych.
 - d. Udoskonalanie systemu komunikacyjnego oraz zapewnienie warunków dostępności do wyznaczonych terenów mieszkaniowych.
4. W odniesieniu do ożywienia życia gospodarczego w obszarze gminy, poza wspomnianym tworzeniem warunków dla uruchomienia działalności związanej z obsługą ludności, politykę przestrzenną należy ukierunkować na:
- a. Wykorzystanie istniejącego zainwestowania tj. zakładów działalności gospodarczej drobnej wytwórczości oraz ośrodków rekreacji.
 - b. Pełne wykorzystanie walorów środowiskowych dla rozwoju turystyki i rekreacji.
 - c. Wyznaczenie nowych terenów dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym szczególnie usług i urządzeń obsługi mając na uwadze następujące uwarunkowania:
 - wspieranie inicjatywy lokalnej ludności w zakresie uruchomienia drobnej działalności gospodarczej - wzmocnienie lokalnego rynku pracy.
 - tworzenie warunków dla rozwoju przyjaznych dla środowiska rolniczych gospodarstw ekologicznych oraz agroturystycznych w obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
5. Zwiększenie efektywności gospodarowania przestrzenią dotyczy zarówno gospodarowania terenami, jak i zasobami kubaturowymi i jest związane z:
- a. Intensyfikacją użytkowania terenów poprzez uzupełnienia lub rozbudowę istniejącego programu kubaturowego oraz wykonanie pełnego programu towarzyszącego lub uzupełniającego /zieleni i urządzeń komunikacyjnych/.
 - b. Przeciwdziałaniem rozproszaniu zabudowy.
 - c. Zmianą funkcji lub charakteru, niektórych terenów przez wprowadzenie bardziej intensywnej formy w dostosowaniu do warunków lokalnych /szczególnie uwarunkowań środowiskowych/.
 - d. Racjonalnym gospodarowaniu istniejącymi obiektami kubaturowymi i ich wykorzystaniu poprzez ustalenie odpowiednich funkcji użytkowych /dotyczy obiektów stanowiących mienie gminne lub własność Skarbu Państwa/.
 - e. Powyższe wiąże się z prawidłowym wykorzystaniem istniejącego oraz projektowanego uzbrojenia, a konsekwencją tych działań winno być osiągnięcie poprawy ładu przestrzennego.

6. Bardzo istotnym w zakresie ładu przestrzennego jest określenie skali i formy nowej zabudowy, szczególnie jednorodzinnej, dla zharmonizowania z krajobrazem oraz najbliższym otoczeniem poprzez wykonanie, a następnie tworzenie zachęt do stosowania katalogu powtarzalnych projektów indywidualnych uwzględniających elementy regionalnej architektury.

§ 6

Ustala się następujące kierunki i zasady rozwiązań komunikacji i infrastruktury technicznej:

1. W zakresie komunikacji drogowej:

- Gminę kwalifikuje się jako obszar o zadowalającej dostępności komunikacyjnej od strony drogi krajowej Nr 19, natomiast brak powiązania z układem ponadlokalnym w kierunku wschodnim.
- Zaleca się nawiązanie współpracy i współdziałania samorządu gminnego z samorządami wyższych szczebli w celu przystąpienia do modernizacji dróg powiatowych zwłaszcza odcinków, które bezpośrednio obsługują miejscowości gminne.
- Ukierunkowanie działań modernizacji dróg gminnych na te, które stanowią główne elementy lokalnego układu obsługującego, zgodnie z kierunkiem planowanych przemian i w zależności od przyjętych priorytetów rozwoju gospodarczego.

2. W zakresie komunikacji kolejowej:

- Brak popytu na kolejowe przewozy pasażerskie z obszaru gminy uzasadnia kierowanie ich na transport autobusowy jako bardziej uzasadniony ekonomicznie.

3. W zakresie elektroenergetyki:

- Zaopatrzenie gminy w energię elektryczną odbywać się będzie z GPZ 110/15 „Janów Lubelski”, z którego moc wyprowadzana jest na terenie gminy 2-ma liniami napowietrznymi 15 kV „Nisko – Wólka Tanewska” i „Rudnik – Ulanów – Mostki” do 50-ciu stacji transformatorowych 15/0,4 kV zasilającymi odbiorców gminy. Zasilanie rezerwowe przewidziane jest z GPZ 110/15 „Rudnik” lub „Nisko”.
- Perspektywiczny wzrost zapotrzebowania mocy przez nowych odbiorców jak również dla zapewnienia dostaw energii istniejącym odbiorcom o właściwych parametrach, realizowany będzie poprzez budowę stacji transformatorowych 15/0,4 kV, sieci średniego i niskiego napięcia w miejscowościach: Dąbrowica, Wólka Tanewska, Ulanów, Kurzyna Mała oraz remontu kapitalnego sieci niskiego napięcia zasilających odbiorców

w miejscowości: Dąbrowica, Wólka Tanewska, Huta Deręgowska, Bieliny, Wólka Bielińska, Bieliniec, Glinianka, Kurzyna Średnia i Kurzyna Mała.

4. W zakresie telekomunikacji:

Zapewnienie łączności telefonicznej wszystkim chętnym mieszkańcom gminy odbywać się będzie poprzez:

- Rozbudowę istniejących central cyfrowych w Ulanowie, Kurzynie Średniej i Bielinach.
- Rozbudowę sieci miejscowej przez TP S.A. Zakład Telekomunikacji w Tarnobrzegu - Rejon Obsługi Klienta w Stalowej Woli - w najbliższej perspektywie planowana jest w miejscowościach: Wólka Tanewska dla około 80 abonentów oraz Kurzyna Mała dla około 20 abonentów oraz w Dąbrówce dla wszystkich zainteresowanych.
- Rozwój telefonii komórkowej.

5. Zaopatrzenie w wodę:

- Uznaje się, że docelowym źródłem pokrywającym potrzeby bilansowe mieszkańców gminy pozostaje ujęcie Bieliniec o zatwierdzonych zasobach w kategorii „B” 160 m składające się z:
 - 4 studni głębinowych.
 - Stacji uzdatniania wody.
 - Zbiorników wyrównawczych Bukowina 300 m³ i Wólka Tanewska 600 m³.
 - Pompownie strefowe Wólka Tanewska i Borki.

6. Gospodarka ściekowa:

Jako kierunkowe zadanie ustala się skanalizowanie całego obszaru gminy. Dla realizacji tak postawionego celu niezbędne będzie:

- Rozbudowa istniejącej biologicznej oczyszczalni ścieków o przepustowości 600 m³/d do wielkości około 1000 m³/d.
- Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami dla poszczególnych sołectw.
- Dla terenów z rozproszoną zabudową gdzie brak uzasadnienia ekonomicznego dla realizacji kanalizacji sanitarnej, należy zapewnić odbiór ścieków gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych.

7. Zaopatrzenie w gaz:

Zrealizowana sieć średnioprężna stwarza możliwość całkowitej gazyfikacji obszaru gminy, a w pierwszej kolejności dotyczy to dotychczas nie zgazyfikowanych obszarów:

- Sołectwo Borki.
- Sołectwo Dąbrowica.
- Miasto Ulanów - ul. Zwolaki.

8. Gospodarka wodna:

W zakresie regulacji stosunków wodnych podstawowym zadaniem jest realizacja zbiornika wodnego na rzece Tanwi. W zakresie realizacji melioracji szczegółowych to bieżąca modernizacja i konserwacja na obiektach:

- Dąbrówka - Dyjaki;
- Chodziec - Pyszanka;
- Bielinieć - Glinianka w tym, odbudowa cieku Jaruga na długości około 2,5 km.

Kierunkowo uzupełnienie melioracji szczegółowych na terenie sołectw: Dąbrówka i Huta Deręgowska.

9. Gospodarka odpadami:

Za podstawowe zadanie uznaje się modernizację istniejącego składowiska odpadów komunalnych z godnie z opracowanym projektem tak by spełniał wymogi budowlane i norm ochrony środowiska.

Należy dążyć do wprowadzenia systemu selektywnej zbiórki odpadów dla obszaru całej gminy.

10. Ciepłownictwo:

Uznaje się za celowe podtrzymywanie istniejącej tendencji do zabezpieczenie potrzeb ciepłych w zakresie C.O., C.W. poprzez lokalne systemy głównie przy wykorzystaniu jako czynnika grzewczego gazu ziemnego.

§ 7

Ustala się obszary, dla których zachodzi obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- Centrum wielofunkcyjne gminy - miasta Ulanów, ze szczególnym uwzględnieniem warunków ochrony konserwatorskiej układu urbanistycznego;
- Obszar zbiornika małej retencji na Tanwi;
- Miejscowość Bieliny - teren zabudowy wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej i ochrony ekologicznej.

§ 8

Zobowiązuje się Zarząd Gminy i Miasta do realizacji polityki przestrzennej na obszarze gminy w oparciu o kierunki i zasady zawarte w „Studium”.

§ 9

Integralną część uchwały stanowią:

- **Załącznik Nr I:**
zawierający część opisową:

Część I:

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy i miasta Ulanów.

Część II:

Polityka rozwoju i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Ulanów.

Załącznik Nr II:

zawierający część rysunkową:

plansza Nr 1. Polityka i kierunki zagospodarowania przestrzennego.
Skala 1 : 10 000.

plansza Nr 2. Kierunki i zasady polityki przestrzennej infrastruktura techniczna.
Skala 1 : 25 000.

§ 10

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Gminy i Miasta Ulanów.

§ 11

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
w Ulanowie

mgr Jan Kosior

Uchwała Nr IX/41/2007
Rady Miejskiej w Ulanowie
z dnia 14 września 2007r

w sprawie I zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Ulanów .

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) oraz art. 27 w związku z art. 12 ust.1 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 z 2003r. poz. 717 z późniejszymi zmianami)

Rada Miejska w Ulanowie uchwala, co następuje:

§ 1

1. Uchwala się I zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Ulanów , uchwalonego Uchwałą Nr XXII/156/2001 Rady Miejskiej w Ulanowie z dnia 30 kwietnia 2001r. zwaną w dalszej treści uchwały „I zmianą studium”.
2. Ustalenia „I zmiany studium” zawarte są w następujących załącznikach do niniejszej uchwały:
 - 1) Część tekstowa (załącznik nr 1) - wprowadzone zmiany oznaczono czerwoną czcionką.
 - 2) Część graficzna (załącznik nr 2) - na mapie tematycznej pn. ”Polityka i kierunki zagospodarowania przestrzennego” w skali 1:10 000 wprowadzone zmiany oznaczono konturem w kolorze czarnym.

§ 2

1. Zakres I zmiany studium obejmuje wyznaczenie terenów pod:
 - 1) zbiornik retencyjny na rzece Tanew w miejscowościach Ulanów, Wólka Tanewska i Dąbrówka,
 - 2) zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną w miejscowości Ulanów i Wólka Tanewska,
 - 3) zabudowę rekreacyjną w miejscowościach Ulanów, Wólka Tanewska i Dąbrówka,
 - 4) budowę cmentarza w miejscowości Huta Deręgowska,
 - 5) budowę obwodnicy drogi publicznej klasy G (kategoria – droga wojewódzka Nr 858 relacji Ulanów – Biłgoraj – Zamość w miejscowości Ulanów).

§ 3

W granicach objętych niniejszą zmianą tracą moc ustalenia Studium, o którym mowa w § 1 niniejszej uchwały.

§ 4

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Ulanów .

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZACY
RADY MIEJSKIEJ
w Ulanowie
Elżbieta Olszówka
mgr Elżbieta Olszówka

CZĘŚĆ I.

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA ULANÓW

A. INFORMACJE WPROWADZAJĄCE

A. 1. Zespół autorski

W skład zespołu autorskiego wchodzi pracownicy Podkarpackiego Biura Planowania Przestrzennego w Rzeszowie Oddział Zamiejscowy w Tarnobrzegu, ponieważ wymienione Biuro zawarło z Zarządem Gminy i Miasta Ulanów umowę na wykonanie „Studium”.

Imienny skład zespołu przedstawia się następująco:

- | | |
|--|---|
| mgr Barbara KOKOT | – Koordynacja opracowania. |
| główny projektant uprawnień urbanistyczne Nr 1062/92 | – Diagnoza, uwarunkowania w zakresie: <ul style="list-style-type: none">• Usytuowania w określonym obszarze administracyjnym.• Powiązań zewnętrznych.• Społeczno – gospodarczych.• Dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenu.• Jakości życia mieszkańców.• Zadań związanych z realizacją ponadlokalnych celów publicznych. |
| mgr inż. Aniela GRĄDZIEL | – Diagnoza, uwarunkowania w zakresie: <ul style="list-style-type: none">• Jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej.• Prawa własności terenów. |
| mgr inż. arch. Teresa LABUDA | – Diagnoza i uwarunkowania w zakresie: <ul style="list-style-type: none">• Funkcjonowania środowiska kulturowego. |
| Anna MATYKA | – Diagnoza i uwarunkowania w zakresie: <ul style="list-style-type: none">• Stanu środowiska przyrodniczego.• Działania przepisów szczególnych. |
| inż. Maria MRÓZ | – Diagnoza i uwarunkowania w zakresie: <ul style="list-style-type: none">• Zagadnień komunikacji i transportu. |
| mgr inż. Jan SADECKI | – Diagnoza i uwarunkowania w zakresie: <ul style="list-style-type: none">• Zagadnień uzbrojenia inżynierskiego. |
| mgr inż. Janina WIĄCEK | – Diagnoza i uwarunkowania w zakresie: <ul style="list-style-type: none">• Elektroenergetyka i łączności. |
| technik Irena SUPERSON | – Opracowanie graficzne. |
| technik Alicja FURDYNA | |
| technik Jolanta KOCON | |
| technik Maria RZEPKA | |
| technik Aldona CHMIEL | |
| technik Robert SUDOŁ | – Opracowanie techniczne, redakcja komputerowa. |
| mgr Władysław GURDAK | – Kierownik Oddziału Zamiejscowego Podkarpackiego Biura Planowania Przestrzennego w Tarnobrzegu uczestniczył w pracach zespołu w zakresie doradztwa merytorycznego i nadzoru rzeczowego. |

I ZMIANA STUDIUM

ZESPÓŁ AUTORSKI:

1. mgr Władysław Gurdak – główny projektant członek OIU w Katowicach
2. mgr inż. Roman Grinholc - projektant,
3. tech Jacek Morawski – opracowanie techniczne i skład komputerowy

Treść I zmiany studium została oznaczona w tekście *pogrubioną czcionką koloru czerwonego*

A. 2. Informacje formalno – prawne

A. 2.1. Podstawa prawna i zakres opracowania studium

- ◆ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym – artykuł 6 punkt 1 – 7 ustawy (tekst jednolity Dz. U. Nr 15, poz. 139 z 1999 r.) do systemu planowania w Polsce wprowadzone zostało studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwane dalej studium.
W ustawie zawarty jest obowiązek uchwalenia studium przed utratą mocy aktualnie obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego to jest przed końcem 2001 roku.
- ◆ Rada Gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do opracowania studium i na koniec uchwałą przyjmuje studium jako dokument planistyczny. Organem sporządzającym studium jest Zarząd Gminy, działając przez wybraną jednostkę projektową.
- ◆ Rada Miejska w Ulanowie, podjęła Uchwałę Nr IV/34/99 z dnia 12 marca 1999 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.
Zasięg opracowania „Studium” obejmuje zgodnie z wyżej wymienioną uchwałą teren miasta i gminy w granicach administracyjnych.

Podstawowe informacje o terenie opracowania:

- ◆ Miasto Ulanów
 - Siedziba gminy.
 - Powierzchnia terenu – 8,0 km².
 - Liczba mieszkańców – 1430.
- ◆ Wiejska część gminy
 - Funkcja: rolniczo – sypialniano – rekreacyjna.
 - Powierzchnia terenu – 111,48 km².
 - Liczba mieszkańców – 7469.
- ◆ Umowa Nr 27/99 z dnia 3 grudnia 1999 r. na wykonanie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ulanów, zawartą pomiędzy:
 - Zarządem Miasta i Gminy Ulanów – (zamawiającym) i Podkarpackim Biurem Planowania Przestrzennego – Oddziałem Zamiejscowym w Tarnobrzegu – (wykonawcą).

A. 2.2. Zadania studium

- ◆ Studium jest najważniejszym dokumentem planistycznym określającym kierunki polityki przestrzennej prowadzonej przez samorząd. Z mocy ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym jest obowiązkowo sporządzanym dla obszaru całej gminy.
- ◆ Podstawowymi zadaniami studium są:
 - Rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z rozwojem, a więc stanowi obszerny informator na temat środowiska, gospodarki, społeczności gminy.
 - Określenie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy, w tym ochrony interesu publicznego w oparciu o miarodajne określenie uwarunkowań rozwoju gminy.
 - Stworzenie podstaw do koordynacji planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawanych bez planów, a więc stworzenie lokalnego systemu planowania.
 - Promocja rozwoju gminy w oparciu o określone kierunki rozwoju przestrzennego i zasad polityki przestrzennej.

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

- ◆ Studium wymusza poszukiwania związków, możliwości rozwoju przestrzennego gminy z jej realiami społeczno – ekonomicznymi.
- ◆ Studium jako zbiór informacji o gminie winno być zaczątkiem zorganizowania bazy danych o gminie, co wymagać będzie systematycznego uzupełniania i aktualizacji zbioru. Poprzez ten „bank danych” gmina na bieżąco będzie mogła rozpoznawać i kontrolować zmiany przestrzenne na swym terenie, sporządzać nowe plany miejscowe, budować programy, organizować promocje, przedstawiać oferty lokalizacyjne, a więc swobodnie działać w warunkach gospodarki rynkowej.
- ◆ Studium nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

A. 2.3. Metoda i tryb opracowania

Przepisy ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym nie określają szczegółowego przebiegu czynności formalno – prawnych przy sporządzaniu studium. Wymogi ustawy sprowadzają się do:

- Konieczności podjęcia uchwały o przystąpieniu do opracowania studium.
- Określenia sposobu jego opiniowania.
- Obowiązku uchwalenia przez Radę Gminy.

Uważać należy, że Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym pozwala gminie (w ramach posiadanych kompetencji) na wprowadzenie dodatkowych elementów proceduralnych w zależności od potrzeb oraz przyjętej formuły studium.

Oznacza to, że Zarząd Gminy po pierwsze musi zdecydować, czym będzie studium dla gminy, jaką rolę będzie spełniać w zarządzaniu. Już na etapie wyboru wykonawcy studium Zarząd Miasta i Gminy zdecydował wybierając ofertę przetargową Oddziału Zamiejscowego Podkarpackiego Biura Planowania Przestrzennego w Tarnobrzegu o trybie i metodzie opracowania studium.

- ◆ Metoda opracowania „Studium” wynika z wymogów ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, która określa, jakie warunki i zadania ma spełniać opracowywany dokument. Do tych warunków zaliczyć należy.
 - Wiarygodne określenie uwarunkowań rozwoju miasta i gminy w oparciu o dostępny zasób informacji o gminie i jej otoczeniu zewnętrznym.
 - Rola polityczna władz gminy do ukazania społeczeństwu koncepcji rozwoju przestrzennego gminy odzwierciedlającej specyfikę obszaru i stosunków społeczno – gospodarczych miasta i gminy, sposoby realizacji koncepcji, niezbędne działania organizacyjne.
 - Prawidłowe funkcjonowanie systemu planowania rozwoju gminy, które da gwarancje przeniesienia treści studium do dalszych planistycznych dokumentów jak programy operacyjne, plany miejscowe.

Opracowanie Studium w sensie sprawności przebiegu prac nad nim, a zwłaszcza spodziewane efekty merytoryczne, opierać się musi na ścisłej współpracy zespołu autorskiego z przedstawicielami samorządu lokalnego jako przedstawicielstwa społeczeństwa gminy i wymaga na bieżąco prezentowania wyników prac nad studium.

Podstawę metody prac nad „Studium” stanowi:

- Ocena jakości bazy informacyjnej.
- Analiza kompleksowa wstępujących uwarunkowań.
- Hierarchizacja występujących problemów przestrzennych.
- Określenie kierunków długofalowej polityki przestrzennej.

Ostatecznym efektem prac projektowych jest:

- Dokument mapowy w skali 1:10 000 i materiały graficzne pomocnicze w skali 1:25 000.
- Dokument tekstowy – zawierający charakterystykę stanu istniejącego, uwarunkowania rozwoju oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego.
- Uchwała Rady Miasta i Gminy o uchwaleniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

- ◆ Tryb sporządzania studium Miasta i Gminy Ulanów:
 - Uchwała o przystąpieniu do sporządzania studium.
 - Zarząd Gminy wybiera wykonawcę i sporządza studium.
 - Zarząd Gminy przedkłada „Studium” do zaopiniowania organom, o których mowa w art. 18 ust. 2 pkt. 4. Niedostarczenie opinii w terminie 21 dni od dnia udostępnienia uważa się za brak uwag.
 - Rada Gminy Uchwała „Studium”.
- ◆ Organy i jednostki uczestniczące w opracowaniu studium.
 - Rada Miejska – organ uchwalający.
 - Zarząd Gminy i Miasta – organ sporządzający studium.
 - Wykonawca – zespół autorski Podkarpackiego Biura Planowania Przestrzennego Oddział Zamiejscowy w Tarnobrzegu ul. 1-go Maja 4a.
 - Organy opiniujące:
 - Wojewoda Podkarpacki.
 - Zarządy Gmin sąsiednich: Nisko, Harasiuki, Jarocin, Krzeszów, Pysznica, Rudnik.
 - Organy właściwe do uzgadniania planów miejscowych na podstawie przepisów szczególnych.
 - Właściwe terytorialnie organy wojskowe i bezpieczeństwa państwa.

A. 3. Materiały wejściowe do opracowania

- A. 3.1. Dane statystyczne (publikacje WUS-u i dane udostępnione przez Zarząd Gminy i Miasta Ulanów) i zbierane przez zespół autorski z zakresu:
 - Demografii i stosunków społecznych (ludność, rynek pracy, oświata, kultura, zdrowie, sport, turystyka).
 - Ekologia (stan czystości i ochrony środowiska przyrodniczego).
 - Stosunków gospodarczych (rolnictwo, usługi).
 - Infrastruktury technicznej (obiekty liniowe i kubaturowe).
- A. 3.2. Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Ulanów.
- A. 3.3. Obszary, tereny i obiekty podlegające ochronie.
- A. 3.4. Inwentaryzacja zagospodarowania i użytkowania gminy.
- A. 3.5. Struktura własności gruntów na obszarze gminy i miasta Ulanów.
- A. 3.6. Wnioski organów i instytucji (opinie do studium).
- A. 3.7. Strategia rozwoju Gminy i Miasta Ulanów.
- A. 3.8. Publikacje i opracowania popularno–naukowe, promocyjne dotyczące Gminy i Miasta Ulanów.

B. UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA ULANÓW

B. 1. Powiązania funkcjonalno–przestrzenne gminy i miasta Ulanów

B. 1.1. Powiązania funkcjonalne zewnętrzne

B. 1.1.1. Dane ogólne o gminie i mieście

Powierzchnia ogólna gminy wynosi 119,56 km², w tym powierzchnia miasta 8,0 km².

Tabela Nr 1

Struktura użytkowania terenu w gminie stan 1999 r.

Rodzaj użytkowania	Miasto (ha)	Wsie gminy (ha)	Ogółem (ha)
Użytki rolne w tym:	386	5867	6253
– grunty orne	243	3294	3537
– sady	2	63	65
– łąki i pastwiska	141	2510	2651
Lasy	284	4557	4841
Tereny zabudowane	36	217	253
Komunikacja (drogi i tereny kolejowe)	31	250	281
Wody	46	211	257
Nieużytki	25	46	71
Powierzchnia ogólna gminy	808	11148	11956

- Liczba ogólna ludności gminy wynosi 9001 osób, w tym 1430 osób to ludność zamieszkująca w mieście, na terenach wiejskich zamieszkuje 7469 osób.
- W tej liczbie mężczyźni stanowią 4446 osób, z tego w mieście: 701, na terenach wiejskich: 3745 mężczyzn.
- Średnia gęstość zaludnienia w gminie ogółem wynosi 74 osób / 1 km², przy czym w mieście 177 osób / 1 km², na terenach wiejskich 67 osób / 1 km².
- Pod względem powierzchni gmina znajduje się na:
 - 62 miejscu w województwie (na 160 gmin województwa).
 - 3 miejscu w powiecie niżańskim.
- Pod względem liczby ludności na miejscu:
 - 76 w województwie.
 - 3 miejscu w powiecie niżańskim.

Gmina, a przede wszystkim miasto Ulanów poszczycić się może ciekawą przeszłością. Od XVI aż do XX wieku Ulanów miała najbogatsze tradycje flisackie w Polsce. Stąd pochodzili retmani, którzy prowadzili spływy nie tylko Sanem i Wisłą, ale także innymi rzekami polskimi. Ulanowscy flisacy spławiali przede wszystkim drzewo do Gdańska, które tam sprzedawano polskim i zagranicznym kupcom. Drzewo dostarczano z puszczańskich borów na bindugę (miejsce zbijania tratw) w Ulanowie. Tu budowano tratwy dostosowane do dalszego spławu. Tratwami przewożono również inne towary między innymi zboże. Do domu wracali flisacy pieszo przywożąc upominki z Gdańska. Spław drewna dawał retmanom dobrobyt, natomiast flisakom, zwykle rekrutującym się z chłopów, zarobki wystarczające na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb życia codziennego.



W początkach XX wieku flis zaczął podupadać. Konkurencją dla spławu stanowiła kolej żelazna. Ostatni spław drzewa z Ulanowa do Gdańska odbył się latem 1939 roku. Potem jeszcze po wojnie spławiano drewno Sanem i Wisłą. Ostatnia tratwa drzewna płynęła w 1968 roku. Mimo, iż flis ustał zupełnie w Ulanowie nadal żyje jedyny w Polsce retman ze

stosownym patentem. Aby chronić i kultywować bogatą historię i dorobek tych ziem w roku 1991 powołane zostało Bractwo Miłośników Ziemi Ulanowskiej pw. św. Barbary. Jest ono kontynuatorem tradycji cechu retmańskiego i sternickiego. Bractwo zrzesza miłośników flisu, nie tylko z Ulanowa, ale również byłych mieszkańców rozrzuconych po Polsce i świecie.

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

Członkowie Bractwa posiadają piękne mieszczkańskie stroje, a swoją obecnością uświetniają gminne uroczystości, imprezy o zasięgu regionalnym i krajowym. Rokrocznie Bractwo organizuje flis szlakiem praocjów na trasie Ulanów – Gdańsk. Wydawany jest kwartalnik „Ziemia Ulanowska”, który informuje o historii Ulanowa i okolic, o tradycjach i obyczajach oraz o życiu gospodarczym gminy.

B. 1.1.2. Powiązania z najważniejszymi ośrodkami administracyjnymi i gospodarczymi województwa

Gmina i miasto Ulanów od 1 stycznia 1999 r. znajduje się w obrębie Województwa Podkarpackiego, w jego północno – wschodniej części jako jedną z 10-ciu gmin powiatu nizańskiego. W latach 1975–98 gmina należała do Województwa Tarnobrzskiego, a jeszcze wcześniej wchodziła w obręb Województwa Rzeszowskiego.

Gmina graniczy:

- Od południa – z gminą Krzeszów.
- Od zachodu – z gminami Nisko i Rudnik.
- Od północy – z gminą Jarocin.
- Od wschodu – z gminą Harasiuki.
- Od północnego – zachodu – z gminą Pysznica powiat stalowowolski

W skład administracyjny gminy wchodzi miasto Ulanów, 14 sołectw.

Miasto i gmina Ulanów położone w północnej części województwa podkarpackiego, w odległości około 14 km od miasta Nisko, około 24 km od Stalowej Woli, około 55 km od Tarnobrzega i 70 km od Rzeszowa. Geograficznie gmina leży we wschodniej części dużego makroregionu nazywanego Kotliną Sandomierską, dzielącego się w rejonie gminy na trzy mezoregiony: Równinę Biłgorajską, Płaskowyż Tarnogrodzki i Dolinę Dolnego Sanu.

Pod względem funkcjonalno – przestrzennym jednostki osadnicze gminy Ulanów oraz miasto Ulanów położone są wzdłuż rzeki San i Tanew. Dominuje typ zabudowy gniazdowej obsługiwanej przez charakterystyczny układ komunikacyjny równoleżnikowy i południkowy. Poza głównymi skupiskami osiedleńczymi takimi jak Ulanów, Wólka Tanewska, Bieliniec, Bukowina, Kurzyna Wielka, Kurzyna Średnia, Dąbrowica występuje zabudowa rozproszona w postaci drobnych przysiółków lub grup zabudowy (we wsi Dąbrówka, Wólka Tanewska). W północnej i południowo – wschodniej części gminy dominują obszary leśne.

Samo miasto leży w widłach Sanu i Tanwi dokładnie w miejscu, gdzie łączą się obie rzeki na piaszczystym wzniesieniu (10 m nad poziomem rzek 169 m n.p.m.).

Miasto i gmina sąsiaduje z gminami: Nisko, Jarocin, Harasiuki, Rudnik nad Sanem i Pysznica. Najsilniejsze powiązania komunikacyjne występują z gminą i miastem Rudnik nad Sanem. Rzeźba obszaru gminy charakteryzuje się łagodnymi wzniesieniami o spadkach do 5% lokalnie 5 – 10%.

Sieć drogowa

Sieć drogowa miasta i gminy tworzą odcinki dróg systemu krajowego:

- w północnej części obszaru gminy przecina trasa drogi krajowej międzyregionalnej Nr 19 granica państwa – Lublin – Rzeszów docelowo trasa ekspresowej Nr S 19 relacji Augustów – Stalowa Wola.

Do systemu wojewódzkiego należą drogi:

- droga wojewódzka Nr 858 relacji Ulanów – Biłgoraj – Zamość.

Drogi powiatowe – szczegółowe zestawienie zamieszczone zostało na stronie 81 niniejszego opracowania: Układ drogowo – uliczny.

Pozostały system komunikacyjny to układ historyczny ulic miasta Ulanowa, System dróg gminnych i obsługi rolnictwa.

Sieć kolejowa

W północnej części gminy przebiega kolej Stalowa Wola – Biłgoraj. Równolegle do niej biegnie linia kolejowa o poszerzonym prześwicie tzw. linia hutniczo – siarkowa. Obie linie krzyżują się z układem komunikacji drogowej w jednym poziomie.

B. 1.1.3. Położenie gminy w strefie polityki przestrzennej według „Materiałów do planu zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego”

Według Wniosków i informacji dotyczących elementów zagospodarowania przestrzennego i zadań ponadlokalnych wymagających uwzględnienia w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, obszar gminy Ulanów łączy na swym terenie wpływy:

- ◆ Klasyfikacja terenów pod względem występowania zagrożeń środowiska.
Obszar gminy Ulanów w wyniku klasyfikacji terenów województwa pod względem występowania zagrożeń środowiska został zaliczony do: grupy „B”. Jest to kategoria, na których terenie wyniki badań nie wykazują na występowanie ponadnormatywnych zanieczyszczeń i uciążliwości – mimo stwierdzonego antropogenicznego oddziaływania.
- ◆ Cele i kierunki rozwoju.
 - a) Układ sieci osadniczej i funkcje jednostek osadniczych.
W układzie sieci osadniczej gmina Ulanów została zaliczona jako ośrodek obsługi lokalnej – gminnej władzy samorządowej, podporządkowanej ośrodkowi obsługi ponadlokalnej w Nisku, spełnia przede wszystkim obsługę ludności rolniczej.
Rozwój gminy umiarkowany i uzależniony od rozwoju gospodarczego rejonu, w którym znajduje się ośrodek czyli będący przedmiotem obsługi ośrodków wyższego rzędu.
 - b) Zasadnicza funkcja jednostki osadniczej: – funkcja rolnicza.
Z racji położenia gminy w Otulinie Parku Krajobrazowego i wysokich walorów przyrodniczych, leśnych występuje również funkcja turystyczna.
 - c) Waloryzacja środowiska przyrodniczego czyli położenie w strukturze funkcjonalno – przestrzennej.
Celem nadrzędnym przyjętym w studium jest bezwzględne dążenie do ochrony walorów środowiska naturalnego i możliwie maksymalnej poprawy sytuacji na obszarach gdzie zostało ono naruszone lub zdegradowane działalnością człowieka, poprzez preferowanie polityki ekorozwoju mającej na względzie ochronę zdrowia społeczności województwa przy wykorzystaniu regionalnego potencjału: użytków rolnych, surowców naturalnych, walory przyrodnicze.
- ◆ Zgodnie z przyjętym podziałem województwa na odpowiednie do dominujących na ich obszarze celów, strefy funkcjonalne gmina Ulanów znajduje się na terenie:
 - Strefa** – gospodarki rolnej
o dominującej funkcji rolniczej
i głównym celu rozwoju gospodarczego polegającym na poprawie efektywności gospodarowania w rolnictwie i właściwym zagospodarowaniu produktów rolnych.
Dominującym sektorem gospodarki rolnej jest gospodarka indywidualna. Gospodarka ta cechuje się dużym rozdrobieniem. Gospodarstwa te spełniają bardziej funkcję socjalną niż ekonomiczną. Nie oznacza to jednak, że takie gospodarstwa winny zniknąć. Niezbędne jest jednak powstanie znaczącej liczebnie grupy gospodarstw większych, wyspecjalizowanych w różnych gałęziach produkcji zdolnych do zastosowania nowych technologii, wprowadzenia postępu.
 - Strefa** – obszar systemu ekologicznego, chronionego prawnie, w skład którego wchodzi:
 - lasy i doliny rzeczne

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

- obszary Chronionego Krajobrazu
- Otulina Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie”
o dominującej funkcji ochronnej, rozwoju rekreacji i turystyki oraz funkcji uzupełniającej leśnictwa i rolnictwa i dominujących celach polegających na:

kształtowaniu struktur przestrzennych oddziałujących hamująco na dewaloryzację środowiska, tworzących warunki funkcjonalno – przestrzenne umożliwiające aktywną ochronę jego wartości, prowadzących do realizacji ekorozwoju (to jest zagospodarowanie zgodne z celami i walorami środowiska przyrodniczego, zgodność poziomu i intensywności zagospodarowania z naturalną chłonnością środowiska i odpornością na zniszczenie, eksponowanie wartości krajobrazowych środowiska, ścisła ochrona unikatowych wartości środowiska, umożliwienie odzyskiwania utraconej równowagi ekologicznej).

◆ **Uzbrojenie terenu.**

- **Elektroenergetyka.**
 - Linia 110 kV Stalowa Wola – Biłgoraj.
- **Gazownictwo.**
 - Gmina w znacznym stopniu jest zgazyfikowana siecią średnioprężną ze stacji redukcyjno – pomiarowej w Rudniku. Miejscowości posiadające sieć gazową to: Ulanów, Wólka Tanewska, Huta Deręgowska, Dąbrówka, Kurzyna Mała, Kurzyna Średnia, Kurzyna Wielka, Bielinieć, Wólka Bielińska, Bieliny, Bukowina, Glinianka. Brak gazu w sołectwach: Borki, Dąbrowica, Zwolaki.
- **Telekomunikacja.**
 - Gmina Ulanów przynależy do okręgu telefonicznego w Rudniku i dysponuje 3 centralami cyfrowymi.
 - Istniejące kable światłowodowe:
 - Ulanów – Kurzyna – Jarocin;
 - Ulanów – Bieliny;
 - Ulanów – Przędzel.
 - Istniejące centrale telefoniczne cyfrowe – stan na dzień 31.02.2000 rok.
 - Ulanów pojemność 768 NN, zajętość 739;
 - Bieliny pojemność 256 NN, zajętość 249;
 - Kurzyna pojemność 304 NN, zajętość 249;
 - Ilość stacji telefonicznych 1282.
 - Wskaźnik gęstości telefonicznej – ilość abonentów na 100 mieszkańców – 14,72 ab/100 Mk (stan na koniec 1999 r.).
- **Zaopatrzenie w wodę.**
 - Cała gmina Ulanów jest zaopatrywana w wodę z ujęcia w Bielińcu.
 - Zatwierdzone zasoby w kategorii „B” 160 m³/h.
 - Dwa zbiorniki wyrównawcze w sołectwach: Bukowina V = 300 m³ i Wólka Tanewska V = 600 m³.
 - Dwie pompownie w Wólce Tanewskiej i Borkach.
 - Ustalona została lokalizacja zbiornika wyrównawczego dla wodociągu gminnego w miejscowości Zarzeczce gmina Nisko.
- **Melioracje wodne.**
 - Gmina w małej części posiada tereny zmeliorowane.
 - Istniejący zbiornik retencyjny o powierzchni 16,0 – 20,0 ha na rzece Tanew (istniejący o przeznaczeniu komunalnym, gospodarczym i ppoż.).
 - Projektowane obwałowanie rzeki San.

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

- Gospodarka odpadami.
 - Istniejące gminne wysypisko śmieci obsługiwane przez Zakład Gospodarki Komunalnej znajduje się w złym stanie technicznym. Czasowo jest zamknięte przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska.
 - Oczyszczanie ścieków.
 - Na terenie miasta Ulanów zrealizowano oczyszczalnię mechaniczno – biologiczną o przepustowości 600 m³ / dobę.
 - Zrealizowana sieć kanalizacyjna na obszarze miasta oraz w sołectwach: Bieliniac i Bieliny I etap, Wólka Tanewska I etap.
 - Przygotowywane są dalsze inwestycje w zakresie sieci kanalizacyjnej dla sołectw: Glinianka i Wólka Bielińska.
 - Ciepłownictwo.
 - Zaopatrzenie w ciepło odbywa się z kotłowni lokalnych.
- ◆ Polityka przestrzenna – według materiałów do studium byłego województwa tarnobrzeskiego.
1. Położenie gminy Ulanów powoduje, że na tym obszarze występują strefy polityki przestrzennej:
 - Strefa – ochronna.**

Północna część gminy objęta jest zasięgiem Otuliny Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie) strefa ta obejmuje swym zasięgiem parki krajobrazowe z otulinami i rezerwy, obszary chronionego krajobrazu. Wiodącym zadaniem polityki przestrzennej na tym obszarze jest podjęcie zróżnicowanych działań w zakresie ochrony wysokich wartości przyrodniczych i kulturowych, promowanie ekologicznych kierunków i form zagospodarowania oraz wprowadzanie na wybranych obszarach funkcji komplementarnych (turystyka, rekreacja, rolnictwo ekologiczne, potencjalne lecznictwo uzdrowiskowe).
 - Strefa – zachowania istniejących form zagospodarowania.**

Obejmująca swym zasięgiem lasy i doliny rzeczne (spełniające zadanie korytarzy ekologicznych o międzynarodowym znaczeniu).

Wiodącym zadaniem polityki przestrzennej na tym obszarze jest:

 - Dążenie do zachowania i odtwarzania naturalnych form krajobrazu leśnego i krajobrazu dolin rzecznych i równowagi ekologicznej w podstawowych ekosystemach.
 - Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego uwzględniającego i zapewniającego ochronę podstawowych procesów ekologicznych.
 - Strefa – restrukturyzacji rolnictwa związane ze zmianą struktury agrarnej.**

Wiodącym zadaniem polityki przestrzennej na tym obszarze jest:

 - Dążenie do zmniejszenia bezpośredniego zatrudnienia w rolnictwie.
 - Stworzenie nowych miejsc pracy poza nim, poprzez ograniczanie produkcji rolnej na tym terenie, zmianie jej kierunków i przechodzenie do innych dziedzin gospodarowania.
 - W granicach tej strefy podjęte zostaną następujące zamierzenia:
 - rozwój rzemiosła i przemysłu drzewnego;
 - zalesienie gruntów o najsłabszych klasach;
 - powiększenie hodowli bydła mlecznego i opasowego w gminach o dużej ilości użytków zielonych;
 - wprowadzenie upraw pracochłonnych (truskawka).

Strefa – intensyfikacji rozwoju.

Wiodącym zadaniem polityki przestrzennej na tym obszarze jest podjęcie szerokich działań nastawionych na dynamizację rozwoju branży turystycznej w rejonie.

- Obszary preferujące działania modernizacyjne związane z rozwojem turystyki. Jest to strefa uzupełniająca utworzona na innych obszarach strefowych w celu wniesienia uzupełniającej funkcji turystycznej jako zasadniczego potencjału rozwojowego gospodarki województwa dotychczas niedocenionego.

2. Tereny i obiekty podlegające ochronie na podstawie ustaw szczególnych według rejestru zadań rządowych występujących na obszarze gminy Ulanów.

- Obszary górnicze wyznaczone dla złóż kopalin:

Gmina	Miejscowość	Charakterystyka terenu / obiekt	Podstawa prawna
KRUSZYWA POSPOLITE			
Ulanów	Bieliny	Obszar Górniczy Bieliny	Decyzja Wojewody Tarnobrzieskiego OS.III.7512/52/95/LP z dnia 26.10.1995 r.

- Elementy dziedzictwa kulturowego według wykazu Rejestru Zabytków:

Gmina	Miejscowość	Charakterystyka Terenu / Obiekt	Podstawa Prawna	
			Nr z Rejestru Zabytków	Data (Dziennik Urzędowy)
Ulanów	Bieliny	Dwór z parkiem	65/A	30.03.1977 (5/88)
	Bieliny	Strefy ochrony konserwatorskiej zespołu dworsko – parkowego		15.04.1985. (5/88)
	Bieliny	Zespół kościoła parafialnego	66/A	2.08.1982 (5/88)
	Ulanów	Zespół kościoła parafialnego	215/A	26.05.1978 (5/88)
	Ulanów	Kościół pod wezwaniem św. Trójcy, tzw. Flisacki	216/A	12.06.1978 (5/88)
	Ulanów	Układ urbanistyczno – krajobrazowy miasta	217/A	22.06.1984 (5/88)
	Ulanów	Cmentarz żydowski	287/A	21.09.1984 (5/88)
	Ulanów	Cmentarz parafialny	368/A	16.06.1988 (10/93)
	Kurzyna Średnia	Cmentarz parafialny	369/A	16.06.1988 (10/93)
	Dąbrówka	Cmentarz parafialny	371/A	16.06.1988 (10/93)
	Bieliny	Cmentarz parafialny	384/A	17.06.1988 (10/93)
	Ulanów	Cmentarzysko kurhanowe, stanowisko 29	521/A	23.06.1993 (10/93)
	Ulanów	Cmentarzysko kurhanowe, stanowisko 30	522/A	23.06.1993 (10/93)
	Ulanów	Cmentarzysko kurhanowe, stanowisko 31	523/A	23.06.1993 (10/93)
	Bieliny	Cmentarzysko kultury łużyckiej	525/A	
	Ulanów	Cmentarzysko	559/A	

B. 1.2. Powiązania funkcjonalno – przestrzenne wewnętrzne

B. 1.2.1. Hierarchia układu osadniczego gminy

Gmina i miasto Ulanów leży w zasięgu oddziaływania aglomeracji Stalowa Wola – Nisko. Główną funkcją gminy jest produkcja żywności i obsługa rolnictwa, leśnictwa, funkcją uzupełniającą jest obsługa ludności oraz turystyki i wypoczynku, zaś funkcją towarzyszącą jest obsługa miejskiego rynku pracy miasta Niska, Stalowej Woli, Rudnika.

Ośrodek gminny – miasta Ulanów nie spełnia wystarczającej funkcji usługowej stopnia ponad podstawowego w stosunku do obszarów gminy. Wynika to z ograniczonych możliwości technicznych istniejących usług oraz z układu funkcjonalno – przestrzennego gminy – ograniczające zasięgi dostępności do usług – przede wszystkim komunikacja (dostępność).

Hierarchia układu osadniczego gminy określona została w następującym podporządkowaniu:

- Miasto Ulanów – gminny ośrodek administracji i usług.
- Bieliny – wspierające ośrodki usługowe.
- Kurzyna Średnia – wspierające ośrodki usługowe.
- Pozostałe wsie – podstawowe ośrodki usługowe.

B. 1.2.2. Funkcje jednostek osadniczych

Podstawową i zasadniczą funkcją w poszczególnych jednostkach osadniczych gminy jest produkcja żywności. Również funkcja sypialniana zarysowuje się wyraźnie we wszystkich niemal jednostkach osadniczych.

Wsie Bieliny i Kurzyna pełnią uzupełniającą funkcję w zakresie obsługi rolnictwa, handlu, usług bytowych, skupu, zaopatrzenia ludności i rolnictwa. Wspomagają one ośrodek gminny.

Funkcja obsługi turystyki i wypoczynku – zarysowuje się znacząco w: Ulanowie, Dąbrowce, Wólce Tanewskiej, Dąbrowicy i Kurzynie Średniej.

B. 1.2.3. Stan zagospodarowania i przeznaczenia terenów gminy

Uwarunkowania przyrodniczo – środowiskowe i gospodarcze i przeznaczenie terenów gminy:

- Cześć terenu położona wzdłuż dolin Sanu i Tanwi. Jest to system otwartych korytarzy ekologicznych, który stanowią: południkowo rozciągająca się dolina Sanu (biegnąca wzdłuż zachodniej części gminy) oraz równoleżnikowo (ze wschodu na zachód) przecinająca gminę niemal po środku, dolina Tanwi.
Występuje tu szereg osad, a na spięciu dwu wymienionych dolin położony jest Ulanów, największa w gminie jednostka osadnicza o strukturze przestrzennej małego zabytkowego miasteczka. W dolinie Sanu występują znaczące dla gminy obszary dobrych gleb, aczkolwiek są to obszary zalewowe. Natomiast dla doliny Tanwi charakterystyczne jest występowanie w niej zagospodarowania turystyczno – rekreacyjnego – ośrodki wypoczynkowe, wsie o predyspozycjach agroturystycznych.
- Cześć gminy położona na północ od doliny Tanwi – obszar Otuliny Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie”. Są to duże kompleksy lasów ochronnych o bardzo dużych znaczących wartościach krajobrazowo – przyrodniczych, niezbyt przydatnych dla gospodarki rolnej (słabe gleby o niskiej gęstości zabudowy).
- Cześć obszaru środkowo – wschodniego gminy, wcinającego się od wschodu jako kompleks leśny zwany „Uleszczyzną”. Jest to teren niemal bezludny jeśli chodzi o osadnictwo.

Stan zagospodarowania i przeznaczenia terenów miasta i gminy przedstawiona załącznik graficzny Nr 3 do niniejszego studium – Diagnoza stanu istniejącego skala 1:10 000.

Tabela Nr 2

Struktura użytkowania terenu w gminie Ulanów – według sołectw – stan 1999 r.

Lp.	Sołectwo	użytki rolne			lasy (ha)	tereny zabudowane (ha)	komunikacja (drogi i tereny kolejowe)	wody, rowy (ha)	nieużytki (ha)	powierzchnia ogólna (ha)
		grunty orne (ha)	sady (ha)	łąki i pastwiska (ha)						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	m. Ulanów	243	2	141	284	36	31	46	25	808
2.	Bieliniec	226	5	116	36	12	10	18	3	426
3.	Bieliny	420	15	242	145	30	22	64	8	946
4.	Borki	269	1	243	200	17	32	-	2	764
5.	Bukowina	160	1	138	326	11	9	1	1	647
6.	Dąbrowica	262	4	187	1182	10	11	16	5	1677
7.	Dąbrówka	388	8	289	250	18	30	18	1	1002
8.	Glinianka	267	3	139	525	15	14	3	1	967
9.	Huta Deręgowska	209	3	213	1429	16	40	4,5	0,5	1915
10.	Kurzyna Mała	354	7	320	108	14	29	7	10	849
11.	Kurzyna Średnia	254	3	112	72	10	13	9	7	480
12.	Kurzyna Wielka	203	2	149	56	8	15	5	4	442
13.	Wólka Bielińska	89	5	39	11	6	3	2	-	155
14.	Wólka Tanewska	379	8	245	159	39	22	22	4	878
Ogółem gmina		3723	67	2573	4783	242	281	215,5	71,5	11956

B. 2. Zasady funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego

B. 2.1. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego

B. 2.1.1. Położenie geograficzne i morfologia terenu

Według podziału fizyczno – geograficznego J. Kondrackiego (1977) teren gminy Ulanów położony jest w Makroregionie Kotliny Sandomierskiej, w trzech mezoregionach: Dolina Dolnego Sanu, Równina Biłgorajska, Płaskowyż Tarnogrodzki. Budowa geomorfologiczna jest ściśle związana z budową geologiczną.



Dolina Dolnego Sanu – jest to głęboka rymna wypełniona osadami piaszczysto – mułkowymi o miąższości do 30 m. W utwory te jest wcięte obecnie koryto Sanu. DDS ciągnie się wzdłuż południowo – zachodniej granicy gminy. Wyróżnić tu można dwie terasy: łęgową i rędzinną ze śladami starorzeczy.

Płaskowyż Tarnogrodzki – (wysoczyzna) stanowi na tym obszarze płaskie wzniesienie o wysokościach wahających się w granicach 172,0 – 203,0 m n.p.m., obejmujący południowo

– wschodnią część gminy.

Równina Biłgorajska – obejmuje większą część gminy. Stanowi płaski i monotony obszar wznoszący się przeciętnie na wysokości 157,0 – 182,0 m n.p.m. W centralnej części gminy rozcina ją dolina Tanwi. Ma ona przebieg równoleżnikowy, jest kręta i stosunkowo rozległa. Jej szerokość wynosi od 500 do 1800 m, a dno wcięte jest na głębokość 3,0 – 6,0 m w stosunku do otaczających ją terenów.

B. 2.1.2. Budowa geologiczna

Teren gminy położony jest w obrębie dużej jednostki geologicznej Polski – Zapadliska Przedkarpacciego. Jest to rozległe obniżenie tektoniczne wypełnione trzeciorzędowymi osadami miocenu morskiego. Zapadlisko powstało w końcowej fazie fałdowania geosynkliny karpacciej. Obszar gminy usytuowany jest w północno – wschodniej części Zapadliska, a utwory je

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

wypełniające wykształcone są w głębokomorskiej facji iłó w i iłó łupków. Ostatnim ogniwem utworów trzeciorzędowych są ily krakowieckie, zalegające bezpośrednio pod nakładem utworów czwartorzędowych. Kompleks osadów czwartorzędowych reprezentowany jest przez plejstocenijskie i holoceńskie osady akumulacji lodowcowej, wodnolodowcowej, rzecznej i eolicznej.

Osady akumulacji glacialnej – plejstocenijskie gliny zwałowe, występują na obszarze Równiny Biłgorajskiej i Wysoczyzny Tarnobrodzkiej. Gliny zalegają bezpośrednio na iłach krakowieckich, bądź na utworach wodnolodowcowych w formie nieregularnych płatów. Utwory fluwioglacialne spoczywają przeważnie na iłach miocenijskich lub lokalnie są podścielone glinami zwałowymi. Są one wykształcone w postaci piasków i żwirów zaglinionych z domieszkami materiału skandynawskiego, osiągają miąższość od 5,0 do 15,0 m. Plejstocenijskie osady aluwialne związane są z dolinami rzek San i Tanew. W spągu są wykształcone jako żwiry o miąższości od 3,0 m do 10,0 m. Żwiry przykryte są piaskami różnoziarnistymi, które osiągają maksymalną miąższość w obrębie teras nadzalewowych. Osady akumulacji eolicznej występują na terenie całej gminy. Budują ją drobno i średnioziarniste piaski, tworzące wzniesienia o przeciętnej wysokości 5 – 10 m w stosunku do otoczenia. Osady holocenu to piaski drobne i średnie, mady, lokalnie namuły organiczne występujące w obrębie den dolin Sanu i Tanwi, o miąższości 2,0 – 4,0 m.

B. 2.1.3. Zasoby surowcowe

Na terenie gminy nie stwierdzono występowania zasobów surowców podstawowych. Dość powszechnie występują kopaliny pospolite. Są to surowce budowlane: ilaste (ily miocenijskie, gliny zwałowe), kruszywa naturalne (piaski i żwiry wodnolodowcowe, piaski eoliczne). Surowce te w zasadzie występują na terenie całej gminy, mogą mieć szerokie zastosowanie w budownictwie.

Przydatność surowców lokalnych winna być określona poprzez odpowiednie badania geologiczne. Aktualnie na terenie gminy Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. prowadzi prace geologiczne – wiertnicze mające na celu poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego na podstawie udzielonej przez Ministra Środowiska koncesji Rudnik – Lipiny ważnej do 06.10.2005 r. W miejscowości Bieliny funkcjonuje cegielnia bazująca na udokumentowanych zasobach surowca ilastego. Zasoby udokumentowane w kategorii A + B + C₁ wynoszą 92 tysiące m³.

Dla wydobycia surowca gliniasto – ilastego utworzono Obszar Górniczy Bieliny – Mokradło i wydano koncesję Nr 12/94, decyzją Wojewody Tarnobrodzkiego OS.III–7514/25/94/AZ z dnia 20.08.1994 r. Koncesję wydano na okres 10 lat. Wielkość planowanego wydobycia wynosi 1900 – 2200 m³/rok. Ponadto na terenie gminy zostały wstępnie rozpoznane złoża torfów. Są to złoża niskie Bukowina występujące na powierzchni około 47 ha i zasobach wstępnie określonych na 300 tysięcy ton oraz złożę przejściowe Dąbrowica o powierzchni 2,5 ha i zasobach około 20 tysięcy ton. Torfy typu przejściowego są mniej zasobne w składniki pokarmowe od torfów niskich. Torfy w zależności od własności fizykochemicznych mogą być stosowane w rolnictwie i ogrodnictwie jako nawóz organiczny i środek poprawiający strukturę gleby. Dawne zastosowanie torfów jako środka opałowego w chwili obecnej ma znaczenie marginalne. W granicach gminy stwierdza się kilka punktów „dzikiej” eksploatacji żwirów (rejon miejscowości Wołoszyn, Zarowie). Eksploatacja odbywa się tu sposobem gospodarczym przez miejscową ludność na potrzeby lokalne.

B. 2.1.4. Klimat

Według Okołowicza gmina położona w obrębie Krainy Klimatycznej Sandomierskiej. Są to obszary o dużych wpływach klimatu kontynentalnego, który wyraża się w większych rocznych amplitudach temperatury powietrza, wydłużonych okresach upalnego lata i dość długimi zimami.

Badany teren ze względu na położenie, rzeźbę, dużą powierzchnię lasów, głębokość występowania wód gruntowych charakteryzuje się zróżnicowanymi warunkami klimatu lokalnego, od rejonów o słabym nasłonecznieniu, dużej wilgotności w obrębie dolin rzek i na terenach obniżonych i płytkim zaleganiu wód gruntowych do 2,0 m p.p.t. do terenów na wysoczyznach, dobrze przewietrzonych o korzystnych warunkach solarnych. Specyficzny

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

mikroklimat występuje w obrębie kompleksów leśnych, cechujący się osłabieniem promieniowania słonecznego, dużą zaciszością, wyrównaną termiką, podwyższoną wilgotnością względną, bakteriologicznym oddziaływaniem olejków eterycznych.

B. 2.1.5. Środowisko wodne

Wody powierzchniowe

Teren gminy odwadniany jest przez rzekę San (ciek II rzędu) i jej prawobrzeżny dopływ rzekę Tanew. San płynie wzdłuż zachodniej granicy gminy na odcinku około 13 km. Koryto Sanu ma 70 – 250 m szerokości i jest wcięte na głębokość 2,0 – 5,0 m. Rzeką Tanew płynie w korycie o szerokości 60 – 100 m, wciętym na głębokość 1,0 – 3,0 m. Rzeką ta dzieli gminę Ulanów na dwie części: północną i południową. Długość Tanwi na terenie gminy wynosi około 12,5 km, z czego 1,5 km stanowi jej wschodnią granicę.

Z większych rzek przepływających przez teren gminy należy wymienić prawobrzeżny dopływ Tanwi – Kurzynkę. Ponadto na obszarze gminy występuje szereg bezimiennych cieków, okresowo wysychających. Z wód stojących występujących na rozpatrywanym terenie należy wymienić starorzecza Tanwi. Największe z nich występują w okolicy miejscowości Dąbrowica. Zbiornik jest głęboki i porośnięty trzcina. W okolicach Kurzyny Wielkiej usytuowane jest starorzecze Tanwi nazywane Starą Rzeką. Składa się ono z kilku dość głębokich oczek wodnych. Podobnie w okolicy Wólki Tanewskiej występuje starorzecze Tanwi, składające się z kilku oczek wodnych. Małe, zarosnięte częściowo jezioro znajduje się na północny wschód od miejscowości Bieliny. Ogólnie powierzchnia gruntów pod wodami wynosi około 210 ha.

Jakość wód powierzchniowych

Wody powierzchniowe płynące są dziś najbardziej zanieczyszczonym elementem środowiska w Polsce, co jest następstwem nieracjonalnej gospodarki zasobami oraz odprowadzania nadmiernej ilości ścieków przemysłowych i komunalnych o niedostatecznym stopniu oczyszczenia. Istotnym czynnikiem degradującym wody powierzchniowe są zanieczyszczenia obszarowe pochodzące ze spływów powierzchniowych, wprowadzających do wód zanieczyszczenia pochodzące z gospodarki rolnej (nawozy, środki ochrony roślin) oraz zanieczyszczenia bakteriologiczne będące rezultatem stosowania praktyki nadrzędności zaopatrzenia ludności w wodę z wodociągów w stosunku do uporządkowania gospodarki ściekowej.

Sytuacja taka, dotyczy terenu gminy Ulanów, gdzie blisko 100% gospodarstw jest zwodociągowana przy braku kanalizacji dla około 60% gospodarstw, gdzie gospodarka ściekowa organizowana jest we własnym zakresie (zbiorniki bezodpływowe), co stwarza zagrożenie dla środowiska w wypadku nieprawidłowej ich eksploatacji. Funkcjonująca w Ulanowie biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych charakteryzuje się wysoką skutecznością oczyszczania ścieków, które odprowadzane są do Sanu w ilości około 120 tysięcy m³ rocznie.

W roku 2004 WIOŚ w Rzeszowie dokonał oceny jakości wód powierzchniowych zgodnie z obowiązującymi, nowymi przepisami. Wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 roku klasyfikacja dla prezentowania stanu wód powierzchniowych obejmuje 5 klas jakości tych wód z uwzględnieniem kategorii wody A1, A2, A3 określonych w odrębnych przepisach dla wód powierzchniowych przeznaczonych do spożycia.

Rzeka San – objęta jest monitoringiem podstawowym (krajowym), dodatkowy pp-k w Ulanowie (47,0 km) funkcjonuje we sieci monitoringu wojewódzkiego. Jak wynika z badań (**wg badań za 2005 rok**) w punkcie pomiarowym w Ulanowie San prowadzi wody pozaklasowe (nie odpowiadające normom), grupą wskaźników decydującą o klasie jest bakteriologia. Pod względem fizyko-chemicznym wody rzeki mieszczą się w II klasie czystości, według klasyfikacji hydrobiologicznej w III klasie. Należy zauważyć, iż wody o takim stopniu zanieczyszczenia wprowadzone są już na teren gminy, praktycznie od 85,2 km biegu rzeki.

Głównymi źródłami zanieczyszczenia Sanu na odcinku do Ulanowa są ścieki bytowo – przemysłowe z Leska, Sanoka, Dynowa, Przemyśla, Jarosławia, Leżajska, Nowej Sarzyny i Ulanowa. W ostatnim, czasie w wyniku uruchomienia nowoczesnych oczyszczalni

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

w Leżajsku i Stalowej Woli w dalszym biegu rzeki nastąpiła wyraźna poprawa we wskaźnikach organicznych i biogenych. W ciągu roku poziom zanieczyszczenia wód Sanu podlega wahaniom powodowanym przez zmiany hydrogeologiczne i zmiany sezonowe.

Rzeka Tanew objęta jest monitoringiem podstawowym (krajowym) w punkcie pomiarowym w Wólce Tanewskiej (0,8 km) przy ujściu do Sanu na terenie gminy Ulanów oraz monitoringiem sieci regionalnej (wojewódzkiej) w punkcie pomiarowym w Harasiukach (17,8 km biegu rzeki). Tanew zaliczana jest do czystszych rzek w tej części województwa, prowadzi wody w III klasie czystości w klasyfikacji ogólnej. Na odcinku rzeki w obrębie województwa podkarpackiego brak jest większych skanalizowanych miejscowości i dużych zakładów przemysłowych, w związku z tym nie występują tu znaczące punktowe źródła zanieczyszczeń, wpływ na stan czystości wód rzeki mają zanieczyszczenia obszarowe (na terenie gminy brak kanalizacji we wszystkich miejscowościach). Jedynymi punktowymi źródłami zanieczyszczenia rzeki są zrzuty ścieków oczyszczonych pochodzących z oczyszczalni mechaniczno – biologicznej (opadowych i sanitarnych) z Zakładu Ceramicznego w Harasiukach i oczyszczalni ścieków komunalnych w Ulanowie i Harasiukach.

Wody Tanwi cechuje dobra jakość parametrów fizyko – chemicznych. Większość z badanych wskaźników spełnia warunki I i II klasy. W okresach zwiększonego przepływu wody Tanwi cechują się podwyższoną zawartością żelaza – w granicach normy dla III klasy. O zaliczeniu wód Tanwi do klasy III decyduje w zasadzie jeden parametr (bakteriologia), gdy pozostałe posiadają niskie wartości i wskazują na wodę bardzo dobrej jakości.

Wody podziemne

Na terenie gminy występuje jeden poziom wód gruntowych w czwartorzędowych, piaszczysto – żwirowych utworach rzecznych i rzecznołodowcowych. Osady te podścielone są nieprzepuszczalną warstwą iłów krakowieckich. Poziom czwartorzędowy zasilany jest drogą infiltracji wód atmosferycznych, a częściowo w rejonie rzek drogą infiltracji bocznej. Warstwa ta w zależności od składu granulometrycznego oraz miąższości charakteryzuje się zróżnicowaną zasobnością. Zwierciadło wody gruntowej jest swobodne i występuje w obrębie dolin rzecznych na głębokości 0,5 – 6,0 m p.p.t.

Niemal cały obszar gminy charakteryzuje się występowaniem utworów o niskiej wodonośności do 10 m³/h, prócz terenów położonych w dolinie Sanu gdzie występują utwory o średniej wodonośności, gdzie wydatki studni są w granicach powyżej 50 m³/h. Ta część gminy znajduje się w obrębie wydzielonego w widłach Wisły i saun GZWP Nr 425 Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów. Jest to największy zbiornik na terenie województwa podkarpackiego. Kolektorami zasobów wodnych są czwartorzędowe piaski i żwiry. GZWP ma charakter porowy.

Zbiornik nie posiada pokrywy izolującej w stropie warstw wodonośnych, co stwarza zagrożenie skażenia wód. W oparciu o zasoby zbiornika na terenie gminy funkcjonuje ujęcie w Bielińcu o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kategorii „B” wynoszących 1600 m³/h. Ujęcie to posiada strefy ochrony bezpośredniej dla poszczególnych studni (prostokąt o wymiarach 20,9–19,1 m). Jak wynika z operatu wodno – prawnego zasięg leja depresyjnego R = 384–517 m przy pracy wszystkich studni. W zasięgu 2R = 1034 m znajdują się zabudowania miejscowości: Bieliniec, Wólka Bielińska, część miejscowości Kępa Rudnicka. Nie stwierdza się ujemnego oddziaływania ujęcia ze względu na zaopatrzenie wszystkich gospodarstw w zasięgu 2R w wodę z wodociągu.

Skanalizowanie tych miejscowości wyeliminowało potencjalne źródła zanieczyszczeń dla ujmowanych wód podziemnych. Ponadto w zasięgu leja depresyjnego R tereny użytkowane są jako łąki. W związku z powyższym nie było potrzeby ustanawiania stref ochrony pośredniej ujęcia. Jak wynika z badań PSSE w Stalowej Woli oraz WSSE w Tarnobrzegu parametry jakościowe zarówno pod względem fizykochemicznym jak i bakteriologicznym wody z wodociągu publicznego odpowiadają normom.

Jakość wód podziemnych

Badania jakości wód podziemnych wykonywane są przez PIOŚ w ramach monitoringu krajowego, wojewódzkiego i lokalnego. Na terenie miasta i gminy Ulanów nie są prowadzone obserwacje jakości wód podziemnych w ramach sieci monitoringu krajowego i regionalnego. Badania prowadzone w 2002 i 2003r. w obrębie GZWP nr 425 (wody poziomu czwartorzędowego występujące na terenie gminy, poza badanym terenem) w punkcie obserwacyjnym w Stalowej Woli wskazują na występowanie wód średniej jakości (II klasa).

Analogicznie jak dla wód powierzchniowych dla oceny jakości wód podziemnych (przydatności wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi) od roku 2004 zastosowano nową, 5-stopniową klasyfikację. Wg tej oceny w roku 2005 badane wody gruntowe, występujące w utworach czwartorzędowych (punkt kontrolny w Stalowej Woli w obrębie GZWP nr 425) zostały zaliczone do III klasy jakości - wody zadowalającej jakości, jednak nieprzydatne do bezpośredniego spożycia ze względu na wysokie zawartości manganu, niklu i żelaza. Wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów lub słabego oddziaływania antropogenicznego oraz mniejsza część wskaźników przekracza wartości dopuszczalne jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wody wymagają prostego uzdatniania.

W przypadku czwartorzędowego poziomu wodonośnego występujące podwyższone wartości manganu i żelaza są pochodzenia geogenicznego.

B. 2.1.6. Środowisko atmosferyczne

Powietrze atmosferyczne ze względu na powszechność występowania, niezbędną obecność w procesach życiowych organizmów jest jednym z elementów środowiska decydującym o jakości życia człowieka i jego otoczenia. Wpływa na stopień czystości wód powierzchniowych, zakwaszenie gleb, zdrowotność lasów, zanieczyszczenie upraw. Stopień zanieczyszczenia powietrza związany jest z wielkością emisji wprowadzanych do atmosfery strumieni zanieczyszczeń pochodzących przede wszystkim ze źródeł antropogenicznych.

Gmina Ulanów położona jest w rejonie o dość korzystnych warunkach aerosanitarnych. Na terenie gminy, z uwagi na brak rozwiniętego przemysłu lokalnego, brak punktowych uciążliwych źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza, mogących znacząco wpływać na pogorszenie warunków aerosanitarnych. Niemniej na stan czystości powietrza w gminie wpływ posiada emisja zanieczyszczeń wynikająca z bliskiego sąsiedztwa aglomeracji miejsko – przemysłowej Stalowej Woli oraz napływ zanieczyszczeń pochodzących z przemysłu siarkowego Jeziórka i Tarnobrzega. Ponadto wpływ na stan środowiska atmosferycznego, w skali lokalnej posiada emisja niekontrolowana z niepunktowych źródeł. Zalicza się do nich emisja z:

- sektora transportowego;
- sektora komunalnego – z małych kotłowni i palenisk domowych, gdzie podstawowym źródłem energii cieplnej jest spalanie węgla i koksu;
- rolnictwo (hodowla bydła, zabiegi agrotechniczne).

Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza odbywa się na podstawie wyników badań uzyskiwanych w czasie bezpośrednich pomiarów jakości powietrza zwanych badaniami monitoringowymi oraz obliczeń modelowych i obiektywnych metod szacowania, czy metod łączonych.

System monitoringu powietrza oparty jest na pomiarach stężeń zanieczyszczeń w powietrzu (tzw. imisji) na stacjach pracujących w ramach sieci pomiarowych. Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza odbywa się poprzez porównanie wyników tych pomiarów z dopuszczalnymi wartościami stężeń lub poziomami odniesienia dla poszczególnych zanieczyszczeń.

W roku 2002, 2003 i 2004 WIOŚ w Rzeszowie wykonał roczną ocenę poziomu substancji w powietrzu na terenie województwa przy zastosowaniu nowych zasad i kryteriów określonych nowymi przepisami prawa polskiego i wytycznymi dyrektyw

europejskich. Oceny dokonano w odniesieniu do stref, którymi są obszary powiatów. Strefa powiatu nizańskiego, w tym miasto i gmina Ulanów (dla której dokonano oceny z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia) uzyskała dla wszystkich zanieczyszczeń (dla których określone są stężenia dopuszczalne) klasę A. Oznacza to, że stężenia żadnej z substancji nie przekraczają tych poziomów, powiększonych o margines tolerancji i teren całego powiatu nie wymaga opracowania programu ochrony powietrza, ani prowadzenia działań naprawczych.

W zasadzie na terenie gminy uciążliwość związana z nadmierną emisją zanieczyszczeń komunikacyjnych nie występuje. Największe nasilenie ruchu w skali gminy odnotowuje się na odcinku Zarzecze – Ulanów drogi wojewódzkiej Nr 858, które kształtuje się na poziomie niewysokim około 1200 pojazdów na dobę.

B. 2.1.7. Gleby – stopień zanieczyszczenia

Użytki rolne występujące na terenie gminy zaliczane są do gleb II – VIz klasy bonitacyjnej. Przeważają użytki w klasach V, VI (50% powierzchni użytków rolnych) i IV (36,4% powierzchni użytków rolnych). Gleby wykazują znaczne zróżnicowanie przestrzenne wynikające z rodzaju utworów macierzystych, z których powstały. W obrębie Doliny Sanu na bazie osadów rzecznych wykształciły się gleby typu mad. Na Równinie Biłgorajskiej i Płaskowyżu Tarnogrodzkim z utworów wodnolodowcowych i lodowcowych wykształciły się gleby bielcowe i brunatne. Spory procent stanowią gleby organiczne (szczególnie chronione z mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych). Są to gleby glejowe, murszowe, torfowe występujące płatami w zasadzie na terenie całej gminy.

Zagrożenia rolniczej przestrzeni produkcyjnej mają charakter ilościowy i jakościowy. Zagrożenia ilościowe wyrażają się w zmniejszaniu powierzchni użytkowanej rolniczo w następstwie przejmowania gruntów na cele nierolnicze. Zagrożenia o charakterze jakościowym wynikają z działalności wydobywczej, oddziaływania na grunty rolne zanieczyszczeń powietrza pochodzących z przemysłu i komunikacji, zanieczyszczeń wód i zanieczyszczeń odpadami.

Wszelkie zmiany w składzie chemicznym oraz w odczynie i warunkach oksydacyjno – redukcyjnych gleby zmieniają jej właściwości biologiczne i ograniczają naturalną funkcję w biosferze.

Do czynników degradujących glebę należą:

- nadmierne ilości metali ciężkich: kadmu, miedzi, cynku, ołowiu, niklu;
- zakwaszenie przez związki siarki i azotu;
- skażenie radioaktywne.

Występowanie tych zjawisk w glebach użytków rolnych stwarza zagrożenie dla człowieka poprzez przenikanie zanieczyszczeń do upraw.

W celu uzyskania całości obrazu trwałych przekształceń i zmian zachodzących w glebie oraz stworzenia możliwości szybkiego reagowania na zachodzące nieprawidłowości realizowany jest monitoring gleb zajmujący się badaniem i oceną stanu biologicznie czynnej powierzchni ziemi. Na podstawie ogólnopolskiego programu badań realizowanego w latach 1992 – 1997 pod nadzorem merytorycznym IUNiG w Puławach przez OSChR w Kielcach stwierdza się na terenie miasta i gminy Ulanów:

- 51% gleb użytków rolnych stanowią gleby bardzo kwaśne (do 4,5 pH), 28% gleby kwaśne (do 5,5 pH), pozostałe to gleby lekko kwaśne i obojętne, gleby o odczynie zasadowym stanowią 1%;
- zawartość w glebach użytków rolnych metali ciężkich generalnie w stopniu „0” oznaczającym zawartość naturalną, jedynie w niewielkim procencie próbek stwierdzono podwyższone wartości w stopniu I kadmu i w stopniu II cynku (słabe zanieczyszczenie) – mogące wynikać z warunków naturalnych – skały macierzystej, z której powstały gleby;
- nie stwierdza się podwyższonych zawartości siarki siarczanowej (I, II, III klasa zasobności oznaczająca zawartość naturalną).

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

Reasumując, użytki rolne obszaru gminy nadają się pod uprawy wszystkich roślin z wyjątkiem warzyw przeznaczonych dla niemowląt i małych dzieci, szczególnie na terenach występowania zagrożeń powodziowych.

B. 2.1.8. Promieniowanie elektromagnetyczne

Na terenie gminy nie stwierdza się zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym. Przebiegająca przez teren gminy linia WN 110 kV Nisko – Biłgoraj zlokalizowana jest z zachowaniem obszarów ograniczonego użytkowania, nie koliduje z zabudową mieszkalną.

B. 2.1.9. Klimat akustyczny

Na klimat akustyczny wpływ posiadają:

- hałas przemysłowy;
- hałas komunikacyjny.

Uciążliwość spowodowana nadmierną emisją hałasu jest charakterystyczna głównie dla terenów zwartej zabudowy, dotyczy terenów mieszkalno – przemysłowych oraz przebiegu tras komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu. Miasto i gmina Ulanów nie były przedmiotem badań natężenia hałasu.

Na terenie gminy źródłami hałasu przemysłowego są: zakłady świadczące usługi tartaczne, gdzie przyczyną emisji hałasu są traki, piły oraz urządzenia obróbki drewna, zlokalizowane w Wólce Tanewskiej, Dąbrówce, Ulanowie, Kurzynie. Obiekty te z racji swej lokalizacji w oddaleniu od zabudowy nie stwarzają większej uciążliwości, za wyjątkiem tartaku w Wólce Tanewskiej, którego położenie może lokalnie pogarszać klimat akustyczny w sąsiedztwie, co nie było przedmiotem skarg ludności.

Poziom natężenia hałasu drogowego zależy od:

- rodzaju i hałaśliwości pojazdów;
- rodzaju i jakości nawierzchni;
- ukształtowanie terenu;
- zwartości zabudowy;
- natężenia ruchu.

Mając na uwadze w/w czynniki należy przypuszczać, iż uciążliwość związana z nadmierną emisją hałasu komunikacyjnego na terenie gminy Ulanów nie występuje. Jedynie na odcinku drogi wojewódzkiej Nr 858 od Zarzecza do Ulanowa gdzie natężenie ruchu wynosi 1200 pojazdów w ciągu doby, pogorszenie warunków klimatu akustycznego może pojawić się w godzinach szczytu.

B. 2.1.10. Ogólna ocena stanu środowiska

PIOŚ dokonuje okresowo kompleksowej oceny stanu środowiska na terenach gmin. Wynikiem oceny jest klasyfikacja gmin ze względu na występowanie zagrożeń środowiskowych. Kryteria oceny to:

- poziom zanieczyszczenia powietrza;
- poziom zanieczyszczenia wód powierzchniowych;
- poziom zanieczyszczenia wód podziemnych;
- stopień degradacji i dewastacji gruntów;
- poziom zagrożenia hałasem;
- ilość zakładów uciążliwych z listy krajowej i wojewódzkiej.

W rejonie położenia gminy Ulanów ocenę przeprowadził WIOŚ Tarnobrzeg w 2004 roku. Miasto i Gmina Ulanów zostały zaliczone do gmin, na których terenie wyniki badań nie wskazują na występowanie ponadnormatywnych zanieczyszczeń i uciążliwości, mimo, iż obserwuje się antropogeniczne oddziaływania i może zachodzić lub zachodziło podejrzenie, że powodują pogorszenie stanu środowiska. Przyczyną takiej klasyfikacji gminy jest środowisko wód powierzchniowych, głównie rzeka San wprowadzająca wody zanieczyszczone już na teren gminy (na terenie gminy brak źródeł zanieczyszczeń pogłębiających degradację rzeki) nie powodująca

jednak znaczących przeobrażeń w stosunku do pozostałych komponentów środowiska na obszarze gminy.

B. 2.1.11. Walory krajobrazowe

Teren gminy charakteryzuje się stosunkowo dużą zmiennością krajobrazu, wynikającą ze specyficznego położenia na granicy trzech mezoregionów. Najatrakcyjniejszym jej fragmentem są doliny rzeczne. Szeroka wstęga Sanu z licznymi piaszczystymi łachami, otulona zaroślami i zadrzewieniami o charakterze łągowym z rozległą terasą zalewową, zajmowaną przez łąki (niezwykle barwne wiosną) oraz szachownice pól, dostarcza niezwykle ciekawych wrażeń estetycznych. Niekiedy tu można spotkać zarastające starorzecza stanowiące ciekawy element w krajobrazie.

Druga rzeka gminy – Tanew, płynie równoleżnikowo i dzieli gminę na dwie części. Rzadziej spotyka się na niej piaszczyste łachy, ale bardzo często występują niewielkie, porośnięte roślinnością wysepki. Brzegi rzeki otulają łągi o stosunkowo małym stopniu zniekształcenia. W dolinie Tanwi często spotyka się starorzecza, które stanowią czynny element krajobrazowy i biocenotyczny z ciekawą roślinnością wodną i bagienną.

Ważnym elementem krajobrazu są lasy, bogate florystycznie charakteryzujące się dużą dostępnością, co stanowi dodatkowy walor turystyczny. Otwarte tereny rolnicze nie są monotonne, występuje tu szachownica pól szczególnie barwnie wyglądająca wiosną i latem. Różnorodność upraw, przeplatana łąkami i pastwiskami, niekiedy z kępami drzew i krzewów, pięknie komponuje się z kompleksami leśnymi i ciekami wodnymi tworząc harmonijny krajobraz. Dzięki urozmaiconej rzeźbie terenu gminy, najbardziej atrakcyjne tereny można podziwiać z punktów widokowych zlokalizowanych na skarpie wznoszącej się nad doliną rzeczną.

Przy drodze Wólka Tanewska – Hawryły – punkt widokowy na skarpie nadszańskiej, pozwalający objąć wzrokiem malowniczą panoramę doliny Sanu.

Na zachód od miejscowości Bieliny – punkt widokowy położony na skarpie nadszańkiej z panoramą doliny Sanu i malowniczo położonej wsi Bieliny z widoczną bryłą kościoła pw. św. Wojciecha.

B. 2.1.12. Świat roślinny, zwierzęcy, system powiązań ekologicznych



Szata roślinna pełni funkcje klimatyczne i biologiczne, wpływające na podniesienie ogólnych standardów ekologicznych i poprawę jakości życia oraz funkcje gleboochronne i wodochronne. Według podziału geobotanicznego (Szafera 1972 r.) obszar miasta i gminy położony jest w obrębie Krainy Kotliny Sandomierskiej, w Okręgu Biłgorajskim (na północ od Tanwi) i Lubaczowskim (na południe od Tanwi).

Flora gminy jest bardzo zróżnicowana i niezwykle bogata ze względu na obecność siedlisk o odmiennym charakterze – od dolin rzecznych poprzez tereny piaszczystych wydm z ubogimi murawami i borami po żyzne siedliska zajęte przez grądy i buczyny.

Na terenie gminy występują następujące zbiorowiska roślinności:

Lasy i zbiorowiska zaroślowe

Lasy występują w postaci dwóch dużych kompleksów w północno-zachodniej i środkowo-wschodniej części gminy oraz kilku mniejszych fragmentów w pozostałej części. Struktura siedliskowa lasów jest tu niezwykle różnorodna – wśród siedlisk borowych od najwilgotniejszych siedlisk boru bagiennego i boru wilgotnego poprzez bór mieszany wilgotny, po bór świeży, wśród siedlisk lasowych – od olsu i olsu jesionowego poprzez las wilgotny, las mieszany wilgotny, po las świeży. Wśród leśnych zbiorowisk roślinnych największe znaczenie ma: kontynentalny bór mieszany, mniejsze powierzchnie zajmują suboceaniczny bór świeży, spotykane są również płaty boru suchego, wyżynnego, jodłowego boru mieszanego, grądu, żyznej buczyny karpackiej w formie podgórskiej, przysturmykowego łągu jesionowo-olszowego, łągu wiązowo-

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

jesionowego, łągu topolowo-wierzbowego oraz olsu porzeczkowego. Przeważają drzewostany sosnowo-dębowe z domieszką brzozy i dębu czerwonego.

W lasach między Glinianką, a Dąbrowicą w rejonie Huty Deręgowskiej zachowały się szczególnie cenne płaty wyżynnego boru jodłowego, gdzie drzewostan buduje: jodła z domieszką sosny, płaty grądu, gdzie drzewostan buduje dąb szypułkowy, lipa drobnolistna, brzoza, grab, jodła oraz płaty buczyny karpackiej tworzonych przez buk zwyczajny z domieszką jodły, grabu dębu i sosny. W dolinie Tanwi i jej dopływów występuje łąg jesionowo – olszowy budowany przez olszę czarną niekiedy z domieszką świerka, w bezodpływowych zagłębieniach terenu występują fitocenozy olsu porzeczkowego – spotykane w rejonie Bielin, Glinianki i Huty Deręgowskiej. W dolinie Sanu występują płaty łągu topolowo – wierzbowego. Dość duże powierzchnie w obrębie dolin Sanu i Tanwi zajmują wikliny nadrzeczne.

Las jest jednym z najważniejszych komponentów środowiska przyrodniczego. Znaczenie lasu wypływa z wielorakich jego funkcji, wśród których zazwyczaj wymienia się:

- funkcję ochronną polegającą na tym, iż las jest główną formacją roślinną oddziałującą dodatnio na wiele elementów środowiska: klimat, stosunki wodne, skład chemiczny wody i powietrza. Lasy zabezpieczają przed takimi zjawiskami jak: wiatr, zmniejszają zanieczyszczenie powietrza, produkują tlen, chronią przed hałasem, przetrzymują wilgoć.;
- funkcję produkcyjną, polegającą na dostarczaniu surowca drzewnego i innych dóbr jak: owoce leśne, grzyby;
- funkcję społeczną, polegającą na tym, że lasy są niezastąpionym terenem dla turystów i rekreacji, są niezmiernie ważnym elementem krajobrazu i stanowią naturalne środowisko leśnych gatunków zwierząt.

Lasy i zadrzewienia na terenie gminy zajmują powierzchnię 4817 ha, co stanowi 40% ogólnej powierzchni (GUS 1998 r.). Powierzchnia lasów pozostających we władaniu Nadleśnictwa Rudnik i Nadleśnictwa Rozwadów wynosi 3097 ha, pozostałe to własność gminna 306 ha, wspólnot gruntowo – leśnych 630 ha, Państwowego Funduszu Ziemi 2 ha, oraz gospodarstw indywidualnych 774 ha. Wśród kompleksów leśnych występujących na terenie gminy wydzielono lasy posiadające status lasów ochronnych. Są to lasy wodoochronne o powierzchni 447,43 ha, na terenie Nadleśnictwa Rudnik utworzono z mocy Zarządzenia Nr 195 MOŚZNiL z dnia 21.08.1985 r. Na terenie lasów państwowych pozostających we władaniu Nadleśnictwa Rozwadów ustanowiono lasy ochronne w następujących kategoriach ochronności: lasy nasienne – 4 ha i lasy stanowiące ostoję zwierząt podlegających ochronie gatunkowej – 103 ha, Rozporządzeniem Nr 95 MOŚZNiL z dnia 25.11.1993 r. Łączna powierzchnia lasów ochronnych wynosi 554,43 ha co stanowi 11% ogólnej powierzchni lasów. Kompleksy leśne terenu gminy charakteryzują się zadowalającą zdrowotnością. Wszystkie drzewostany położone są w I strefie zagrożeń przemysłowych (uszkodzenia słabe).

Zbiorowiska łąkowe, pastwiskowe i muraw piaszczystych

W rejonie Wymysłowa, Borsuczyn, Dąbrowki i Bielińca występują zespoły żyznych łąk, wśród których stwierdzono występowanie płatów wilgotnych łąk będących bogatym florystycznie zbiorowiskiem. Ponadto do mniej rozpowszechnionych cennych pod względem florystycznym zalicza się zespoły muraw piaszczyskowych występujących w obrębie wydm, na zrębach, obrzeżach lasów w rejonie Kurzyny Wielkiej.

Zbiorowiska wodne szuwarowe, bagienne i torfowiskowe

Flora tych zbiorowisk występujących na terenie gminy jest niezwykle bogata, stwierdzono tu występowanie wielu gatunków chronionych i ginących: salwinia pływająca, paproć wodna, grąźel żółty, grzybień biały, pływacz zwyczajny. Zespoły tych zbiorowisk roślinnych porastają starorzecza w obrębie dolin Tanwi i Sanu, śródleśne oczka wodne w rejonie Dąbrowicy, Kurzyny Wielkiej i Wymysłowa.

Zbiorowiska synantropijne

Zalicza się do nich fitocenozy chwastów towarzyszących uprawom zbożowym i okopowym (segetalne). Bogatsze florystyczne zespoły roślinne wykształcają się na glebach żyzniejszych. Pod względem przyrodniczym nie stanowią one większej wartości.

Naturalny system powiązań ekologicznych na terenie gminy tworzą:

- ekosystemy leśne;
- ekosystemy dolin rzecznych Sanu i Tanwi oraz dolin ich dopływów w postaci zarośli łągowych;
- ekosystemy łąkowe – obszary użytków zielonych stanowiących bazę równowagi ekologicznej dla sąsiadujących łatwo wysuszających się obszarów;
- ekosystemy wód płynących, starorzeczy, śródleśnych oczek wodnych.

Na terenie gminy stwierdzono występowanie 16 gatunków roślin chronionych (naczyniowych) – 10 objętych ochroną ścisłą i 6 ochroną częściową, z listy gatunków roślin podlegających ochronie gatunkowej w myśl Rozporządzenia MOŚZNiL z dnia 6.04.1996 r. (Dz. U. Nr 214).

Do gatunków roślin objętych ochroną ścisłą występujących na terenie gminy na kilkudziesięciu stanowiskach, szczególnie w żyznych lasach liściastych na wschód od Glinianki oraz w dolinie Tanwi zalicza się: bluszcz pospolity, grąźel żółty, grzybień biały, kruszczyk szerokolistny, podkolan biały, salwinię pływającą, storczyk, wawrzynek, widłak jałowcowaty.

Świat zwierzęcy

W podziale na krainy zoogeograficzne (Jaczewski 1973 r. w Narodowym Atlasie Polski) cała powierzchnia gminy przynależy do Krainy Niziny Sandomierskiej. Różnorodność występujących na terenie gminy zbiorowisk szaty roślinnej sprzyja bogactwu gatunków fauny. Do kręgowców, których występowanie stwierdzono na terenie gminy zalicza się: jelenia europejskiego, zająca szaraka, ryjówka, kret, piżmak, wydra, popielica, nietoperz, łaska, tchórz, kuna leśna, borsuk, bocian biały, puszczyk, czajka, dzięcioł, skowronek polny, jastrząb, zięba, rudzik, kuropatwa, pustułka, zimorodek, bażant, bocian czarny, cietrzew. Ponadto na terenie gminy stwierdzono występowanie pięciu gatunków gadów i kilkanaście gatunków płazów.

Na terenie gminy występują dwa gatunki ptaków: bocian czarny (w okolicach Huty Deręgowskiej i Glinianki) i cietrzew (w północnej i środkowej części gminy), objęte ochroną gatunkową zwierząt zgodnie z Rozporządzeniem MOŚZNiL z dnia 6.01.1995 r. Ponadto dwa gatunki: popielica występująca w północnej części gminy i wydra występująca w północno – zachodniej części nad Sanem oraz nad Tanwią, które z uwagi na swoją rzadkość znalazły się w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt.

B. 2.2. Zasoby przyrody objęte ochroną prawną i proponowaną do ochrony

Na terenie gminy i miasta Ulanów ochronę prawną oparto na podstawie obowiązujących przepisów:

- **ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.),**
- **rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. Nr 220, poz. 2237),**
- **rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004r w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. Nr 229 poz. 2313),**
- **rozporządzenia Nr 86/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 12 grudnia 2005r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego Nr 159 poz. 2917 i rozporządzenia Wojewody Lubelskiego z dnia 6 maja 2005r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” Dz. Urz. Woj. Lubelskiego Nr 117, poz. 2221);**

i zastosowano dla:

- terenów położonych w północnej części gminy obejmujących w przewadze zbiorowiska leśne i łąkowe wsi Huta Deręgowska, Podosieczyny, Borki, Wymysłów, Kurzyna Średnia, które znalazły się w obrębie Otuliny Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” z mocy uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Tarnobrzegu Nr XXVI/141/88 z dnia 30 marca 1988 r. powierzchnia otuliny na terenie gminy wynosi około 5208 ha, w tym lasy około

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

2200 ha **a następnie na podstawie rozporządzenia Nr 86/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 12 grudnia 2005r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego Nr 159 poz. 2917 i rozporządzenia Wojewody Lubelskiego z dnia 6 maja 2005r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” Dz. Urz. Woj. Lubelskiego Nr 117, poz. 2221);**

- ochroną prawną zostały objęte tereny bagien i starego koryta Sanu w formie użytków ekologicznych położonych na terenie Leśnictwa Glinianka z mocy Rozporządzenia Wojewody Tarnobrzeskiego Nr 3 z dnia 4 marca 1997 r. (Dziennik Urzędowy Nr 5 z dnia 5 marca 1997 r.). Są to:
 - Źródliko „Rozdół” i bagno o powierzchni 0,40 ha, w oddziale leśnym 271 a, b, d;
 - Teren bagna o powierzchni 0,38 ha, w oddziale leśnym 281 b;
 - Stare koryto Sanu o powierzchni 0,40 ha, w oddziale leśnym 296 b.
- ponadto ochronę prawną zastosowano przez utworzenie 5 pomników przyrody żywej na terenie miasta i 10 na terenie gminy Zarządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego Nr 34 z dnia 30 grudnia 1988 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Tarnobrzeskiego Nr 1 z dnia 10 stycznia 1989 r., poz. 2), Zarządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego Nr 6 z dnia 28 czerwca 1991 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Tarnobrzeskiego Nr 9 z dnia 15 lipca 1991 r., poz. 187) oraz Rozporządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego Nr 2 z dnia 4 marca 1997 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Tarnobrzeskiego Nr 5 z dnia 5 marca 1997 r.). Są to na terenie miasta Ulanów:
 - topola czarna (przy skrzyżowaniu dróg z Ulanowa do Rudnika i Bielin) numer w rejestrze byłego województwa tarnobrzeskiego 219/300;
 - lipa drobnolistna (obok kościoła pw. św. Jana) numer w rejestrze byłego województwa tarnobrzeskiego 587/413;
 - wiąz szypułkowy (obok kościoła pw. św. Jana) numer w rejestrze byłego województwa tarnobrzeskiego 588/414;
 - stanowisko gatunku trawy wydmuchrzycy piaskowej – której naturalny zasięg obejmuje pobrzeże Bałtyku, (we wschodniej części miasta, obok osiedla domków jednorodzinnych) o powierzchni 0,01 ha, numer w rejestrze byłego województwa tarnobrzeskiego 590/440;
 - grupa dwóch drzew olszy czarnej i dębu szypułkowego – (położone na łące nad Tanwią na zachód od ośrodka wypoczynkowego „Lasowiak”) numer w rejestrze byłego województwa tarnobrzeskiego 591/441.

Na terenie wsi Bieliny:

- grupa pięciu lip drobnolistnych (położenie na terenie parku podworskiego) numer w rejestrze byłego województwa tarnobrzeskiego 214/294;
- lipa drobnolistna (w sąsiedztwie dworku) numer w rejestrze byłego województwa tarnobrzeskiego 215/295;
- dąb szypułkowy (na terenie parku podworskiego) numer w rejestrze byłego województwa tarnobrzeskiego 216/296;
- klon zwyczajny (w centralnej części parku podworskiego), numer w rejestrze byłego województwa tarnobrzeskiego 217/297;
- jesion wyniosły (położony w sąsiedztwie budynku przedszkola) numer w rejestrze byłego województwa tarnobrzeskiego 218/298.

Na terenie wsi Huta Deręgowska:

- dąb szypułkowy (w obrębie zabudowań leśniczówki) numer w rejestrze byłego województwa tarnobrzeskiego 486/299;

Na terenie wsi Wólka Tanewska:

- lipa drobnolistna (na gruncie prywatnym działka numer ewidencyjny 1740) numer w rejestrze byłego województwa tarnobrzeskiego 585/411;

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

- dąb szypułkowy (na gruncie prywatnym działka numer ewidencyjny 1740) numer w rejestrze byłego województwa tarnobrzeskiego 586/412;

Na terenie wsi Dąbrowica (tereny Nadleśnictwa Rudnik):

- lipa drobnolistna „Janina” (oddział leśny 256 c) numer w rejestrze byłego województwa tarnobrzeskiego 693;

Na terenie wsi Glinianka (grunty Nadleśnictwa Rudnik):

- dąb szypułkowy (oddział leśny 279 g) numer w rejestrze byłego województwa tarnobrzeskiego 694.

W wyniku przeprowadzonej Powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej gminy i miasta Ulanów przez Biuro Urządzania Lasów i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu w 1997 r., stwierdzono występowanie wielu cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym obiektów i obszarów kwalifikujących się do objęcia ochroną prawną, poprzez utworzenie różnych form ochrony przyrody:

Z wielkoprzestrzennych form ochrony przyrody proponuje się utworzenie Zaklikowsko – Ulanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (o powierzchni na terenie gminy około 9400 ha) z uwagi na występowanie wyróżniających się krajobrazowo terenów o różnych typach ekosystemów w celu zapewnienia zachowania względnej równowagi ekologicznej. Teren Obszaru Chronionego Krajobrazu obejmowałby w zasadzie niemal całą powierzchnię gminy, prócz terenów na zachodzie. Otulina Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” zostałaby włączona w obręb Obszaru Chronionego Krajobrazu bez jej prawnej likwidacji.

Ochroną rezerwatową proponuje się objęcie kompleksu lasów o powierzchni 360,8 ha – rezerwat „Huta”, położonego na północ od Huty Deręgowskiej w Obrębie Pysznic Nadleśnictwa Rozwadów. Proponowany obiekt to częściowy rezerwat fitocenotyczny zbiorowisk leśnych, celem ochrony jest dobrze zachowany kompleks jedlin reprezentujących zespół wyżynnego, mieszanego boru jodłowego i fragmentu grądu, wilgotnego boru trzęślicowego oraz olsu porzeczkowego z udziałem rzadkich i chronionych roślin – widłak jałowcowaty, bagno zwyczajne.

Drugi z proponowanych rezerwatów „Korybutka”, to rezerwat częściowy w typie biocenotycznym, jest to fragment lasu o dużym stopniu naturalności z rzadkim w Kotlinie Sandomierskiej zespołem żywej buczyny Karpackiej w formie podgórskiej ze starodrzewem bukowym (około 130 lat). W obrębie projektowanego rezerwatu znajduje się źródłisko tzw. „Rozdół”, a wypływający z tego rejonu potok wciną się dość głęboko w podłoże, tworząc malowniczą dolinkę, której zbocze porasta niezwykle bogaty gatunkowo grąd. Powierzchnia proponowanego rezerwatu wynosi 230,4 ha, znajduje się na wschód od miejscowości Glinianka w Obrębie Rudnik.

Ponadto proponuje się objęcie ochroną w formie użytków ekologicznych trzech obiektów charakteryzujących się bogactwem roślinności wodnej, szuwarowej, torfowiskowej oraz bagiennej. Stanowią ważny element krajobrazu, odgrywają ważną rolę w małej retencji. Są to:

- oczka wodne wraz z otoczeniem we wsi Kurzyna Wielka o pow. 3,00 ha (wody 0,75 ha);
- zarastający zbiornik wodny – dawne koryto Sanu w miejscowości Bieliny o pow. 5,50 ha;
- fragment olsu porzeczkowego otoczonego przez toń wodną we wsi Dąbrowica o pow. 1,68 ha.

W wyniku przeprowadzonej w terenie lustracji w ramach inwentaryzacji przyrodniczej proponuje się objęcie ochroną pomnikową szeregu kwalifikujących się obiektów na terenie całej gminy. Z uwagi na ich znaczną liczbę, w niniejszym opracowaniu propozycje zostaną przedstawione w znacznym uogólnieniu. Szczegółowe dane wraz z kartami ewidencyjnymi – szkicami sytuacyjnymi lokalizacji i dokumentację fotograficzną zawiera opracowanie „Powszechna inwentaryzacja przyrodnicza miasta i gminy Ulanów”.

Na terenie miasta proponuje się objęcie ochroną pomnikową dalszych 6 obiektów obejmujących pojedyncze drzewa, czterech gatunków klonu zwyczajnego, wiązu szypułkowego, dębu

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

szypułkowego, jesionu wyniosłego. Na terenie gminy proponuje się objęcie ochroną dalszych 60 obiektów, w tym 3 pomniki powierzchniowe w obrębie doliny Tanwi, chroniące stanowiska roślin rzadkich – grążela żółtego i salwii pływającej oraz 57 obejmujących drzewa (8 grupowych – 29 drzew i 49 pojedynczych). Ochroną proponuje się objąć 9 gatunków drzew, spośród których najliczniej reprezentowana jest lipa drobnolistna – 23 egz., mniej liczne są: wiąz szypułkowy – 11 egz., olsza czarna – 9 egz., dąb szypułkowy 7 egz., klon zwyczajny – 4 egz., buk zwyczajny 2 egz. i wierzba biała 1 egz. Proponowane pomniki przyrody żywej znajdują się w miejscowościach: Bieliny (11 obiektów), Bieliniec (1 obiekt), Borki (6 obiektów), Dąbrowica (8 obiektów, w tym 1 powierzchniowy – 6,25 ha), Dąbrówka (9 obiektów), Glinianka (7 obiektów), Huta Deręgowska (3 obiekty), Kurzyna Mała (2 obiekty), Kurzyna Średnia (6 obiektów), Kurzyna Wielka (3 obiekty, w tym 1 powierzchniowy – 2,75 ha), Wólka Bielińska (1 obiekt), Wólka Tanewska (3 obiekty, w tym 1 powierzchniowy – 4,25 ha). Większość drzew rośnie w pobliżu zabudowań, przy kościołach, drogach, wśród pól i na błoniach nadrzecznych. Wszystkie proponowane formy ochrony przyrody posiadają karty ewidencyjne ze szczegółowymi danymi, które zawiera „Powszechna inwentaryzacja przyrodnicza miasta i gminy Ulanów”. Ponadto proponowane rezerваты „Huta” i „Korybutka” oraz Zaklikowski – Ulanowski Obszar Chronionego Krajobrazu znalazły się w projekcie „Programu działań nad rozwojem ochrony przyrody i krajobrazu w województwie podkarpackim” jako tereny wchodzące w skład docelowej sieci rezerwatów przyrody i Wieloprzestrzennego Systemu Obszarów Chronionych. Koncepcja została opracowana w Biurze Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej Oddziale w Przemysłu w czerwcu 1999 r.

Dokonano analizy przyrodniczej pod kątem projektowanej Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, która jest wyznaczana na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej. Obszar Natura 2000 w Polsce jest wyznaczany na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.),

- **na obszarach Natura 2000 (art. 33 ust. 1) zabrania się działań mogących w znaczny sposób pogorszyć stan siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,**
- **działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu, działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb nie podlega ograniczeniu, jeżeli nie zagrażają one zachowaniu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin lub zwierząt ani nie wpływają w sposób istotny negatywnie na gatunki roślin i zwierząt, dla ochrony, których wyznaczony został obszar Natura 2000 (art. 36 ust. 1)**

B. 2.3. Zagrożenia środowiskowe

Gmina Ulanów zalicza się do obszarów o warunkach środowiska przyrodniczego w niewielkim stopniu przekształconych. W celu utrzymania takiego stanu jak również uzyskania poprawy w pewnych elementach (przede wszystkim środowisko wód płynących) należy zwrócić uwagę na występowanie zjawisk negatywnych pojawiających się na terenie gminy. Do zagrożeń środowiskowych występujących na obszarze gminy zalicza się zagrożenia naturalne i antropogeniczne.

Zagrożenia naturalne wynikają z położenia gminy, budowy geologicznej i warunków geomorfologicznych. Są to:

- ◆ Zagrożenia powodziowe – tereny zalewowe występujące w obrębie dolin Sanu i Tanwi.
- ◆ Zagrożenia skażenia gleb i wód gruntowych posiadające bezpośredni związek z występowaniem powodzi i wylewami zanieczyszczonych wód rzek.
- ◆ Występowanie niekorzystnych warunków topoklimatu (niekorzystne warunki wilgotnościowe, zaleganie mgieł) na obszarach stałego lub okresowego występowania wód gruntowych płytko pod powierzchnią terenu, co w szczególności dotyczy dolin Sanu i Tanwi.

Zagrożenia antropogeniczne, związane z działalnością człowieka:

- ◆ Zanieczyszczone rzeki nie odpowiadające normom w zakresie parametrów bakteriologicznych.
- ◆ Brak zorganizowanej zbiórki odpadów komunalnych na terenach wiejskich, co prowadzi do zaśmiecania „dzikimi” wysypiskami negatywnie wpływającymi na całokształt środowiska przyrodniczego.
- ◆ Nieuporządkowana gospodarka wodno – ściekowa (brak kanalizacji dla blisko 50% gospodarstw korzystających z wodociągów) powodująca powstawanie zanieczyszczeń obszarowych degradujących środowisko wodne i glebowe (odcieki nieprawidłowo eksploatowanych zbiorników bezodpływowych).
- ◆ „Dzika” eksploatacja piasków i żwirów bez wymaganej prawem koncesji powodująca degradację powierzchni – ziemi, przy braku możliwości – ustalenia odpowiedzialności za rekultywację.

B. 2.4. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego

B. 2.4.1. Uwarunkowania ochronne wynikające z przepisów szczególnych i norm prawa lokalnego tj:

- ❖ ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.),
- ❖ rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. Nr 220, poz. 2237),
- ❖ rozporządzenia Nr 86/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 12 grudnia 2005r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego Nr 159 poz. 2917 i rozporządzenia Wojewody Lubelskiego z dnia 6 maja 2005r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” Dz. Urz. Woj. Lubelskiego Nr 117, poz. 2221),
- ❖ projektowanej Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, która jest wyznaczana na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej -obszar Natura 2000 w Polsce jest wyznaczany na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.), na obszarze gminy Ulanów obejmuje teren Dolina Dolnej Tanwi (PLH060050) jako potencjalny specjalny obszar ochrony siedlisk, w tym:
 - ◆ Konieczność ochrony areału gleb wysokiej bonitacji (klasy I – IV), gleb pochodzenia organicznego, obszarów leśnych – w szczególności lasów ochronnych przed zmniejszaniem i zmianą użytkowania.
 - ◆ Konieczność ochrony terenu występowania udokumentowanych zasobów surowcowych – surowce ilaste, Obszar Górniczy i Teren Górniczy utworzonego dla ich wydobycia w Bielinach oraz terenów występowania wstępnie rozpoznanych złóż torfów.
 - ◆ Konieczność wzmożonego nadzoru sanitarnego w obrębie stref ochrony bezpośredniej studni oraz nadzoru sanitarnego (zakaz lokalizacji obiektów szczególnie uciążliwych i mogących pogorszyć stan środowiska) w zasięgu oddziaływania ujęcia.
 - ◆ Wymóg stosowania ograniczeń w zagospodarowaniu w obrębie GZWP Nr 425.
 - ◆ Konieczność respektowania zasad zagospodarowania na obszarach i w otoczeniu obiektów przyrody prawnie chronionej.

B. 2.4.2. Uwarunkowania ochronne obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych

- ◆ Potrzeba ochrony dolin rzek Sanu i Tanwi jako korytarzy ekologicznych zapewniających stabilność układów i procesów przyrodniczych.
- ◆ Potrzeba ochrony lokalnych systemów biotycznych tj. terenów leśnych, ekosystemów łąkowych, zieleni śródpolnej, enklaw zieleni na terenie miasta oraz w obrębie zainwestowania wiejskiego w celu zachowania lokalnego systemu powiązań ekologicznych w przypadku kompleksów leśnych stanowiących część systemu o znaczeniu regionalnym.

B. 2.4.3. Uwarunkowania wynikające z zagrożeń naturalnych

- ◆ Konieczność ograniczeń w zainwestowaniu dla terenów zagrożonych powodzią.
- ◆ Stosowanie ograniczeń w zainwestowaniu (wymóg analiz geologicznych określających głębokość posadowienia obiektów) na terenach o wysokim poziomie wód gruntowych.

B. 2.4.4. Uwarunkowania wynikające z przeobrażeń środowiska

- ◆ Potrzeba minimalizacji zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych.
- ◆ Uzależnienie rozwoju przestrzennego od możliwości zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków w sposób zorganizowany.
- ◆ Potrzeba minimalizacji zagrożeń wynikających z braku zorganizowanej, systematycznej zbiórki odpadów komunalnych.
- ◆ Konieczność rekultywacji zgodnie z opracowanym projektem terenu po zakończeniu eksploatacji piasków w obrębie Terenu Górniczego Bieliny – Mokradło.
- ◆ Konieczność stosowania ograniczeń w zainwestowaniu w strefach negatywnego oddziaływania istniejących i projektowanych elementów liniowych infrastruktury technicznej linie WN, gazociągi w strefie uciążliwości drogi wojewódzkiej Nr 858 na odcinku Zarzecze – Ulanów.

B. 2.5. Uwarunkowania kulturowe miasto i gmina Ulanów

B. 2.5.1. Historia gminy – zarys dziejów

Już w czasach prehistorycznych ludzie zamieszkiwali tereny położone w okolicy ujścia Tanwi do Sanu. Podczas prowadzonych tu badań archeologicznych odkryto narzędzie z epoki brązu (1700–700 p.n.e.), a także cmentarzysko charakterystyczne dla ludów kultury łużyckiej. Osadnictwo tego okresu skupiało się w dolinach głównych rzek, było nietrwałe, wielokrotnie zanikało. We wczesnym średniowieczu zamieszkiwało tu słowiańskie plemię lędzian. W drugiej połowie IX w. teren ten znalazł się w strefie wpływów państwa Wielkomorawskiego, a w X w. wszedł w skład tworzącego się polskiego państwa Piastów.

Pierwsza wzmianka w dokumentach na temat miejscowości obecnej gminy Ulanów pochodzi z XIV w. i dotyczy wsi Bieliny. Jan Długosz, w swoich kronikach pisał o pierwszym właścicielu Bielin Janie Jugoszowskim. Miejscowe tradycje przypisuje się wsi Bieliny ponad tysiącletnią historię. W 997 r. miał tu zatrzymać się św. Wojciech podczas swojej misyjnej podróży z Czech do Polski i Prus.

W pobliżu ujścia Tanwi istniała w średniowieczu osada z targowiskiem nadrzecznym. Położona była na szlakach handlowych, wodnym i lądowym wzdłuż Sanu, będących częścią drogi z Wielkopolski do Przemyśla i dalej nad Morze Czarne. Mieszkająca tu ludność zajmowała się flisactwem i wyrobem statków rzecznych, kwitł handel zbożem. W XVI w. właścicielem tej ziemi był ród Sieniawskich, którzy utrzymywali tu własny pułk ułanów. Wielu badaczy historii Ulanowa twierdzi, że fakt ten miał wpływ na ukształtowanie się obecnej nazwy miasta.

7 IV 1616 r. Stanisław Uliński, cześnik przemyski uzyskał dla osady przywilej miejski od króla Zygmunta III Wazy. Lokacja nastąpiła na prawie magdeburskim. Nowe miasto otrzymało nazwę Ulina, które z czasem przekształciło się w Ulinów, a później Ulanów. Korzystnie położone miasto szybko się rozwijało, zbudowano nowe spichlerze, rozbudowano przystań, powstały pierwsze cechy: krawców i szewców. Już w XVII w. powstały w Ulanowie dwa kościoły: pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela, ufundowany przez Jana Hilarego Ulińskiego, oraz kościół

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

Plisecki, położony na miejscowym cmentarzu. Miasto należało (aż do 1928 r.) do parafii Bieliny leżącej na terenie dekanatu rudnickiego.

Od początku istnienia Ulanów był silnym ośrodkiem transportu rzeczno. Tej dziedzinie gospodarki zawdzięcza sławę i rozkwit od XVII do XIX w. istniały tu warsztaty szkutnicze specjalizujące się w budowie galarów. Miasto było portem rzeczno, w którym spławiano wełnę, zboże i inne towary pochodzące z rozległych terenów ziemi Bełskiej, Podola, ziemi Czerwieńskiej. Ulanów był wówczas prawdziwą stolicą polskiego flisactwa. Działały tu cechy retmański i sternicki, które przygotowywały ludzi do spławu drewna Sanem, Wieprzem, Bugiem, Narwią i Wisłą do Torunia i Gdańska. Ulanów nazywano wówczas często „Małym Gdańskiem”. Rozwój miasta hamowały nieco wojny przetaczające się przez terytorium Polski. Podczas „Potopu” w 1656 r., wojska szwedzkie pod dowództwem króla Gustawa, wycofujące się wzdłuż Sanu spod Jarosławia zrabowały i częściowo spaliły Ulanów. Również podczas wojny północnej różne wojska łupili miasto. Po I rozbiórce Polski (1772 r. ziemie obecnej gminy Ulanów trafiły do zaboru austriackiego. Administracyjnie podlegały cyrkułowi rzeszowskiemu w Królestwie Galicji Lodomerii Ulanów był lokalnym centrum administracyjnym – siedzibą urzędu dominialnego. Podczas wojny polsko-austriackiej, w maju 1809 r., w Ulanowie stacjonował krótko ks. Józef Poniatowski. Dowódca wojsk Księstwa Warszawskiego wydał w tym czasie odezwę do „obywateli galicyjskich”. Wzywano w niej Polaków mieszkających na terenie zaboru austriackiego do wstępowania w szeregi wojska polskiego.

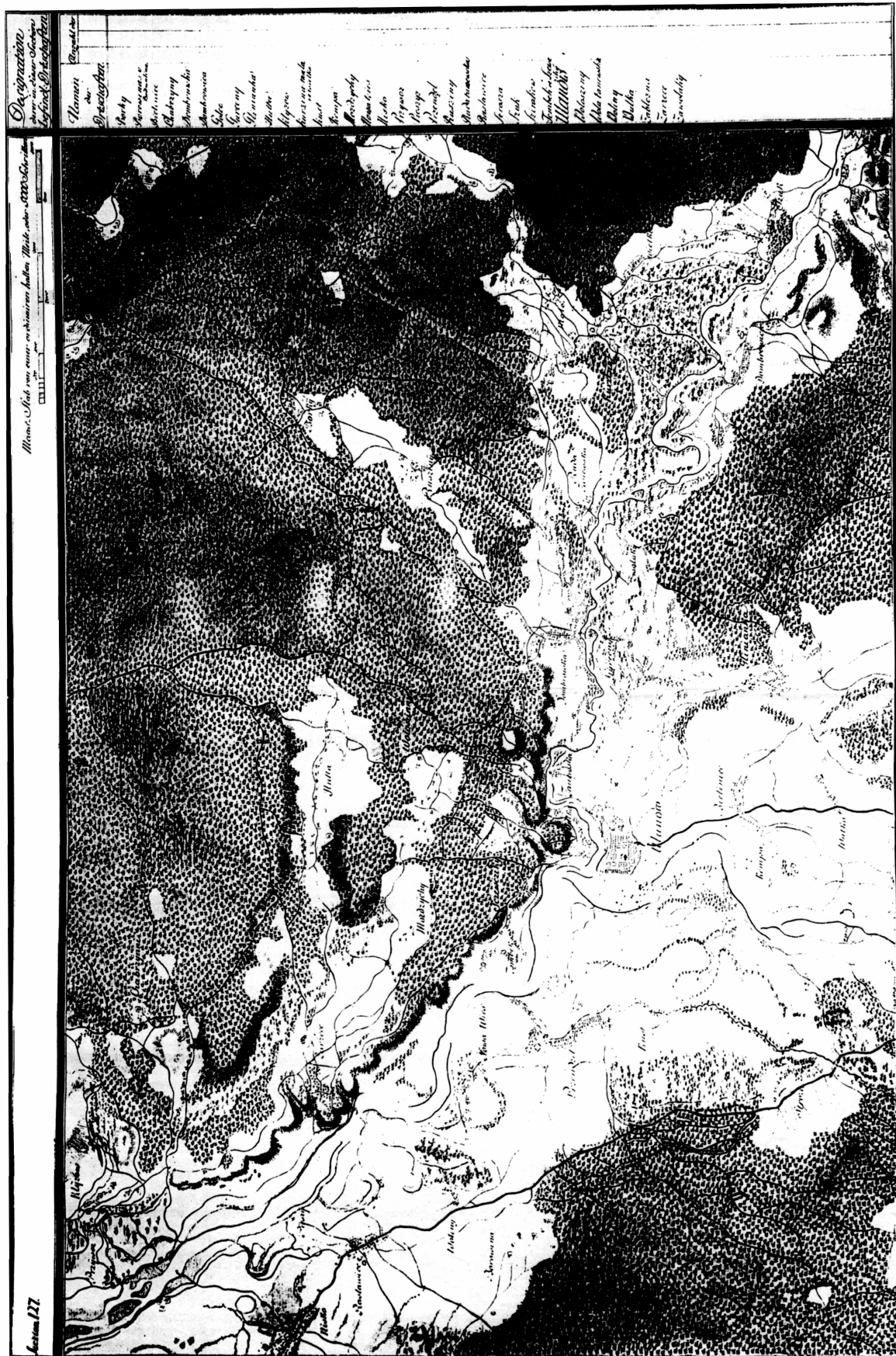
Na skutek reformy administracyjnej Galicji w 1857 r. Ulanów został stolicą powiatu. Dziesięć lat później w związku z kolejną reformą stracił to miano i został włączony do powiatu nizańskiego. Pierwsza wojna światowa przyniosła dla Ulanowa znaczne zniszczenie. Spalony został rynek i część miasta, liczba ludności spadła o około 30%. W niepodległej Polsce tereny obecnej gminy Ulanów znalazły się w obrębie powiatu nizańskiego w województwie lwowskim.

Od początku XX w., na skutek rozwoju kolei żelaznej i przetrzebienia lasów, upadło flisactwo. W okresie międzywojennym spław drewna praktycznie ustał. W połączeniu ze zniszczeniami wojennymi spowodowało to spadek znacznie Ulanowa i w konsekwencji utratę praw miejskich w 1934 r.

We wrześniu 1939 r. Ulanów doznał znacznych zniszczeń. W wyniku niemieckich bombardowań i działań wojennych został zniszczony m.in. most na Sanie odbudowany dopiero w 1958 r. W czasie okupacji hitlerowskiej w okolicach Ulanowa działali aktywnie polscy partyzanci. Były to między innymi oddziały dowodzone przez „Ojca Jana” i „Kmicica”.

W latach powojennych gmina Ulanów znalazła się w województwie rzeszowskim. Na początku lat 50-tych Ulanów został zelektryfikowany, a w 1958 r. odzyskał utracone przed wojną prawa miejskie.

Na skutek reformy administracyjnej w 1975 r. gmina Ulanów trafiła do województwa tarnobrzckiego, a po kolejnej reformie w 1999 r. jako część powiatu nizańskiego znalazła się w województwie podkarpackim.



MIEG, Originalaufnahmskarte von Galizien und Lodomerin, 1783 – 1799, Kriegsarchiv, Wien, syg. B – IX, sek.


B. 2.5.2. Obiekty i tereny chronione prawem

Prawną ochroną objęte są obiekty wpisane do rejestru zabytków Państwowej Służby Ochrony Zabytków.

Osadnictwo i zabytkowe układy komunikacyjne:

- Układ urbanistyczny i krajobrazowy miasta Ulanów obejmujący zabudowę, krajobraz i ukształtowanie terenu w granicach wyznaczonych stref ochrony konserwatorskiej: ścisłej ochrony konserwatorskiej oraz ochrony konserwatorskiej krajobrazu i powiązań widokowych. Układ urbanistyczno – krajobrazowy Ulanowa jest wynikiem lokacji miasta w 1616 r. u ujścia Tanwi do Sanu oraz dalszego jego rozwoju jako ośrodka flisactwa z siatką przecinających się pod kątem prostym ulic oraz kwadratowym rynkiem w centrum. W narożu rynku zabytkowy drewniany kościół parafialny. Przy wszystkich ulicach zabudowa drewniana i murowana z II połowy XVIII w. – końca XIX w. Całość tworzy zespół architektoniczno – urbanistyczny, przykład niewielkiego ośrodka rzemieślniczo – handlowego z tego okresu (Nr rejestru 217/A z 22 czerwca 1984 r.).

Architektura i budownictwo:

- Kościół parafialny pw. Św. Jana Chrzciciela wraz z dzwonnica i ogrodzeniem murowanym w Ulanowie. Kościół drewniany konstrukcji wieńcowej trójdzielny, zbudowany w XVIII w. zachował pierwotny układ przestrzenny. We wnętrzu polichromia o charakterze barokowym z interesującymi scenami flisackimi i widokami Ulanowa, wyposażenie wnętrza rokokowe (Nr rejestru 215/A z 26 maja 1978 r.).
- Kościół pw. Św. Trójcy tzw. Flisacki w Ulanowie, kościół cmentarny zbudowany w XVII w. drewniany konstrukcji zrębowej zachował pierwotny układ przestrzenny z ciekawą pozornie dwuwieżową elewacją zachodnią. We wnętrzu barokowe polichromie malowane na płótnie, wyposażenie rokokowe (Nr rejestru 216/A z 12 czerwca 1978 r.).
- Kościół parafialny pw. Św. Wojciecha w Bielinach wraz z dzwonnica i ogrodzeniem z dwiema bramkami. Kościół murowany pochodzi z II połowy XVII w. posiada późnobarokowy wystrój wnętrza i polichromię (Nr rejestru 66/A z 2.08.1982 r.). Zespół kościoła obejmuje również plebanię murowaną z 1885 r.
- Dwór z parkiem w Bielinach wraz ze strefami ochrony konserwatorskiej. Zespół został rozplanowany w XVII w., przebudowa w I połowie XIX w., zespół dworski Mniszchów i Czartoryskich, obejmuje: dwór, oficynę, rządówkę, spichlerz oraz park. W parku zachowane fragmenty relikwicznych zadrzewień (lipy z XVIII w.) oraz oryginalne cechy ogrodów w stylu angielskim z relikwiami ogrodów francuskich. Zespół położony na skarpie północno – zachodniej krawędzi Roztocza oraz niższym terenie zalewowym Sanu. Wyznaczono granice ochrony zabytkowego założenia, granice ochrony ekologicznej oraz granice ochrony zewnętrznych powiązań widokowych (Nr rejestru 65/A z 30.03.1977 r. oraz 15.04.1985 r.).
- Park miejski w Ulanowie założony w 1900 r. na rynku. Przez park przechodzą drogi publiczne dzielące go na 4 części, części północna i południowa zajęte przez bogaty drzewostan. Park objęty ochroną jako część zabytkowego układu urbanistycznego miasta, powinien być otoczony opieką.

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

Cmentarze:

- Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki w Ulanowie przy ul. Św. Trójcy z najstarszymi grobami zlokalizowanymi wokół kościoła cmentarnego św. Trójcy. Znajdują się tam mogiły powstańców styczniowych, żołnierzy z I i II wojny światowej, ludzi zasłużonych dla Ulanowa np. mogiła dr. M. Janika (Nr rejestru 368/A z 16.06.1988 r.).
- Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki położony w Kurzynie Średniej założony około 1820 r. Przy alei głównej zachowanych kilkanaście nagrobków kamiennych neogotyckich i eklektycznych z drugiej połowy XIX w. i początku XX w. Mogiła zbiorowa powstańców styczniowych oraz zbiorowa mogiła pięciu żołnierzy AK rozstrzelanych przez Niemców w 1943 r. (Nr rejestru 369/A z 16.06.1988 r.).
- Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki (do 1946 r. grecko-katolicki) położony w Dąbrówce założony około połowy XIX w. Z wejściem poprzez nieczynny cmentarz przykościelny przez bramę – dzwonnice. Znajduje się tutaj zbiorowy grób rodziny Oleksiaków zamordowanych przez Niemców w 1943 r. (Nr rejestru 371/A z 16.06.1988 r.).
- Cmentarz żydowski w Ulanowie (obecnie nieczynny) założony przez gminę żydowską w 1700 r. poza wałami otaczającymi miasto. Zdewastowany w czasie II wojny światowej, odnowiony w połowie lat osiemdziesiątych. Na cmentarzu znajduje się około 150 macew z XIX w. (Nr rejestru 287/A z 21.09.1984 r.).
- Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki położony w Bielinach założony w 1810 r. W centrum starej części cmentarza mogiła zbiorowa powstańców z 1863 r., obok mogiła partyzantów BCh i AK (Nr rejestru 384/A z 17.08.1988 r.).
- Cmentarz z I wojny światowej we wsi Bukowina (obecnie nieczynny). W latach 1992–93 teren ogrodzono i uporządkowano, w centrum ustawiono nowy krzyż drewniany i kamienny obelisk z tablicą poświęconą pamięci pochowanych tu 96 żołnierzy poległych w czasie I wojny światowej (Nr rejestru 567/A z 27.12.1993 r.).



Archeologia:

- Cmentarzysko kurhanowe (stanowisko Nr 29) w Ulanowie (Nr rejestru 521/A z 23.06.1993 r.).
- Cmentarzysko kurhanowe (stanowisko Nr 30) w Ulanowie (Nr rejestru 522/A z 23.06.1993 r.).
- Cmentarzysko kurhanowe (stanowisko Nr 31) w Ulanowie (Nr rejestru 523/A z 23.06.1993 r.).

Na tych stanowiskach odkryto około 300 kurhanów, określenie kultury z jakiej pochodzą wymaga dokładnych badań.

- Osada, kultura łużycka, wczesne średniowiecze (stanowisko Nr 5) w Bielinach. Według tradycji osada związana jest z osobą św. Wojciecha oraz lokalizacją pierwszego kościoła (Nr rejestru 525/A z 23.06.1993 r.).
- Cmentarzysko kultury łużyckiej (stanowisko Nr 1) w Ulanowie odkryte jeszcze przed I wojną światową (Nr rejestru 559/A z 1993 r.).

Stanowiska Nr 29, 30, 31 w Ulanowie w strefach przylegających do wysypiska śmieci oraz ośrodka wypoczynkowego, są zagrożone zniszczeniem, wymagają przeprowadzenia badań archeologicznych konserwatorskich.

Stanowisko Nr 5 w Bielinach zlokalizowane na skarpie Sanu jest podmywane przez rzekę. Wymaga zabezpieczenia przed zniszczeniem.

Układy ruralistyczne:

Historyczny rozwój osadnictwa na terenie gminy nie jest łatwy do scharakteryzowania wobec ubogich materiałów źródłowych. Wyraźnie zauważalne są dwa okresy jego rozwoju w obszarze, na którym położone jest miasto i gmina:

- ◆ Okres średniowieczny
Z tego okresu pochodzi wieś Bieliny, jedno z najwcześniej wzmiankowanych źródeł wsi nadszańskich.
- ◆ Okres nowożytny
Z tego okresu osadnictwa, najwcześniej odnotowana w materiałach źródłowych, pochodzi wieś Kurzyna Mała (1571 r.), historyczna nazwa Nowe Kuzie. Powstała jako wieś – wójtostwo, osadzone na królewskim lesie Kurzyna. Wójtostwo posiadało przywilej wolności polowań pasienia w borach, prawo zakładania barci, prawo lokowania zagrodników. Charakter tego osadnictwa wiąże się z rozwojem gospodarki folwarczno – pańszczyźnianej. Powstają osady głównie kosztem likwidacji powierzchni lasów, a także na łęgowych dolinach Sanu i Tanwi.

W osadnictwie nowożytnym wyraźnie zarysowuje się w końcu XVIII w. proces kolonizacji niemieckiej, józefińskiej w rejonie nadszańskim. W okresie 1781 – 1795 powstało w tym rejonie siedemnaście osad, osiedlono 2700 rodzin.

W źródłach historycznych w końcu XVIII w. występuje miejscowość Rauchersdorf – kolonia niemiecka obok wsi Kurzyna Mała. Mimo uprzywilejowania osadników, akcja kolonizacyjna nie dała oczekiwanych wyników.

Pozostałe wsie układu osadniczego gminy to osadnictwo z okresu końca XVIII w. i początku XIX w., którego rozwój wiąże się przede wszystkim z życiem gospodarczym skupiającego się w dolinie Sanu – handlowego szlaku wodnego.

Jako ciekawy materiał historyczny załączono do „Studium” Mapa: MIEG, Originalaufnahmskarte von Galizien und Lodomerin, 1783 – 1799, Kriegsarchiv, Wien, syg. B – IX, sek. strona 44, przedstawiająca stan osadnictwa w rejonie nadszańskim z okresu końca XVIII w.

B. 2.5.3. Zespoły, obiekty wskazane do objęcia ochroną

Obiekty zabytkowe znajdujące się na obszarze gminy objęte ewidencją Państwowej Służby Ochrony Zabytków:

Według spisu zabytków województwa tarnobrzesckiego wydane przez Ośrodek Dokumentacji Zabytków (Warszawa 1980 r.) na terenie miasta i gminy Ulanów znajduje się 207 obiektów zabytkowych. Najwięcej zewidencjonowano w Ulanowie (101 obiektów) i Bielinach (26 obiektów), w Wólce Tanewskiej (14 obiektów) i Gliniance (11 obiektów). W pozostałych wsiach gminy znajduje się po kilka obiektów zabytkowych, jedynie we wsi Borki nie ma żadnego obiektu zabytkowego. Po 2 obiekty zabytkowe znajduje się w przysiółkach Górka i Ruda Tanewska.

Najcenniejsze obiekty zabytkowe zostały wpisane do rejestru zabytków i omówione wcześniej. Również ważnymi obiektami dla środowiska kulturowego gminy, określającymi jej tożsamość, są pozostałe zabytki.

Wykaz obiektów znajdujących się w ewidencji dóbr kultury:

- ◆ Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie miasta i gminy Ulanów dużej i średniej wartości poznawczej według kart ewidencyjnych Archeologicznego Zdzjęcia Polski (udostępnionych przez WOSZ – Delegatura w Tarnobrzegu)

Lp.	Miejscowość	Nr stanowiska i obszaru AZP	Ogólna charakterystyka
1.	2	3	4
1.	Wólka Tanewska	20/93/78	osada – kultura pucharów lejkowatych.
2.	Wólka Tanewska	109/93/78	obozowisko – mezolit; ślady osadnictwa – neolit.
3.	Wólka Tanewska	110/93/78	obozowisko – mezolit; kultura janisławicka.
4.	Dąbrówka	39/93/79	osada – kultura pucharów lejkowatych; kultura amfor kulistych.
5.	Dąbrówka	40/93/79	osada – kultura trzciniecka.
6.	Kurzyna Średnia	82/93/79	osada – kultura pucharów lejkowatych.
7.	Ulanów – Ruda Tanewska	60/93/79	ślady osadnictwa – kultura świderska.
8.	Ulanów – Ruda Tanewska	66/93/79	osada – kultura trzciniecka.
9.	Dąbrówka	69/93/79	osada – kultura trzciniecka.
10.	Kurzyna Średnia	76/93/79	obozowisko – mezolit.
11.	Ulanów	118/93/79	cmentarzysko kurhanowe.
12.	Ulanów	117/93/79	cmentarzysko kurhanowe.
13.	Kurzyna Mała	101/93/79	osada – kultura trzciniecka.
14.	Ulanów „loco”	104/93/79	osada – neolit; ślady osadnictwa – kultura trzciniecka; osada – kultura łużycka.
15.	Ulanów „loco”	106/93/79	osada – kultura łużycka.
16.	Bieliny	5/94/79	ślady osadnictwa – kultura łużycka i przeworska.
17.	Bieliny	6/94/79	cmentarzysko – kultura łużycka; fragment osady – wczesne średniowiecze.
18.	Bieliny	9/94/79	ślady osadnictwa – kultura ceramiki wstęgowej; ślady osadnictwa – kultura łużycka; ślady osadnictwa – wczesne średniowiecze.
19.	Wólka Bielińska	23/94/79	ślady osadnictwa – kultura mierzanowicka; osada – kultura łużycka; ślady osadnictwa – wczesne średniowiecze.
20.	Wólka Bielińska	26/94/79	osada – kultura łużycka.
21.	Bieliny	29/94/79	ślady osadnictwa – kultura pucharów lejkowatych; osada – kultura łużycka.
22.	Bieliny	30/94/79	osada – kultura łużycka; osada – wczesne średniowiecze.
23.	Bieliny	38/94/79	osada – kultura łużycka.
24.	Bieliniec	46/94/79	osada – wczesne średniowiecze; osada – kultura łużycka.

◆ Wykaz zabytków architektury i budownictwa w mieście i gminie Ulanów (materiały według Ośrodka Dokumentacji Zabytków – województwo tarnobrzeskie, zeszyt Nr 42, 1990 r.)

Lp.	Miejscowość	Charakterystyka obiektu	Ocena chronologiczna
1.	2	3	4
1.	Bieliniec	Zagroda Nr 7 dom, drewniany stodoła, drewniana	lata 20 XX w. lata 20 XX w.
2.	Bieliniec	Zagroda Nr 71 dom, drewniany obora, drewniana	1910 r. 1918 r.
3.	Bieliniec	Zagroda Nr 78 dom, drewniany stajnia, drewniana stodoła, drewniana	około 1934 r. około 1934 r. około 1934 r.
4.	Bieliniec	Dom Nr 27 drewniany	około 1918 r.
5.	Bieliniec	Dom Nr 31 drewniany	około 1860 r.
6.	Bieliniec	Dom Nr 43 drewniany	około 1920 r.
7.	Bieliniec	Dom Nr 49 drewniany	lata 20 XX w.
8.	Bieliniec	Dom Nr 51 drewniano – murowany	około 1925 r.
9.	Bieliniec	Dom Nr 67 drewniany	lata 30 XX w.
10.	Bieliny	Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Wojciecha kościół murowany, dzwonnica murowana ogrodzenie z 2 bramkami murowane plebania murowana	1763 – 1770 r., uszkodzony 1914 r., remontowany 2 połowa XIX w. 1885 r.
11.	Bieliny	Zespół klasztorny zgromadzenia Sióstr Dominikanek kaplica, murowana klasztor, murowany	koniec XIX w. koniec XIX w.
12.	Bieliny	Karczma obecnie dom, ul. Niwa Nr 1, drewniany	początek XX w.
13.	Bieliny	Zespół dworski Mniszchów i Czartoryskich dwór, murowany oficyna, murowana rządcówka, murowana spichlerz, murowany park	XVII – XVIII, rozbudowa XVIII, przebudowany 1956 koniec XIX w., remontowany 2 połowa XIX w. XIX/XX w. powiększony początek XX w.
14.	Bieliny ul. 22 Lipca	Dom Nr 14 drewniany	około 1910 r.
15.	Bieliny ul. 22 Lipca	Dom Nr 16 drewniany	początek XX w.
16.	Bieliny ul. 22 Lipca	Dom Nr 20 murowany	około 1920 r.
17.	Bieliny ul. 22 Lipca	Zagroda Nr 22 dom, drewniany, obora, drewniana stodoła, drewniana	około 1918 r.
18.	Bieliny ul. 22 Lipca	Dom Nr 26 murowany	początek XX w.
19.	Bieliny ul. 22 Lipca	Dom Nr 33 drewniany	około 1910 r.
20.	Bieliny ul. Niwa	Dom Nr 2 drewniany	około 1913 r.
21.	Bieliny ul. Płończyska	Zagroda Nr 4 dom, drewniany obora, drewniana	około 1912 r. około 1912 r.
22.	Bieliny ul. Podleśna	Dom Nr 2 drewniany	początek XX w.
23.	Bieliny ul. Podleśna	Zagroda Nr 7, dom, drewniany obora, drewniana, stodoła, drewniana	lata 20 XX w.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

24.	Bieliny ul. Podleśna	Dom Nr 54 drewniany	lata 30 XX w.
25.	Bieliny ul. Zawiejska	Dom Nr 3 murowany	lata 20 XX w.
26.	Bieliny ul. Zawiejska	Dom Nr 9 drewniany	około 1914 r.
27.	Bieliny ul. Zawiejska	Zagroda Nr 12 dom, drewniany kurnik, drewniany stodoła, drewniana	lata 20 XX w. lata 20 XX w. lata 20 XX w.
28.	Bieliny ul. Zawiejska	Dom Nr 16 drewniany	koniec XIX w.
29.	Bieliny ul. Zawiejska	Dom Nr 21 murowany	początek XX w.
30.	Bieliny ul. Zawiejska	Dom Nr 22 drewniany	około 1895 r.
31.	Bieliny ul. Zawiejska	Dom Nr 24 drewniany	około 1905 r.
32.	Bieliny ul. Zawiejska	Dom Nr 34 drewniany	początek XX w.
33.	Bieliny ul. Zawiejska	Dom Nr 36 drewniany	początek XX w.
34.	Bieliny ul. Zawiejska	Dom Nr 38 murowany	początek XX w.
35.	Bieliny ul. Zawiejska	Dom Nr 50 drewniany	koniec XIX w.
36.	Bukowina	Zagroda Nr 39, dom, drewniany obora ze stajnią, drewniana chlewik, drewniany stodoła, drewniana spichlerz, drewniany	XIX/XX w. XIX/XX w. XIX/XX w. XIX/XX w. XIX/XX w.
37.	Bukowina	Zagroda Nr 103 dom, drewniany obora z wozownią, drewniana stodoła, drewniana	około 1927 r. około 1927 r. około 1927 r.
38.	Bukowina	Dom Nr 38 drewniany	około 1925 r.
39.	Bukowina	Dom Nr 65 drewniany	około 1912 r.
40.	Bukowina	Dom Nr 95 drewniany	około 1910 r.
41.	Bukowina	Dom Nr 99 murowany	około 1918 r.
42.	Bukowina	Stodoła w zagrodzie Nr 26 drewniana	około 1914 r.
43.	Dąbrowica	Zagroda Nr 100 dom, drewniany obora, drewniana	początek XX w. początek XX w.
44.	Dąbrowica	Dom Nr 65 drewniany	lata 30 XX w.
45.	Dąbrowica	Dom Nr 112 drewniany	1918 r.
46.	Dąbrowica	Dom Nr 126 drewniany	1918 r.
47.	Dąbrowica	Obora w zagrodzie Nr 83 drewniana	około 1921 r.
48.	Dąbrówka	Zespół cerkwi grecko – katolickich, obecnie kościół rzymsko – katolicki parafia p.w. św. Onufrego cerkiew, drewniana brama – dzwonnica, murowana	1869 – 1875 r., remontowana 1899 r. lata 20 XX w.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

49.	Dąbrówka	Zespół karczmy karczma obecnie dom Nr 32, drewniany obora, drewniana stodoła z wozownią, drewniana	1918 r. 1920 r. około 1920 r.
50.	Dąbrówka	Zagroda Nr 29 dom ze stodołą, drewniany stajnia, drewniana	początek XX w. początek XX w.
51.	Dąbrówka	Dom Nr 3 drewniany	1906 r.
52.	Dąbrówka	Dom Nr 22 drewniany	1914 r.
53.	Glinianka ul. Ulanowska	Kapliczka murowana	lata 20 XX w.
54.	Glinianka ul. Leśna	Dom Nr 5 drewniany	około 1928 r.
55.	Glinianka ul. Leśna	Dom Nr 15 drewniany	lata 20 XX w.
56.	Glinianka ul. Leśna	Dom Nr 25 drewniany	1910 r.
57.	Glinianka ul. Rieczna	Dom Nr 14 drewniany	około 1918 r.
58.	Glinianka ul. Rieczna	Dom Nr 21 drewniany	około 1932 r.
59.	Glinianka ul. Rieczna	Zagroda Nr 25 dom, drewniany obora, drewniana	około 1915 r. około 1921 r.
60.	Glinianka ul. Ulanowska	Dom Nr 1 drewniany	początek XX w.
61.	Glinianka ul. Ulanowska	Dom Nr 8 drewniany	około 1914 r.
62.	Glinianka ul. Wólczańska	Zagroda Nr 14 dom, drewniany obora, drewniana stodoła, drewniana	około 1901 r. około 1904 r. około 1904 r.
63.	Glinianka ul. Ulanowska	Kuźnia drewniana	około 1935 r.
64.	Górka	Dom Nr 84 drewniany	1930 r.
65.	Górka	Dom Nr 85 drewniany	około 1910 r.
66.	Huta Deręgowska	Kaplica murowana	lata 20 XX w., rozbudowana
67.	Kurzyna Mała	Zagroda Nr 21 dom, drewniany stodoła, drewniana	około 1910 r. około 1924 r.
68.	Kurzyna Mała	Zagroda Nr 167 dom, drewniany stodoła, drewniana	około 1918 r. około 1920 r.
69.	Kurzyna Mała	Dom Nr 18 drewniany	około 1905 r.
70.	Kurzyna Mała	Dom Nr 26 drewniany	1928 r.
71.	Kurzyna Średnia	Zespół kościoła parafialnego p.w. śś. Marii Magdaleny i Mikołaja bpa. kościół, drewniany wikarówka obecnie dom parafialny, drewniany	1816 – 1818 r., remontowany 1862 r., rozbudowany 1886 r. około 1900 r.
72.	Kurzyna Średnia	Kapliczka z figurą św. Jana Chrzciciela drewniana	1842 r., remontowana 1877 r.
73.	Kurzyna Średnia	Szkoła murowana	około 1903 r.

74.	Kurzyna Średnia	Zagroda Nr 51 dom, drewniany spichlerz, drewniany	początek XX w. 1918 r.
75.	Kurzyna Średnia	Dom Nr 39 drewniany	1928 r.
76.	Kurzyna Średnia	Dom Nr 43 drewniany	1936 r.
77.	Kurzyna Średnia	Dom Nr 60 murowany	około 1900 r.
78.	Kurzyna Wielka	Dom Nr 47 drewniany	około 1900 r.
79.	Kurzyna Wielka	Dom Nr 89 drewniany	lata 30 XX w.
80.	Kurzyna Wielka	Dom Nr 98 drewniany	początek XX w.
81.	Kurzyna Wielka	Dom Nr 99 drewniany	około 1910 r.
82.	Kurzyna Wielka	Stodoła w zagrodzie Nr 76 drewniana	około 1918 r.
83.	Ruda Tanewska	Dom Nr 107 drewniany	lata 20 XX w.
84.	Ruda Tanewska	Dom Nr 112 drewniany	lata 30 XX w.
85.	Ulanów	Układ urbanistyczny	1616 – początek XX w
86.	Ulanów	Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Jana Chrzyciciela kościół, drewniany dzwonnica, murowana ogrodzenie z kapliczkami	1643 r., remontowany 1724 r., rozbudowany 1750 – 1751 r., remontowany 1868 r. 1868 r. około 1868 r.
87.	Ulanów	Zespół kościoła cmentarnego p.w. św. Trójcy kościół tzw. flisacki, drewniany brama – dzwonnica, murowana	1690 r., remontowany 1856 r. 1899 r.
88.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	Kapliczka murowana	2 połowa XVIII w.
89.	Ulanów ul. 3 Maja	Kapliczka murowana	połowa XIX w.
90.	Ulanów pl. Grunwaldzki Nr 1 (dawniej Rynek)	Posterunek policji obecnie administracja szkoły murowany	około 1914 r.
91.	Ulanów pl. Grunwaldzki Nr 5 (dawniej Rynek)	Szkoła murowana	połowa XIX w.
92.	Ulanów ul. św. Barbary	Dom Nr 4 drewniany	3 ćwierć XIX w.
93.	Ulanów ul. św. Barbary	Dom Nr 5 drewniany	koniec XIX w.
94.	Ulanów ul. św. Barbary	Dom Nr 6 drewniany	koniec XIX w.
95.	Ulanów ul. Cicha	Dom Nr 1 drewniany	około połowy XIX w.
96.	Ulanów ul. Folwarczna	Dom Nr 2 drewniany	3 ćwierć XIX w.
97.	Ulanów ul. Głowackiego	Dom Nr 2 drewniany	3 ćwierć XIX w.
98.	Ulanów ul. Głowackiego	Dom Nr 4 murowany	XIX/XX w.
99.	Ulanów ul. Głowackiego	Dom Nr 5 drewniany	2 połowa XIX w.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

100.	Ulanów ul. Głowackiego	<i>Dom Nr 6</i> drewniany	około 1890 r.
101.	Ulanów ul. Głowackiego	<i>Dom Nr 9</i> drewniany	3 ćwierć XIX w.
102.	Ulanów ul. Głowackiego	<i>Dom Nr 13</i> drewniany	koniec XIX w.
103.	Ulanów ul. Głowackiego	<i>Dom Nr 114</i> drewniany	1 połowa XIX w.
104.	Ulanów ul. Głowackiego	<i>Dom Nr 25</i> drewniany	XIX/XX w.
105.	Ulanów ul. Głowackiego	<i>Dom Nr 39</i> drewniany	po 1880 r.
106.	Ulanów ul. Głowackiego	<i>Dom Nr 49</i> drewniany	1889 r.
107.	Ulanów ul. Głowackiego	<i>Dom Nr 51</i> drewniany	2 połowa XIX w.
108.	Ulanów ul. Głowackiego	<i>Dom Nr 55</i> drewniany	koniec XIX w.
109.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	<i>Dom Nr 2</i> drewniany	2 połowa XVIII w.
110.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	<i>Dom Nr 4</i> drewniany	1918 – 1919 r
111.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	<i>Dom Nr 11</i> murowany	połowa XIX w., przebudowany
112.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	<i>Dom Nr 13</i> murowany	2 połowa XIX w.
113.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	<i>Dom Nr 14</i> murowany	XIX/XX w.
114.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	<i>Dom Nr 19</i> murowany	2 połowa XIX w.
115.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	<i>Dom Nr 21/22</i> murowany	XIX/XX w.
116.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	<i>Dom Nr 23/24</i> murowany	2 połowa XVIII w., przebudowany XIX w.
117.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	<i>Dom Nr 25</i> murowany	koniec XVIII w., przebudowany XIX/XX w.
118.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	<i>Dom Nr 26/27</i> murowany	początek XX w.
119.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	<i>Dom Nr 29</i> murowany	XIX w., spalony i odbudowany po 1914 r.
120.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	<i>Dom Nr 31/32</i> murowany	około połowy XIX w.
121.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	<i>Dom Nr 34</i> murowany	lata 90 XIX w.
122.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	<i>Dom Nr 35</i> murowany	2 połowa XVIII w., przebudowany XIX/XX w.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

123.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	Dom Nr 36 murowany	XIX/XX w.
124.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	Dom Nr 38 murowany	lata 20 XX w.
125.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	Dom Nr 40 murowany	2 połowa XIX w.
126.	Ulanów pl. Grunwaldzki (dawniej Rynek)	Dom Nr 41 murowany	1890 r.
127.	Ulanów ul. św. Jana	Dom Nr 1 drewniany	1 połowa XIX w.
128.	Ulanów ul. św. Jana	Dom Nr 2 drewniany	XIX/XX w.
129.	Ulanów ul. św. Jana	Dom Nr 4 drewniany	początek XX w.
130.	Ulanów ul. Koszykarska	Dom Nr 7 drewniany	około połowy XIX w.
131.	Ulanów ul. Kościelna	Dom Nr 5 drewniany	koniec XIX w.
132.	Ulanów ul. Kościelna	Dom Nr 9 drewniany	około połowy XIX w.
133.	Ulanów ul. Kościelna	Dom Nr 17 drewniany	początek XX w.
134.	Ulanów ul. Kościelna	Dom Nr 21 drewniany	4 ćwierć XIX w.
135.	Ulanów ul. Kościelna	Dom Nr 23 drewniany	koniec XIX w.
136.	Ulanów ul. Kościuszki	Dom Nr 1 drewniany	XIX/XX w.
137.	Ulanów ul. Kościuszki	Dom Nr 2 drewniany	XIX/XX w.
138.	Ulanów ul. Kościuszki	Dom Nr 3 murowany	około połowy XIX w.
139.	Ulanów ul. 3 Maja	Dom Nr 8 murowany	3 ćwierć XIX w.
140.	Ulanów ul. 3 Maja	Dom Nr 10 murowany	2 połowa XIX w.
141.	Ulanów ul. 3 Maja	Dom Nr 13 drewniany	2 połowa XIX w.
142.	Ulanów ul. 3 Maja	Dom Nr 14 drewniany	2 połowa XIX w.
143.	Ulanów ul. 3 Maja	Dom Nr 21 murowany	koniec XIX w.
144.	Ulanów ul. 3 Maja	Dom Nr 28 drewniany	około połowy XIX w.
145.	Ulanów ul. 3 Maja	Dom Nr 29 drewniany	koniec XIX w.
146.	Ulanów ul. 3 Maja	Dom Nr 37 drewniany	koniec XIX w.
147.	Ulanów ul. 3 Maja	Dom Nr 43 drewniany	koniec XIX w.
148.	Ulanów ul. 3 Maja	Dom Nr 60 drewniany	2 połowa XIX w.
149.	Ulanów ul. Mickiewicza	Dom Nr 3 drewniany	XIX/XX w.
150.	Ulanów ul. Mickiewicza	Dom Nr 5 drewniany	początek XX w.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

151.	Ulanów ul. Mickiewicza	Dom Nr 7 drewniany	2 połowa XIX w.
152.	Ulanów ul. Mickiewicza	Dom Nr 8 drewniany	2 połowa XIX w.
153.	Ulanów ul. Sandomierska	Dom Nr 5 drewniany	około 1890 r.
154.	Ulanów ul. Sandomierska	Dom Nr 8 drewniany	koniec XIX w.
155.	Ulanów ul. Sandomierska	Dom Nr 9 drewniany	2 połowa XIX w.
156.	Ulanów ul. Sandomierska	Dom Nr 10 drewniany	1893 r.
157.	Ulanów ul. Sandomierska	Dom Nr 11 drewniany	1893 r.
158.	Ulanów ul. Sandomierska	Dom Nr 12 drewniany	koniec XIX w.
159.	Ulanów ul. Sandomierska	Dom Nr 14 drewniany	około 1829 r.
160.	Ulanów ul. Sandomierska	Dom Nr 18 drewniany	3 ćwierć XIX w.
161.	Ulanów ul. Sandomierska	Dom Nr 19 drewniany	2 połowa XIX w.
162.	Ulanów ul. Sandomierska	Dom Nr 20 drewniany	około 1880 r.
163.	Ulanów ul. Sandomierska	Dom Nr 22 drewniany	3 ćwierć XIX w.
164.	Ulanów ul. Sanowa	Dom Nr 16 drewniany	koniec XIX w.
165.	Ulanów ul. Sanowa	Dom Nr 17 drewniany	koniec XIX w.
166.	Ulanów ul. Świerczewskiego	Dom Nr 1/3 murowany	koniec XIX w.
167.	Ulanów ul. Świerczewskiego	Dom Nr 11 murowany	koniec XIX w.
168.	Ulanów ul. Świerczewskiego	Dom Nr 18 drewniany	koniec XIX w.
169.	Ulanów ul. Świerczewskiego	Dom Nr 21 drewniany	XIX/XX w.
170.	Ulanów ul. Świerczewskiego	Dom Nr 27/29/31 murowany	koniec XIX w.
171.	Ulanów ul. Świerczewskiego	Dom Nr 33 drewniany	2 połowa XIX w.
172.	Ulanów ul. Tanewska	Dom Nr 2 drewniany	koniec XIX w.
173.	Ulanów ul. Tanewska	Dom Nr 3 drewniany	lata 20 XX w.
174.	Ulanów ul. Tanewska	Dom Nr 4 murowany	2 połowa XIX w.
175.	Ulanów ul. Tanewska	Dom Nr 6/8 murowany	3 ćwierć XIX w.
176.	Ulanów ul. Tanewska	Dom Nr 10 drewniany	koniec XIX w.
177.	Ulanów ul. Tanewska	Dom Nr 13 murowany	3 ćwierć XIX w.
178.	Ulanów ul. Tanewska	Dom Nr 21 drewniany	2 połowa XIX w.
179.	Ulanów ul. Tanewska	Dom Nr 22 drewniany	3 ćwierć XIX w.
180.	Ulanów ul. Tanewska	Dom Nr 30 (dawniej 35) drewniany	2 połowa XIX w.

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

181.	Ulanów ul. Tanewska	<i>Dom Nr 45 (dawniej 43)</i> drewniany	1867 r.
182.	Ulanów ul. św. Trójcy	<i>Dom Nr 1</i> muruwany	3 ćwierć XIX w.
183.	Ulanów ul. św. Trójcy	<i>Dom Nr 3 (dawniej 558)</i> drewniany	1890 r.
184.	Ulanów ul. św. Trójcy	<i>Dom Nr 5 (dawniej 560)</i> drewniany	1890 r.
185.	Ulanów ul. św. Zofii	<i>Dom Nr 2</i> drewniany	koniec XIX w.
186.	Ulanów pl. Grunwaldzki Nr 14 (dawniej Rynek)	<i>Piekarnia</i> murowana	lata 70 – 80 XIX w.
187.	Ulanów – Zwolaki	<i>Kaplica przeniesiona z Dąbrowicy (z centrum wsi)</i> drewniana	1873 r.
188.	Wólka Bielińska	<i>Szkoła</i> drewniana	lata 20 XX w.
189.	Wólka Bielińska	<i>Zagroda Nr 7</i> dom ,drewniany obora ze stajnią i drewnutnią, drewniana stodoła, drewniana	około 1900 r. około 1900 r. około 1900 r.
190.	Wólka Bielińska	<i>Dom Nr 26</i> drewniany	około 1928 r.
191.	Wólka Bielińska	<i>Dom Nr 34</i> drewniany	około 1932 r.
192.	Wólka Bielińska	<i>Dom Nr 36</i> drewniany	około 1918 r.
193.	Wólka Bielińska	<i>Dom Nr 40</i> drewniany	około 1920 r.
194.	Wólka Bielińska	<i>Dom Nr 52</i> drewniany	około 1928 r.
195.	Wólka Tanewska	<i>Kapliczka przy drodze do Ulanowa</i> murowana	około połowy XIX w.
196.	Wólka Tanewska ul. Główna Nr 33	<i>Szkoła</i> murowana	lata 30 XX w.
197.	Wólka Tanewska ul. Główna Nr 26	<i>Karczma obecnie dom</i> murowana	lata 20 XX w.
198.	Wólka Tanewska ul. Główna	<i>Dom Nr 4</i> drewniany	lata 30 XX w.
199.	Wólka Tanewska ul. Główna	<i>Dom Nr 5</i> drewniany	lata 30 XX w.
200.	Wólka Tanewska ul. Główna	<i>Dom Nr 19</i> drewniany	lata 20 XX w.
201.	Wólka Tanewska ul. Główna	<i>Dom Nr 21</i> drewniany	początek 20 XX w.
202.	Wólka Tanewska ul. Główna	<i>Dom Nr 24</i> drewniany	lata 20 XX w.
203.	Wólka Tanewska ul. Główna	<i>Dom Nr 37</i> drewniany	lata 20 XX w.
204.	Wólka Tanewska ul. Krzeszowska	<i>Zagroda Nr 6</i> dom, drewniany stodoła, drewniana	około 1914 r. około 1920 r.
205.	Wólka Tanewska ul. Partyzantów	<i>Dom Nr 6</i> drewniany	lata 20 XX w.
206.	Wólka Tanewska ul. Piaski	<i>Dom Nr 27</i> drewniany	lata 20 XX w.
207.	Wólka Tanewska ul. Piaski	<i>Dom Nr 29</i> drewniany	lata 20 XX w.
208.	Wólka Tanewska	<i>Stodoła</i> drewniana	około 1918 r.

◆ **Zabytkowy park**

Park podworski Korybutka położony na polanie wśród lasów we wsi Bukowina. Zachowane jedynie 2 aleje dojazdowe, kasztanowcowe oraz szpalerowe obsadzenie wzdłuż granic. Zabudowania folwarczne istniały przed 1939 r.

Teren parku powinien być zagospodarowany i użytkowany w sposób dostosowany do jego walorów, starodrzew wymaga konserwacji.

◆ **Obszary ochrony archeologicznej**

Na podstawie danych Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków Województwa Podkarpackiego Delegatura w Tarnobrzegu na terenie miasta i gminy zewidencjonowano ogółem 234 stanowiska archeologiczne w wyniku przeprowadzonych w latach 1985–1986 badań powierzchniowych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski.

Najcenniejsze stanowiska zostały wpisane do rejestru zabytków i omówione wcześniej.

Obszar gminy jest dobrze rozpoznany pod względem archeologicznym.

◆ **Miejsca pamięci narodowej**

Mieszkańcy Ulanowa w ciągu wieków walczyli o wolność i niepodległość, brali udział w powstaniach, walczyli z najeźdźcami ponieśli wiele ofiar. W okresie okupacji niemieckiej Ulanów był silnym ośrodkiem polskiej partyzantki.

Najważniejsze miejsca pamięci narodowej to:

- Cmentarz parafialny w Ulanowie gdzie znajduje się tablica ku czci pomordowanych.
- Drewniany krzyż w Kurzynie Średniej obok szkoły w miejscu egzekucji z 1943 r.
- Drewniany krzyż w miejscu egzekucji 5 mężczyzn w 1943 r.

Uzupełniający materiał dotyczący zagadnień kulturowych miasta i gminy przedstawiono na planszy problemowej do „Studium” Środowisko kulturowe – skala 1:25 0000.

B. 2.5.4. Istniejące walory krajobrazowe

Teren gminy i miasta posiada wyjątkowe walory krajobrazowe, ze względu na swoje położenie w Kotlinie Sandomierskiej w widłach Sanu i Tanwi. Miasto Ulanów leży dokładnie w miejscu gdzie obie rzeki się łączą.

Krajobraz naturalny gminy jest mało przekształcony. Południowo – wschodnią część gminy zajmuje wspaniały kompleks lasów zwany uleszczyzną. Kompleks lasów w północnej części gminy znajduje się w granicach otuliny parku krajobrazowego „Lasy Janowskie”.

Rzeka San stanowiąca zachodnią granicę gminy posiada urozmaicone i bardzo kręte koryto. Meandrujący niegdyś brzeg Sanu znaczą liczne starorzecza, rozproszone malowniczo w jego dolinie wśród łąk. W nurcie rzeki występują rozległe łąki i piaszczyste wysepki, a na brzegach malownicze zarośla.

Rzeka Tanew przepływa środkiem granicy, ze wschodu na zachód. Jej brzegi w niewielkim stopniu są uregulowane, rzeka obfituje w mielizny, ławice, malownicze zakola z ciekawymi elementami przyrody.

Najbardziej atrakcyjne tereny gminy można podziwiać z punktów widokowych zlokalizowanych na skarpie wznoszącej się nad doliną Sanu – przy drodze Wólka Tanewska – na zachód od miejscowości Bieliny. W tych miejscach można objąć wzrokiem panoramę doliny Sanu, z terasą zalewową oraz zabudowę Ulanowa i Bieliny.

1. Przy drodze Wólka Tanewska – Hawryły:

- punkt widokowy na skarpie nadszańskiej, pozwalający objąć wzrokiem panoramę doliny Sanu wraz z porośniętą roślinnością terasą zalewową oraz połyskującą wstęgą rzeki z piaszczystymi łąkami w obrębie koryta, w oddali przechodzącą w rozległe równinne tereny podmokłych łąk, wikliny nadrzeczne, roślinność łągową i zarośnięte trzciną oczka wodne starorzeczy.

2. Na zachód od miejscowości Bieliny:

- punkt widokowy położony na skarpie nadszańskiej z którego podziwiać można panoramę doliny Sanu z terasą zalewową. W oddali widać Bieliny ze starymi budowlami kościoła parafialnego p.w. Św. Wojciecha.

Najcenniejszymi elementami krajobrazu kulturowego, pozwalającymi zidentyfikować tożsamość miejscowości są najstarsze historyczne obiekty, o których była mowa wcześniej. Wszystkie wymagają ochrony i utrzymania w dotychczasowej formie. Realizacja nowej zabudowy w ich sąsiedztwie powinna uwzględniać wymogi W.S.O.Z.

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

Budynki wznoszone w latach 70 i 80-tych z reguły nie są dostosowane skalą i charakterem do otaczającej zabudowy, wymagają nakładów na ich modernizację. Najlepiej przedstawiają się budynki wznoszone w ostatnich latach.

Zabudowa większości wsi na terenie gminy jest zwarta. Zabudowa rozproszona występuje jedynie w północnej części gminy; ingeruje w istniejące makronętrza krajobrazu otwartego, powinna być ograniczana.

B. 2.5.5. Uwarunkowania wynikające z jakości środowiska kulturowego

- ◆ Zachowane zespoły i obiekty zabytkowe oraz historyczne układy przestrzenne określają tożsamość kulturową gminy, stanowią bardzo ważny element w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.
- ◆ Wymienione obiekty sakralne oraz dwór w Bielinach są użytkowane zgodnie z przeznaczeniem, na bieżąco remontowane, są w dobrym stanie technicznym.
- ◆ Obiekty architektury drewnianej, często nie użytkowane są generalnie w złym stanie technicznym wymagają znacznych nakładów finansowych na remonty.
- ◆ Wszystkie zewidencjonowane obiekty zabytkowe powinny być dokładnie zinwentaryzowane.
- ◆ Park w Bielinach wymaga odbudowy dawnego założenia i odpowiedniego zagospodarowania.
- ◆ Zabytkowe cmentarze powinny być otoczone szczególną ochroną – cmentarze nie użytkowane (żydowski w Ulanowie) zagrożone dewastacją i całkowitym zniszczeniem. Wartościowe, najstarsze nagrobki powinny być zabezpieczone oraz rewaloryzowane.
- ◆ Obszary w granicach wyznaczonych stref ochrony konserwatorskiej w Ulanowie i Bielinach powinny być objęte opracowaniami m.p.z.p., aby określić szczegółowo zasady zagospodarowania w nich obowiązujące.
- ◆ Na obszarach najcenniejszych stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków powinny być przeprowadzone sondażowe wykopiska archeologiczne.
- ◆ Stanowiska archeologiczne zagrożone zniszczeniem w Ulanowie i w Bielinach powinny być zabezpieczone.
- ◆ Wszystkie zewidencjonowane obiekty zabytkowe powinny być otoczone opieką, na bieżąco remontowane.
- ◆ Potrzeba dostosowania kubatury i formy nowych budynków do już istniejących, zwłaszcza w sąsiedztwie obiektów zabytkowych.

B. 3. Uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców

B. 3.1. Sytuacja demograficzna gminy i miasta Ulanów

B. 3.1.1. Sytuacja demograficzna gminy i miasta na tle powiatu i gmin sąsiednich

Sytuację tę obrazują następujące tabele:

Tabela Nr 3

Gmina i miasto Ulanów na tle gmin sąsiednich. Ogólne dane demograficzne 1999 r.

Gmina – powiat	Powierzchnia w km ²	Liczba ludności			Wskaźnik feminizacji	Gęstość zaludnienia
		Ludność (osoby)		% udziału ludności w powiecie		
		Ogółem	Mężczyźni			
1	2	3	4	5	6	7
miasto Nisko	61	15734	7885	23,4	100	258
Nisko (wsie)	81	6745	3396	10,0	99	83
miasto Rudnik	36	6894	3327	10,2	107	190
Rudnik (wsie)	42	3346	1670	5,0	85	79
Harasiuki	168	6396	3215	9,5	99	38
Krzyszów	62	4316	2139	6,4	102	69
Jeżowe	124	9564	4894	14,2	95	77

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

Jarocin	90	5448	2750	8,1	98	60
miasto Ulanów	8	1430	701	2,1	104	177
Ulanów (wsie)	111	7469	3724	11,1	100	67
Powiat nizański	783	67342	33620	100	100,3	86
Pysznica	148	9146	4599	8,0	99	62
Powiat Stalowowolski	833	115044	58674	100	96,0	138

Tabela Nr 4

Gmina i miasto Ulanów na tle gmin sąsiednich. Ruch naturalny i migracje 1999 r.

Gmina – powiat	Ruch naturalny				Migracje		
	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Napływ	Odływ	Saldo migracji
	W liczbach bezwzględnych				W liczbach bezwzględnych		
1	2	3	4	5	6	7	8
miasto Nisko	66	191	106	85	165	240	25
Nisko (wsie)	35	80	60	20	77	68	9
miasto Rudnik	37	55	74	-19	75	95	-20
Rudnik (wsie)	20	51	25	26	41	55	-14
Harasiuki	30	84	77	7	93	73	20
Krzyszów	26	58	55	3	49	73	-24
Jeżowe	61	161	96	65	112	136	-24
Jarocin	30	74	55	23	53	67	-14
miasto Ulanów	4	11	12	-1	39	19	20
Ulanów (wsie)	45	102	64	38	65	79	-14
powiat nizański	354	867	620	247	869	905	-36
Pysznica	35	118	92	26	84	89	-5
pow. stalowowolski	618	1242	890	352	507	702	-195

Tabela Nr 5

Gmina i miasto Ulanów na tle gmin sąsiednich. Struktura wiekowa ludności 1999 r.

Gmina – powiat	Wiek przedprodukcyjny			Wiek produkcyjny			Wiek poprodukcyjny		
	ogółem osób	w tym kobiet	% udziału w liczbie ludności gminy	ogółem osób	w tym kobiet	% udziału w liczbie ludności gminy	ogółem osób	w tym kobiet	% udziału w liczbie ludności gminy
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
miasto Nisko	5325	2530	33,8	8775	4220	55,8	13634	1099	10,4
Nisko (wsie)	2014	967	29,8	3830	1784	56,9	901	598	13,3
miasto Rudnik	1873	972	27,2	4038	1935	58,6	983	660	14,2
Rudnik (wsie)	1039	501	31,0	1807	850	54,1	500	325	14,9
Harasiuki	1906	919	29,8	3371	1567	52,7	1119	755	17,5
Krzyszów	1250	583	29,0	2189	1005	50,7	877	589	20,3
Jeżowe	3019	1456	31,6	5230	2337	54,7	1315	877	13,7
Jarocin	1558	791	28,6	3044	1322	55,9	846	585	15,5
miasto Ulanów	424	211	29,6	767	341	53,7	239	177	16,7
Ulanów (wsie)	2213	1092	29,6	4052	1823	54,3	1204	809	16,1
powiat nizański	20621	10022	30,6	37103	17124	55,1	9618	6474	14,3
Pysznica	2538	1210	27,7	5239	2441	57,3	1369	896	15,0
Powiat stalowowolski	32726	16663	28,4	68010	34676	59,1	14308	7335	12,5

Z analizy przedstawionych danych wynika, że:

◆ Miasto Ulanów:

- Na tle miast położonych w sąsiednich powiatów jest najmniejszym miastem, zarówno pod względem powierzchni jak i liczby ludności – jest jednym z najmniejszych miast w Polsce i najmniejszym w województwie podkarpackim.

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

- W skali powiatu jego ludność stanowi zaledwie 2,1%.
 - Natomiast gęstość zaludnienia w mieście jest porównywalne z miastem Rudnik.
 - Wśród miast powiatu wyróżnia się Ulanów korzystną wielkością salda migracji – jest ono dodatnie i dość duże: 20 (powiat nizański: –36).
 - Liczba urodzeń, przyrostu naturalnego, liczba małżeństw stawia miasto Ulanów na tle pozostałych miast powiatu na pozycji wynikającej z wielkości jego zaludnienia.
 - Struktura wiekowa (udział procentowy przez wskaźnik obciążenia demograficznego) miasta jest porównywalna z miastami powiatu, mimo różnic w liczebności ludności poszczególnych grup.
- ◆ Gmina Ulanów (tereny wiejskie):
- Stanowi 11,7% powierzchni powiatu nizańskiego.
 - Nie wyróżnia się zasadniczo żadnym z wskaźników określających stosunki demograficzne.
 - Powierzchnia ogólna, liczba mieszkańców, gęstość zaludnienia, struktura wiekowa ludności, wskaźnik obciążenia demograficznego, liczba zgonów, urodzeń, przyrost naturalny, liczba małżeństw, saldo migracji, wskaźnik feminizacji, stawia tę gminę na środkowych pozycjach (między 3 – 4 miejscem) wśród 7 gmin powiatu nizańskiego.
 - Wielkością korzystną wyróżniającą gminę Ulanów na tle powiatu i gmin sąsiednich jest liczba małżeństw.

B. 3.1.2. Sytuacja demograficzna wewnątrz gminy Ulanów

Oparta została o dane w ujęciu sołectwami, które przedstawiają następujące tabele:

Charakterystyka sytuacji demograficznej wewnątrz gminy oparta została o dane w ujęciu sołectw. Zestawienie danych przedstawiają następujące tabele:

Tabela Nr 6

Gmina i miasto Ulanów. Liczba ludności i gęstość zaludnienia w 1999 r.

Lp.	Miejscowości	Powierzchnia w ha	Ludność				Wskaźnik feminizacji kobiet / 100	Gęstość zaludnienia na 1 km ²
			Ogółem osób	% ludności gminy	Kobiety	Mężczyźni		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	m. Ulanów	808	1487	16,5	767	720	106,5	184
2.	Bieliniec	426	507	5,6	234	273	85,7	119
3.	Bieliny	946	1063	11,8	517	546	94,6	112
4.	Borki	764	349	3,9	169	180	93,8	46
5.	Bukowina	647	350	3,9	179	171	104,6	54
6.	Dąbrowica	1677	437	4,9	231	206	112,1	26
7.	Dąbrówka	1002	777	8,6	377	400	94,2	78
8.	Glinianka	967	523	5,8	261	262	99,6	54
9.	Huta Deręgowska	1915	696	7,8	370	326	113,5	36
10.	Kurzyna Mała	849	452	5,0	217	235	92,5	53
11.	Kurzyna Średnia	480	368	4,1	179	189	94,7	76
12.	Kurzyna Wielka	442	288	3,2	136	152	89,5	65
13.	Wólka Bielińska	155	236	2,6	120	116	103,4	152
14.	Wólka Tanewska	878	1468	16,3	760	708	107,3	167
Gminy razem:		11956	9001	100,0	4501	4500	100,0	74

Tabela Nr 7

Gmina i miasto Ulanów. Struktura ludności według wieku, płci i miejsca zamieszkania w 1999 r.

Lp.	Miejscowości	wskaznik obciążenia demograficznego	wskaznik ogółem	Wiek przedprodukcyjny			Wiek produkcyjny			Wiek poprodukcyjny		
				liczba osób	w tym kobiety	% udziału ludności gminy	liczba osób	w tym kobiety	% udziału ludności gminy	liczba osób	w tym kobiety	% udziału ludności gminy
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	m. Ulanów	67,0	1487	364	183	24,5	890	415	59,8	233	169	15,7
2.	Bieliniec	71,9	507	131	51	25,8	295	132	58,3	81	51	15,9
3.	Bieliny	69,3	1063	259	116	24,4	628	286	59,0	176	115	16,6
4.	Borki	83,7	349	83	42	23,8	190	81	54,4	76	46	21,8
5.	Bukowina	87,2	350	90	48	25,7	187	83	53,5	73	48	20,8
6.	Dąbrowica	89,2	437	135	75	30,9	231	108	52,9	71	48	16,2
7.	Dąbrówka	83,2	777	222	116	28,6	424	182	54,6	131	79	16,8
8.	Glinianka	79,7	523	138	60	26,4	291	140	55,6	94	61	18,0
9.	Huta Deręgowska	74,9	696	212	108	30,4	398	197	57,2	86	65	12,4
10.	Kurzyna Mała	62,3	452	136	62	30,0	235	105	52,1	81	50	17,9
11.	Kurzyna Średnia	747,4	368	107	53	29,0	211	92	57,4	50	34	13,6
12.	Kurzyna Wielka	77,8	288	75	33	26,0	162	64	56,3	51	39	17,7
13.	Wólka Bielińska	85,8	236	73	34	30,9	127	62	53,9	36	24	15,2
14.	Wólka Tanewska	77,3	1468	424	226	28,9	828	381	56,4	216	153	14,7
Razem gminy		76,6	9001	2449	1207	27,2	5097	2328	56,6	1455	966	16,2

Tabela Nr 8

Miasto i gmina Ulanów. Zmiany ogólne liczby ludności w latach 1992 – 1999 r.

Wyszczególnienie	1992			1995			1997			1999		
	Osoby	% udziału	Dynamika 1990/92	Osoby	% udziału	Dynamika 1992/95	Osoby	% udziału	Dynamika 1995/97	Osoby	% udziału	Dynamika 1997/99
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
m. Ulanów	1422	15,8	93,4	1404	15,8	98,37	1430	16,0	101,8	1487	16,5	103,9
– Mężczyźni	705	18,7	96,3	682	15,3	96,7	701	15,7	102,7	720	16,0	102,7
– Kobiety	717	15,9	90,6	722	16,2	100,6	729	16,3	100,9	767	17,0	105,2
Wsie gminy	7535	84,2	98,5	7472	84,2	99,1	7469	84,0	99,9	7514	83,5	100,6
– Mężczyźni	3759	84,3	101,9	3750	84,7	99,8	3745	84,3	99,9	3780	84,0	100,9
– Kobiety	3776	84,1	101,0	3722	83,8	98,6	3724	83,7	100,0	3734	83,0	100,2
Razem m. i gm.	8957	100,0	100,1	8876	100,0	99,1	8899	100,0	100,2	9001	100,0	101,1
– Mężczyźni	4464	100,0	100,9	4432	100,0	99,3	4446	100,0	100,3	4500	100,0	101,2
– Kobiety	4493	102,0	99,2	4444	100,0	98,9	4453	100,0	100,2	4501	100,0	101,0

Z analizy przedstawionych danych narzucają się następujące spostrzeżenia:

- gminę zaliczyć można do jednostek o dość zwartym systemie osadniczym;
- składa się z 14 miejscowości (w tym 1-go miasta), których wielkość liczby ludności waha się pomiędzy: 1487 (miasto Ulanów), a 236 mieszkańców (Wólka Bielińska):
 - trzy miejscowości osiągają liczbę ludności powyżej 1000 osób (Ulanów, Bieliny, Wólka Tanewska);
 - cztery miejscowości z 14 sołectw, to miejscowości gdzie liczba ludności zawiera się w przedziale 1000 – 500 osób (Bieliniec, Dąbrówka, Glinianka, Huta Deręgowska);

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

- pozostałe 7 miejscowości (połowa sołectw) liczebność mieszkańców zamyka się w przedziale poniżej 500 osób (Borki, Bukowina, Dąbrowica, Kurzyna Mała, Kurzyna Średnia, Kurzyna Wielka, Wólka Bielińska);
- gęstość zaludnienia w poszczególnych miejscowościach wykazuje bardzo duży stopień zróżnicowania: największą gęstość w mieście Ulanowie (184 osób / 1 km²), najmniejsza w Dąbrowicy (184 osób / 1 km²), przy średnim wskaźniku gęstości zaludnienia w gminie wynoszącym 74 osób / 1 km². Różnice te są związane ze stopniem lesistości poszczególnych miejscowości;
- ogólna liczba ludności miasta i gminy w okresie 1992 – 1999 r. łącznie liczona ludność miasta i gminy wzrosła w okresie 8 lat nieznacznie – o 44 osoby, co daje wskaźnik dynamiki rozwoju 1992/99 wielkości 100,2%. Wzrost ten nastąpił faktycznie w mieście. Ludność miasta wzrosła o 65 osób (104,5% w stosunku do 1992 r.) natomiast ludność wiejska w gminie zmniejszyła swą liczbę o 21 osób (dynamika względem 1992 r. – 99,7%);
- zmiany liczby ludności w latach 1995 – 97 kiedy wyraźny był spadek liczby ludności na wsiach i jej wzrost w mieście wynikały z dobrej koniunktury miast – następował odpływ ludności ze wsi. Od roku 1997 tendencje te wyraźnie uległy zmianie, w związku ze zmianami gospodarczymi w kraju;
- miasto i gmina pod względem udziału kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie mieszkańców różnią się zasadniczo:
 - w mieście: mężczyźni stanowią 48%, są w mniejszości;
 - w gminie jako całości stosunek ten układa się 50% do 50%, co oznacza, że w miejscowościach poza miastem występuje przewaga liczby mężczyzn (50,4%);
 - wskaźnik feminizacji (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn) jest bardzo różny od 112,7 w Dąbrowicy do 85,7 w Bielińcu, wysoki zwłaszcza w miejscowościach największych;
 - struktura wiekowa ludności miasta i gminy przedstawione w trzech przedziałach wiekowych (udział procentowy w ogólnej liczbie mieszkańców):
 - dla ogólnej liczby mieszkańców gminy przedstawia się prawidłowo: udziały poszczególnych grup wiekowych wykazują prawidłowe proporcje:
 - wiek przedprodukcyjny – 7,2%;
 - wiek produkcyjny – 56,6%;
 - wiek poprodukcyjny – 16,2%;
 - średni wskaźnik obciążenia demograficznego osiąga w gminie 76,6%, co uznaje się w ocenach statystycznych jako przeciętnie występujący w Polsce;
 - dla poszczególnych sołectw struktura wiekowa wskazuje znaczne zróżnicowanie, dając znać o pewnych zachwianiach w prawidłowości zjawisk demograficznych, zwłaszcza na proces starzenia się ludności i duże „obciążenie” demograficzne. Do miejscowości, gdzie takie oznaki da się zauważyć należy:
 - Borki – wysoki % udziału ludności w wieku poprodukcyjnym 21,8% wskaźnik obciążenia 83,7;
 - Bukowina – wysoki % udziału ludności w wieku poprodukcyjnym 20,8% wskaźnik obciążenia 87,2;
 - Glinianka – wysoki % udziału ludności w wieku poprodukcyjnym 18%;
 - Kurzyna Mała – bardzo niski % udziału grupy wieku przedprodukcyjnego (52,1%), znaczny odsetek ludzi starszych 17,9, dużo ludzi młodych – wskaźnik obciążenia demograficznego 92,3;
 - Dąbrowica – wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego 89,2, bardzo wysoki udział odsetka ludzi młodych 30,9% udział wieku produkcyjnego – tylko 52,9;

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

- Dąbrówka – wysoki wskaźnik obciążenia 83,2%;
- Wólka Bielińska – wysoki udział odsetka ludzi młodych 30,9%, bardzo niski odsetek ludzi w wieku produkcyjnym, wskaźnik obciążenia demograficznego wysoki.
- ruch naturalny i migracje w mieście i gminie:
 - w ogólnym ujęciu liczbowym – przyrost naturalny nie wyróżnia się korzystnie, przyrost jest ujemny –13, największy w mieście Ulanów;
 - 8 sołectw osiąga dodatni lub zerowy przyrost naturalny – największy Bukowina (4);
 - pod względem ruchów migracyjnych gmina ogólnie przedstawia korzystniejszy obraz – saldo migracji jest dodatnie, chociaż niewielkie (6 osób). Obraz ten wynika z dużego dodatniego salda w mieście (20 osób) – tereny wiejskie gminy osiągają saldo: –14.

Charakterystyka struktury wykształcenia i zatrudnienia

Następująco tabela przedstawia strukturę wykształcenia ludności w mieście i gminie Ulanów:

Tabela Nr 9

Gmina i miasto Ulanów. Struktura wykształcenia ludności 1999 r.

Miejscowość	Wykształcenie									
	wyższe		policealne, średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze		podstawowe	
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
m. Ulanów	44	41	88	95	42	101	160	92	236	292
Bieliniec	2	3	10	16	1	17	64	38	142	119
Bieliny	21	17	30	47	14	48	149	78	212	235
Borki	0	2	8	8	0	3	39	17	97	106
Bukowina	2	1	6	16	0	6	50	30	78	88
Dąbrowica	1	2	4	20	1	7	37	24	113	120
Dąbrówka	7	4	15	33	0	17	86	39	208	186
Glinianka	5	7	16	19	3	18	74	50	105	120
Huta Deręgowska	1	4	16	40	0	11	83	51	139	173
Kurzyna Mała	1	2	8	17	2	7	45	35	120	117
Kurzyna Średnia	6	7	9	10	1	10	33	19	98	93
Kurzyna Wielka	4	0	7	12	0	9	32	17	77	71
Wólka Bielińska	1	2	2	7	3	9	34	12	50	68
Wólka Tanewska	20	23	34	56	12	50	168	104	307	324
Razem gmina i miasto	115	115	253	396	79	313	1054	606	1982	2112

Tabela Nr 10

Gmina i miasto Ulanów. Struktura wykształcenia ludności 1997 – 1999 r.

Wyszczególnienie		Ludność z wykształceniem			
		W liczbach bezwzględnych		W odsetkach	
		Ogółem	z wykształceniem wyższym	z wykształceniem średnim	z wykształceniem zawodowym i podstawowym
1		2	3	4	5
gm. Ulanów	1997	6990	3,0	14,7	79,9
	1999	7025	3,3	14,8	80,1
m. Ulanów	1997	1130	6,9	27,5	64,6
	1999	1191	7,1	27,3	64,5

Cechy ludności miasta i gminy Ulanów dotyczące wykształcenia to:

- Przewaga ludności z wykształceniem zasadniczym i podstawowym, co jest regułą właściwie w każdej populacji, gdzie przeważa ludność wiejska.

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

- Również na przeciętnym poziomie kształtuje się wielkość grupy ludności o wykształceniu średnim wielkość około 15% udziału tej grupy nie jest imponujący. W tym kontekście znacznie lepiej przedstawia się sytuacja w mieście (27,3% – bardzo dobry wskaźnik) w porównaniu do terenów wiejskich. Jest to odzwierciedleniem dostępności do placówek szkolnictwa średniego.
- Bardzo korzystnie przedstawia się w mieście udział procentowy ludzi z wykształceniem wyższym 7,1% dla miasta bardzo małego to znacząca wielkość.

Strukturę zatrudnienia ludności w mieście i gminie Ulanów przedstawiono w tabeli.

Tabela Nr 11

Gmina i miasto Ulanów. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji EKD 1995 – 1999 r.

Wyszczególnienie	1995		1999	
	Miasto	Wsie	Miasto	Wsie
1	2	3	4	5
Ogółem	315	224	2	–
Kobiety	188	150	–	–
Sekcje EKD:				
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo, rybołówstwo i rybactwo	–	18	0	18
Górnictwo i kopalnictwo	–	–	–	–
Działalność produkcyjna	55	–	55	–
Zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	5	4	–	–
Budownictwo	–	12	–	–
Handel i naprawy	55	27	–	–
Hotele i restauracje	–	12	–	–
Transport, składowanie i łączność	11	9	–	–
Pośrednictwo finansowe	15	1	–	–
Obsługa nieruchomości i firm	–	5	–	–
Administracja publiczna i obrona narodowa	63	–	–	–
Edukacja	54	114	–	–
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	32	23	–	–
Pozostała działalność usługowa, komunalna, socjalna i indywidualna	21	4	–	–
Wskaźnik aktywności zawodowej	69,1	67,1	–	–

Dane nie obejmują jednostek o liczbie zatrudnionych do 5 osób, oraz w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

W strukturze zatrudnienia ludności gminy zauważa się następujące cechy:

- na terenie miasta i gminy liczbie pracujących przewagę stanowią kobiety – ponad 50% (na terenach wiejskich około 66%);
- w mieście zatrudnieniu jeden liczący się blok stanowią sekcje: działalność produkcyjna (rzemiosło, drobną wytwórczość), handel i naprawy, administracja publiczna i edukacja – zatrudniają około 230 osób to jest 72% ogółu pracujących;
- na terenach wiejskich działalności pozarolniczej liczą się sekcje: edukacja (50% pracujących) oraz handel i naprawy;
- przeważa zatrudnienie w rolnictwie. Jest określona ze spisu rolnego w 1996 roku na około 2450 osób i odnosi się przede wszystkim do terenów wiejskich.

W mieście zatrudnienie w rolnictwie ocenia się na zaledwie 64 osoby.

- ◆ W gminie powszechne jest zjawisko podwójnego, a nawet potrójnego bezrobocia, ponieważ większość mieszkańców posiada własne gospodarstwo oraz pracuje zawodowo. Na 1693 gospodarstwach rolnych tylko 107 gospodarstw utrzymuje się głównie lub wyłącznie z gospodarstwa rolnego.
- ◆ W gminie duże znaczenie mają niezarobkowe źródła dochodów – emeryci i renciści stanowią około 20% ogółu mieszkańców (1783 osoby).
- ◆ Mieszkańcy gminy znajdują zatrudnienie zarówno w sektorze prywatnym jak i państwowym, który posiada ciągle przewagę jak chodzi o ilość miejsc pracy.

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

W sektorze państwowym działało w 1998 r. 182 jednostki w mieście i 166 na wsiach. W sektorze prywatnym działało 130 jednostek w mieście i 52 w gminie.

◆ Najbardziej znaczące zakłady pracy w mieście i gminie to:

Sektor prywatny

- Ekoplast spółka z o.o. – zatrudnienie 30 osób;
- Zakłady Polskie Drewno w Wólce Tanewskiej – zatrudnienie 30 osób;
- Zakład Stolarski w Gliniance – zatrudnienie 12 osób;
- Piekarnia i Ciastkarnia „Rogalik” w Ulanowie – zatrudnienie 35 osób;
- Zakład Produkcyjno – Handlowy w Ulanowie – zatrudnienie 6 osób;
- Przedsiębiorstwo Eksport – Import w Kurzynie Średniej – zatrudnienie 14 osób.

Sektor publiczny

- Urząd Gminy i Miasta w Ulanowie – zatrudnienie 25 osób;
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej – zatrudnienie 18 osób;
- Gminne Centrum Kultury – zatrudnienie 11 osób;
- Szkoły podstawowe, gimnazja, przedszkola na terenie miasta i gminy – zatrudnienie 170 osób;
- Gminna Spółdzielnia „SCH” – zatrudnienie 57 osób;
- Liceum Ogólnokształcące – zatrudnienie 25 osób;
- Przychodnia Rejonowa w Ulanowie, Wiejski Ośrodek Zdrowia w Bielinach i Kurzynie Średniej – zatrudnienie 26 osób.

B. 3.2. Stan infrastruktury społeczno – socjalnej gminy i miasta Ulanów

B. 3.2.1. Oświata

Opieka przedszkolna

Tabela Nr 12

Gmina i miasto Ulanów. Przedszkola według stanu na rok szkolny 1999/2000.

Lp.	Adres	Ilość dzieci	Ilość nauczycieli	Liczba oddziałów	Uwagi
1.	Ulanów	65	5	4	+ 1 oddział „0”
2.	Wólka Tanewska	36	3	2	
3.	Bieliny	40	3	2	
Razem w gminie		141	11	8	

Oprócz przedszkoli przy szkołach podstawowych prowadzone są oddziały tzw. „0” – przy każdej szkole podstawowej, zaliczane do placówek wychowania przedszkolnego. Ogółem działa w mieście i gminie 11 placówek wychowania przedszkolnego. Rozmieszczenie i ilość placówek wynika z zapotrzebowania na te usługi. Jak na gminę o dużym odsetku ludności wiejskiej, sytuację w zaspokojeniu potrzeb mieszkańców w zakresie opieki przedszkolnej jest wyjątkowo korzystna: z placówek wychowania przedszkolnego korzysta w gminie około 11,5% grupy wiekowej 0 – 15 lat.

Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne



Nauczaniem w szkołach podstawowych w mieście i gminie Ulanów objęte jest obecnie 979 dzieci, co stanowi 55,8% grupy wiekowej 0–15 lat, oraz 11,8% ogółu liczby mieszkańców. Jest to niski wskaźnik przeciętnie przyjmowany w statystyce wynosi 12,5%. Wielkość wskaźnika tłumaczyć należy tendencją starzenia się społeczeństwa – spadkiem liczebności grupy ludności w wieku przedprodukcyjnym. Rozmieszczenie placówek wynika ze specyfiki sieci osadniczej gminy.

Tabela Nr 13

Gmina i miasto Ulanów. Placówki szkolnictwa podstawowego i gimnazja według stanu na rok szkolny 1999/2000.

Lp.	Miejscowość	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli (etatów)	Liczba oddziałów	Oddziały „0”	Uwagi
1.	Zespół Szkół w Ulanowie Szkoła Podstawowa + Gimnazjum	282	23	10	2	
2.	Zespół Szkół w Kurzynie Średniej Szkoła Podstawowa + Gimnazjum	227	25	9	2	posiada filię I – III w Dąbrowicy
3.	Szkoła Podstawowa w Wólce Tanewskiej	238	16	9	1	posiada filię I – III w Hucie Deręgowskiej
4.	Szkoła Podstawowa w Bielinach	174	15	8	1	
5.	Szkoła Podstawowa w Dąbrówce	148	13	6	1	
Ogółem		1069	92	42	7	

Od 1 września 1999 roku funkcjonują na terenie miasta i gminy dwa zespoły szkół w Ulanowie i Kurzynie Średniej. W ich skład wchodzi: szkoła podstawowa i gimnazjum. Szkoła podstawowa w Kurzynie Średniej posiada filię w Dąbrowicy o klasach I – III. Szkoły Podstawowe znajdują się w Bielinach, Dąbrówce i Wólce Tanewskiej. Szkoła podstawowa w Wólce Tanewskiej posiada również filię w Hucie Deręgowskiej o klasach I – III. Baza szkół podstawowych zaspokaja potrzeby i wymagania programowe. Liczba sal dydaktycznych w poszczególnych szkołach waha się od 9 do 5, a średnia powierzchnia dydaktyczna w przypadająca na jednego ucznia wynosi w gminie 1,9 m². W szkole podstawowej w Wólce Tanewskiej jest świetlica, natomiast w Bielinach sala gimnastyczna. W najbliższych latach konieczne będą inwestycje w dziedzinie oświaty, w tym przede wszystkim budowa gimnazjum.

Wyposażenie szkół jest bardzo zróżnicowane w zależności od wielkości szkoły. Stan obiektów szkolnych można uznać jako przeciętny. Zapewniane są doraźne remonty.

Sieć obsługi przez szkoły bez specjalnego transportu nie będzie zapewniać dostępności do nich.

Korzystnym wskaźnikiem szkolnictwa podstawowego w mieście i gminie jest wskaźnik:

– liczby uczniów przypadających na 1-go nauczyciela:

- gmina (ogółem) – 11,6;
- miasto – 12,2;
- województwo – 14,3;
- kraj – 15,0.

Natomiast niekorzystnie przedstawia się wskaźnik:

– liczby uczniów przypadających na 1 oddział:

- gmina (ogółem) – 25,4;
- miasto – 28,2;
- województwo – 20,8;
- kraj – 22,0.

Wskaźniki te oznaczają nadmierne zagęszczenie dzieci w salach lekcyjnych.

Liczba uczniów przypadających na oddział – 18,5.

Szkolnictwo średnie

W Ulanowie znajduje się liceum ogólnokształcące wraz z internatem. Absolwenci szkół podstawowych kontynuują naukę w w/w liceum. Szkoła prowadzona jest przez Samorząd Powiatowy w Nisku. W roku szkolnym 1998/1999 w liceum naukę pobierało 216 uczniów pod opieką 21 nauczycieli. Szkoła kształci w profilach ogólnych. W internacie znajduje się 30 miejsc. Ponadto młodzież gminy kontynuuje naukę w szkołach zawodowych bądź średnich zawodowych w pobliskich miejscowościach: Nisku, Rudniku, Stalowej Woli.

B. 3.2.2. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Ochrona zdrowia

Obsługa ludności miasta i gminy w zakresie opieki zdrowotnej, po wprowadzeniu reformy odbywa się w następującej strukturze:

Tabela Nr 14

Gmina i miasto Ulanów. Placówki lecznictwa otwartego według stanu 1999 r.

Charakter placówki, miejscowość	Ilość mieszkańców objętych obsługą	Ilość gabinetów lekarskich	Zatrudnienie					Uwagi
			Lekarze	Stomatolodzy	Personel pielęgniarski			
					Ogółem	Położna środowiskowa	Pielęgniarka środowiskowa	
Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowa w Ulanowie	4000	3	3	1	4	1	1	Zabezpieczenie podstawowej opieki zdrowotnej przez lekarzy 1-go kontaktu i personel środowiskowy. Warunki lokalowe dobre
Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Wiejski Ośrodek Zdrowia w Bielinach	około 2500	1	1	1	2	–	1	Zabezpieczenie podstawowej opieki zdrowotnej przez lekarza 1-go kontaktu (internista i stomatolog). Warunki lokalowe i wyposażenie średnie
Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Wiejski Ośrodek Zdrowia w Kurzynie Średniej	około 2500	1	1	–	2	–	1	Zabezpieczenie podstawowej opieki zdrowotnej przez lekarza internistę. Warunki lokalowe i wyposażenie średnie
Razem miasto i gmina	9000	5	5	2	8	1	3	

Powyższe zestawienie obejmuje personel tzw. pierwszego kontaktu. Obsługa specjalistyczna w zakresie opieki zdrowotnej odbywa się na zasadzie korzystania ze specjalistycznych zakładów (przychodnie, szpitale) położone w pobliskich miastach: Nisko i Stalowa Wola (pierwszy stopień referencyjności) oraz w Rzeszowie (drugi stopień referencyjności). Najbliższy punkt pogotowia ratunkowego znajduje się w Nisku około 12 km odległości.

Dostępność mieszkańców do lekarza pierwszego kontaktu mierzona odległością, nie przekracza w gminie odległości 5 km. Liczba mieszkańców przypadająca na 1-go lekarza wynosi średnio 1800 osób, co nie wydaje się być złym wskaźnikiem, bowiem reforma zakłada średnio liczbę 2500 osób na 1-go lekarza. Jeżeli jednak już przeanalizujemy stan zabezpieczenia obsługi zdrowotnej w gminie na tle powiatu i województwa, co przedstawiają następujące wskaźniki:

- ◆ liczba lekarzy przypadająca na 10 tysięcy mieszkańców:
 - gmina – 5,5;
 - powiat niżański – 12,9;
 - województwo podkarpackie – 17,2;
 - kraj – 23,3.
- ◆ lekarze dentyści przypadający na 10 tysięcy mieszkańców:
 - gmina – 7,1;
 - powiat niżański – 2,7;
 - województwo podkarpackie – 4,1;
 - kraj – 4,5.
- ◆ liczba pielęgniarek przypadająca na 10 tysięcy mieszkańców:
 - gmina – 8,8;
 - powiat niżański – 43,6;

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

- województwo podkarpackie – 51,7;
- kraj – 51,1.

Niewystarczająca sytuacja w gminie jest zła, chociaż porównywalna do innych gmin jest obsługa ilościowa w zakresie stomatologii – dwa publiczne gabinety, absolutnie nie zapewniają należytej obsługi w tym zakresie. Na terenie gminy działa 1 apteka – w Ulanowie obsługująca całą gminę. Liczba osób przypadająca na 1 aptekę w gminie wynosi więc 9000 podczas, gdy w powiecie wynosi ona: 5200, a w województwie: 5000.

Opieka społeczna

W gminie działa Ośrodek Pomocy Społecznej. Działalność ustawowa ośrodka polega przede wszystkim na docieraniu z pomocą finansową do mieszkańców gminy potrzebujących tej pomocy. Na przestrzeni ostatnich lat rośnie liczba osób, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudnej sytuacji materialnej w jakiej się znalazły. Zmienia się również profil osób korzystających z pomocy. Przeważająca liczba osób korzystających ze środków opieki społecznej to ludzie młodzi, członkowie rodzin wielodzietnych, bezrobotni. Na realizację z zakresu pomocy społecznej Ośrodka Pomocy Społecznej otrzymuje środki na zadania zlecone od wojewody, natomiast Rada Gminy przyznaje środki na realizację zadań własnych. Działalność ośrodka ilustrują następujące zestawienia:

Tabela Nr 15

Gmina i miasto Ulanów. Środki przeznaczone na pomoc społeczną w gminie Ulanów w latach 1995 – 98 w zł.

Gmina Ulanów	1995	1996	1997	1998
Zadania własne	20 000	20 000	24 000	28 000
Zadania zlecone	334 772	387 620	415 508	569 677
Razem	354 772	407 620	439 508	597 677

Źródło: Urząd Gminy i Miasta 1999 r.

Tabela Nr 16

Gmina i Miasto Ulanów. Świadczenia udzielone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 1999 roku.

Formy pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (zł)
Posiłki w szkole	164	832	282	22 115	23 263
Sprawienie pogrzebu	1	3	1	1	520
Praca socjalna	560	2 110	–	–	–
Zasiłki celowe i w naturze	127	501	127	–	11 952
Razem	852	3 446	410	22 116	35 735

Źródło: Urząd Gminy i Miasta 1999 r.

Tabela Nr 17

Gmina i Miasto Ulanów. Przyczyny przyznawania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 1999 roku.

Przyczyny trudniej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	
		ogółem	w tym kobiety
Ubóstwo	340	1649	859
Sieroctwo	2	7	5
Bezdomność	–	–	–
Potrzeba ochrony macierzyńskiej	43	208	111
Bezrobocie	44	177	89

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

Niepełnosprawność	92	340	182
Długotrwała choroba	35	132	73
Rodziny niepełne	28	87	52
w tym rodziny wielodzietne	3	24	15
Alkoholizm	–	–	–

Źródło: Urząd Gminy i Miasta 1999 r.

Ze świadczeń stałych i doraźnych w ilości 22116 skorzystało w gminie w 1999 r. 1439 rodzin, a w tym 6070 osób. Oznacza to, że jedno świadczenie przypadło na 2,4 statystycznego mieszkańca gminy, a statystyczna rodzina w gminie (około 2250 gospodarstw domowych) otrzymywała około 9,8 świadczenia. Jest to oznaka ubóstwa mieszkańców.

Ważną formą działalności ośrodka jest docieranie z pomocą do mieszkańców samotnych, niepełnosprawnych przez opiekunki domowe. Ośrodek świadczy usługi opiekuńcze przez 3 opiekunki domowe.

Ośrodek prowadzi również działania w sprawach o skierowania do domów pomocy społecznej – kompletuje wnioski, a skierowanie nadaje powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku.

B. 3.2.3. Kultura

Placówki kultury w mieście i gminie działają w wyraźnie zorganizowanej strukturze. Organizatorem i animatorem poczynań związanych z życiem kulturalnym w mieście i gminie jest Gminne Centrum Kultury, które tworzą:

- dom kultury;
- sieć bibliotek.

Obiekt jest w dobrym stanie technicznym ma sale widowiskowe, sale do zajęć, gier statycznych.

Dom kultury: zatrudnienie;

- kierownik 1 etat;
- plastyk ½ etatu;
- 3 instruktorów na umowę zlecenie;
- księgową ½ etatu.

Działalność domu kultury nastawiona jest głównie na współpracę ze szkołami, a więc na pracę z dziećmi i młodzieżą. Prowadzone są zajęcia w następujących kierunkach:

- zajęcia wokalne (prowadzone z docelową ilością dzieci, zależną od ilości chętnych);
- zespół keyboardowy – 4 osoby;
- kółko plastyczne (w zależności od ilości chętnych);
- nauka gry na fortepianie (7 osób – odpłatnie).

Przy domu kultury działa kapela ludowa – 7 osób. Organizowane są liczne imprezy artystyczne stałe i okazjonalne. Do stałych imprez należą:

- spław flisacki Bractwa Miłośników Ziemi Ulanowskiej pod wezwaniem św. Barbary – oprawę artystyczną organizuje dom kultury;
- gminny przegląd piosenki dziecięcej (3-ci w tym roku);
- turniej szachowy o „Puchar Burmistrza” (2-gi w tym roku);
- turniej bilardowy o „Puchar Przewodniczącego Samorządu Mieszkańców”;
- powiatowy konkurs piosenki patriotycznej (2-gi w tym roku);
- koncert kolęd i pastorałek (2-gi w tym roku).

Imprezy okazjonalne organizowane są ze szkołami, kiedy to dzieci mają okazję zaprezentować swój dorobek wypracowany na zajęciach w zespołach domu kultury.

Dom kultury organizuje dla dzieci zajęcia w czasie wakacji (przynajmniej przez 1 miesiąc), na feriach.

W działalność domu kultury wpisane jest organizowanie konkursów (wymienione: bilardowe, plastyczny), wystaw modelarskich, haftu ludowego (uczestniczyły hafciarki z 4 gmin). Ogólnie uznać należy, że działalność domu kultury jest widoczna w społeczeństwie, zwłaszcza w mieście.

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

Do tego należy jeszcze dodać, że miasto posiada kino na 140 miejsc, ale seanse nie odbywają się regularnie. Sprowadza się tylko ciekawsze filmy, aby zapewnić pełne wykorzystanie miejsc. Inicjatywy z dziedziny kultury podejmowane są również przez przedstawicieli lokalnej społeczności. W 1995 roku Rada Miejska w Ulanowie nawiązała współpracę z niemieckim związkiem „MOST” powołanym w celu udzielenia pomocy i wspierania polsko – niemieckich inicjatyw w zakresie kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, ochrony zdrowia i ochrony środowiska. Członkowie Związku „Most” pomogli uzyskać fundusze na budowę wodociągów z Fundacji Polsko – Niemieckiej w Warszawie, byli również ofiarodawcami komputerów. Dzięki nim uruchomiono pracownię językową w jednej ze szkół na terenie gminy.

Miejsko – Gminna Biblioteka publiczna w Ulanowie mieści się w obiekcie gminnego centrum Kultury. Pracuje w niej 2 osoby: 1 wypożyczalnia dla dzieci, 1 wypożyczalnia dla dorosłych.

Biblioteka dysponuje księgozbiorem liczącym 19101 woluminów. W 1999 roku z księgozbioru skorzystało 447 czytelników wypożyczając 12587 książek.

Na terenach wiejskich biblioteka prowadzi filie w pięciu miejscowościach:

- filia w Wólce Tanewskiej:
 - 1 etat zatrudnienie;
 - wypożyczenia 2986;
 - czytelnicy 169;
 - księgozbiór 7198 woluminów.
- filia w Bielinach:
 - 1 etat zatrudnienie;
 - wypożyczenia 7931;
 - czytelnicy 218;
 - księgozbiór 6483 woluminów.
- filia w Kurzynie Średniej:
 - 1 etat zatrudnienie;
 - wypożyczenia 2694;
 - czytelnicy 199;
 - księgozbiór 8027 woluminów.
- filia w Gliniance:
 - ½ etatu zatrudnienie;
 - wypożyczenia 4054;
 - czytelnicy 200;
 - księgozbiór 5856 woluminów.
- filia w Wólce Bielińskiej:
 - ½ etatu zatrudnienie;
 - wypożyczenia 810;
 - czytelnicy 89;
 - księgozbiór 5002 woluminów.

B. 3.2.4. Sport i turystyka

Sport

Promocją i rozwijaniem sportu na terenie gminy zajmują się głównie lokalne szkoły, przy których działają Szkolne Kluby Sportowe. Poza nimi wymienić należy istniejące na terenie gminy kluby sportowe „Retman” w Ulanowie oraz LZS w Gliniance i Dąbrówce. Działalność tych klubów skupia się przede wszystkim na piłce nożnej.

Wyposażenie gminy w obiekty sportowe jest niezadowolające – sprowadza się do: dwu sal gimnastycznych (przy Liceum Ogólnym w Ulanowie i przy szkole podstawowej w Bielinach), oraz boisk sportowych w Ulanowie i trawiastych nieurządzonych boisk w Gliniance i Dąbrówce.

Turystyka

Gmina może poszczycić się stosunkowo dobrze rozwiniętą bazą turystyczną – najlepsza jest pod tym względem w powiecie. Ma w powiecie największą liczbę ośrodków wypoczynkowych, oraz miejsc noclegowych. Ośrodki wypoczynkowe działające na terenie gminy to:



- ◆ Ośrodek Huty Stalowa Wola „Tanew” – powierzchnia 15 ha czynnej w sezonie letnim. Na terenie ośrodka znajduje się restauracja, dom wypoczynkowy (14 pokoi, 48 miejsc noclegowych), domkami kempingowymi (217 miejsc noclegowych), pole biwakowe około 200 miejsc). W pobliżu nad Tanwią znajduje się zalew wodny z przystanią, korty tenisowe, boisko sportowe. Sezonowo działają tu punkty małej gastronomii. Poza sezonem restauracja jest wykorzystywana dla organizacji imprez okazjonalnych (wesela, szkolenia, okazjonalne uroczyste przyjęcia rocznicowe).
- ◆ Ośrodek wypoczynkowy „Leśny Poranek”, prywatny – powierzchnia 2,96 ha, dysponuje 27 domkami kempingowymi (80 miejsc noclegowych). Obecnie został sprzedany prywatnemu nabywcy, który nadal ma zamiar prowadzić działalność rekreacyjną w ośrodku.
- ◆ Ośrodek wypoczynkowy Karpackich Zakładów Gazowniczych – Rejon Sandomierz – powierzchnia 0,30 ha domki kempingowe.

Wszystkie Ośrodki położone są blisko siebie, (sąsiadują ze sobą). Obiekty położone są w lesie sosnowym w przewadze i posiadają dojeżdżalnię do Tanwi. Położenie ośrodków blisko Stalowej Woli, Niska, Rudnika, Tarnobrzega przyciąga przede wszystkim mieszkańców tych miast, ale także dalszych ośrodków miejskich jak: Janów Lubelski, Lublin, Leżajsk, Rzeszów, Zamość, Jarosław, Łańcut.

Tabela Nr 18

Obiekty turystyczne w mieście i gminie Ulanów na tle innych gmin powiatu.

Gmina / miasto	Obiekty	Miejsca noclegowe		Korzystający z noclegów	Udzielone noclegi
		ogółem	w tym całoroczne		
Harasiuki	3	315	0	1170	10379
Jarocin	3	17	17	17	138
Jeżowe	0	0	0	0	0
Krzyszów	2	23	18	44	423
Nisko miasto	2	54	54	1641	1641
Nisko wieś	0	0	0	0	0
Rudnik nad Sanem miasto	1	40	40	781	3071
Rudnik nad Sanem wieś	0	0	0	0	0
Ulanów miasto	2	285	39	2279	9512
Ulanów wieś	1	8	0	20	148
Razem powiat	14	742	168	5952	25312

Źródło: Urząd Statystyczny Tarnobrzeg

Szlak niebieski:

Przez teren gminy przebiega łączący Leżajsk z Niskiem szlak niebieski. Według PTTK Oddział w Tarnobrzegu będzie on przy południowo-zachodniej granicy gminy wzdłuż Sanu. Szlak wchodzi na teren gminy od południowego wschodu, w miejscowości Kamionka Dolna, przebiega dalej drogą przez Rędziny Sibigi, następnie skręca na zachód i wzdłuż brzegu rzeki podąża do promu w Bielinach, gdzie przekracza San przechodząc na obszar gminy Rudnik. Następnie będzie dalej w kierunku na północny zachód, wzdłuż lewego brzegu Sanu wchodząc znów na teren gminy mostem łączącym Kolonię Przędzel z południowymi obrzeżami miasta Ulanowa. Szlak ten został odnowiony przez ekologów ze Stalowej Woli i oznakowany w terenie jako

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

niebiesko – czerwono – niebieski, przy czym jak stwierdzono w terenie ma on inny przebieg od wytyczonego przez Oddział Tarnobrzeski PTTK (wchodzi na obszar gminy na promie w Bielinach i dalej drogą przez Bieliny, Wólkę Bielińską i Bieliniec podąża do miasta Ulanowa).

Do najbardziej atrakcyjnych obiektów turystycznych na terenie gminy należą:

- zieleń wysoka Placu Grunwaldzkiego w Ulanowie o wysokich wartościach krajobrazowych i historycznych, będąca pod ochroną konserwatorską;
- zespół zabytkowego kościoła parafialnego pw. św. Jana Chrzciciela i św. Barbary w Ulanowie;
- kościół pod wezwaniem św. Trójcy wraz z cmentarzem w Ulanowie;
- cmentarz żydowski w Ulanowie;
- zieleń nad Sanem w Ulanowie, będąca pod ochroną konserwatorską;
- stanowiska archeologiczne w Wólce Tanewskiej, Dąbrówce, Gliniankach, Bukowinach, Dąbrowicy, Kurzynie Środkowej i Kurzynie Małej;
- zespół obiektów sakralnych i kościelnych w Dąbrówce, pozostających pod ochroną konserwatorską;
- zespół zieleni w obrębie cmentarza w Bielinach pozostający pod ochroną konserwatorską;
- zespół zabytkowego kościoła parafialnego pw. św. Wojciecha (kościół, dzwonnica, organistówka, zabytkowa zieleń wysoka) w Bielinach Teren objęty ochroną konserwatorską;
- zabytkowy zespół Zgromadzenia S.S. Dominikanek w Bielinach (dom zakonny i kaplica);
- zespół parkowo – dworski w Bielinach

Punkty widokowe:

Dzięki urozmaiconej rzeźbie terenu gminy Ulanów, najbardziej atrakcyjne tereny można podziwiać z punktów widokowych zlokalizowanych na skarpie wznoszącej się nad doliną rzeczną.

Przy drodze Wólka Tanewska – Hawryły:

- punkt widokowy na skarpie nadszańskiej, pozwalający objąć wzrokiem panoramę doliny Sanu wraz z porośniętą roślinnością terasą zalewową oraz połyskującą wstęgą rzeki z piaszczystymi łachami w obrębie koryta, w oddali przechodzącą w rozległe równinne tereny podmokłych łąk, wikliny nadrzeczne, roślinność łęgową i zarośnięte trzciną oczka wodne starorzeczy.

Na zachód od miejscowości Bieliny:

- punkt widokowy położony na skarpie nadszańskiej z którego podziwiać można panoramę doliny Sanu z terasą zalewową. W oddali widać Bieliny ze starymi budowlami kościoła parafialnego pw. Św. Wojciecha.

Ponieważ miasto poszczycić się może ciekawą przeszłością, rozwój turystyki ma również uwarunkowania na propagowaniu turystyki krajoznawczej związanej z promowaniem zabytków kultury i przyrody, których w gminie jest wiele. Miasto objęte jest jako ciekawy zespół urbanistyczny ochroną konserwatorską. Historia Ulanowa wiąże się z tradycjami flisackimi w Polsce, które w tym mieście są odnotowywane już od XVI w.

Dla kulturywania historii wkroczenie Miłośników Ziemi Ulanowskiej (od 1991 r.) organizuje flis szlakiem praojców na trasie Ulanów – Gdańsk. Imprezy związane z wyruszeniem flisu mogą stać się oryginalną atrakcją dla turystów ściągających do Ulanowa.

B. 3.2.5. Usługi handlu, gastronomii i rzemiosła

Handel

Tabela Nr 19

Gmina i Miasto Ulanów. Jednostki zarejestrowane w systemie REGON na tle powiatu nizańskiego.

Gmina Miasto Powiat	Ogółem	w tym						
		rolnictwo	działalność produkcyjna	budownictwo	handel i naprawy	administracja	edukacja	ochrona zdrowia
Miasto Ulanów	78	1	6	5	33	1	2	9
Gmina Ulanów	117	5	21	9	37	0	8	2
Powiat Nisko	2061	82	349	176	805	14	75	86



Na koniec 1999 r. Na terenie miasta i gminy Ulanów zarejestrowanych było 196 podmiotów gospodarczych. Większość podmiotów wiąże swą działalność z handlem – około 103 sklepów i handel obwoźny. W tej działalności dominuje sektor spółdzielczy – placówki Gminnej Spółdzielni „SCH”. Większość placówek prowadzi handel artykułami spożywczo – przemysłowymi, przemysłowymi, artykułami chemicznymi, odzieżą. Bardzo skromny jest zestaw branżowy sklepów.

Największe nasycenie placówkami handlu występuje w mieście – około $\frac{1}{5}$ sklepów zlokalizowanych jest na jego terenie. Pomieszczenia handlowe są przeważnie wydzielane w budynkach mieszkalnych i w prowizoryczny sposób przystosowane do tej działalności, co dla małych miejscowości nie jest niczym deprymującym.

Na terenach wiejskich gminy sieć placówek handlu można uznać za korzystnie rozwiniętą. W każdej niemal miejscowości działa placówka handlu ogólnie – spożywczego, a więc zaopatrzenia podstawowego. Dostępność mieszkańców do placówek handlu podstawowego nie przekracza w zasadzie 2 – 3 km, co dla terenów wiejskich nie jest złym wskaźnikiem.

Zaspokajanie potrzeb w zakresie handlu towarami bardziej luksusowymi, w szerszym wyborze asortymentu zarówno dla ludności miasta jak i gminy stwarza pewne trudności – zakupy załatwiać trzeba w pobliskich większych miastach jak: Nisko, Stalowa Wola. Prawa gospodarki rynkowej: równowaga pomiędzy popytem i podażą nie rokuje na zmianę układu sieci placówek handlu.

Gastronomia

Z rejestru podmiotów gospodarczych prowadzonego w Urzędzie Gminy i Miasta, wynika, że na opracowywanym terenie działa 15 placówek w zakresie gastronomii, z tego 6 działa na terenie miasta.

Restauracja z prawdziwego zdarzenia działa w ośrodku wypoczynkowym Huty Stalowa Wola „Tanew”, w odległości około 3 km od centrum miasta. Pozostałe placówki gastronomiczne to punkty małej gastronomii, bary piwne. W sezonie letnim placówek tego typu przybywa zwłaszcza w Dąbrówce, Ulanowie, Hucie Deręgowskiej.

Stan taki nie jest zadawalający w sensie prawidłowości obsługi, ale wynika on z popytu na tego rodzaju usługi.

Usługi

Analiza działalności podmiotów gospodarczych w gminie w zakresie świadczenia usług bytowych, daje korzystny obraz gminy i miasta. W warunkach gospodarki rynkowej ludność zwłaszcza miasta wykazała dużo inicjatyw i umiejętności w zakresie uruchamiania działalności

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

usługowej. Wykorzystane zostały w tym kierunku wielowiekowe tradycje rzemieślnicze tego regionu. Wynikiem jest duża ilość (około 98 punktów usługowych z czego 21 w mieście).

Dominują ogólnie usługi z zakresu usług transportowych, remontowo – budowlane, wyroby z drewna i wikliny, usługi związane z pracami przy pielęgnacji i gospodarce leśnej. Te dwa ostatnie rodzaje usług należy wiązać ze specyfiką przyrodniczą gminy (duże obszary lasów, oraz plantacje wikliny w dolinach Sanu i Tanwi).

Dość starannie przedstawia się wachlarz usług bytowych jak: szewstwo, krawiectwo, fryzjerstwo, piekarnictwo, zduństwo – koncentruje się właściwie tylko w mieście i to po jednym, dwu punktach.

Pojawiają się (w bardzo niewielkiej ilości) usługi instalacyjne, naprawy samochodów, maszyn rolniczych, usługi rolnicze (kombajnem), pośrednictwo ubezpieczeniowe, analizy lekarskie, porady prawne. Nie jest to imponujący wachlarz usług. Dostępność mieszkańców gminy do usług jest bardzo zróżnicowana, a dosyć często mieszkańcy gminy muszą placówek usługowych szukać poza gminą.

Nie można zakładać, że sytuacja ulegnie zmianie – małe sołectwa nie mogą liczyć na lokalizację usług, bo nie zapewnią ekonomicznego uwarunkowania działalności.

B. 3.3. Sytuacja gospodarcza gminy i miasta Ulanów

B. 3.3.1. Rolnictwo, struktura władania

Gmina Ulanów pod względem klimatycznym posiada korzystne warunki do rozwoju gospodarki rolnej, znajduje się w strefie klimatu umiarkowanego, w którym okres wegetacji wynosi od 210 – 220 dni i można uprawiać w nim większość roślin uprawnych. Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gminy stanowi 53,5% powierzchni gminy, tak niewielki udział spowodowany jest dużym występowaniem dużych powierzchni lasów na terenie gminy (4848 ha).

Ocena rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy jest niska i wynosi 59,1 pkt. (według IUNG w Puławach) wpływają na to szczególne warunki glebowe. Wskaźnik waloryzacji przestrzeni produkcyjnej:

- gmina Ulanów – 59,1 punktów;
- powiat nizański – 59,2 punktów;
- województwo podkarpackie – 73,0 punktów;
- Polska – 66,6 punktów.

W wskaźniku tym: warunki wodne, agroklimat i rzeźba terenu są wyżej wycenione, a jakość i przydatność rolnicza gleb nisko w porównaniu z danymi dla województwa i kraju.

O możliwościach produkcyjnych rolnictwa decyduje poza jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej ilość ziemi użytkowanej rolniczo w ogólnej powierzchni gminy – 11956 ha, użytki rolne zajmują 6399 ha, co stanowi 53,5% powierzchni ogólnej (dane Urząd Gminy Ulanów 1999 r.). Struktura użytkowania gruntów gminy Ulanów odznacza się niewielkim udziałem użytków rolnych, tak niewielki udział użytków rolnych jest charakterystyczny dla gmin powiatu nizańskiego. W gminach sąsiednich tj.: Nisko, Harasiuki i Rudnik udział ten dochodzi do 45% większość powierzchni gminy zajmują lasy.

Na terenie gminy Ulanów istnieją sprzyjające warunki naturalne jak: duże obszary leśne, dobry klimat, obecność rzek: Sanu i Tanwi, które kwalifikują tę gminę jako potencjalny obszar rekreacyjny.

Rozwój rolnictwa ograniczony jest słabymi warunkami glebowymi o czym świadczy zamieszczona tabela bonitacji gruntów ornych i użytków zielonych (według IUNG w Puławach).

Tabela Nr 20

Klasy bonitacyjne gruntów ornych (łącznie z sadami).

Grunty orne	Obszar w ha	Struktura w %
gmina Ulanów	3772	100
klasa II	80	2,1
klasa III a	128	3,4
klasa III b	165	4,4
klasa IV ba	569	15,1
klasa IV b	531	14,1
klasa V	1202	31,9
klasa VI	933	24,7
klasa VI z	164	4,3
Użytki zielone	Obszar w ha	Struktura w %
gmina Ulanów	2555	100
klasa II	36	1,4
klasa III	385	15,1
klasa IV	1209	47,3
klasa V	683	26,7
klasa VI	233	9,1
klasa VI z	9	0,4

Tabela Nr 21

Struktura użytków rolnych.

Powierzchnia ogólna	Użytki rolne	Grunty orne	Sady	Użytki zielone	Lasy i grunty leśne
11956 ha	6252 ha	3539 ha	62 ha	2651 ha	4848 ha
	100%	56,6%	0,1%	42,4%	

Źródło: Urząd Statystyczny w Tarnobrzegu – Ochrona środowiska w województwie tarnobrzeckim 1998 r.

Podsumowując bonitację gruntów i użytków zielonych należy stwierdzić, że udział poszczególnych klas bonitacyjnych w powierzchni użytków zielonych jest następujący:

- klasa II – 1,8%;
- klasa III – 10,7%;
- klasa IV – 36,4%;
- klasa V – 29,6%;
- klasa VI – 18,4%;
- klasa VI z – 2,7%.

Gleby gminy Ulanów pod względem przydatności do produkcji rolnej możemy zaliczyć do kompleksu żyniego dobrego i żyniego słabego, a w niewielkim procencie do kompleksu żyniego bardzo dobrego.

Na całym obszarze przeważają gleby brunatne, dość znaczne powierzchnie zajmują gleby bielcowe, a w dolinie Sanu mady, obok gleb mineralnych na terenie gminy występują gleby pochodzenia organicznego tj.: gleby torfowe, mady glejowe, gleby murszowo – mineralne i murszowate. Gleby pochodzenia organicznego powinny być szczególnie chronione.

W strukturze użytków rolnych 56,6% stanowią grunty orne, których największe powierzchnie znajdują się w Bielinach, Dąbrówce, Kurzynie Małej, Wólce Tanewskiej. Dużą część użytków rolnych zajmują użytki zielone tj.: 42,4% ich powierzchni. Największe powierzchnie użytków zielonych znajdują się w Bielinach, Kurzynie Małej, Wólce Tanewskiej i Borkach. Stanowią one bazę paszową dla hodowli bydła w gminie.

Użytki zielone należą do kompleksów użytków średnich jedynie w dolinie Sanu zaliczone są do użytków zielonych dobrych.

Tabela Nr 22

Struktura użytków rolnych gminy Ulanów na tle gmin powiatu niżańskiego.

Gmina	Użytki rolne		
	ogółem – ha	w tym %	
		grunty orne	użytki zielone
Ulanów	6252	56,0	42,0
Nisko	4430	62,3	36,6
Rudnik	3491	67,7	32,0
Krzyszów	4901	70,0	27,0
Jarocin	4925	525,0	47,0
Harasiuki	6557	65,0	34,0
Jeżowe	8033	58,2	41,5

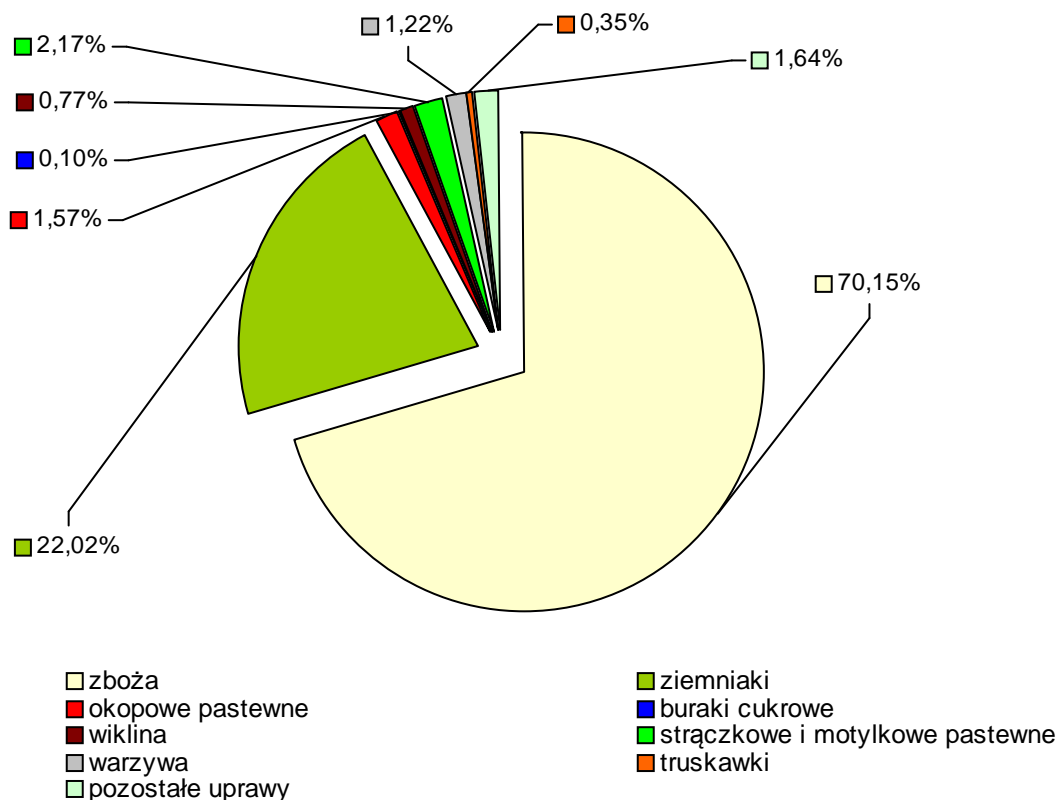
W strukturze użytków rolnych gminy niewielką powierzchnię bo 65 ha zajmują sady, są to najczęściej sady śliwkowe i jabłonie. Duża tradycję w uprawie truskawek posiada gmina Ulanów, największe powierzchnie plantacji truskawek występują we wsiach: Borki, Wólka Tanewska, Kurzyna Średnia, Kurzyna Wielka.

Warzywa uprawia się w całej gminie, powierzchnia uprawy warzyw wynosi 35 ha, a uprawy truskawek 10 ha (dane dotyczą roku 1998).

Produkcja roślinna

Udział poszczególnych upraw w strukturze zasiewów (w gospodarstwach indywidualnych w gminie Ulanów).

ogólna powierzchnia zasiewów	–	2839 ha
zboża	–	2007 ha
ziemniaki	–	630 ha
okopowe pastewne	–	45 ha
przemysłowe:		
burak cukrowy	–	3 ha
wiklina	–	22 ha
strączkowe i motylkowe pastewne	–	62 ha
warzywa	–	35 ha
truskawki	–	10 ha
pozostałe	–	47 ha



Duża część gruntów ornych (około 900 ha według PSR) gminy nie jest obsiewana, spowodowane to jest niekiedy brakiem środków do produkcji rolnej, niską rentownością produkcji i brakiem rynków zbytu.

W produkcji roślinnej podstawowym kierunkiem jest uprawa zbóż oraz ziemniaków i w niewielkim procencie uprawiane są rośliny pastewne i przemysłowe. Na uwagę zasługuje uprawa roślin przemysłowych, a szczególnie wikliny, której uprawa na tym terenie posiada uzasadnienie w związku z bliskością zakładów w Rudniku, które wykorzystują ją do produkcji wyrobów wikliniarskich. Na terenie Ulanowa uprawia się wiklinę na powierzchni 22 ha, najwięcej we wsiach: Bielinięc, Wólka Bielińska, Bieliny. Na glebach tzw. pszeniczno – buraczanych w dolinie Sanu uprawia się buraki cukrowe na powierzchni 3 ha (w niewielkim procencie).

Tabela Nr 23

Plony ważniejszych roślin uprawnych w gospodarstwach indywidualnych w gminie Ulanów.

Jednostka terytorialna	Zboża ogółem	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Pszenżyto	Ziemniaki	Buraki cukrowe
gmina Ulanów	23,2	28,3	18,0	24,0	25,0	28,0	160	350
województwo podkarpackie	26,2	28,0	22,5	27,7	25,8	25,2	157	361
Polska	28,4	30,9	22,9	30,6	25,7	28,9	158	370

Plony głównych ziemiopłodów w gminie utrzymują się na poziomie dużo niższym od przeciętnych plonów w województwie podkarpackim i w Polsce. Jedynie w przypadku plonów ziemniaków są wyższe od plonów województwa i kraju. Niskie plony w gminie są wynikiem ekstensywnego systemu produkcji i mało korzystnych warunków glebowych.

Produkcja zwierzęca

Podstawowym kierunkiem w produkcji zwierzęcej gminy jest hodowla bydła oraz trzody chlewnej.

- pogłowie bydła w sztukach fizycznych – 2134;
- pogłowie trzody chlewnej – 1555.

Dużą ilość użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych jest charakterystyczne dla gmin powiatu niżańskiego. W latach wcześniejszych w oparciu o produkcję roślinną hodowano dużo zwierząt, obecnie obsada bydła i trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych przedstawia się następująco:

Obsada bydła

gmina Ulanów	–	33 SF/100 ha u.r.
województwo podkarpackie	–	42 SF/100 ha u.r.
Polska	–	39 SF/100 ha u.r.

Obsada trzody chlewnej

gmina Ulanów	–	24 SF/100 ha u.r.
województwo podkarpackie	–	50 SF/100 ha u.r.
Polska	–	97 SF/100 ha u.r.

W związku z ciągłym spadkiem cen na mleko, likwidacją zlewni gminnych, zaostreniem kryteriów jakościowych i produkcji mleka, mała opłacalność hodowli bydła przyczyniła się do zmniejszenia hodowanych zwierząt w gminie, a niektórzy właściciele zaniechali ją zupełnie. Zarówno obsada trzody chlewnej jak i bydła w gminie jest niska w porównaniu z województwem podkarpackim i krajem.

Obsada bydła jest co najmniej o 30% niższa w odniesieniu do lat osiemdziesiątych. Malejące pogłowie zwierząt gospodarskich powoduje niedobór obornika, co przy niewielkim zużyciu nawozów mineralnych może prowadzić do regresu w rolnictwie.

Struktura agrarna

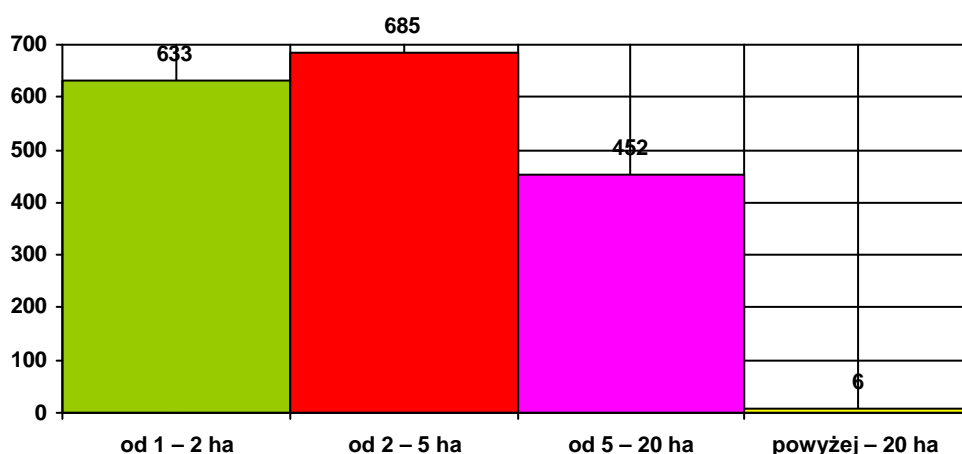
Na terenie gminy działalność rolniczą prowadzi 1774 gospodarstw indywidualnych. Gospodarstwa te cechuje duże rozdrobnienie, średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie, jeśli weźmiemy pod uwagę powierzchnię użytków rolnych przypadającą na 1 gospodarstwo wynosi 3,60 ha.

Średnia powierzchnia gospodarstwa

gmina Ulanów	–	3,60 ha
Województwo podkarpackie	–	3,50 ha
Polska	–	7,00 ha

W roku 1999 (źródło: dane Urzędu Gminy Ulanowie) w ogólnej liczbie gospodarstw znajdują się następujące grupy obszarowe gospodarstw:

od	1 – 2 ha	633	gospodarstw	–	35,6%
	2 – 5 ha	683	gospodarstw	–	38,5%
	5 – 20 ha	452	gospodarstw	–	25,4%
powyżej	20 ha	6	gospodarstwo	–	0,3%



Z analizy struktury gospodarstw indywidualnych wynika, że bardzo dużą grupą ponad 74% stanowią gospodarstwa od 1 – 5 ha. W Polsce 55,3% gospodarstw znajduje się w grupie obszarowej do 5 ha. Gospodarstw większych o powierzchni ponad 5 ha aż do 20 ha i więcej jest 25,7%. Gospodarstw o powierzchni 5 – 20 ha i powyżej 20 ha jest najwięcej we wsi Wólka Tanewska, Dąbrówka, Borki, Kurzyna Mała. Najwięcej gospodarstw małych jest w miejscowościach Ulanów (miasto), Wólka Tanewska, Bieliny.

Tak duży udział gospodarstw małych, struktura zasiewów (duży udział zbóż), struktura produkcji zwierzęcej (mała obsada bydła) przyczynia się do niewielkiej intensywności produkcji, a gospodarstwa nie posiadają charakteru towarowego ale służą do samozaopatrzenia rolników.

Biorąc pod uwagę wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej szans podwyższenia efektywności produkcji można upatrywać w gospodarstwach mniejszych. Gospodarstwa te mogą się specjalizować w uprawie warzyw, truskawek.

Aktualizując zasoby ziemi w gminie należy stwierdzić, że są one duże i przy prawidłowej gospodarce rolnej zaspokoją potrzeby żywnościowe rolników, a także będą podstawą produkcji towarowej. Na 1 mieszkańca w kraju przypada 0,50 ha użytków rolnych, w gminie Ulanów na 1 mieszkańca przypada 0,70 ha. Zapotrzebowanie rolników z terenu gminy na usługi mechaniczne w latach wcześniejszych zaspokajane było przez SKR w Ulanowie. Wzrost wyposażenia rolników w środki produkcji przyczynił się do spadku ilości świadczonych usług, aż do jej całkowitej likwidacji.

Gospodarstwa rolne są dość dobrze wyposażone w sprzęt rolniczy w ich posiadaniu znajduje się: 444 ciągników, 12 kombajnów zbożowych, 22 rozsiewacze nawozów, 179 kosiarek ciągnikowych, 76 kopaczek do ziemniaków, 69 sadzarek do ziemniaków, 58 opryskiwaczy polowych. Na 1 ciągnik przypada 124 ha użytków rolnych, co oznacza że wyposażenie rolników w sprzęt rolniczy z terenu gminy jest dobre, a tym samym obsługa szybsza i sprawniejsza. W gospodarstwach hodowane są konie w ilości 597 sztuk służące jako siła pociągowa.

Na terenie gminy Ulanów istnieją sprzyjające warunki do rozwoju turystyki. Bardzo piękne krajobrazowo, atrakcyjne doliny rzeki Sanu i Tanwi, czyste powietrze oraz duże powierzchnie lasów w części północno – zachodniej i środkowo – wschodniej gminy kwalifikują gminę jako potencjalny obszar rekreacyjny. Otwarte tereny rolnicze, duża ilość użytków zielonych oraz szachownica pól wyglądająca bardzo ciekawie i barwnie wiosną i latem.

Jednym ze źródeł dochodów dla ludności gminy jest dodatkowy rozwój działalności pozarolniczych tj.: agroturystyki. Na terenie gminy Ulanów istnieją trzy gospodarstwa agroturystyczne w miejscowości: Dąbrowica oraz 2 w Dąbrówce.

Formy władania ziemią

Dominującym sektorem gospodarki jest gospodarka rolna indywidualna. Powierzchnia ogólna będąca własnością sektora prywatnego wynosi 7491 ha, zaś powierzchnia sektora publicznego 4465 ha.

Na terenie gminy nie istniały gospodarstwa uspołecznione, grunty sektora publicznego to w większości lasy będące własnością Skarbu Państwa, których największe powierzchnie znajdują się w Hucie Deręgowskiej i Dąbrowicy.

Grunty minia gminnego atrakcyjne inwestycyjnie będące w dyspozycji gminy mogą przyczynić się do przyciągnięcia inwestora z zewnątrz. Największe powierzchni gruntów mienia gminnego znajdują się w miejscowościach:

- Bieliny – 63 ha;
- Kurzyna Średnia – 50 ha;
- Kurzyna Mała – 8 ha;
- Ruda Tanewska – 10 ha;
- Dąbrówka – 3 ha.

B. 3.3.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej i prawa własności gruntów

Uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej

- ◆ Powierzchnia obszarów zagospodarowanych rolniczo wynosi 6399 ha, co stanowi 53,5% powierzchni ogólnej gminy.
- ◆ Rozwój gospodarki rolnej w gminie ograniczony jest mało korzystnymi warunkami glebowymi wynikającymi z naturalnych walorów rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy Ulanów wynosi 59,1 punktów (według IUNG w Puławach).
- ◆ Obszary o bardzo dobrych glebach w klasach od II – III stanowią 12,5% użytków rolnych oraz gleby klasy IV – 36,4% użytków rolnych należy chronić, gdyż stanowią one bazę dla rozwoju rolnictwa.
- ◆ Duży udział gleb słabych V i VI stanowiących ponad 50% powierzchni użytków rolnych, w przypadku gruntów nie rokujących możliwości prowadzenia na nich gospodarki rolnej przeznaczyć do zalesienia.
- ◆ Niekorzystna struktura obszarowa gospodarstw indywidualnych – 3,6 ha średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie, średnia dla województwa podkarpackiego – 3,5 ha, a dla kraju – 7,0 ha.
- ◆ W rolnictwie zatrudnionych jest (pełnozatrudnionych) 2229 osób co stanowi 46% ludności w wieku produkcyjnym. Specyfika obszarów wiejskich wymaga aby na problem spojrzeć poprzez pryzmat obciążenia agrarnego, które wyraża się liczbą ludności na 100 ha użytków rolnych w gminie Ulanów przeciętne zagęszczenie użytków rolnych wynosi 118 osób na 100 ha użytków rolnych i jest o 39 osób wyższe od średniej krajowej (79 osób na 100 ha użytków rolnych).
- ◆ Niska efektywność rolnictwa w gminie spowodowana jest słabymi warunkami glebowymi oraz małą skalą produkcji wynikającą z rozdrobnienia gospodarstw oraz ich przeciążenia zbędną siłą roboczą. W gminie na 100 ha użytków rolnych pracuje 34 osoby (średnia krajowa 22 osoby).

Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów

- ◆ Na terenie gminy przeważa prywatna własność gruntów.
- ◆ Tereny rolnicze o wysokich klasach bonitacyjnych nie przeznaczają na cele nierolnicze zgodnie z artykułem 6 Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, który mówi: „na cele

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

nierolnicze i nieleśne można przeznaczać przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku inne grunty o najniższej przydatności produkcyjnej”

- ◆ W sektorze publicznym znajdują się w większości grunty leśne będące własnością Skarbu Państwa oraz mienie wiejskie.

B. 3.3.3. Rynek pracy. Bezrobocie

W 1999 r. zasoby siły roboczej w gminie i mieście Ulanów wynosiły: około 3400 osób, z tego:

- pracujący ogółem: 2890 osób;
w tym: poza rolnictwem: 540 (miasto 224);
w rolnictwie: około 2350;
- bezrobotni: 602 osób;
w tym: miasto: 268 osób;
wsie gminy: 334 osób.

Na koniec 1999 roku liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie miasta i gminy Ulanów wynosiła ogólnie 236.

Tabela Nr 24

Gmina i Miasto Ulanów. Przedsiębiorczość na 1999 r.

Handel	Usługi				Przetwórstwo	Produkcja pozarolnicza	Gastronomia
	obsługa rolnictwa	transport, mechanika pojazdów	AGD, naprawa sprzętu	pozostałe			
99	13	31	1	53	3	21	15

Sektor prywatny przeważa nad sektorem publicznym – to przejaw transformacji gospodarczej kraju. Nowe firmy prywatne są jednak małe, zatrudniają 1 – 3 osoby, w efekcie czego w zatrudnieniu przeważa zatrudnienie w sektorze publicznym.

Do największych zakładów znaczących na miejscowym rynku pracy są: „Ekoplast”, w Ulanowie, piekarnia i ciastkarnia „Rogalik” w Ulanowie, „Zakład Polskie Drewno” w Wólce Tanewskiej, Gminna Spółdzielnia „SCH”, szkolnictwo, zakłady opieki zdrowotnej.

Miejscowy rynek pracy sięga poza teren gminy. Ludność z gminy dojeżdża do pracy w miastach (Nisko, Rudnik, Stalowa Wola). Z tym zjawiskiem wiąże się dwuzawodowość, czyli utrzymywanie się z co najmniej 2-ech źródeł utrzymania. Chodzi przede wszystkim o tzw. „chłoporobotników” – bardzo słabe ekonomicznie rolnictwo nie zapewnia utrzymania się z samego gospodarowania na roli. Stąd też liczba pracujących w rolnictwie nie odzwierciedla faktycznego stanu – zaledwie 10% z tej liczby to ludzie wyłącznie utrzymujący się z pracy na roli.

Bezrobocie

Nieodczoną cechą rynku pracy w gospodarce wolnorynkowej jest zjawisko bezrobocia. Zjawisko to jest rejestrowane i oceniane przez Powiatowe Urzędy Pracy. Miasto i Gminę Ulanów obsługuje Powiatowy Urząd Pracy w Nisku.

Tabela Nr 25

Gmina i Miasto Ulanów. Poziom bezrobocia 1997 – 1999 r.

Wyszczególnienie	31. 12. 1996 r.			Styczeń 1998 r.			Grudzień 1999 r.		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Gmina Ulanów	706	377	329	586	266	320	334	187	147
Miasto Ulanów	163	87	76	216	103	113	268	141	127

Tabela Nr 26

Gmina i Miasto Ulanów. Bezrobotni absolwenci według poziomu wykształcenia 1997–1999 r.

Wyszczególnienie	Grudzień 1996 r.								Grudzień 1998 r.							
	Wyższe		Policealne i średnie zawodowe		Ogólnokształcące		Zawodowe i podstawowe		Wyższe		Policealne i średnie zawodowe		Ogólnokształcące		Zawodowe i podstawowe	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Gmina Ulanów	3	1	97	51	68	49	528	263	5	4	80	56	36	34	445	160
Miasto Ulanów	2	1	23	14	53	29	81	28	3	2	19	14	15	11	88	46

Tabela Nr 27

Gmina i Miasto Ulanów. Zarejestrowani bezrobotni 1997 – 1999 r.

Wyszczególnienie	Grudzień 1998 r.					Grudzień 1999 r.			
	ogółem bezrobotni	z przyczyn zakładu	bez prawa do zasiłku	absolwenci	ogółem bezrobotni	z przyczyn zakładu	bez prawa do zasiłku	absolwenci	
Gmina Ulanów	Ogółem	586	46	433	27	334	136	89	38
	Mężczyźni	266	21	215	12	187	–	–	–
	Kobiety	320	25	218	15	147	–	–	–
Miasto Ulanów	Ogółem	216	14	144	14	268	32	83	21
	Mężczyźni	103	8	61	6	141	–	–	–
	Kobiety	113	6	83	8	127	–	–	–

Powyższe zestawienia pozwalają na sformułowanie oceny zjawiska bezrobocia w gminie i mieście:

- ogółem liczba bezrobotnych w gminie w okresie 1997 – 1999 zmalała i to bardzo znacznie, ponad 50% stanu z 1997 r.;
- sytuacja na wsi wygląda lepiej – tu następuje spadek tej liczby – ale jest to chyba tylko prawny stan – ludzie tracąc prawo do zasiłku nie rejestrują się w Urzędzie Pracy;
- natomiast w mieście liczba bezrobotnych stale rośnie i szczególnie rośnie liczba bezrobotnych absolwentów i ludzi młodych;
- nie bez znaczenia dla tej sytuacji w mieście pozostały zmiany wywołane reformami zdrowia i szkolnictwa, które bardziej dotknęły środowisko miejskie niż wsie gminy;
- nadal bardzo dużą liczbę bezrobotnych stanowi grupa ludzi bez prawa do zasiłku, co oznacza, że wzrasta liczba osób o dłuższym okresie pozostawania bez pracy;
- w ostatnich latach wyraźnie zmalała liczba zwolnień z przyczyn zakładu pracy. Jest to wynik stabilizacji gospodarki;
- sytuacja miasta i gminy jeżeli chodzi o zjawisko bezrobocia nie odbiega od ogólnie spotykanej w województwie, mianowicie:
 - bezrobocie dotyka przede wszystkim ludzi młodych, zwłaszcza jeżeli nie mają wyuczonego zawodu lub odpowiedniego zawodu;
 - niekorzystnie przedstawia się sytuacja kobiet – ich liczba od wielu lat przewyższa liczbę bezrobotnych mężczyzn;
 - niepokojący jest fakt rejestrowania się dużej liczby absolwentów szkół średnich, policealnych i zawodowych;
- gmina aktualnie uczestniczy w programach dotyczących angażowania bezrobotnych w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych i tym podobnych, ale bez skutecznej pomocy z zewnątrz sama nie jest w stanie wpłynąć na poprawę sytuacji, zwłaszcza w mieście.

B. 3.4. Warunki życia mieszkańców

B. 3.4.1. Zasoby mieszkaniowe gminy i miasta Ulanów

Zmiany w zasobach mieszkaniowych gminy i miasta w ostatnich latach przedstawiają następujące tabele:

Tabela Nr 28

Gmina i Miasto Ulanów. Zasoby mieszkaniowe zamieszkałe 1995 – 1999 r.

Jednostka	Rok	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	Przeciętnie		
					Powierzchnia użytkowa mieszkania / 1 osobę	Liczba osób na:	
						1 mieszkanie	1 izba
Gmina Ulanów	1995	2308	8103	179,7	20,4	3,82	1,09
	1997	2317	6345	141,5	18,9	4,02	1,18
	1999	2215	6245	131,5	18,5	4,30	1,30
Miasto Ulanów	1995	461	1805	39,4	29,3	2,92	0,75
	1997	461	1805	39,4	28,7	2,98	0,76
	1999	414	1700	38,0	28,6	3,60	0,98

Tabela Nr 29

Gmina i Miasto Ulanów. Mieszkania i izby oddane do użytku w latach 1995 – 1999 r.

Jednostka	Rok	Mieszkania		Izby	
		Ogółem	W tym budownictwo indywidualne	Ogółem	W tym budownictwo indywidualne
Gmina Ulanów	1995	17	17	83	83
	1997	–	–	–	–
	1999	4	4	18	18
w tym miasto Ulanów	1995	4	4	21	21
	1997	–	–	–	–
	1999	2	2	8	8

Tabela Nr 30

Gmina i Miasto Ulanów. Zasoby mieszkaniowe zamieszkałe według sołectw 1999 r.

Lp.	Miasto / wieś	Liczba mieszkań	Liczba osób na 1 mieszkanie
1.	m. Ulanów	414	3,6
2.	Bieliniec	106	4,8
3.	Bieliny	251	4,2
4.	Borki	84	4,2
5.	Bukowina	83	4,2
6.	Dąbrowica	97	4,5
7.	Dąbrówka	172	4,5
8.	Glinianka	117	4,5
9.	Huta Deręgowska	146	4,8
10.	Kurzyzna Mała	100	4,5
11.	Kurzyzna Średnia	72	5,1
12.	Kurzyzna Wielka	63	4,6
13.	Wólka Bielińska	46	5,1
14.	Wólka Tanewska	317	4,3
Razem gmina i miasto		2068	4,3

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

Z powyższych zestawień wynika, że:

- występuje znaczny spadek wielkości zasobów zamieszkałych zarówno w mieście jak i na terenach wiejskich – ubywa mieszkań na skutek migracji ludności (często za granicę) lub przez wykruszanie się substancji mieszkaniowej, ze względu na zły stan techniczny i zagęszczanie się ludności w budynkach technicznie lepszych (świadczą o tym wskaźniki zagęszczenia w mieszkaniach dotyczące powierzchni użytkowej na 1 osobę, liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie, na 1 izbę);
- sytuacja ta niekorzystnie rokuje na rozwój gminy, świadcząc o nieprawidłowości w jej rozwoju demograficznym;
- wskaźnikowa charakterystyka warunków mieszkaniowych w mieście i wsiach gminy, mimo wyżej przytoczonych zjawisk daje korzystny ich obraz:
 - przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę osiąga średnio:
 - dla miasta 28,6, a ogółem w gminie 18,5;
 - przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie:
 - dla miasta wynosi 3,60, ogólnie w gminie – 4,30;
 - w poszczególnych sołectwach wielkość zagęszczenia w mieszkaniach wykazuje bardzo znaczne rozpiętości – od 5,1 osób / 1 mieszkanie (Kurzyzna Średnia i Wólka Bielińska) do 4,2 (Bieliny, Borki, Bukowina);
 - przeciętna liczba osób przypadająca na 1 izbę kształtuje się poniżej jednej osoby w mieście, a na wsiach osiąga średnią 1,30. Dla terenów miejskich jest to wysoki wskaźnik – kształtuje się on przeważnie poniżej 1 osoby na 1 mieszkanie;
- charakterystyczne dla miasta i gminy jest, że nie posiada budownictwa wielorodzinnego;
- Teren miasta pod względem zabudowy wykazuje bardzo widoczny podział:
 - zabudowa zabytkowego układu z zabudową w gorszym stanie technicznym i gorszym wyposażeniem w media infrastruktury (około 60% powierzchni zainwestowania miejskiego);
 - zabudowa osiedli położonych na wschód od starej zabudowy miejskiej tzn. „Brooklyn” (inwestorzy to przeważnie mieszkańcy, którzy powrócili z zarobkowej emigracji do USA), gdzie zabudowa mieszkaniowa, a także usługowa to nowe, w dobrym stanie technicznym – obiekty wyposażone w media infrastruktury;
- wszystkie sołectwa gminy mające sieć wodociągową istnieje potencjalna możliwość podłączenia wszystkich budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej;
- kanalizację sanitarną posiadają: Ulanów, Bielinię, część Bielin i Wólki Tanewskiej (rozpoczęta kanalizacja w Gliniance i Wólce Tanewskiej). Duża liczba gospodarstw odprowadza ścieki do dołów gminnych;
- gaz sieciowy posiada 12 sołectw w gminie – bez Borków i Dąbrowicy. Zgazyfikowane jest około 70% gospodarstw gminy.



B. 3.4.2. Ocena poziomu życia mieszkańców

Do oceny poziomu życia mieszkańców posłużono się opracowaniem „Warunki życia ludności w makroregionie południowo – wschodnim – zróżnicowania przestrzenne” wykonanym w CUP – Biurze Planowania Regionalnego w Krakowie w 1996 r. Opracowanie powstało w wyniku badań obejmujących 477 gmin 8 województw (byłych) Polski południowo – wschodniej.

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

Ocenę zróżnicowań w układzie gminnym oparto o analizę sześciu dziedzin warunków życia (13 mierników), a to:

1. **Bezrobocie i pomoc społeczna.**
Mierniki: – liczba bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym.
– osoby korzystające z pomocy społecznej na 1000 ludności.
2. **Warunki mieszkaniowe.**
Mierniki: – zużycie wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca w m³.
– mieszkania indywidualne oddane do użytku na 1000 ludności.
3. **Budżety gminne.**
Mierniki: – dochody budżetów gminnych ogółem na 1 mieszkańca.
– wielkość inwestycji gminnych (inwestycje w wydatkach) na 1 mieszkańca.
4. **Infrastruktura techniczna.**
Mierniki: – sieć wodociągowa rozdzielcza w km przypadająca na 100 km² powierzchni.
– sieć kanalizacyjna w km przypadająca na 100 km².
– liczba abonentów telefonicznych na 1000 mieszkańców.
5. **Oświata i kultura.**
Mierniki: – liczba uczniów na 1 nauczyciela szkół podstawowych.
– liczba mieszkańców na 1 bibliotekę publiczną.
6. **Ochrona zdrowia.**
Mierniki: – umieralność niemowląt na 1000 urodzeń żywych.
– liczba lekarzy na 1000 mieszkańców.

Pomiar zróżnicowań oparto na analizie „odległość” konkretnej jednostki – gminy, od jednostki najlepszej w danej dziedzinie.

Na podstawie wyliczeń wskaźników dla w/w sześciu dziedzin określony został wskaźnik syntetyczny ogółem. Rozpiętość tego wskaźnika waha się w granicach 54,76 punktów (gmina Sitkówka Nowiny w województwie kieleckim) do 27,58 punktów (gmina Jodłowa, województwo tarnowskie).

W tym pomiarze, gmina Ulanów osiągnęła 40,85 punktów (130 – miejsce wśród 477 gmin), zaś miasto Ulanów 38,36 punktów (231 miejsce).

Najkorzystniejszym poziomem warunków życia charakteryzują się gminy, osiągające wskaźnik syntetyczny powyżej 45 punktów. Wskaźnik pomiędzy 39 – 45 punktami oznacza korzystny poziom warunków życia.

Wielkość wskaźnika 35 – 39 punkty – niezbyt korzystny poziom warunków życia mieszkańców. Poziom poniżej 35 punktów oznacza bardzo niekorzystne warunki życia.

Niestety wskaźniki poziomu warunków życia zarówno dla miasta jak i gminy określają, że życie mieszkańców kształtuje się w tym rejonie na przeciętnym poziomie.

B. 3.5. Uwarunkowania wynikające z potrzeby ochrony ludności przed zagrożeniami żywiołowymi

B. 3.5.1. Zagrożenia żywiołowe i katastrofalne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględnia wpływ i skutki zagrożeń żywiołowych i katastrofalnych na proces rozwoju przestrzennego zagospodarowania obszaru.

Gmina należy do rejonu o średnim natężeniu czynników zagrażających życiu i zdrowiu ludności. Zagrożenia dla ludności mogą nastąpić na skutek awarii, uszkodzeń lub zniszczeń zbiorników (magazynów) i instalacji z toksycznymi środkami przemysłowymi, awarii elektrowni jądrowych lub ładunków jądrowych rozmieszczonych na obszarach państw sąsiadujących, pożary przestrzenne lasów oraz skażenia środowiska naturalnego w związku z transportem niebezpiecznych substancji chemicznych.

B. 3.5.2. Zagrożenia powodziowe

Na terenie gminy Ulanów występują tereny potencjalnego zagrożenia powodziowego (zagrożenie wystąpienia wód stuletnich) w dolinach rzeki San i Tanew. Generalnie są to tereny wolne od zabudowy i na tych terenach powódź nie stwarza bezpośredniego zagrożenia dla życia ludzi i zwierząt. w obszarach tych zniszczeniu mogą ulec ewentualnie użytki rolne i pogorszyć się mogą warunki sanitarno zdrowotne.

Tereny potencjalnych zagrożeń powodziowych przedstawiono na załączniku graficznym Nr 7 Miasto i Gmina Ulanów „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – synteza uwarunkowań”, załączniku graficznym Nr 8 „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – infrastruktura techniczna” oraz na mapkach schematycznych w tekście „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Część I. Uwarunkowania rozwoju przestrzennego miasta i gminy Ulanów”.

B. 3.5.3. Zagrożenia pożarowe

Zagrożenie pożarowe stwarza zwartość zabudowy budynków drewnianych i budynków o pokryciu łatwopalnym. Na terenach leśnych w rejonach zagrożonych pożarami przestrzennymi prowadzony jest monitoring zagrożeń, sprawowany przez służby nadleśnictw będących w kontakcie z jednostkami straży pożarnej. Do tego celu wykorzystywane są wieże obserwacyjne.

Ochronę przeciwpożarową w zakładach produkcyjnych, gdzie występuje zagrożenie pożarowe sprawują zakładowe straże pożarne. W ostatnich latach wprowadzane są nowoczesne formy ochrony, polegające na wprowadzeniu systemu zabezpieczeń i czujników. Systemy zabezpieczeń posiadają łączność z jednostkami straży pożarnej.

B. 3.5.4. Zagrożenia chemiczne

Awaryjne skażenia chemiczne o zasięgu lokalnym mogą powstawać w zakładach gromadzących znaczne ilości niebezpiecznych substancji chemicznych z racji wykorzystywania ich w procesach technologicznych.

Szczególne zagrożenie substancjami chemicznymi niebezpiecznymi dla życia i zdrowia ludzi i zwierząt oraz skażenia środowiska stanowią przewozy substancji toksycznych w transporcie kołowym i kolejowym. O skali i charakterze tego zagrożenia stanowi klasa ich toksyczności, a przede wszystkim znikoma przewidywalność wystąpienia sytuacji awaryjnych i związane z tym trudności podejmowania natychmiastowych dobrze zorganizowanych przedsięwzięć ratunkowych. W sytuacjach powyższych może nastąpić konieczność doraźnej ewakuacji ludności, którą kieruje Szef OC województwa lub szefowie OC gmin.

B. 3.5.5. Skażenia promieniotwórcze

Mogą wystąpić w razie awarii elektrowni jądrowych poza granicami kraju. Największe zagrożenie stwarzają elektrownie jądrowe w:

- miejscowościach: Równe – 280 km, Chmielnicki – 400 km, Czernobyl – 520 km na Ukrainie;
- miejscowościach: Bohunice i Mochovce ok. 270 km w Słowacji;
- miejscowościach: Dukowany – 400 km, Temelin – 440 km w Czechach.

Nie przewiduje się by skażenia osiągnęły wielkość stanowiącą bezpośrednie zagrożenie życia ludzi, należy jednak liczyć się z możliwością skażenia upraw warzyw i owoców, wody i koniecznością wprowadzenia „rygorów” w ich wykorzystaniu do spożycia oraz potrzebą zabezpieczenia preparatów jodu stabilnego i zapewnienia do celów konsumpcyjnych wody z zakrytych ujęć.

B. 4. Funkcjonowanie systemu transportowego

B. 4.1. Komunikacja drogowa

Układ komunikacyjny gminy Ulanów przedstawia mapka Nr I.

B. 4.1.1. Układ drogowo – uliczny

Wykaz sieci dróg realizujących powiązania zewnętrzne i wewnętrzne gminy oraz układ ulic obsługujących miasto Ulanów przedstawia tabela Nr 31.

Przyjęta została numeracja dróg zamiejskich według dotychczasowych przepisów, obowiązująca do czasu nadania drogom nowych numerów według Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej.

Tabela Nr 31

Układ drogowo – uliczny.

Nr ewidencyjny drogi	Nazwa drogi (ulicy)	Klasa drogi / ulicy	Długość odcinka w granicach gminy (km)	Rodzaj nawierzchni				Szerokość (m)	
				twarda		gruntowa		jezdni	korony
				ulepszona	nieulepszona	ulepszona	nieulepszona		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
DROGI KRAJOWE									
19	Granica państwa – Budzisko – Suwałki – Augustów – Korycin – Białystok – Bielsk Podlaski – Siemiatycze – Międzyrzec Podlaski – Kock – Lubartów – Lublin – Kraśnik – Janów Lubelski – Nisko – Sokołów Małopolski – Rzeszów	GP	2,523	2,523	–	–	–	6,20	9,5
DROGI WOJEWÓDZKIE									
858	Zarzecze – Biłgoraj – Zwierzyniec – Szczepieszyn	G	15,144	12,587	–	–	2.557	6,0 6,2 5,0 6,0 5,0	8,0 9,0 7,5 8,0 8,0
ULICE MIEJSKIE W CIĄGU DROGI WOJEWÓDZKIEJ									
001	Zamojskiego	G	0,260	0,260	–	–	–	6,0 6,5 8,0	11,0 8,0 9,5
002	Świętej Trójcy	G	0,127	0,127	–	–	–	9,0 8,0	14,0 10,0
003	Piłsudskiego	G	0,280	0,280	–	–	–	6,5 8,0	7,5 12,0
004	Rynek	G	0,300	0,300	–	–	–	6,0	8,0 – 12,0
005	3-go Maja	G	0,860	0,860	–	–	–	6,0 6,0 6,5 8,0	7,5 9,0 10,0 14,0 – 16,0
DROGI POWIATOWE									
42555	Golce – Kurzyna Średnia	Z	3,467	3,467	–	–	–	5,0	7,5
42556	Wołoszyny – Dąbrówka – Kurzyna Średnia – Kurzyna Wielka – Huta Nowa – do dr wojewódzkiej Nr 858	Z	10,102	10,102	–	–	–	5,5 5,5 5,0 5,2 5,0 5,7	8,0 6,5 7,5 7,0 7,0 8,0
42561	Ulanów – Kolonia Przędzel – Rudnik	Z	0,264	0,264	–	–	–	5,5	7,0

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

42562	Ulanów – Bieliny – Kamionka Dolna – Podolszyna Ordynacka	Z	7,187	7,187	–	–	–	5,0	7,5
42563	Bieliny – Bukownia – Ryczki – Hucisko	Z	2,938	2,395	0,543	–	–	4,5	*
42564	Ulanów – Glinianka – Wólka Bielińska	Z	3,890	3,890	–	–	–	5,0	8,0
42576	Zdziary – Wołoszyny	Z	5,961	5,961	–	–	–	4,0 5,0 5,0	6,0 7,0 7,5
42577	Jarocin – Dąbrówka – Ulanów	Z	5,860	4,786	1,074	–	–	5,0 5,0 5,0 5,2 5,0 4,0 4,0	7,0 9,0 7,0 9,0 8,5 5,0 6,5
42578	Mule – Golce	Z	2,753	0,228	2,525	–	–	4,0 5,0	8,0 8,0 – 9,0
42590	od drogi krajowej Nr 19 – Huta Deręgowska	Z	2,282	2,282	–	–	–	6,0	8,5
42591	Kurzyna Średnia – Dąbrowica	Z	1,643	1,643	–	–	–	4,0	6,0
42592	Bieliny – Rudnik	Z	2,725	-	2,725	–	–	3,0	5,0
ULICE MIEJSKIE W CIĄGACH DRÓG POWIATOWYCH									
006	Kościuszki	Z	0,130	0,130	–	–	–	6,0 – 7,0	10,0 – 15,0
007	Bieliniecka	Z	1,050	1,050	–	–	–	6,0 – 7,0	10,0 – 12,0
008	Rudnicka	Z	0,130	0,130	–	–	–	6,0 – 6,5	8,0 – 10,0
DRÓGI GMINNE									
42 52 001	Huta Deręgowska – Pałki	L	1,600	1,600	–	–	–	4,0	*
42 52 002	Wólka Tanewska – Wołoszyny	L	1,730	1,730	–	–	–	5,0	7,0
42 52 003	Wólka Tanewska – Żabie – Jeziórko	L	2,500	1,750	0,750	–	–	4,5	5,5
42 52 004	Wólka Tanewska – Wymysłów	L	1,350	–	1,350	–	–	*	*
42 52 005	Wólka Tanewska – Szewcy	L	1,120	–	0,700	0,420	–	*	*
42 52 006	Wólka Tanewska – Cegielniana	L	0,800	0,800	–	–	–	*	*
42 52 007	Wólka Tanewska – Piaski	L	1,000	–	–	1,000	–	–	5,0
42 52 008	Wólka Tanewska – Krótka	D	0,100	–	–	0,100	–	*	*
42 52 009	Wólka Tanewska – Kręta	L	0,200	–	–	0,200	–	*	*
42 52 010	Wólka Tanewska – Błonie	D	0,100	–	–	0,100	–	*	*
42 520 11	Wólka Tanewska – Podbór	D	1,000	–	–	–	1,000	*	*
42 52 012	Wólka Tanewska – Tobyłka	L	0,800	0,800	–	–	–	5,0	7,0
42 52 013	Wólka Tanewska – Zagóra	L	0,500	0,500	–	–	–	4,5	6,5
42 52 014	Wólka Tanewska – Zadąbrowa	L	1,000	1,000	–	–	–	5,0	7,0
42 52 015	Wólka Tanewska – Suchelaski	L	0,500	–	0,500	–	–	*	6,0
42 52 016	Wólka Tanewska – Żabie	L	1,500	–	1,500	–	–	*	*
42 52 017	Wólka Tanewska – Folwark	D	0,300	–	–	0,300	–	*	*
42 52 018	Dąbrówka – Podbuk	L	2,730	1,330	–	1,400	–	5,3	7,0
42 52 019	Borki – Dyjaki	L	1,500	1,500	–	–	–	5,0	7,5
42 52 020	Borki – Podosieczyna	L	1,000	–	1,000	–	–	*	*
42 52 021	Ruda – Majdan	L	0,700	–	–	0,700	–	*	*
42 52 024	Stok – Bukowina	L/D	0,900	–	0,900	–	–	*	*
42 52 025	Bieliniec za stodołami	L/D	3,000	–	0,650	2,350	–	*	6,0
42 52 026	Bieliniec – Kępa	L	1,600	–	1,600	–	–	3,5	6,0
42 52 027	Glinianka ul. Wólczańska	L	0,500	–	0,500	–	–	*	*

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

42 52 028	Glinianka ul. Rieczna	L	1,000	–	1,000	–	–	–	5,0
42 52 029	Glinianka ul. Łączki	L	0,500	–	0,500	–	–	*	*
42 52 030	Glinianka ul. Leśna	L	1,000	–	0,500	–	0,500	3,0 – 5,0	5,5 – 7,5
42 52 031	Bieliny ul. Zawiejska	L	0,600	0,600	–	–	–	*	*
42 52 033	Bieliny ul. Parkowa	D	0,800	–	0,800	–	–	*	*
42 52 034	Bieliny ul. Mokradło	L/D	0,300	–	–	0,300	–	*	*
42 52 035	Bieliny ul. Płończyska	L	1,000	–	1,000	–	–	*	*
42 52 037	Bieliny ul. Niwa	L	0,500	–	0,500	–	–	*	*
DROGI ZALICZONE DO DRÓG GMINNYCH POZA WYKAZEM UCHWALONYM W DNIU 31 STYCZNIA 1987 r.									
0038	Mule – Tobyłka	D	4,000	–	4,000	–	–	*	*
0039	Glinianka – Bukowina	D	5,000	–	–	5,000	–	*	*
0040	Glinianka – Bieliny	D	4,300	–	–	4,300	–	*	*
0041	od drogi Nr 858 Zwodaki – Glinianka	D	1,800	–	–	1,800	–	–	4,0
0042	Podosieczyna – Podbuk	D	1,800	–	–	1,800	–	–	*
0043	Dyjaki – Kurzyna Mała	L/D	2,900	–	–	2,900	–	–	5,0
0044	Majdan – Kurzyna Mała	L	0,900	0,900	–	–	–	*	*
0045	Kurzyna Wielka – Zarowie	D	2,800	–	–	2,800	–	–	*
0046	Borki koszary – Wymysłów	D	2,200	–	–	2,200	–	–	5,0
0047	Podbuk – Jeziórko	D	2,650	–	–	2,650	–	–	*
0048	Dąbrówka – Ruda	L/D	2,000	–	0,800	1,200	–	5,5	8,0
0049	Dąbrowica – Buława	L/D	0,700	–	–	0,700	–	*	*
0050	Bukowina – Korybutka	L	1,650	–	–	1,650	–	–	5,0
0051	Bukowina – Dąbrowica	L	4,330	–	–	4,330	–	–	5,0
ULICE MIEJSKIE									
009	Św. Barbary	L	0,124	0,124	–	–	–	6,0 – 9,0	10,0 – 13,0
010	Bohaterów Września	D	0,100	–	–	–	0,100	–	7,0 – 8,0
011	Buli	L	0,210	0,210	–	–	–	4,0	20,0
012	Cicha	D	0,325	–	–	0,071	0,254	–	3,0 – 4,0
013	Cmentarna	L	0,325	–	–	–	0,325	–	10,0
014	Dąbrowskiego	L	0,448	0,325	–	–	0,123	5,0 – 6,0	10,0 – 12,0
015	Flisaków	L	0,200	0,200	–	–	–	6,0 – 7,0	8,5 – 12,0
016	Folwarczna	L	0,225	–	–	–	0,225	–	5,0 – 10,0
017	Glinianecka	L	0,874	0,124	–	0,750	–	5,0 – 6,0	6,0 – 11,0
018	Głowackiego	L	0,730	0,730	–	–	–	5,0 – 5,5	7,0 – 11,0
019	Jagiellończyka	L	0,187	0,120	–	–	0,067	4,5-5,0	7,0 – 8,0
020	Św. Jana	D	0,117	0,117	–	–	–	5,5 – 6,0	8,0 – 12,0
021	Konopnickiej	D	0,050	–	0,050	–	–	*	4,0
022	Krzywa	D	0,050	–	–	–	0,050	–	3,0
023	Koszykarska	L	0,258	–	–	0,258	–	5,0 – 5,5	6,0 – 10,0
024	Kościelna	L	0,190	0,190	–	–	–	5,5 – 6,5	7,0 – 10,0
025	11-go Listopada	L	0,150	0,150	–	–	–	7,0	9,0
026	1-go Maja	L	0,350	0,350	–	–	–	6,5 – 7,0	20,0
027	Mickiewicza	D	0,106	–	–	–	0,106	–	7,0 – 8,0
028	Nowa	L	0,070	–	–	–	0,070	–	6,0
029	Pańska	D	0,060	0,060	–	–	–	7,0	8,0
030	Partyzantów	D	0,105	0,105	–	–	–	4,0	12,0
031	Podładzie	L	0,900	0,900	–	–	–	5,5	8,0
032	Podleśna	D	0,060	–	–	–	0,060	–	8,0
033	Podwale	D	0,956	–	–	–	0,956	–	8,0
034	Poniatowskiego	D	0,100	–	–	–	0,100	–	8,0
035	Powroźnicza	L	0,105	–	–	0,105	–	–	8,0
036	Retmańska	D	0,050	–	–	–	0,050	–	7,0
037	Sandomierska	L	0,340	0,340	–	–	–	6,0	7,0 – 12,0
038	Sikorskiego	L	0,300	0,300	–	–	–	5,0	12,0 – 14,0
039	Sienkiewicza	D	0,050	0,050	–	–	–	6,0	10,0
040	Słowackiego	D	0,080	0,080	–	–	–	6,0	7,0
041	Szewska	L	0,060	0,060	–	–	–	5,5 – 6,0	7,0 – 9,0
042	Tanewska	L	0,949	0,949	–	–	–	5,0 – 6,0	7,0 – 14,0
043	Turystyczna	D	0,150	–	–	–	0,150	–	8,0
044	Św. Zofii	L	0,127	–	–	0,127	–	–	6,0 – 9,0
045	Zwolaki	L	3,000	–	–	2,600	0,400	6,0	*

Klasy techniczne dróg oznaczone w tabeli Nr 31 symbolami literowymi:

- GP – główna ruchu przyspieszonego dla drogi krajowej;
- G – główna dla drogi wojewódzkiej;
- Z – zbiorcza dla dróg powiatowych;
- L – lokalna dla dróg gminnych;
- D – dojazdowa dla dróg gminnych;
- * – brak danych.

określone zostały na podstawie funkcji pełnionej w układzie komunikacyjnym. Podstawowe dane, takie jak szerokość jezdni, korony, pasa drogowego, geometria trasy wskazują, że większość z nich nie posiada parametrów technicznych i użytkowych odpowiadających wymaganiom klasom technicznym.

Zestawienie długości dróg pod względem rodzaju nawierzchni przedstawia tabela:

Tabela Nr 32

Rodzaje nawierzchni zamiejskich.

Kategoria dróg	Rodzaje nawierzchni (km)			
	Twarda		Gruntowa	
	ulepszona (bitumiczna)	nieulepszona	ulepszona	nieulepszona (naturalna)
Krajowe	2.523	–	–	–
Wojewódzkie	12.587	–	–	2.557
Powiatowe	49.072	6.867	–	–
Gminne	12.510	18.550	38.200	1.500
Razem:	76.662	25.357	38.200	4.057

W ogólnej długości zewidencjonowanej sieci drogowej, 114,276 km, 67,1% stanowią drogi o nawierzchni bitumicznej (twarda ulepszona). Dla dróg gminnych, na ogólną długość (według ewidencji) 70,760 km, drogi o nawierzchni bitumicznej stanowią 17,6%.

Wskaźniki gęstości sieci drogowej określone zostały dla dróg zamiejskich o nawierzchni twardej (ulepszonej i nieulepszonej):

- przestrzenny $a_p = \frac{114,276}{1,19536} = 95,858 \text{ km}/100 \text{ km}^2$;
- demograficzny $a_d = \frac{114,276}{0,7514} = 152,08 \text{ km}/10 \text{ 000 mieszkańców}$.

Dla obszarów o rolniczym charakterze użytkowania wielkość przestrzennego wskaźnika gęstości zamiejskiej sieci dróg twardych obsługujących obszar w sposób zadowalający, według programu potrzeb określa się na 54,80 km/100 km².

B. 4.1.2. Obciążenie ruchem zewnętrznym drogi krajowej i wojewódzkiej

Źródłem uzyskania danych o natężeniu i strukturze ruchu są publikacje „Transprojektu” – Warszawa zawierające dane statystyczne o ruchu drogowym, opracowane na podstawie generalnego pomiaru ruchu na drogach krajowych, przeprowadzonego kolejno w latach 1985, 1990 i 1995. Następny generalny pomiar ruchu jest prowadzony w bieżącym roku. Wyniki z 1985, 1990 i 1995 r. przedstawione zostały w tabeli Nr 33 oraz graficznie na schemacie Nr 4.

Tabela Nr 33

Obciążenie drogi krajowej i wojewódzkiej średniorocznym dobowym ruchem w obszarze i rejonie gminy Ulanów.

Nr drogi	Badany odcinek	Średni dobowy ruch (pojazdy)					Procentowy udział w ruchu samochodowym (%)								
		85	90	Wskaźnik wzrostu 85/90	95	Wskaźnik wzrostu 90/95	Samochody osobowe			Samochody ciężarowe			Autobusy		
							85	90	95	85	90	95	85	90	95
19	Domostawa – Zarzecze	2300	2000	0,87	2900	1,45	36	54	69	33	19	17	8	7	4
858	Zarzecze – Ulanów	900	1500	1,67	1200	0,80	42	41	78	17	22	7	14	10	5
	Ulanów – Dąbrowica	50	500	10,0	850	1,70	26	50	71	5	21	6	0	6	2

Analiza wyników trzech kolejnych pomiarów wykazuje:

- ♦ w latach 1985 – 1990 znaczny spadek natężenia ruchu – wskaźnik wzrostu 0,87, przy średniej krajowej 1,36;
- ♦ w latach 1990 – 1995 wzrost natężenia – wskaźnik 1,45 przy zarejestrowanym ogólnokrajowym wzroście o wskaźniku 1,42.

W ogólnokrajowej skali oceny typu, drogi w obszarze i okolicach gminy Ulanów określone zostały jako:

- ♦ **o gospodarczym charakterze ruchu** – odcinki dróg, na których występują niewielkie sezonowe wahania ruchu, tzn. średni dobowy ruch dla poszczególnych miesięcy zbliżony jest do SDR, natomiast średni dobowy ruch w dni robocze jest większy od średniego dobowego ruchu w dni świąteczne.
- ♦ **o turystycznym charakterze ruchu** – odcinki dróg, na których w sezonowych wahaniami ruchu występuje znaczny (około 50%) wzrost średniego dobowego ruchu w miesiącach lipcu i sierpniu. Tygodniowe wahania ruchu są takie, jak dla odcinków dróg o gospodarczym charakterze ruchu;
- ♦ **o rekreacyjnym charakterze ruchu** – odcinki dróg, na których występują niewielkie sezonowe wahania ruchu, jak dla dróg o gospodarczym charakterze ruchu, natomiast tygodniowe wahania ruchu wykazują zawsze większy (o około 20%) średni dobowy ruch w niedzielę i dni świąteczne od średniego dobowego ruchu w dni robocze.

Charakter ruchu i jego zmiany na drogach krajowych i wojewódzkich w obszarze i okolicach gminy Ulanów pokazane zostały na schemacie Nr 5.

B. 4.1.3. Ocena funkcjonowania układu drogowego

Droga krajowa

Przez północno – wschodni obszar gminy na długości około 2,5 km przechodzi droga krajowa Nr 19. Jest to droga o bardzo dalekim zasięgu powiązań – od północnej granicy państwa do Rzeszowa, dostępna z gminy Ulanów w trzech miejscach przez:

- drogę powiatową w Zdziarach na granicy gminy;
- drogę powiatową w Hucie Komorowskiej;
- drogę wojewódzką w Zarzeczcu.

Przebiega przez tereny leśne i nie stwarza uciążliwości dla mieszkańców.

Droga wojewódzka

Przebieg drogi wojewódzkiej na kierunku Ulanów – Wólka Tanewska do Niska powstał z przedłużenia istniejącego układu obecnych dróg powiatowych. W mieście przebieg drogi wyznaczony został ulicami: Zamojskiego, Świętej Trójcy, Piłsudskiego, Plac Grunwaldzki i 3-go Maja. Ulica Kościuszki leżąca na trasie stanowi drogę powiatową. Ulice zaopatrzone są w jedno lub obustronne chodniki dla ruchu pieszego w zależności od potrzeb i możliwości.

Za miejscowością Dąbrowica na długości około 2.5 km droga wojewódzka ma charakter drogi gruntowej co powoduje istotne utrudnienia w ruchu drogowym w kierunku Harasiuk.

Drogi powiatowe i gminne

Komunikację lokalną obsługującą gminę stanowią sieć dróg powiatowych (dawne drogi wojewódzkie) wraz z drogami gminnymi. Drogi powiatowe zgodnie z projektem znowelizowanej ustawy o drogach publicznych powinny stanowić połączenie miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą. Kryterium ustawowego nie spełnia droga powiatowa Nr 42 564 Ulanów – Glinianka – Wólka Bielińska jest drogą realizującą wewnętrzne powiązania i obsługę miejscowości gminnych.

Nie spełniają również wymaganych parametrów przypisanych dla dróg klasy technicznej Z. Drogi powiatowe Kurzyna Średnia – Dąbrowica i Bieliny – Rudnik (tłuczniowa) do przeprawy promowej, posiadają jezdnie o szerokości odpowiednio 4,0 i 3,0 m, szerokość korony 6,0 i 5,0 m.

Drogi gminne to przeważnie drogi o nawierzchni gruntowej ulepszonej. Drogi te nie posiadają na ogół odwodnienia. Powstające zastoiska wodne ograniczają lub uniemożliwiają korzystanie z nich w okresie wiosennym lub jesiennym.

Występujący od kilku lat wzrost liczby pojazdów samochodowych i rolniczych maszyn samojezdnych, przy jednoczesnym zwiększeniu ciężaru pojazdów samochodowych oraz wzroście mobilności mieszkańców, powoduje szybsze niszczenie dróg. Konsekwencją tego przy braku wystarczających środków finansowych na budowę, modernizację, ochronę i utrzymanie dróg jest postępująca degradacja ich stanu technicznego. Ponadto wymagania techniczne i administracyjne dotyczące procesu inwestycyjnego przerastają możliwości społeczności wiejskiej i utrudniają poprawę sieci dróg gminnych.

Uwarunkowaniem techniczno – ekonomicznym modernizacji dróg w terenie zabudowanym są wąskie pasy drogowe uniemożliwiające wprowadzenie w przekrój drogi systemu odwodnienia, ścieżek rowerowych a nawet chodników dla ruchu pieszego. Trudności w pozyskaniu terenu niejednokrotnie eliminują całkowicie działania modernizacyjne.

B. 4.1.4. Komunikacja zbiorowa

Obsługę komunikacyjną zbiorową realizują autobusy Przedsiębiorstwa Państwowej Komunikacji Samochodowej w Stalowej Woli. Za podstawę analizy standardów obsługi gminy komunikacją zbiorową przyjęto odległość dojazdu do przystanku autobusowego 1,0 km (około 15 minut marszu pieszego).

Tym samym wyznaczona została strefa obsługi, na granicy której i poza nią znalazły się:

- skrajne zabudowania miejscowości: Podbór, Podbuk, Dyjaki, Wymysłów, Dąbrowica;
- przysiółki: Kępa Rudnicka, Zarowie, Nadtamy, Bór, Zwolaki.

W standardzie obsługi komunikacją zbiorową przyjęto jakąkolwiek obsługę, to znaczy z góry zakłada się konieczność podróży przesiadkowych. Wyznaczone miejscowości pozbawione obsługi znajdują się na granicy strefy lub stanowią kolonie o kilku do kilkunastu zabudowaniach na ogół z gruntową drogą dojazdową. Wprowadzenie komunikacji zbiorowej w obszarach o mało intensywnej zabudowie byłoby nieuzasadnione ze względów ekonomicznych.

B. 4.1.5. Komunikacja indywidualna

Polityka komunikacyjna gminy zakłada podporządkowanie układu komunikacyjnego dla swobodnego korzystania z samochodu osobowego. Nie stwarza się ograniczeń odnośnie użytkowania samochodów osobowych, ciężarowych, parkowania.

Tabela Nr 34

Rozwój motoryzacji w latach 1993 – 1999.

Rok	Motocykle i skutery			Samochody osobowe			Samochody ciężarowo – osobowe			Samochody ciężarowe			Pojazdów ogółem		
	Sektor		Razem	Sektor		Razem	Sektor		Razem	Sektor		Razem	Sektor		Razem
	Publiczny	Prywatny		Publiczny	Prywatny		Publiczny	Prywatny		Publiczny	Prywatny		Publiczny	Prywatny	
1993	3	212	215	1	779	780	–	17	17	4	69	73	8	1077	1085
1994	3	199	202	1	939	940	–	15	15	4	76	80	7	1229	1236
1995	2	171	173	1	1035	1036	–	19	19	3	88	91	6	1313	1319
1996	–	134	134	1	1064	1065	–	15	15	3	90	93	4	1408	1412
1997	–	135	135	2	1161	1163	–	12	12	2	100	102	4	1408	1412
1998	–	132	132	2	1367	1369	–	16	16	5	107	112	7	1622	1629
1999	–	153	153	2	1545	1547	–	19	19	5	131	136	7	1855	1862

Wykres rozwoju motoryzacji w latach 1993 – 1999

Docelową prognozę motoryzacyjną ustala się na poziomie 400 i więcej samochodów osobowych na 1000 mieszkańców, czyli przeciętnie jeden samochód na rodzinę.

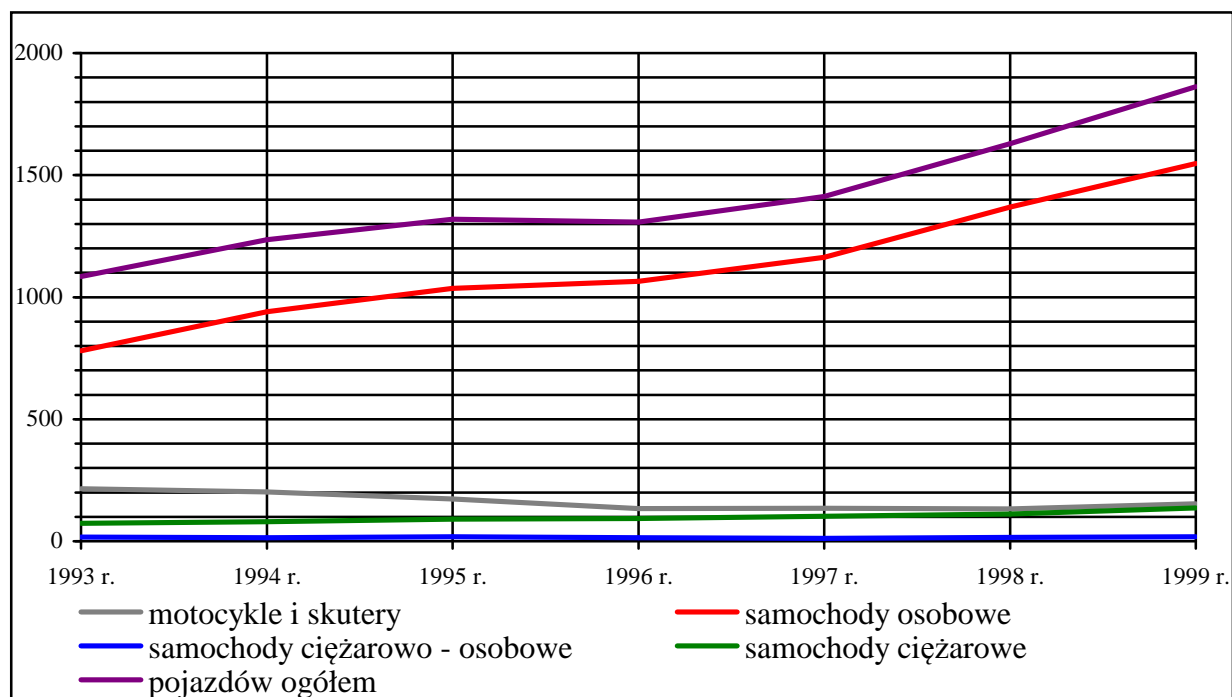
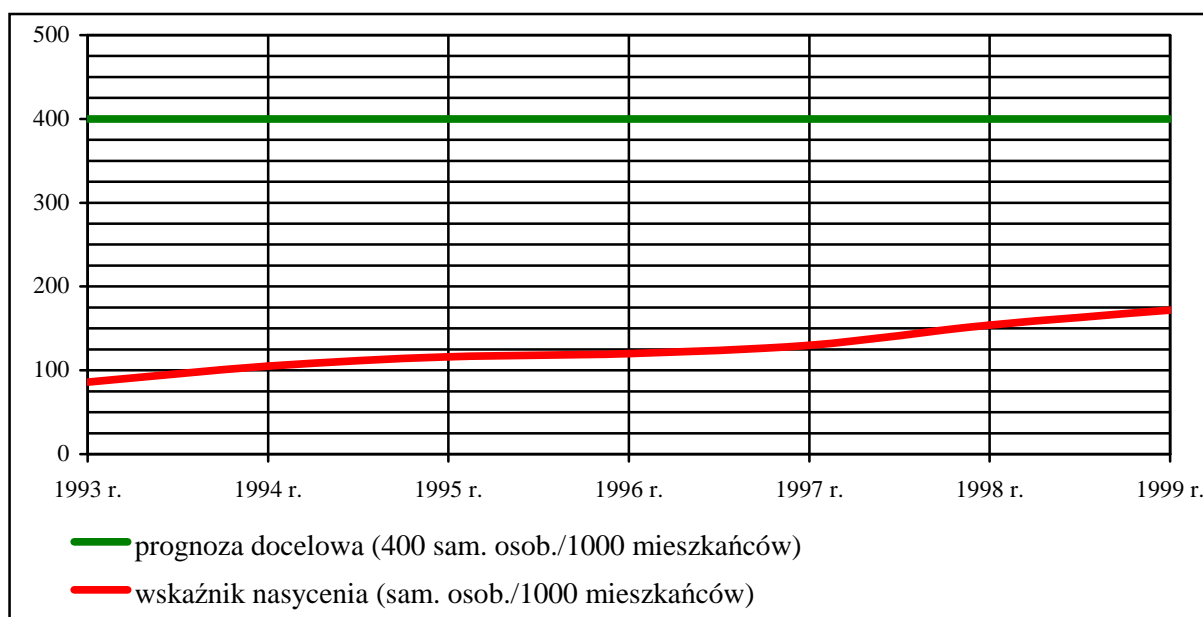


Tabela Nr 35

Wskaźnik motoryzacji.

Rok	Ludność gminy	Ilość samochodów osobowych (prywatnych)	Wskaźnik wzrostu ilości samochodów osobowych	Wskaźnik nasycenia (samochodów osobowych / 1000 mieszkańców)
1993	8957	779	–	86
1994	8930	939	1,21	105
1995	8903	1035	1,10	116
1996	8876	1064	1,03	120
1997	8899	1161	1,09	130
1998	8868	1367	1,18	154
1999	9001	1545	1,13	172

Dynamika wzrostu motoryzacji.



Odnotowany został znaczny przyrost samochodów osobowych w latach 1998 i 1999 dając wskaźnik nasycenia 172 samochody osobowe na 1000 mieszkańców przy średniej krajowej 220 samochody osobowe na 1000 mieszkańców.

Przy utrzymaniu się tendencji wzrostu z lat 1994 do 1997 prognoza docelowa osiągnięta zostanie około 2029 – 2030, natomiast przyjęcie wskaźnika wzrostu z lat 1997 – 1999 rokuje osiągnięcie docelowej prognozy w 2010 roku.

Obsługa motoryzacyjna

Pod względem zaopatrzenia w paliwo gminę obsługuje stacja paliw zlokalizowana na terenie byłej bazy SKR, zajmująca się jedynie dystrybucją paliwa bez świadczenia dodatkowych usług.

Tabela Nr 36

Stacja paliw w gminie Ulanów.

Lokalizacja	Wyposażenie										
	Ilość dystrybutorów							Sprzedaż olejów i akcesoriów samochodowych	Stanowisko obsługi samochodów	Kolumna ze sprężonym powietrzem	Woda do mycia pojazdów
	94	95 U	Pb		ON	G	Razem				
		95	98								
Kurzyna Średnia	1	–	1	–	1	–	3	+	–	–	–

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

Gmina dysponuje dość dobrze rozwiniętą ofertą miejsc do parkowania. Są to wydzielone place o nawierzchni utwardzonej lub ulepszonej gruntowej, zlokalizowane w miejscach występowania potrzeb parkingowych:

- Ulanów:
 - Kościół Św. Jana około 10 miejsc;
 - Urząd Miasta i Gminy około 10 miejsc;
 - Cmentarz – plac nieurządzony.
- Kościoły i kaplice w miejscowościach: Dąbrówka, Kurzyna Średnia, Bielinieć, Glinianka, Zwolaki, Dąbrowica, Huta Deręgowska.

B. 4.1.6. Drogi transportu rolniczego

Drogi rolnicze są głównie drogami o nawierzchni gruntowej. Niewielki procent tych dróg jest wyposażony w nawierzchnię utwardzoną lub ulepszoną, najczęściej wykonaną samorzutnie (przez zainteresowanych użytkowników) dokonywaną w przypadkach niezbędnych, kiedy wymaga tego potrzeba przejazdu. Drogi gruntowe powodują ewidentne straty w postaci wzrostu kosztów eksploatacji pojazdów transportowych i maszyn rolniczych (przejazd samochodu ciężarowego po drodze gruntowej wymaga od 60 do 100% większego zużycia paliwa w stosunku do jazdy po nawierzchni twardej i ulepszonej), dotyczy to zwłaszcza dróg na gruntach piaszczystych o grząskiej nawierzchni. Drogi położone na gruntach spoistych sprawiają trudności poruszającym się po nich pojazdom w okresie wiosennym i jesiennym. Niektóre odcinki takich dróg są wręcz nieprzejezdne dla pojazdów zaprzęgowych, do czego przyczynia się ruch ciągników powodujących powstawanie głębokich kolein.

Układ dróg obsługi rolnictwa wykazuje dużą regularność. Struktura indywidualnych dojazdów nie posiada cech przypadkowości. Układ posiada hierarchię, którą tworzą drogi o funkcji:

- głównej – są to drogi publiczne niższego rzędu powiatowe i gminne;
- zbiorczej – zbiorcze dojazdy do pól;
- pomocniczej – drogi bezpośredniej obsługi pól.

B. 4.2. Komunikacja kolejowa

B. 4.2.1. Linia kolejowa normalnotorowa

Przez teren gminy Ulanów przechodzi linia kolejowa Zwierzyniec – Stalowa Wola Południe o długości 11,1 km (w granicach gminy). Wdrożona została do eksploatacji w 1975 roku i w połączeniu z przebudowanym w roku 1971 z kolei wąskotorowej odcinkiem Zwierzyniec – Biłgoraj utworzony został ciąg równoleżnikowy relacji Kielce – Tarnobrzeg – Zamość. Jest linią jednotorową, niezelektryfikowaną. Przystosowana do prowadzenia ruchu pociągów towarowych 100–u osiowych o ciężarze brutto do 1200 ton. Linia wyposażona jest w mechaniczne urządzenie z.r.k.

W ostatnich latach obserwuje się znaczny spadek zainteresowania przewozami kolejowymi na rzecz transportu drogowego. Dotyczy to zarówno przewozów pasażerskich jak i towarowych. Peryferyjne usytuowanie przystanków w Hucie Deręgowskiej i Golcach w stosunku do obszaru i ośrodka gminnego, zniechęca do korzystania z tego środka transportu. Bardziej bogata oferta kursów autobusowych, większa ich częstotliwość oraz usytuowanie przystanków powoduje większą popularność w korzystaniu ze zbiorowej komunikacji autobusowej. W chwili obecnie kursują pociągi do Zamościa o częstości trzy w ciągu doby. Przystanki kolejowe w Hucie Deręgowskiej i Golcach nie są utrzymywane, a ich obiekty zostały rozebrane.

B. 4.2.2. Linia kolejowa szerokotorowa

W Hucie Deręgowskiej linia kolejowa normalnotorowa łączy się z linią szerokotorową, przemysłową o towarowym charakterze przewozowym (LHS). Długość odcinka w granicach gminy 10,13 km. W Hucie Deręgowskiej znajduje się czynny posterunek ruchu na LHS.

Została oddana do eksploatacji 30 listopada 1979 r. Służyć miała transportowi rudy żelaza, siarki oraz węgla bez przeładunku towarów na granicy ówczesnego ZSRR. W chwili obecnej przewozy towarowe odbywają się w sposób nieregularny w zależności od zapotrzebowania

B. 5. Wyposażenie w zakresie infrastruktury technicznej

B. 5.1. Elektroenergetyka

Obszar gminy zasilany jest w energię elektryczną napięciem średnim 15 kV z GPZ 110/15 kV „Janów Lubelski”. Zasilanie rezerwowe możliwe jest z GPZ 110/15 kV „Rudnik” lub GPZ 110/15 kV „Nisko”. Moc z GPZ 110/15 kV Janów Lubelski wprowadzona jest na teren gminy 2-ma liniami magistralnymi napowietrznymi:

- 15 kV „Nisko – Wólka Tanewska”;
- 15 kV „Rudnik – Ulanów – Mostki”;

do 5-ciu stacji transformatorowych 15/0,4 kV znajdujących się na terenie gminy. Stacje te są głównym źródłem zasilania odbiorców bytowo – komunalnych i sieci oświetleniowej.

Obszar gminy obsługiwany jest pod względem elektroenergetycznym przez Rzeszowski Zakład Elektroenergetyczny Rejon Energetyczny w Janowie Lubelskim, któremu podlega Posterunek Energetyczny w Harasiukach nadzorujący eksploatację sieci średniego i niskiego napięcia, oraz Pogotowie Energetyczne w Ulanowie usuwające bieżące awarie.

Wykaz stacji transformatorowych zasilających obszar gminy według Rejonu Energetycznego przedstawia tabela Nr 37 aktualność danych – kwiecień 2000 r.

Tabela Nr 37

Lp.	Nazwa stacji	Typ stacji	Moc transformatora zainstalowanego w stacji w kVA
1.	2.	3.	4.
1.	Ulanów Młyn	STSa 20/250	160
2.	Ulanów ZGR	STSa 20/250	63
3.	Ulanów Zakład Odzieżowy	STSa 20/250	100
4.	Ulanów PH Dom Towarowy	MSTw 20/630	160
5.	Ulanów Dom Nauczyciela	MSTw 20/630	400
6.	Ulanów LO i Przedszkole	MSTw 20/630	400
7.	Ulanów GOK	MSTw 20/630	630
8.	Ulanów Ośrodek Wypoczynkowy HSW	MSTw 20/630	250
9.	Ulanów Ośrodek Wypoczynkowy Elektrowni	MSTw 20/630	250
10.	Ulanów WIK PLAST	na majątku odbiorcy	
11.	Wólka Tanewska 1	ŻH 20B	160
12.	Wólka Tanewska 2	ŻH 20B	100
13.	Wólka Tanewska 3	ŻH 20B	63
14.	Wólka Tanewska 4 Cegielnia	STSa 20/100	160
15.	Wólka Tanewska 5	STSpbw 20/250	100
16.	Wólka Tanewska 6	STSpbw 20/250	100
17.	Wólka Tanewska 7	STSR 20/250	100
18.	Huta Deręgowska 1	STSR 20/250	100
19.	Huta Deręgowska 2	STSR 20/250	100
20.	Borki 1 k/Ulanowa	ŻH 20B	63

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

21.	Borki 2 k/Ulanowa	ŻH 20B	30
22.	Dąbrówka Ulanowska 1	STSa 20/250	100
23.	Dąbrówka Ulanowska 2	STSpbw 20/250	100
24.	Dąbrówka Ulanowska Ruda	ŻH 20B	50
25.	Dąbrówka Ulanowska 3 Majdan	ŻH 15B	50
26.	Dąbrówka Ulanowska 4 Górka	STSa 20/100	20
27.	Kurzyna Mała 1	STSa 20/250	75
28.	Kurzyna Mała 2	STSa 20/250	100
29.	Kurzyna Średnia GS, ZOZ, Szkoła	STSa 20/250	100
30.	Kurzyna Średnia BOSS	STSa 20/250	100
31.	Kurzyna Wielka	STSa 20/250	75
32.	Dąbrowica Ulanowska 1 Bór	ŻH 20B	30
33.	Dąbrowica Ulanowska 2	ŻH 20B	100
34.	Bieliniec	STSa 20/250	250
35.	Bieliniec Hydrofornia	na majątku odbiorcy	
36.	Bieliniec – Kępa Rudnicka	ŻH 15B	50
37.	Wólka Bielińska	STSa 20/250	50
38.	Glinianka 1	STSa 20/250	75
39.	Glinianka 2	STSa 20/250	50
40.	Glinianka 3	STSa 20/250	160
41.	Bieliny 1	STSa 20/250	
42.	Bieliny 2	STSa 20/250	63
43.	Bieliny 3	STSa 20/250	63
44.	Bieliny 4	STSa 20/250	63
45.	Bieliny 5	STSa 20/250	63
46.	Bieliny 6	STSa 20/250	63
47.	Bieliny 7	STSa 20/250	250
48.	Bukowina 1	STSa 20/250	100
49.	Bukowina 2	STSa 20/250	50
50.	Bukowina 3	STSa 20/250	100

Na terenie całego obszaru gminy znajduje się 49 stacji transformatorowych 15/0,4 kV Rzeszowskiego Zakładu Energetycznego zasilających odbiorców o łącznej mocy 5839 KVA tj. 5,839 MVA bytowo – komunalnych, oraz 1 stacja zasilająca Zakład EKOPLAST na majątku Zakładu.

Przez północno – środkowy obszar gminy przebiega tranzytem linia 110 kV „Nisko – Biłgoraj”. Przebiegająca przez obszar gminy napowietrzna linia elektroenergetyczna Wysokich Napięć wymagająca strefy ochronnej w obrębie której nie należy lokalizować obiektów kubaturowych ze względu na ochronę ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektromagnetycznego zgodnie z wymogami zarządzenia MGİE z dnia 28.01.1985 r. ogłoszonego w Monitorze Polskim Nr 3 z dnia 28.02.1985 r., poz. 24. Strefa ochronna od tej linii licząc od osi linii wynosi: 20 m.

Lokalizacja i wznoszenie budynków, oraz innych obiektów w pobliżu istniejącej linii w odległościach mniejszych niż w/w wymaga uzgodnienia z Rzeszowskim Zakładem Energetycznym S.A. w Rzeszowie dla linii 110 kV. W strefie ochronnej możliwe jest natomiast prowadzenie gospodarki rolnej (uprawy polowe, wypasy). Przebiegające przez obszar gminy napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV zasilające stacje transformatorowe, również wymagają zachowania odległości od projektowanych budynków zgodnie z PN–E 5100–1: 1998 „Elektroenergetyczne linie napowietrzne”. Projektowanie i budowa. Na mapie infrastruktury przyjmujemy 7,5 m od osi linii w jedną i drugą stronę.

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

Analiza urządzeń elektroenergetycznych gminy wykazuje, że:

- ◆ GPZ 110/15 kV „Janów Lubelski”, który jest podstawowym źródłem zasilania gminy w energię elektryczną wyposażony jest w 2 – transformatory o mocy 16 MVA każdy, a obciążenia tych transformatorów w szczycie poboru mocy w okresie zimowym wynosiło 8 i 10 MW (według doby pomiarowej z grudnia 1999 r.). Przyjmując, że w przypadku awarii całe obciążenie musi przejść 1 transformator, obciążenie rzeczywiste byłoby wyższe od mocy zainstalowanej 1 transformatora. W związku z powyższym istnieje pilna potrzeba wymiany transformatorów zainstalowanych w GPZ „Janów Lubelski” (przynajmniej jednego) na wyższą jednostkę – 25 MVA.
- ◆ Większość stacji transformatorowych w gminie zasilających odbiorców bytowo - komunalnych jest nowego typu w dobrym stanie technicznym. Stacje te w przypadku wzrostu obciążenia posiadają możliwość wymiany transformatora na jednostkę o większej mocy.
- ◆ Dobudowy stacji transformatorowych dla poprawy warunków zasilania wymagają: Dąbrowica Ulanowska (opracowany projekt techniczny), Wólka Tanewska, Ulanów.
- ◆ Większość miejscowości gminy takich jak: Huta Deręgowska, Bieliny, Wólka Bielińska, Bieliniec, Glinianka, Kurzyna Średnia i Mała posiada przestarzałą sieć niskiego napięcia o zaniżonych parametrach wymagającą kapitalnego remontu.
- ◆ W ostatnim czasie dla poprawy warunków zasilania reelektryfikacji urządzeń elektroenergetycznych – odbudowa stacji, sieć średniego i niskiego napięcia wykonana została w Hucie Deręgowskiej i Dąbrówce Ulanowskiej. W Dąbrówce Ulanowskiej wykonany został również remont kapitalny sieci niskiego napięcia.
- ◆ W ostatnim czasie reelektryfikacja przeprowadzona była w Dąbrowicy Ulanowskiej w której dobudowano stację i wykonano kapitalny remont sieci niskiego napięcia, oraz w Hucie Deręgowskiej w której dobudowano 2 stacje transformatorowe, ale nie wykonano jeszcze remontu linii niskiego napięcia.

B. 5.2. Telekomunikacja

Usługi Telekomunikacyjne w zakresie obsługi abonentów w gminie pełni Rejon Obsługi Klienta w Rudniku przy ul. Mickiewicza, a eksploatację sieci telekomunikacyjnej Rejon Obsługi Klienta w Stalowej Woli przy ul. ks. Jerzego Popiełuszki podległy Zakładowi Telekomunikacji w Tarnobrzegu (w/w struktura organizacyjna jest wynikiem zmian reorganizacyjnych w TP S.A. i obowiązuje od dnia 1.06.2000 r.).

Abonentów gminy obsługują:

- Centrala cyfrowa w Ulanowie: pojemność 768 MN – zajętość 739 MN; obsługująca miasto Ulanów, Wólkę Tanewską, Borki, Dąbrówkę Ulanowską, Bieliniec i Gliniankę.
- Centrala cyfrowa w Kurzynie Średniej: pojemność 304 MN – zajętość 294 MN; obsługująca miejscowości: Dąbrowicę, Kurzynę Małą, Średnią i Dużą;
- centrala cyfrowa w Bielinach; pojemność 256 MN – zajętość 249 MN; obsługująca miejscowości: Bieliny, Wólkę Bielińską i Bukowinę.

Sieć telekomunikacyjną gminy stanowią:

- kabel światłowodowy „Ulanów – Kurzyna – Jarocin”;
- kabel światłowodowy „Ulanów – Bieliny”;
- kabel światłowodowy „Ulanów – Przędzel”;
- kable doziemne sieci miejscowej;
- kanalizacja teletechniczna w Ulanowie i około 100 m w Kurzynie Średniej;
- linie napowietrzne abonenckie;
- urządzenia radiowego dostępu abonenckiego RSŁA w miejscowości Kurzyna Średnia przysiółek Borsuczyny, Borki przysiółek Ryczki.

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

Wskaźnik gęstości telefonicznej obrazujący ilość aparatów telefonicznych na 100 mieszkańców w gminie i dla porównania w okolicznych gminach i kraju na koniec 1999 r. wynosił:

– gmina Ulanów	– 14,72 ab/100 Mk;
– gmina Nisko	– 18,79 ab/100 Mk;
– gmina Rudnik	– 17,95 ab/100 Mk;
– gmina Krzeszów	– 19,43 ab/100 Mk;
– gmina Harasiuki	– 13,35 ab/100 Mk;
– gmina Jarocin	– 17,21 ab/100 Mk;
– gmina Pysznica	– 14,14 ab/100 Mk;
– kraj ogółem	– 24,92 ab/100 Mk;
– miasto	– 31,68 ab/100 Mk;
– wieś	– 13,96 ab/100 Mk.

TP S.A. – Zakład Telekomunikacji w Tarnobrzegu poprzez nowoczesne centrale cyfrowe zasilane kablami światłowodowymi świadczy usługi telekomunikacyjne o standardzie światowym i oprócz tradycyjnych połączeń świadczy szereg usług dodatkowych jakimi są:

Zintegrowana sieć cyfrowa ISDN

ISDN to nowoczesna, w pełni cyfrowa sieć telekomunikacyjna, która umożliwia korzystanie z różnych technik przekazu i szerokiej gamy usług dodatkowych, przy wykorzystaniu tradycyjnego łącza (para miedzianych przewodów). Do jednego łącza ISDN można zainstalować do ośmiu urządzeń (np. telefon, fax, modem), przy czym dwa z nich mogą pracować jednocześnie i niezależnie. ISDN umożliwia korzystanie z: telefonii, telefaksu, teletekstu, poczty elektronicznej, transmisji danych, wideofonii, teleakcji, a ponadto szeregu usług dodatkowych: prezentacji numeru linii wywołującej, wielokrotnego numeru abonenta, bezpośredniego wybierania numeru wewnętrznego, informacji o opłacie itp. Pełne wykorzystanie możliwości stwarzanych przez sieć ISDN, wymaga zastosowania specjalnych urządzeń przystosowanych do pracy w sieci.

Sieć ISDN znajduje zastosowanie niemalże w każdej dziedzinie działalności, może służyć:

- Przedsiębiorstwom (produkcja, przetwórstwo, handel).
- Instytucjom finansowym.
- Instytucjom usługowym (biura podróży, kancelarie adwokackie, biura konsultingowe, domy aukcyjne, biura nieruchomości, biura projektów itp.).
- Placówkom medycznym.
- Służbom nadzorującym obiekty i chroniącym mienie (agencje ochrony, obserwacje środowiska, pogotowia gazowe, elektryczne itp.).
- Mediom.

Infolinia 800

Infolinia 800 to usługa mająca na celu ułatwienie firmom i instytucjom kontaktu z klientami. Istota tej usługi polega na tym, że za rozmowę płaci ten, do kogo dzwonią, a nie ten, kto dzwoni. Numery infolinii 800 zaczynają się charakterystyczną sekwencją cyfr 0–800.

Polpak–T

Polpak–T to szybka sieć transmisji danych, oparta na protokole Frame Relay, umożliwiająca przesyłanie informacji z prędkością od 64 kb/s do 2 Mb/s. Charakteryzuje się wysoką niezawodnością i efektywnością wykorzystania łącza, niskimi kosztami transmisji. Sieć Polpak–T pozwala na korzystanie ze stałych kanałów wirtualnych PVC oraz wirtualnych sieci prywatnych VPN. Możliwości te są chętnie wykorzystywane przez banki, duże firmy posiadające wiele oddziałów, urzędy administracji państwowej, towarzystwa ubezpieczeniowe, firmy informatyczne i inne. Powszechną usługą bazującą na strukturze sieci Polpak–T jest dostęp do sieci internet po komutowanych i dzierżawionych.

Dostęp do sieci internet

Internet to gigantyczna sieć łącząca miliony komputerów na całym świecie, umożliwiająca dostęp do informacji na każdy temat. Dzięki TP S.A. internet staje się powszechnie dostępną siecią informatyczną. Dzwoniąc pod numer 0–20–21–22 można połączyć się przez internet

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

z całym światem. Wystarczy posiadać komputer z odpowiednim oprogramowaniem, modem z homologacją oraz linię telefoniczną. Za połączenie z internetem płaci się jak za rozmowę miejscową. TP S.A. nie pobiera dodatkowych opłat za korzystanie z dostępu do internetu. Na serwerze TP S.A. można wykupić konto pocztowe e-mail i umieścić stronę WWW.

POLKOM 400

Najbezpieczniejsza poczta elektroniczna. Umożliwia przechowywanie i przekazywanie informacji (w postaci faksów, teleksów) w ruchu krajowym i międzynarodowym, pomiędzy abonentami posiadającymi różnego rodzaju urządzenia, tj. komputery, telefaksy. Użytkownicy POLKOM 400 mogą korzystać z publicznej książki adresowej lub stworzyć własną bazę teleadresową, co w znacznym stopniu ułatwia i przyspiesza przekazywanie informacji.

VSAT

VSAT jest systemem łączności satelitarnej o dużej szybkości transmisji danych, przekazu telefaksowego i połączeń telefonicznych. Jest używany przez duże firmy turystyczne, banki o zasięgu międzynarodowym, firmy handlowe i spedycyjne funkcjonujące w krajach pozbawionych dobrej infrastruktury telekomunikacyjnej. Dostęp do usług VSAT można uzyskać za pomocą anteny satelitarnej o małej średnicy.

Komertel

Komertel to wydzielona sieć telekomunikacyjna przeznaczona dla użytkowników biznesowych. Zapewnia ona automatyczne połączenia telefoniczne i telefaksowe ze wszystkimi krajami świata oraz automatyczne połączenia międzymiastowe w kraju.

Dzierżawa łączy telekomunikacyjnych

Usługa polega na zestawieniu, uruchomieniu i oddaniu do użytku abonenta łączy określonej jakości. Dzierżawa łączy umożliwia realizację usług: telefonicznych, telegraficznych, transmisji danych, radiofonicznych i telewizyjnych.

POLPAGER – ogólnopolski system przywoławczy

System umożliwia przekazywanie wiadomości użytkownikowi odbiornika przywoławczego (pagera), niezależnie od miejsca pobytu. Kieszonkowy odbiornik przywoławczy, wyposażony jest w wyświetlacz do odczytu przekazywanej wiadomości.

Usługi audiotekstowe

Pod numerami telefonów rozpoczynających się cyframi 0–700 oferowane są usługi audiotekstowe (m.in. informacja, rozrywka, horoskopy, konkursy radiowe i telewizyjne). Opłata za połączenie ustalana jest przez firmę oferującą usługi audiotekstowe.

Poland Direct

Poland Direct pozwala na łatwe i wygodne połączenie telefoniczne z zagranicy do Polski, na koszt rozmówcy w kraju. Aby skorzystać z usługi Poland Direct, należy podczas pobytu zagranicą zadzwonić pod właściwy „numer dostępu do Polski” i poczekać na zgłoszenie się telefonistki w Polsce. Gdy zgłosi się telefonistka, podajemy jej swoje nazwisko oraz numer telefonu i nazwisko osoby, z którą chcemy rozmawiać. Połączenie zostaje zrealizowane, gdy wzywana osoba zgodzi się zapłacić za rozmowę. Opłata za rozmowę jest obliczona według stawek obowiązujących w automatycznym ruchu międzynarodowym wychodzącym z Polski i powiększona o opłatę manipulacyjną. Opłata obejmuje wyłącznie czas trwania rozmowy z abonentem w Polsce.

Z usług tych nie mogą korzystać tylko mieszkańcy przysiółków Ryczki, Borsuczyny i Wymysłów posiadający łączność radiową analogową.

Na terenie gminy znajdują się aparaty ogólnodostępne TP S.A. – Zakładu Telekomunikacji w Tarnobrzegu – Rejon Obsługi Klienta w Stalowej Woli w n/w miejscowościach:

Tabela Nr 38

Aparaty telefoniczne ogólnodostępne.

Gmina	Miejscowość	Miejsce zainstalowania	
Ulanów	Kurzyna Średnia		
Ulanów	Wólka Bielińska	ul. Podleśna	Ośrodek Zdrowia
Ulanów	Bieliny	ul. Podleśna	Ośrodek Zdrowia
Ulanów	Ulanów	ul. 3 maja	Urząd Miasta i Gminy
Ulanów	Wólka Tanewska	ul. Główna	
Ulanów	Huta Deręgowska		obok szkoły
Ulanów	Dąbrowica		przy głównej ulicy
Ulanów	Bukowina		główna ulica
Ulanów	Ulanów	Rynek	
Ulanów	Dyjaki		Centrum
Ulanów	Bieliny	ul. Św. Wojciecha	Klub Rolnika
Ulanów	Ulanów	11-go Listopada	
Ulanów	Dąbrówka		Sklep Spożywczy
Ulanów	Ulanów	ul. Rynek	Kompleks Handlowy
Ulanów	Ulanów		Ośrodek Wypoczynkowy

Telefonia komórkowa

Na terenie gminy dotychczas nie znajduje się żadna stacja bazowa telefonii komórkowej. Zachodnia część gminy pokryła się zasięgiem telefonii komórkowej:

Ery GSM:

Miejscowość: Huta Deręgowska, Wólka Tanewska, Ulanów, Bieliniec, Glinianka, Bieliny

Plus GSM:

Miejscowość: Huta Deręgowska, Wólka Tanewska, Ulanów, Bieliniec, Wólka Bielińska, Glinianka, Bukowina, Bieliny.

B. 5.3. Zaopatrzenie w gaz

Zrealizowana sieć średnioprężna stwarza możliwość całkowitej gazyfikacji obszaru gminy, a w pierwszej kolejności dotyczy to dotychczas niezgazyfikowanych obszarów: Borki, Dąbrowica, Ulanów – Zwolaki.

B. 5.4. Zaopatrzenie w wodę

Uznaje się, że docelowym źródłem pokrywającym potrzeby bilansowe mieszkańców gminy pozostaje ujęcie Bieliny o zatwierdzonych zasobach w kategorii „B” 160 m³/h składające się z:

- 4 studni głębinowych.
- Stacji uzdatniania wody.
- Zbiorników wyrównawczych Bukowina 300 m³ i Wólka Tanewska 600 m³.
- Pompownie strefowe Wólka Tanewska i Borki.

B. 5.5. Gospodarka ściekowa

Jako kierunkowe zadanie ustala się skanalizowanie całego obszaru gminy. Dla realizacji tak postawionego celu niezbędne będzie: rozbudowa istniejącej biologicznej oczyszczalni ścieków o przepustowości 600 m³/d do wielkości około 100 m³/d, rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami dla poszczególnych sołectw, dla terenów z rozproszoną zabudową gdzie brak uzasadnienia ekonomicznego dla realizacji kanalizacji sanitarnej, należy zapewnić odbiór ścieków gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych.

B. 5.6. Gospodarka odpadami

Na terenie miasta Ulanowa zlokalizowane jest wysypisko obsługiwane przez Zakład Gospodarki Komunalnej, aktualnie czasowo zamknięte przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska ze względów technicznych i eksploatacyjnych. Wysypisko zajmuje powierzchnię około 3,8 ha i jest ogrodzone.

Gromadzenie odpadów komunalnych na obecnym wysypisku rozpoczęto w 1978 r. Nagromadzenie odpadów szacuje się na około 30 tysięcy m³. Dotychczas eksploatacja prowadzona była w sposób nieuporządkowany obiekt nie posiada wyraźnie określających kwater. Zabiegi technologiczne w postaci dezynfekcji i przesypywania warstwami izolacyjnymi prowadzone były z różną częstotliwością. Większość składowanych odpadów jest mocno zróżnicowana i maksymalnie dochodzi do 2 m. W roku 1996 opracowano „Projekt techniczny modernizacji wysypiska”, który zakłada realizację elementów inżynierskich, które pozwoliłyby na zakwalifikowanie go jako obiektu budowlanego w rozumieniu „Prawo budowlane” i konsekwentnie umożliwiłoby uzyskanie odpowiednich regulacji formalno – prawnych. Nie zrealizowane w pełni założenia tej dokumentacji doprowadziło do aktualnej sytuacji tj. zawieszenia działalności wysypiska.

Analiza dostępnych materiałów wskazuje na pilną potrzebę dostosowania rozwiązania technicznych i eksploatacyjnych do wymogów prawa gdyż uznaje się że istnieją przesłanki by teren składowiska i rejon przyległy stanowił docelowy obszar dla perspektywicznej gospodarki (w zakresie składowania) dla obszaru miasta i gminy.

Unieszkodliwianie odpadów

1. Wychodząc naprzeciw polityce komunalnej i ekologicznej państwa oraz standardom Unii Europejskiej, zakłada się, że istniejące składowisko odpadów Ulanów docelowo będzie dysponowało następującymi obiektami:
 - zbiorczym punktem selektywnego gromadzenia odpadów;
 - sortownią odpadów użytkowych;
 - kompostownią bioodpadów i odpadów zielonych oraz osadów z gminnych oczyszczalni ścieków;
 - składowisko odpadów nieaktywnych.
2. Punkt selektywnego gromadzenia odpadów stwarzałby możliwość ich wtórnego sortowania, przechowywania i dystrybucji do specjalistycznych zakładów przerobu. Do punktu dostarczono by odpady użytkowe, problemowe, niebezpieczne, wielkogabarytowe, samochodowe i inne z całego terenu gminy.
3. Odpady problemowe i niebezpieczne wydzielone z odpadów komunalnych w ramach selekcji negatywnej – detoksykacji, a nie zagospodarowane przez producenta, powinny być na terenie składowane – magazynowane tymczasowo do chwili przekazania specjalistycznym jednostkom, zajmującym się ich unieszkodliwianiem – głównie poprzez utylizację termiczną.

Organizacja i zarządzanie

1. Zorganizowanie obsługi wywozu odpadów tak aby 100% mieszkańców pozbywała się odpadów w sposób legalny.
2. Zadania własne gmin w zakresie utrzymania czystości można realizować poprzez jednostki własne lub powierzać innym podmiotom na zasadach zezwolenia – koncesji.
3. Zalecaną formę organizacji jest zachowanie strategicznego mienia komunalnego. Usługi transportu powierza się zwykle wybranym w drodze przetargu społecznym lub prywatnym jednostkom organizacyjnym.
4. Zakłady własne gminy powinny działać w oparciu o przepisy prawa handlowego dające zakładowi osobowość prawną, umożliwiającą generowanie środków na rozwój i ewentualny zysk oraz wchodzenie w spółki dla pozyskania kapitału zewnętrznego. Należy

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

być przygotowanym na konkurencję również firm zachodnich po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

5. Należy stymulować racjonalne zagospodarowanie odpadów poprzez rozwijanie świadomości ekologicznej oraz edukacji i eksponowanie pozytywnych wzorców do naśladowania. Bardzo dobre rezultaty daje wychowanie ekologiczne społeczeństwa poprzez edukację młodzieży.

Zasady polityki cenowej i taryfowej

1. Generalnie zaleca się, aby usługi komunalne w zakresie gromadzenia, wywozu i unieszkodliwiania odpadów były odpłatne. Ustalając taryfy opłat należy kierować się zasadą samofinansowania działalności i eliminacji dotacji budżetowych. Opłaty powinny spełniać funkcje – dochodową i informacyjno – motywacyjną.
2. W okresie początkowym – wprowadzania systemu zbiorczych – wiejskich punktów gromadzenia czy też selekcji „u źródła” praktykuje się finansowanie z budżetu gminy – aby zachęcić mieszkańców do korzystania z systemu.
3. W późniejszym okresie opłatami obciąża się mieszkańców, np. sołtysi zawiadamiają i opłacają wywóz pojemnika ze składek społeczności lokalnej.
4. Dobre rezultaty daje system bezpłatnego pozbywania się odpadów wyselekcjonowanych, natomiast odpłatnego odpadów zmieszanych. System ten mobilizuje do minimalizowania ilości odpadów oraz do ich selekcji w gospodarstwach domowych.
5. Istnieją też opłaty poprzez system podatkowy. System ten ma następujące zalety: zlikwidowanie podstaw do nieformalnego zbywania odpadów – mieszkańiec nie jest zobowiązany umowami z wywoźnikiem, a gmina ma możliwość kompleksowego sterowania regionalną gospodarką odpadami. Wada – brak mechanizmów mobilizujących do redukcji i selekcji odpadów.

Systemy gromadzenia odpadów

1. Gminny system zbiórki odpadów komunalnych w zbiorczych – wiejskich punktach gromadzenia w pojemnikach 1100 litrów, poprzez zabezpieczenie niezbędnej liczby pojemników, aby ich rozstawienie umożliwiałoby dostęp i korzystanie z nich przez 100% mieszkańców gminy.
2. Uzupełnić na terenach zurbanizowanych indywidualny system zbiórki odpadów za pośrednictwem pojemników 110 l., aby zagęścić ich rozstawienie.
3. Dysponując już na terenie składowiska boksami na odpady użytkowe, wprowadzić pilotażowo selektywną zbiórkę odpadów „u źródła” za pomocą kolorowych worków (szkło, tworzywa, metal, i ewentualnie makulatura).
4. Uzupełniając wprowadzić selektywną zbiórkę odpadów użytkowych (szkło, tworzywa, metal) systemem „kontener w sąsiedztwie” za pomocą zestawów 3–pojemnikowych – kolorowe pojemniki z polietylenu o pojemności 120 l. Rozstawienie – minimum 1 zestaw w każdej miejscowości.

System wywozu odpadów

1. Proponuje się aby gminny system zbiórki odpadów komunalnych realizować w oparciu o pojemniki 1100 l. i 110 l. i specjalistyczną śmieciarkę bębnową.
2. Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów użytkowych w workach foliowych i pojemnikach kolorowych spowoduje konieczność odbioru tych odpadów. Ponieważ zakłada się, że zakres tej obsługi będzie lokalny – wewnątrz gminy – do tego celu można będzie wykorzystywać typowy tabor (ciągnik z przyczepą), jednostek uspołecznionych lub prywatnych, wynajmowanych przez gminę.

B. 5.7. Stosunki wodne i ich regulacja

W zakresie regulacji stosunków wodnych podstawowym zadaniem jest realizacja zbiornika wodnego na rzece Tanwi. W zakresie realizacji melioracji szczegółowych to bieżąca modernizacja i konserwacja na obiektach: Dąbrówka – Dyjaki, Chodziec – Pyszanka, Bieliniec – Glinianka w tym, odbudowa cieków Jaruga na długości około 2,5 km. Kierunkowo uzupełnienie melioracji szczegółowych na terenie sołectw: Dąbrówka i Huta Deręgowska.

B. 6. Uwarunkowania prawne

B. 6.1. Uwarunkowania wynikające z polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa

Według „Studium zagospodarowania przestrzennego województwa tarnobrzeckiego” na obszarze gminy Ulanów występują 3 strefy polityki przestrzennej:

Strefa – ochronna (zasięg Otuliny Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie)

Strefa ta obejmuje swym zasięgiem parki krajobrazowe z otulinami i rezerwaty, obszary chronionego krajobrazu. Wiodącym zadaniem polityki przestrzennej na tym obszarze jest podjęcie zróżnicowanych działań w zakresie ochrony wysokich wartości przyrodniczych i kulturowych, promowanie ekologicznych kierunków i form zagospodarowania oraz wprowadzanie na wybranych obszarach funkcji komplementarnych (turystyka, rekreacja, rolnictwo ekologiczne, potencjalne leczenie uzdrowiskowe).

Strefa – zachowania istniejących form zagospodarowania

Strefa – obejmująca swym zasięgiem lasy i doliny rzeczne (spełniające zadanie korytarzy ekologicznych o dużym znaczeniu). Wiodącym zadaniem polityki przestrzennej na tym obszarze jest:

- Dążenie do zachowania i odtwarzania naturalnych form krajobrazu leśnego i równowagi ekologicznej w podstawowych ekosystemach.
- Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego uwzględniającego i zapewniającego ochronę podstawowych procesów ekologicznych.

Strefa – restrukturyzacji

Strefa – obejmująca swym zasięgiem obszary restrukturyzacji rolnictwa związane ze zmianą struktury agrarnej. Wiodącym zadaniem dla polityki przestrzennej jest dążenie do zmniejszenia bezpośredniego zatrudnienia w rolnictwie i stworzenie nowych miejsc pracy poza nim, poprzez ograniczanie produkcji rolnej na tym terenie, zmianie jej kierunków i przechodzenie do innych dziedzin gospodarowania. W granicach tej strefy podjęte zostaną następujące zamierzenia:

- Rozwój rzemiosła i przemysłu drzewnego.
- Zalesienie gruntów o najsłabszych klasach.
- Powiększenie hodowli bydła mlecznego i opasowego w gminach o dużej ilości użytków zielonych.
- Wprowadzenie upraw pracochłonnych (truskawka).

Strefa – intensyfikacji rozwoju

Strefa – preferująca działania modernizacyjne związane z rozwojem turystyki. Jest to strefa uzupełniająca utworzona na innych obszarach strefowych w celu wniesienia uzupełniającej funkcji turystycznej jako zasadniczego potencjału rozwojowego gospodarki województwa dotychczas niedocenionego. Wiodącym zadaniem jest polityki przestrzennej na tym obszarze jest podjęcie szerokich działań nastawionych na dynamizację rozwoju branży turystycznej w rejonie.

B. 6.2. Działanie przepisów szczególnych

1. Obszar górniczy surowców pospolitych.

Gmina	Miejscowość	Charakterystyka Terenu/Obiekt	Podstawa Prawna
Ulanów	Bieliny	Obszar Górniczy Bieliny	Decyzja Wojewody Tarnobrzeskiego OS.III.7512/52/95/LP z dnia 26.10.1995 r.

2. Elementy dziedzictwa kulturowego.

Miejscowość	Charakterystyka Terenu / Obiekt	Podstawa Prawna	
		Nr z Rejestru Zabytków	Data / (Dziennik Urzędowy)
1.	2.	3.	4.
Bieliny	Dwór z parkiem	65/A	30.03.1977 (5/88)
Bieliny	Strefy ochrony konserwatorskiej zespołu dworsko – parkowego		15.04.1985 (5/88)
Bieliny	Zespół kościoła parafialnego	66/A	2.08.1982 (5/88)
Ulanów	Zespół kościoła parafialnego	215/A	26.05.1978 (5/88)
Ulanów	Kościół pod wezwaniem św. Trójca, tzw. Flisacki	216/A	12.06.1978 (5/88)
Ulanów	Układ urbanistyczno - krajobrazowy miasta	217/A	22.06.1984 (5/88)
Ulanów	Cmentarz żydowski	287/A	21.09.1984 (5/88)
Ulanów	Cmentarz parafialny	368/A	16.06.1988 (10/93)
Kurzyna Średnia	Cmentarz parafialny	369/A	16.06.1988 (10/93)
Dąbrówka	Cmentarz parafialny	371/A	16.06.1988 (10/93)
Bieliny	Cmentarz parafialny	384/A	17.06.1988 (10/93)
Ulanów	Cmentarzysko kurhanowe, stanowisko 29	521/A	23.06.1993 (10/93)
Ulanów	Cmentarzysko kurhanowe, stanowisko 30	522/A	23.06.1993 (10/93)
Ulanów	Cmentarzysko kurhanowe, stanowisko 31	523/A	23.06.1993 (10/93)
Bieliny	Cmentarzysko kultury lużyckiej	525/A	
Ulanów	Cmentarzysko	559/A	

W wyniku reformy administracyjnej kraju gmina Ulanów znalazła się w województwie podkarpackim. Należy spodziewać się, że zadania i kierunki polityki przestrzennej państwa określone w Strategii i Studium Województwa Tarnobrzeskiego będą aktualne do czasu sporządzenia nowych dokumentów planistycznych. Reforma administracyjna wprowadziła konkretne zmiany w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym, dotyczące zmiany systemu planistycznego.

Schemat strukturalno – kompetencyjny systemu planistycznego, po wprowadzeniu reformy administracyjnej kraju, przedstawia się następująco:

W sytuacji, kiedy nowe województwa nie mają uchwalonych nowych dokumentów planistycznych tj. Strategii rozwoju, planu zagospodarowania przestrzennego i programów województwa, należy dążyć do wprowadzenia do nowych dokumentów wojewódzkich, inwestycji ponad lokalnych warunkujących rozwój gminy, zgodnie ze „Studium województwa tarnobrzeskiego”.

C. SZANSE I ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ULANÓW

<p>Szanse rozwoju – uwarunkowania korzystne</p>	<p>Zagrożenia rozwoju – niekorzystne uwarunkowania</p>
<p>C.1. Sfera ekologiczna i przyrodniczo – kulturowa</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Zwarte kompleksy lasów (około 40% powierzchni gminy), walory krajobrazowe (malownicza dolina Tanwi) i przyrodnicze objęte ochroną prawną w formie Otuliny Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” i proponowane do ochrony do ochrony w formie rezerwatów, pomników przyrody, użytków ekologicznych wzbogacające ofertę turystyczną gminy i stwarzające możliwość dla rozwoju turystyki i agroturystyki. – Korzystne warunki w zakresie stanu czystości środowiska stwarzające możliwość promowania gminy jako przestrzeni „czystej” ekologicznie. – Program budowy zbiornika wodnego na rzece Tanew o charakterze retencyjnym. – Znaczna ilość obiektów dziedzictwa kulturowego, ciekawy, zabytkowy układ urbanistyczny – krajobrazowy miasta Ulanów. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zagrożenie powodziowe występujące w dolinie Sanu i Tanwi. – Nieuregulowana gospodarka ściekowa na terenie całej gminy. – W znacznym stopniu zanieczyszczone wody rzeki San. – Zły stan techniczny obiektów zabytkowych, drewnianej zabudowy wiejskiej i kamienic wynikający ze słabej kondycji finansowej właścicieli prywatnych i organów konserwatorskich.
<p>C. 2. Sfera istniejącego zainwestowania</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Korzystny układ połączeń drogowych gminy od strony zachodniej. Dostęp do drogi krajowej Nr 19 przez drogi powiatowe w Zdziarach i przez Hutę Deręgową oraz przez drogę wojewódzką w Zarzeczcu. – Zwarty o nieznacznym stopniu rozproszenia system osadniczy. – Miejscowość gminna –miasto Ulanów posiada dobre wyposażenie w urządzenia obsługi ludności i rolnictwa na poziomie lokalnym, a szkolnictwa średniego na poziomie ponadlokalnym. – Zasoby mieszkaniowe zarówno w mieście jak i na wsiach, stwarzające dobre warunki mieszkaniowe – zagęszczanie w mieszkaniach 3,6 osób w mieście do 3,9 osób na 1 mieszkanie w gminie, dobre wyposażenie (zwłaszcza gaz) w infrastrukturę techniczną w przeważającej liczbie jednostek osadniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ograniczenia powiązania komunikacyjnego gminy drogą wojewódzką w kierunku zachodnim na Harasiuki i Biłgoraj spowodowane niedrożnością kierunku w miejscowości Dąbrowica (nawierzchnia gruntowa). – Gmina obsługiwana siecią dróg powiatowych, z których 14% stanowią drogi o nawierzchni tłuczniowej (twarda nieulepszona) o szerokości jezdni i korony (3,0 – 6,0 / 5,0 – 8,5) nie odpowiadają wymaganym parametrom technicznym, wynikających z ich funkcji. – Linia kolejowa Zwierzyniec – Stalowa Wola Południe została zakwalifikowana do linii o znaczeniu lokalnym. Przystanek „Golce” w stanie likwidacji. – Widoczne w ostatnich latach niedoinwestowanie w utrzymaniu obiektów mieszkalnych, usługowych zwłaszcza w mieście.

Część I. Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy i Miasta Ulanów.

<ul style="list-style-type: none"> - Zasoby terenów rozwojowych w mieście (z możliwościami uzbrojenia technicznego) dla budownictwa mieszkaniowego i dla działalności gospodarczej (usług). - Zainwestowanie terenów o funkcji turystyczno – rekreacyjnej – ośrodki wczasowe w Ulanowie, dobrze wyposażone. - Sieć placówek oświaty na poziomie nauczania przedszkolnego, podstawowego i gimnazjalnego dobrze rozwinięta. - Sieć opieki zdrowotnej zapewnia dobrą dostępność mieszkańców do placówek. - Dobrze rozwinięta infrastruktura kulturalna (GOK, biblioteki). - Dobrze rozwinięta sieć energetyczna, telefoniczna, gazowa. - Oczyszczalnia ścieków. - Wysypisko śmieci – wymagana legalizacja obiektu związana ze spełnieniem wymogów inspekcji sanitarnej 	<ul style="list-style-type: none"> - Zły stan techniczny obiektów oświaty szkoły w Dąbrowicy, Kurzynie Średniej, Wólce Tanewskiej. - Niedostateczna sieć kanalizacji. - Brak regulacji rzek. - Niedostateczna ilość wytyczonych szlaków i ścieżek turystycznych, ciągów rowerowych. - Brak większego zakładu pracy w gminie. - Zły stan techniczny (kwestionowane przez Inspekcję Sanitarną) obiektów służby zdrowia.
---	---

C. 3. Sfera społeczno – gospodarcza

Potencjał ludzki

<ul style="list-style-type: none"> - Duży procent ludzi młodych. - Korzystny wskaźnik udziału grupy wieku przedprodukcyjnego. - Dodatnie saldo migracji zarówno w mieście jak i na wsi. - Znaczne zasoby pracy, zwłaszcza na terenach wiejskich. - Wykorzystanie zasobów surowca drzewnego i wikliniarskiego – przetwórstwa tego surowca jako tradycyjne rzemiosło lokalne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Duży udział w strukturze wiekowej grupy ludzi starszych. - Duży odsetek emerytów i rencistów około 20%. - Wysoki wskaźnik zatrudnienia w rolnictwie. - Słabe możliwości zatrudnienia poza rolnictwem – nie ma większego zakładu pracy w gminie. - Wzrastające bezrobocie, zwłaszcza dotykające młodych ludzi. - Migracja ludzi młodych w wieku mobilnym. - Pogarszające się warunki bytowe – różnice w dochodach ludności. - Wzrost liczby świadczeń z tytułu opieki społecznej, co świadczy o spadku poziomu życia społeczeństwa gminy.
--	---

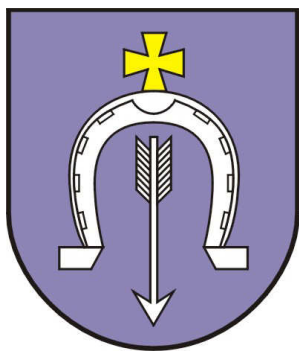
<u>Gospodarka rolna</u>	
<ul style="list-style-type: none"> – Korzystne warunki glebowo – klimatyczne dla rozwijania produkcji żywności ekologicznej. – Obszary o glebach II – IV klasy bardzo dobrych i dobrych stanowią około 50% ogólnej powierzchni użytków rolnych. – Zasobna baza paszowa dla hodowli bydła – 42,4% powierzchni użytków rolnych stanowią użytki zielone. – Warunki dla rozwoju agroturystyki w miejscowościach: Dąbrówka, Dąbrowica. – Uprawa wikliny w miejscowościach nad Sanem (Bieliniec, Wólka Bielińska, Bieliny) – surowiec dla pobliskich zakładów wikliniarskich w Rudniku nad Sanem. 	<ul style="list-style-type: none"> – Niska ocena rolniczej przestrzeni produkcyjnej (59,7 pkt. według IUNG-u). – Gleby klas V – VI stanowią 50% powierzchni użytków rolnych. – Niska obsada bydła i trzody chlewnej w gminie – mimo dużego udziału użytków zielonych w strukturze użytkowania terenu. – Duża ilość gospodarstw małych – duże rozdrobnienie struktury agrarnej (gospodarstwa 1 – 5 ha stanowią około 74% ogólnej liczby gospodarstw w gminie). – Pogarszająca się sytuacja ekonomiczna na wsi – brak zorganizowanych rynków zbytu. – Duża powierzchnia gruntów nie obsianych (869 ha) – brak środków do produkcji rolnej (względny finansowy). – Mała specjalizacją produkcji rolnej. – Brak przemysłu przetwórstwa rolniczego. – Niewystarczająco rozwinięta sieć usług rolniczych.
<u>Gospodarka pozarolnicza</u>	
<ul style="list-style-type: none"> – Wzrost ilości podmiotów gospodarczych w usługach drobnej wytwórczości sektora prywatnego. – Znaczne zasoby siły roboczej. – Korzystna struktura własności podmiotów – sektor prywatny w znacznej przewadze. – Uzbrojone tereny i wolne obiekty do zainwestowania. – Duże zaangażowanie środków budżetowych w inwestycje gminne. – Próba integracji z gminami dorzecza Sanu. – Działania w promowaniu rozwoju turystyki, agroturystyki – tworzenie miejsc noclegowych, wykorzystywanie istniejącego zainwestowania turystyczno – rekreacyjnego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Brak programów i kierunków rozwoju obszarów wiejskich. – Brak dużego kapitału prywatnego na terenie gminy. – Niekorzystna struktura w zakładach pracy w pobliskich miastach. – Podmioty gospodarcze na terenie gminy to przeważnie małe zakłady zatrudniające parę osób, nie ustabilizowane finansowo i ekonomicznie.

C. 4. Sfera infrastruktury technicznej

- | | |
|---|---|
| <ul style="list-style-type: none">– Dostępność do sieci elektroenergetyki.– Dostępność do sieci gazowej.– Dostępność do sieci telefonicznej.– Oczyszczalnia ścieków.– Wysypisko śmieci. | <ul style="list-style-type: none">– Niedostateczna sieć kanalizacji.– Brak systemów zagospodarowania odpadów.– 10 miejscowości gminy wymaga kapitalnego remontu sieci elektroenergetycznej zasilającej odbiorców energii elektrycznej, a w 4 miejscowościach należy dobudować stacje transformatorowe 15/0,4 kV dla poprawy warunków zasilania.– 365 osób oczekuje na telefon, istnieje pilna potrzeba rozbudowy sieci miejscowej i central cyfrowych. |
|---|---|

BIBLIOGRAFIA

- *Studium Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Tarnobrzeskiego*, Wojewoda Tarnobrzeski, 1997 r.
- *Strategia Rozwoju Województwa Tarnobrzeskiego*, 1995 r.
- Symulacyjne dane statystyczne dla województwa podkarpackiego na rok 1997
- *Rocznik województwa podkarpackiego*.
- *Roczniki statystyczne województwa tarnobrzeskiego w latach 1992 – 1998* Wojewódzki Urząd Statystyczny, Tarnobrzeg
- P.I.O.Ś. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Tarnobrzegu – *Stan środowiska w województwie tarnobrzeskim w 1997 r.* Biblioteka Monitoringu Środowiska, Tarnobrzeg 1998 r.
- M. Nowicki. *Strategia ekorozwoju Polski*, wyd. Agencja Reklamowo – Wydawnicza A. Grzegorzczak, Warszawa 1993 r.
- Weryfikacja obszarów ekologicznego zagrożenia P.I.O.Ś. 1995 r.
- *Zabytki architektury i budownictwa w Polsce*, Wydawnictwo Tarnobrzeskie – 42, Ośrodek Dokumentacji Zabytków, Warszawa 1990 r.
- *Program gospodarki odpadami województwa tarnobrzeskiego* oprac. „Biprowod” Zabrze Sp. z o.o. OBR PS „Siarkopol” Tarnobrzeg, Zabrze 1997 r.
- Wyniki spisu rolnego 1994 r., Wojewódzki Urząd Statystyczny w Tarnobrzegu
- Wyniki produkcji roślinnej 1994 r., WUS w Tarnobrzegu
- Poradniki metodyczne dot. opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin
- Dane z Urzędu Miasta i Gminy Ulanów.
- *Powszechna Inwentaryzacja Przyrodnicza Gminy Ulanów 1995 r.*, wyk. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyśle
- *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ulanów*



Rada Miejska w Ulanowie

STUDIUM

Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta ULANÓW

Załącznik Nr I
do Uchwały Nr XXII/156/2001 Rady Miejskiej w Ulanowie z dnia 30 kwietnia 2001r.

CZĘŚĆ II

zawierająca tekst:

- Główne problemy miasta i gminy oraz szanse ich rozwiązania
- Cele strategiczne polityki rozwoju gminy i miasta
- Cele kierunkowe polityki przestrzennej rozwoju gminy i miasta Ulanów
- Kierunki rozwoju gminy i miasta Ulanów
- Rodzaje i zakres prac planistycznych

I zmiana Studium
Uchwałą Nr IX/41/2007
Rady Miejskiej w Ulanowie
z dnia 14 września 2007r.

Ulanów 2001 rok

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta ULANÓW

CZEŚĆ II.

POLITYKA ROZWOJU I KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY i MIASTA ULANÓW.

A. GŁÓWNE PROBLEMY GMINY I MIASTA ORAZ SZANSE ICH ROZWIĄZANIA	5
A. 1. Grupy problemów	5
A. 2. Szanse rozwiązania problemów	6
B. CELE STRATEGICZNE POLITYKI ROZWOJU GMINY I MIASTA	7
B. 1. Cel nadrzędny rozwoju gminy i miasta Ulanów	7
B. 2. Obszary rozwojowe i cele szczegółowe rozwoju gminy i miasta Ulanów	7
C. CELE KIERUNKOWE POLITYKI PRZESTRZENNEJ ROZWOJU GMINY I MIASTA ULANÓW	8
C. 1. Polityka w zakresie ochrony zasobów środowiska	8
C. 1.1. Ochrona wód powierzchniowych	9
C. 1.2. Ochrona wód podziemnych	9
C. 1.3. Ochrona powietrza atmosferycznego	10
C. 1.4. Ochrona zasobów surowcowych, ochrona powierzchni ziemi	10
C. 1.5. Ochrona gruntów rolnych i leśnych	10
C. 1.6. Obszary i obiekty przyrody prawnie chronionej i proponowane do ochrony	11
C. 1.7. System powiązań ekologicznych – tereny otwarte	13
C. 1.8. Ochrona przed zagrożeniem powodziowym	13
C. 1.9. Ochrona klimatu akustycznego	14
C. 1.10. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	14
C. 2. Polityka w zakresie ochrony dóbr kultury	14
C. 3. Polityka w odniesieniu do rolniczej przestrzeni produkcyjnej	15
C. 4. Polityka w zakresie pozarolniczego rozwoju społecznego	18
C. 5. Polityka w zakresie zabezpieczania ponadlokalnych i lokalnych celów publicznych	18
C. 5.1. Środowisko przyrodnicze	18
C. 5.2. Środowisko kulturowe	19
C. 5.3. Gospodarka rolna	19
C. 5.3. Komunikacja	19
C. 5.4. Elektroenergetyka	19
C. 5.5. Telekomunikacja	19
C. 5.6. Zaopatrzenie w wodę	19
C. 5.7. Gospodarka ściekowa	19
C. 5.8. Zaopatrzenie w gaz	20
C. 5.9. Regulacja stosunków wodnych	20
C. 5.10. Gospodarka odpadami	20
C. 5.11. Ciepłownictwo	20
C. 6. Polityka gospodarowania mieniem gminnym	20
C. 6.1. Możliwości powiększenia dochodów gminy jako wyniku odpowiedniej gospodarki mieniem gminy	20
C. 6.2. Promocja gminy i miasta	22
C. 7. Polityka przestrzenna – strefy polityki przestrzennej	22
C. 7.1. Generalne ustalenia polityki przestrzennej	22
C. 7.2. Ustalenia polityki przestrzennej dla gminy i miasta Ulanów – ograniczenia wynikające z przepisów szczególnych i normatywnych	23
C. 8. Polityka w zakresie ochrony ludności przed zagrożeniami żywiołowymi	24

C. 8.1. W zakresie budownictwa ochronnego	24
C. 8.2. W zakresie alarmowania	24
C. 8.3. W zakresie zaciemniania	24
C. 8.4. W zakresie zaopatrzenia w wodę	25
C. 8.5. W zakresie urządzeń specjalnych	25
C. 8.6. W zakresie energetyki	25
C. 8.7. W zakresie formy przestrzennej i struktury wewnętrznej	25
D. KIERUNKI ROZWOJU GMINY I MIASTA ULANÓW	25
D. 1. Kierunki rozwoju społeczno – gospodarczego	25
D. 1.1. Prognoza rozwoju demograficznego	25
D. 1.2. Prognoza zmian jakości życia mieszkańców	28
D. 1.3. Prognoza rynku pracy	31
D. 1.4. Hipoteza warunków mieszkaniowych	32
D. 2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Ulanów	33
D. 2.1. Ustalenia ogólne	33
D. 2.2. Zasady rozwoju przestrzennego	34
D. 2.2. Obszary funkcjonalne i strefy polityki przestrzennej	35
D. 3. Polityka rozwoju systemu transportowego	37
D. 3.1. Komunikacja drogowa	37
D. 3.1.1. Weryfikacja istniejącej sieci drogowej	37
D. 3.1.2. Modernizacja dróg	38
D. 3.1.3. Drogi transportu rolniczego	40
D. 3.1.4. Ruch pieszy i rowerowy	41
D. 3.1.5. Bezpieczeństwo ruchu	41
D. 3.2. Komunikacja kolejowa	42
D. 4. Kierunki i zasady rozwoju infrastruktury technicznej	43
D. 4.1. Elektroenergetyka	43
D. 4.2. Telekomunikacja	44
D. 4.3. Zaopatrzenie w wodę	45
D. 4.4. Gospodarka ściekowa	45
D. 4.5. Zaopatrzenie w gaz	45
D. 4.6. Regulacja stosunków wodnych	45
D. 4.7. Gospodarka odpadami	46
D. 4.8. Ciepłownictwo	46
E. RODZAJE I ZAKRES PRAC PLANISTYCZNYCH	47
E. 1. Określenie obszarów dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe lub pożądane z uwagi na istniejące uwarunkowania	47
E. 2. Opracowania planistyczne wynikające z przepisów szczególnych	47
E. 3. Opracowanie planistyczne związane z realizacją ponadlokalnych celów publicznych	48
E. 4. Opracowanie planistyczne związane z realizacją publicznych celów lokalnych	48
E. 5. Opracowania planistyczne wynikające z istniejących uwarunkowań gminy i miasta	48

I ZMIANA STUDIUM

ZESPÓŁ AUTORSKI:

1. mgr Władysław Gurdak – główny projektant członek OIU w Katowicach
2. mgr inż. Roman Grinholc - projektant,
3. tech Jacek Morawski – opracowanie techniczne i skład komputerowy

Treść I zmiany studium została oznaczona w tekście *pogrubioną czcionką koloru czerwonego*

CZĘŚĆ II.

POLITYKA ROZWOJU I KIERUNKI ZAGOSPODARWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA ULANÓW.

A. GŁÓWNE PROBLEMY GMINY I MIASTA ORAZ SZANSE ICH ROZWIĄZANIA

Podsumowaniem części I niniejszego „Studium” tj. diagnozy stanu i uwarunkowań rozwoju, jest przedstawienie grup problemów w rozwoju miasta i gminy.

A. 1. Grupy problemów

Grupa problemów środowiska przyrodniczego

- Zagrożenie powodziowe występujące w dolinie Sanu i Tanwi.
- Nieuregulowana gospodarka ściekowa na terenie całej gminy.
- W znacznym stopniu zanieczyszczone wody rzeki San.
- Zły stan techniczny obiektów zabytkowych, drewnianej zabudowy wiejskiej i kamienic wynikający ze słabej kondycji finansowej właścicieli prywatnych i organów konserwatorskich.

Grupa problemów środowiska kulturowego

Utrzymanie ciągłości kulturowej przez zachowanie duchowego i materialnego dziedzictwa kulturowego w tym:

- Zachowanie w historycznym kształcie najcenniejszych obiektów i zespołów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy i miasta, wspieranie ich remontów i rewaloryzacji;
- Doprowadzeniem do objęcia prawną ochroną pozostałych obiektów zabytkowych w gminie, po ich dokładnej inwentaryzacji;
- Określenie zasad obowiązujących w wyznaczonych strefach ochrony konserwatorskiej;
- Kształtowanie współczesnej zabudowy wsi w nawiązaniu do tradycji kulturowej, określenie zasad kształtowania architektury;
- Zapobieganie degradacji środowiska kulturowego oraz niekorzystnemu przekształceniu krajobrazu w wyniku rozproszenia zabudowy;
- Przeprowadzenie sondażowych wykopaliśk archeologicznych na obszarach najcenniejszych stanowisk archeologicznych oraz zabezpieczenie stanowisk zagrożonych zniszczeniem.

Grupa problemów dotyczących rozwoju infrastruktury technicznej

- Niedostateczna sieć kanalizacji.
- Brak systemów zagospodarowania odpadów.
- 10 miejscowości gminy wymaga kapitalnego remontu sieci elektroenergetycznej zasilającej odbiorców energii elektrycznej, a w 4 miejscowościach należy dobudować stacje transformatorowe 15/0,4 kV dla poprawy warunków zasilania.
- 365 osób oczekuje na telefon, istnieje pilna potrzeba rozbudowy sieci miejscowej i central cyfrowych.

Grupa problemów społeczno – gospodarczych

- Bardzo niski własny rynek pracy;
- Stale rosnące bezrobocie w gminie i mieście;
- Rozdrobnienie w gospodarce rolnej.

A. 2. Szanse rozwiązania problemów

Szansę rozwiązania tych problemów zależą od szeregu działań, które można zgrupować w następujący układ:

Sfera działań ekonomicznych, a więc:

- ◆ Kształtowanie dochodów własnych gminy z tytułu podatków od osób fizycznych i prawnych.
- ◆ Wykorzystanie dostępnych środków prawnych (w tym prawa lokalnego).
- ◆ Efektywne wykorzystanie mienia gminnego (wnoszonego jako udziały przy inwestycjach i rozwiązaniach szczególnie istotnych dla gminy).
- ◆ Aktywność i zdolność organizacyjna lokalnego samorządu w pozyskiwaniu subwencji i dotacji na realizację określonych zadań.
- ◆ Pozyskiwanie środków pozabudżetowych z organizacji pozarządowych, funduszy promocyjnych, kredytów.
- ◆ Pomoc państwa w rozwiązywaniu problemów leżących w gestii administracji centralnej i wojewódzkiej (problemy bezrobocia, inwestycje programu zadań rządowych służących gminie).
- ◆ Poszukiwanie i ochrona własnego rynku pracy przez popieranie inicjatyw inwestycyjnych, organizowanie działalności gospodarczej, produkcyjnej.

Strefa działań organizacyjnych, a więc relacje współpracy na szczeblu:

- ◆ Samorządu gminnego: Rada Gminy – Zarząd Gminy – kierownicy jednostek organizacyjnych – Rady Sołeckie.
- ◆ Współpracy pomiędzy samorządem gminnym, a samorządem gmin sąsiednich, samorządem powiatowym, wojewódzkim i rządową administracją szczebla wojewódzkiego.
- ◆ Współpracy samorządu gminnego z przedstawicielami parlamentu, senatu, organizacji pozarządowych.

Strefa oddziaływania na świadomość społeczeństwa, a więc dążenie do:

- ◆ Wspólnej ochrony i odpowiedzialności za stan środowiska kulturowego przyrodniczego – zapobieganie dewastacji terenu (dzika eksploatacja surowców budowlanych), dóbr kultury, kompleksów leśnych (dzika wycinka, zaśmiecanie).
- ◆ Świadomego wspólnego organizowania przeciwdziałania powodziowego, ochrona urządzeń przeciwpowodziowych.
- ◆ Pobudzenia aktywności i przedsiębiorczości społeczności lokalnej, w zakresie organizowania i tworzenia usług komercyjnych, obsługi budżetu i rolnictwa, gospodarstw agroturystycznych, tworzenia rolniczych grup producenckich.
- ◆ Humanitarnego współdziałania społeczeństwa w dysponowaniu środkami pomocy społecznej (sygnalizowanie samorządowi o konkretnych sytuacjach wymagających pomocy lub jej nadużywania).

Przedstawione problemy znajdują odzwierciedlenie w ustaleniach polityki przestrzennej rozwoju gminy i kierunkach zagospodarowania gminy i miasta, w sensie wskazania możliwości ich rozwiązania lub złagodzenia.

B. CELE STRATEGICZNE POLITYKI ROZWOJU GMINY I MIASTA

B. 1. Cel nadrzędny rozwoju gminy i miasta Ulanów

W strategii rozwoju gminy i miasta Ulanów opracowanej w 1999 r. przez Rzeszowską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w Rzeszowie określona została misja gminy:

„Ulanów będzie budował szeroki rynek pracy, rozwijał turystykę, dbał o wysoki poziom kształcenia w szkołach i dobre warunki życia mieszkańców”.

Misja wyraźnie określa charakter gminy i miasta oraz wskazuje jego atuty. Gmina chce tworzyć nowe miejsca pracy, rozwijając szczególnie turystykę, która może być alternatywnym zajęciem dla mieszkańców wsi i rolników. Ulanów chce dbać szczególnie o swoich mieszkańców, zapewniając im wysoki poziom wykształcenia w szkołach oraz dobre warunki życia. Misja określa takie pożądane kierunki inwestycji, którymi będą: infrastruktura gminna (drogi i mosty, wodociągi i kanalizacja), zagospodarowanie terenów rekreacyjnych i turystycznych, oraz obiektów sportowych, a także zagospodarowanie obiektów przemysłowych i drobne przetwórstwo rolne.

Tak sformułowana misja miasta i gminy uznana została za główną ideę strategiczną do określenia nadrzędnego rozwoju.

Po uwzględnieniu uwarunkowań rozwojowych, czyli szans i ograniczeń rozwoju, ustalono obszary rozwojowe, a dla nich cele szczegółowe i zadania realizacyjne.

B. 2. Obszary rozwojowe i cele szczegółowe rozwoju gminy i miasta Ulanów

Obszar 1. Infrastruktura techniczna

Cele szczegółowe rozwoju:

- ◆ Konsekwentny, dalszy rozwój infrastruktury technicznej na terenie miasta i gminy.
- ◆ Wyrównanie poziomu infrastruktury technicznej na terenie całej gminy.
- ◆ Akumulacja rezerw finansowych i poszukiwanie nowych źródeł finansowania zadań z dziedziny infrastruktury.
- ◆ Koordynacja działań z innymi gminami.

Obszar 2. Przedsiębiorczość

Cele szczegółowe rozwoju:

- ◆ Wspieranie drobnej i średniej wytwórczości
- ◆ Pozyskiwanie inwestorów z kapitałem.
- ◆ Wykorzystanie lokalnych zasobów naturalnych (lasy, wklina, piaski).

Obszar 3. Rolnictwo

Cele szczegółowe rozwoju:

- ◆ Zmiany w zagospodarowaniu terenów rolnych.
- ◆ Rozwijanie produkcji rolniczej pod kątem agroturystyki.
- ◆ Poszukiwanie alternatywnych źródeł dochodów dla rolników.

Obszar 4. Turystyka

Cele szczegółowe rozwoju:

- ◆ Tworzenie dodatkowych źródeł dochodów dla gminy i jej mieszkańców.
- ◆ **Stworzenie możliwości rozwoju turystyki w gminie na bazie naturalnych walorów a w szczególności projektowanego zbiornika retencyjnego na rzece Tanew w Ulanowie, Wólce Tanewskiej i Dąbrówce.**
- ◆ **Pełne wykorzystanie istniejącej oraz tworzenie nowej bazy lokalowej oraz wyznaczenie terenów zabudowy lotniskowej**

Obszar 5. Edukacja

Cele szczegółowe rozwoju:

- ◆ Rozbudowa i poprawa bazy szkolnej.
- ◆ Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy.
- ◆ Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży.

Obszar 6. Mieszkańcy

Cele szczegółowe rozwoju:

- ◆ Miasto i gmina atrakcyjne dla wszystkich mieszkańców.
- ◆ Rozwiązywanie problemu ludzi starych i samotnych.
- ◆ Kształtowanie zmian w świadomości mieszkańców.

Uzupełnieniem wyżej wymienionych celów rozwojowych, w aspekcie wskazania możliwości ich osiągnięcia, są określone w „Strategii”, zadania realizacyjne. Mają one służyć władzom gminy do opracowania szczegółowych programów realizacji celów, zwłaszcza w zakresie: hierarchii, terminów, określenia podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych celów i potencjalnych źródeł finansowania.

C. CELE KIERUNKOWE POLITYKI PRZESTRZENNEJ ROZWOJU GMINY I MIASTA ULANÓW

Celem nadrzędnym przyjętym w studium jest bezwzględne dążenie do ochrony walorów środowiska naturalnego i możliwie maksymalnej poprawy sytuacji na obszarach, gdzie zostało ono naruszone lub zdegradowane działalnością człowieka, poprzez preferowanie polityki ekorozwoju, mającej na względzie ochronę zdrowia społeczności przy wykorzystaniu lokalnego potencjału: użytków rolnych, walorów przyrodniczych i potencjału ludzkiego.

Tak określony cel jest transformacją określonych w „Strategii” celów strategicznych na działania w odniesieniu do zagospodarowania przestrzeni.

Osiągnięcie tego celu musi jednocześnie zapewnić gminie w miarę wszechstronny, zrównoważony i trwały rozwój, co oznaczać będzie zapewnienie zaspokojenia bieżących potrzeb społeczno – przestrzennych, oraz warunków umożliwiających wzrost poziomu życia mieszkańców w przyszłości.

C. 1. Polityka w zakresie ochrony zasobów środowiska

Przy formułowaniu generalnych ustaleń dotyczących ochrony środowiska na obszarze gminy Ulanów kierowano się zasadą zrównoważonego rozwoju – rozwoju gospodarczego z uwzględnieniem czynników środowiskowych. Określono kierunki takiego przebiegu nieuchronnego i pożądanego rozwoju gospodarczego, który nie naruszałby w sposób istotny i nieodwracalny środowiska życia człowieka, nie doprowadzałby do degradacji biosfery i który godziłby prawa przyrody, ekonomii i kultury.

Wychodząc od wniosków sformułowanych w pierwszej części opracowania, a mianowicie uwarunkowań wynikających ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego terenu gminy, jak również uwarunkowań zewnętrznych przyjęto następujące zasady polityki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i krajobrazu:

C. 1.1. Ochrona wód powierzchniowych

Celem zapewnienia warunków ochrony wód powierzchniowych jako podstawowy wymóg określa się realizację sieci kanalizacyjnej obejmującej wszystkie jednostki osadnicze oraz zorganizowanie systemu odbioru i oczyszczania ścieków.

Celowym jest osiągnięcie **i utrzymanie**, co najmniej II klasy czystości wód rzeki San i Tanew (obecnie pozaklasowe w klasyfikacji ogólnej) oraz uzyskanie poprawy jakości wód w całych zlewniach rzek, co uczyni ich w pełni przydatnymi dla potrzeb hodowlanych i rekreacyjnych.

Z uwagi na specyfikę zanieczyszczeń rzeki Tanew (bakteriologiczne, biogenne) pochodzących głównie z osiedli wiejskich, wyposażenie w sieć kanalizacyjną i oczyszczanie ścieków wyeliminuje dopływ zanieczyszczeń obszarowych, co uruchomi proces samooczyszczania rzeki, a w konsekwencji doprowadzi do poprawy jakości wód. Osiągnięcie poprawy w tym zakresie jest bardzo realne, gdyż o **niskiej klasie** wód Tanwi decyduje w zasadzie jeden parametr (bakteriologia), a przekroczenia normatywnych stężeń wskaźników są niewielkie. Pozostałe parametry (fizyko – chemiczne) posiadają niskie wartości i wskazują na wodę bardzo dobrej jakości.

Uzyskanie poprawy jakości wód rzeki San wymaga działań kompleksowych w zakresie porządkowania gospodarki ściekowej w górnym jej biegu i całej zlewni wody o znacznym stopniu zanieczyszczenia są wprowadzane już na teren gminy.

Ponadto pozytywny wpływ na jakość wód powierzchniowych będzie miała organizacja systematycznej zbiórki odpadów z terenu całej gminy i likwidacja „dzikich” wysypisk odpadów.

C. 1.2. Ochrona wód podziemnych

Zachodnia część gminy, w obrębie doliny Sanu jest zasobna w wody podziemne, znajduje się w zasięgu wydzielonego GZWP Nr 425 Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów. Zasoby zbiornika stanowią źródło zaopatrzenia ludności w wodę poprzez eksploatację ujęcia w Bielińcu. Ujmwane wody wymagają uzdatniania.

Celem zapewnienia warunków ochrony zasobów wód ujęcia ograniczenia dotyczą:

- kontynuacji wzmożonej ochrony sanitarnej w obrębie stref ochrony bezpośredniej poszczególnych studni (zagospodarowanie zielenią, zapewnienie odprowadzenia wód opadowych bez przedostawania się do urządzeń związanych z poborem wody podziemnej, użytkowanie gruntów tylko do celów związanych z eksploatacją studni);
- w obrębie oddziaływania leja depresyjnego ujęcia (stref ochrony pośredniej nie ustanowiono) ustala się zakaz: wprowadzania ścieków do ziemi i wód powierzchniowych, rolniczego wykorzystywania ścieków, prowadzenia eksploatacji odkrywkowej kopalni, lokalizowania wysypisk i wylewisk komunalnych i przemysłowych, lokalizowania zbiorników produktów ropopochodnych i innych substancji chemicznych, zakładania cmentarzy.

Na obszarach objętych zasięgiem GZWP zakres ograniczeń uzależniony jest od sposobu zagospodarowania terenu,. Na terenach wiejskich obowiązuje zakaz lokalizacji inwestycji uciążliwych, a w szczególności wysypisk i wylewisk nie zabezpieczonych przed przenikaniem do podłoża, przeprowadzania rurociągów transportujących substancje niebezpieczne, ponadto likwidacja „dzikich” wysypisk odpadów i punktów bezpośredniego zrzutu ścieków do wód podziemnych. Na terenach leśnych konieczna jest kontrola działania środków ochrony roślin i środków stosowanych przy nawożeniu lasów na wody podziemne.

C. 1.3. Ochrona powietrza atmosferycznego

W zakresie ochrony atmosfery celem jest zachowanie norm czystości określonych. Stan czystości powietrza na terenie gminy przedstawia się zadawalająco ze względu na brak lokalnych dużych źródeł emisji oraz położenie w otoczeniu kompleksów leśnych wpływających na zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza.

Formułuje się następujące kierunki działań w zakresie ochrony warunków aerosanitarnych:

- stosowanie niskoemisyjnych nośników energii cieplnej (gaz, olej opałowy) zwłaszcza w obiektach użyteczności publicznej i obiektach nowoprojektowanych – działania w tym zakresie zostały już podjęte w części obiektów publicznych (szkoły, Urząd Gminy) stosowanym paliwem jest gaz (dostęp do sieci gazowej posiada niemal cała gmina prócz dwóch miejscowości: Dąbrowica, Borki, z gazu korzysta blisko 70% gospodarstw);
- wykorzystywanie wymogu sporządzania ocen wpływu na środowisko przyrodnicze obiektów szczególnie uciążliwych i mogących pogorszyć stan środowiska;
- prowadzenie działalności kontrolnej higieny atmosfery w celu podejmowania przeciwdziałań;
- eliminacja uciążliwości związanej z emisją zanieczyszczeń motoryzacyjnych poprzez wprowadzanie zieleni izolacyjnej, w uzupełnieniu powinny być podjęte działania pośrednie tj. zaostrzenie kontroli technicznej pojazdów.

Zasady ochrony powietrza odnoszą się do zachowania norm czystości wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego, ze względu na powszechność jego występowania i decydujący wpływ zanieczyszczenia powietrza w stosunku do środowiska życia człowieka.

C. 1.4. Ochrona zasobów surowcowych, ochrona powierzchni ziemi

Na terenie gminy znajduje się jedno udokumentowane w kategoriach bilansowych złoża surowca ilastego w Bielinach. Ochronie przed zainwestowaniem podlega teren górniczy Bieliny – Mokradło, utworzony dla wydobycia tego surowca (granica złoża pokrywa się z granicą obszaru i terenu górniczego). Ponadto ochroną należy objąć tereny wstępnie rozpoznanych złóż torfów, chronionych również jako torfowiska z mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. W celu racjonalnego wykorzystania zasobów nieudokumentowanych, a powszechnie występujących (kruszywa naturalne) konieczna jest eliminacja „dzikiej” eksploatacji i wprowadzenie w miarę potrzeb pozyskiwania surowców na mocy koncesji określającej warunki eksploatacji i rekultywacji.

W zakresie ochrony powierzchni ziemi jako cel podstawowy, ustala się przeprowadzenie rekultywacji na terenach zdewastowanych w wyniku nieprawnej, bez wymaganej koncesji eksploatacji kruszyw. Dotyczy to niewielkich terenów w postaci dołów i skarp szczególnie we wsiach: Wołoszyn, Zarównie. Proponuje się rekultywację o kierunku leśnym. Ponadto po zakończeniu eksploatacji należy zrehabilitować obszar aktualnego wydobycia surowca ilastego w Bielinach, w granicach terenu górniczego o kierunku wskazanym w decyzji koncesyjnej.

C. 1.5. Ochrona gruntów rolnych i leśnych

W myśl ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych zaleca się oszczędne dysponowanie gruntami o wysokiej bonitacji oraz gruntami leśnymi w przeznaczeniu ich na cele nierolnicze i nieleśne. Przeznaczanie odbywa się w planie zagospodarowania przestrzennego, w przypadku gleb I-III klasy wymagane jest uzyskanie zgody Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, gleb IV klasy Wojewody, lasów państwowych MOŚZNiL.

Szczególnej ochronie (całkowity zakaz przeznaczania na cele nierolnicze) wymagają gleby pochodzenia organicznego występujące płatami na obszarze całej gminy oraz tereny oczek wodnych i torfowisk.

W myśl ustawy o lasach szczególnej ochronie podlegają kompleksy leśne posiadające status lasów ochronnych. W obrębie lasów ochronnych, co dotyczy 554,43 ha na terenie gminy ustala się podporządkowanie funkcji produkcyjnej funkcjom ochronnym. Gospodarka winna być prowadzona w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nich celów dla których zostały wydzielone w szczególności poprzez:

- dbałość o stan zdrowotny i sanitarny lasów;
- preferowanie naturalnego odnowienia lasów;
- dbałość o utrzymanie naturalnych stosunków wodnych;
- ograniczenie stosowania zrębów zupełnych.

C. 1.6. Obszary i obiekty przyrody prawnie chronionej i proponowane do ochrony

Na terenie gminy i miasta Ulanów ochronę prawną oparto na podstawie obowiązujących przepisów:

- **ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.),**
- **rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. Nr 220, poz. 2237),**
- **rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004r w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. Nr 229 poz. 2313),**
- **rozporządzenia Nr 86/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 12 grudnia 2005r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego Nr 159 poz. 2917 i rozporządzenia Wojewody Lubelskiego z dnia 6 maja 2005r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” Dz. Urz. Woj. Lubelskiego Nr 117, poz. 2221);**

Na terenie gminy znajduje się fragment otuliny Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie stanowiących część wieloprzestrzennego systemu ochrony przyrody. Dla terenów tych obejmujących północną część gminy ustala się obowiązek przestrzegania lokalnych norm prawa (uchwała Wojewódzkiej Rady Narodowej w Tarnobrzegu Nr XXVI/141/88 z dnia 30 marca 1988 roku) w tym zakresie, a mianowicie:

- ◆ zakazuje się:
 - lokalizowania inwestycji i sposobu zagospodarowania terenu mogących mieć negatywny wpływ na Park oraz utrudniać powiązania z cennymi obszarami sąsiadującymi;
 - lokalizowania przemysłowych ferm hodowlanych oraz stosowania bezściółkowych technologii;
 - lokalizowania terenów do gnojowicowania oraz grzebania martwych zwierząt;
 - prowadzenia zabiegów melioracyjnych oraz innych mogących mieć wpływ na zmianę poziomu wód powierzchniowych i gruntowych na terenie Parku;
 - likwidowanie istniejących stawów i spiętrzeń wodnych;
 - czyszczenia stawów i koszenia trzcin w okresie lęgowym ptactwa;
 - wprowadzania elementów inwestycji bez odpowiednich urządzeń zabezpieczających środowisko przed zanieczyszczeniem i przerywaniem ciągów ekologicznych;
 - budowy budynków niezharmonizowanych z otoczeniem;
 - lokalizowania ośrodków wypoczynkowych i innych budowli na terenach leśnych oraz w odległości mniejszej niż 100 m od brzegu rzeki i zbiorników wodnych;
 - stosowanie środków chemicznych w ilości 4% w mieszaninie z piaskiem używanej do uszorstnienia dróg przebiegających przez teren Parku i strefy ochronnej.
- ◆ ogranicza się:

- intensyfikację produkcji leśnej drogą nawożenia;
 - stosowanie chemicznej ochrony lasu przed szkodnikami, poza szczególnymi przypadkami;
 - wielkość zrębów zupełnych;
 - rozwój komunikacji (w strefie jej bezpośredniego oddziaływania na Park) do potrzeb lokalnych;
 - szybkość pojazdów na drogach przecinających korytarze ekologiczne, prowadzonych z Parku na zewnątrz;
 - eksploatacje surowców mineralnych na skalę przemysłową;
 - rozwijania skoncentrowanych układów urbanistycznych w otoczeniu Parku oraz na kierunkach powiązań ekologicznych i krajobrazowy z wartościowymi obszarami sąsiadującymi z Parkiem.
- ◆ kierunki działań dla Obszaru Otuliny Parku są następujące:
- w leśnictwie:
 - w otoczeniu ośrodków rekreacyjnych i obsługi ruchu turystycznego lasy uznać na ochronne grupy I – lasy masowego wypoczynku ludności;
 - za obszarach niezgodności panującego drzewostanu z typem siedliskowym podjąć przebudowę wzbogacając skład gatunkowy drzewostanów i podszytów;
 - przy nowych nasadzeniach stosować głównie gatunki rodzime oraz w miarę możliwości lokalny materiał roślinny;
 - zalesić grunty rolne najniższych klas bonitacyjnych, zwłaszcza na głównych kierunkach powiązań z otaczającymi cennymi przyrodniczo obszarami sąsiednimi, uwzględniając korytarze ekologiczne.
 - w rolnictwie:
 - utrzymać dotychczasowy roślinno – hodowlany kierunek produkcji rolnej, wielkość obsady zwierząt dostosować do miejscowej bazy paszowej;
 - na terenach rolnych i łąkach utrzymywać i wprowadzać zadrzewienia śródpolne i przydrożne;
 - w produkcji rolnej stosować nowoczesne metody agrotechniczne oraz biologiczne z ograniczeniem stosowania środków chemicznych.
 - w gospodarce wodnej:
 - zabezpieczyć odcinki cieków wodnych od źródeł do obszaru Parku przed możliwością przedostania się zanieczyszczenia;
 - stosować odbudowę biologiczną cieków wodnych przebiegających przez obszary rolnicze.
 - w budownictwie:
 - stosować w budownictwie mieszkaniowym i ogólnym we wsiach otaczających Park Krajobrazowy regionalne cechy architektoniczne i wystroju ludowego;
 - staranie rekultywować wszelkie czasowo zdewastowane obszary związane z prowadzeniem robót budowlanych.

Poza wymienionym obszarem otuliny Parku Krajobrazowego do obiektów przyrodniczych podlegających ochronie prawnej należą trzy użytki ekologiczne położone na terenie leśnictwa Glinianka. Na terenach tych zgodnie z Rozporządzeniem ustanawiającym użytki ekologiczne zabrania się: pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzenia drzew, krzewów i innych roślin, wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, niszczenia gleby lub zmiany sposobu jej użytkowania, wzniesienia ognia. Ponadto z mocy ustawy o ochronie przyrody chronionych jest 15 pomników przyrody żywej, są to pojedyncze drzewa i grupy drzew oraz jedno stanowisko roślin chronionych: 5 obiektów w Ulanowie, 5 w Bielinach, 1 w Hucie Deręgowskiej, 2 w Wólce Tanewskiej, z w Dąbrowicy, 1 w Gliniance. W stosunku do pomników

przyrody zgodnie z normami prawa lokalnego uznającymi drzewa i teren występowania rzadkiego w tym rejonie gatunku trawy zabrania się w odległości 15 m dokonywania wszelkich, istotnych zmian bez zgody Wojewody.

W stosunku do samych obiektów zabrania się wycinania, niszczenia, wznoszenia budowli w zasięgu korzeni i korony drzew, zanieczyszczania terenu.

Proponuje się objęcie ochroną w formie pomników przyrody żywej 60 kolejnych obiektów (pojedyncze drzewa i grupy drzew, trzy obiekty powierzchniowe – stanowiska roślin rzadkich) oraz w formie użytków ekologicznych trzech obiektów charakteryzujących się bogactwem roślinności. Szczegółową dokumentację proponowanych do ochrony obiektów zawiera „Powszechna inwentaryzacja przyrodnicza miasta i gminy Ulanów” BULiGL Oddział Przemysł 1997 r. Ustanowienie wyżej wymienionych form ochrony przyrody leży w gestii Rady Miasta i Gminy. Ponadto wstępnie proponuje się objęcie ochroną w formie rezerwatów leśnych „Huta” i „Korybutka” (zgodnie z projektem BULiGL w Przemysłu) kompleksów lasów o powierzchni odpowiednio 360,8 ha i 230,4 ha, położonych na terenie Nadleśnictwa Rozwadów i Rudnik. Ustanowienie rezerwatów leży w gestii Wojewody po sporządzeniu specjalistycznej dokumentacji. Równocześnie wstępnie proponuje się włączenie centralnej i wschodniej części gminy w granice Zaklikowsko – Ulanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, którego koncepcja utworzenia powstała przy sporządzaniu „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego” jako sugestia BULiGL w Przemysłu, a którego granice nie zostały jeszcze sprecyzowane. Ustanowienie Obszaru chronionego Krajobrazu leży w gestii Wojewody lub Rady Miasta i Gminy.

Utworzenie nowych form ochrony przyrody zwiększy atrakcyjność gminy w ofercie turystycznej, w ramach wypoczynku stacjonarnego i sobotnio – niedzielnego, wycieczek rowerowych.

Wskazuje się konieczność ochrony przyrodniczej pod kątem projektowanej Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, która jest wyznaczana na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej. Obszar Natura 2000 w Polsce jest wyznaczany na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.),

- **na obszarach Natura 2000 (art. 33 ust. 1) zabrania się działań mogących w znaczny sposób pogorszyć stan siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,**
- **działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu, działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb nie podlega ograniczeniu, jeżeli nie zagrażają one zachowaniu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin lub zwierząt ani nie wpływają w sposób istotny negatywnie na gatunki roślin i zwierząt, dla ochrony, których wyznaczony został obszar Natura 2000 (art. 36 ust. 1)**

C. 1.7. System powiązań ekologicznych – tereny otwarte

Na terenie gminy tworzą go doliny Sanu, Tanwi oraz doliny sieci ich dopływów w postaci zarośli lęgowych, ekosystemy łąkowe, ekosystemy leśne. Obszary te winny być chronione przed zainwestowaniem, posiadają predyspozycje do pełnienia funkcji biotycznej – systemu terenów otwartych w gminie dla zapewnienia pożądanego przewietrzania, migracji gatunków, zachowania enklaw roślinności i ostoi zwierząt.

C. 1.8. Ochrona przed zagrożeniem powodziowym

W zakresie ochrony przed powodzią ustala się konieczność odpowiedniego zagospodarowania terenów zagrożonych wystąpieniem wód stuletnich to jest: stosowania ograniczeń w zainwestowaniu i preferowanie zagospodarowania rolniczego w formie użytków zielonych.

Ponadto niezbędna jest realizacja projektowanego zbiornika małej retencji w Ulanowie na rzece Tanew.

Obowiązujące Studium wskazuje na potrzebę budowy zbiornika małej retencji (około 15.0ha). Zmiana niniejszego Studium wskazuje na potrzebę budowy zbiornika o większej powierzchni tj. około 30-35 ha. Zbiornik wodny, jaki powstanie w wyniku stałego piętrzenia wody na rzece Tanew, w sposób trwały przekształci fragment doliny. Utworzenie akwenu i zagospodarowanie przyległych do niego terenów korzystnie wpłynie na walory krajobrazowe. Stanie się on miejscem rekreacji i wypoczynku weekendowego i pobytowego dla okolicznych mieszkańców. Powierzchnia lustra wody pokryje obecne tereny przybrzeżne rzeki Tanwi, które w obecnej formie przyrodniczej występują jako tereny łąkowe, topolowe, olszowe i jesionowe. W ich obrębie mogą występować siedliska ptaków lecz nie zostały zarejestrowane w Powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej gminy i miasta Ulanów przez Biuro Urządzania Lasów i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu w 1997 r.

Projektowany zbiornik retencyjny będzie miał charakter przepływowy a z uwagi na fakt, że zasilająca zbiornik woda jest zanieczyszczona ściekami komunalnymi i spływem z obszarów rolniczych, zbiornik może stać się rodzajem oczyszczalni rzecznej.

Poziom zwierciadła wód gruntowych na tarasie zalewowej kształtuje się na poziomie lub powyżej planowanego poziomu piętrzenia, zatem projektowany zbiornik będzie zbiornikiem zanurzonym i nie spowoduje istotnych zmian w stosunkach wodnych na terenach przyległych. Wody drugiego poziomu wodonośnego nie mają bezpośredniego kontaktu z wodami powierzchniowymi i budowa zbiornika nie będzie miała żadnego wpływu na te zasoby

C. 1.9. Ochrona klimatu akustycznego

W zakresie ograniczenia uciążliwości związanej z hałasem komunikacyjnym, co dotyczy odcinka drogi Nr 858 od Zarzeczca do Ulanowa wskazane jest:

- wprowadzanie zieleni izolacyjnej niskiej i wysokiej;
- **korekta przebiegu drogi w centrum Ulanowa;**
- poprawa nawierzchni dróg od jakości, której między innymi zależy poziom emisji hałasu;
- sytuowanie budynków mieszkalnych z zachowaniem najmniejszych odległości od dróg publicznych w zależności od kategorii drogi zgodnie z wytycznymi do ich projektowania.

W przypadku pojawienia się uciążliwości związanej z hałasem przemysłowym (usługi tartaczne), potwierdzonej pomiarami natężenia hałasu niezbędna będzie jej eliminacja poprzez zastosowanie osłon, ekranów, wyciszeń.

C. 1.10. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym ustala się zasadę honorowania, określonych stosownymi przepisami stref ograniczonego użytkowania dla źródeł promieniowania to jest linii energetycznych w szczególności wysokich napięć.

C. 2. Polityka w zakresie ochrony dóbr kultury

Zasoby kulturowe obejmują:

- zabytkowe zespoły i obiekty architektoniczne: dwór z parkiem w Bielinach, 3 kościoły parafialne, układ urbanistyczny i krajobrazowy miasta (wpisane do rejestru zabytków) oraz ponad 200 zewidencjonowanych obiektów zabytkowych w tym: zespół klasztorny, 2 kościoły, 2 kaplice, 5 kapliczek, 4 szkoły, 3 karczmy, domy flisackie, mieszczkańskie i zagrody;
- 6 cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków;
- 2 parki podworskie – 1 wpisany do rejestru zabytków tak jak i park miejski;

- zabytkowy układ urbanistyczny i krajobrazowy miasta wpisany do rejestru zabytków oraz zabytkowe układy osadnicze wsi;
- relikty archeologiczne w tym 5 wpisanych do rejestru zabytków;
- zachowane elementy krajobrazu kulturowego.

Rozwój gminy oraz jej przekształcanie funkcjonalno-przestrzenne będzie się odbywało z uwzględnieniem konieczności ochrony istniejących zasobów kulturowych:

- zapewni się respektowanie wymogów konserwatorskich w stosunku do obiektów wpisanych do rejestru zabytków;
- obiekty zabytkowe i zespoły objęte ewidencją konserwatorską zostaną otoczone opieką, będzie się wspierać ich remonty i rewaloryzację aby przywrócić ich dawne wartości, wykorzystywać je w sposób zgodny z charakterem;
- podjęte zostaną działania zmierzające do objęcia opieką prawną wszystkich obiektów posiadających wartości zabytkowe, zostanie przeprowadzona ich inwentaryzacja.

Obszary położone w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych zostaną objęte ochroną:

- dla zachowania naturalnego otoczenia obiektów zabytkowych i właściwej ich ekspozycji wyznaczone zostaną strefy ochrony, a wszelkie działania na tych terenach zostaną podporządkowane wymogom W.S.O.Z.;
- wskazane byłoby opracowanie m.p.z.p. dla terenów objętych strefami ochronnymi, aby określić zasady ich zagospodarowania w przyszłości.

Dla poprawy ładui przestrzennego i estetyki terenów zabudowanych:

- eliminowana będzie zabudowa prowizoryczna;
- w ramach opracowywanych m.p.z.p. określane będą zasady kształtowania architektury w harmonii z otoczeniem i w nawiązaniu do tradycji kulturowej.

Dla ochrony krajobrazu kulturowego oraz panoram widokowych dążyć się będzie do ograniczenia zabudowy rozproszonej.

Podjęte zostaną starania o przeprowadzenie powierzchniowych badań archeologicznych w środkowej części gminy. Do czasu ich wykonania inwestycje związane ze znacznymi pracami ziemnymi będą prowadzone w uzgodnieniu z W.S.O.Z.

C. 3. Polityka w odniesieniu do rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Bardzo ważnym elementem rozwoju ekonomicznego gminy są uwarunkowania gospodarcze. Ich rozpoznanie oraz właściwa ocena pozwalają ustalić działania prorozwojowe jakie należy podjąć w świetle aktualnego stanu gospodarczego gminy. W gminie Ulanów, na podstawie analizy dokonanej w poprzednim rozdziale należy stwierdzić że rolnictwo gminy cechuje niska efektywność.

Niska efektywność rolnictwa w gminie wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków glebowych, a więc słabej przydatności gleb do użytkowania rolniczego. Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy Ulanów wynosi 59,1 i jest niższy od wskaźnika w powiecie nizańskim, województwie i kraju.

Na terenie gminy występują duże powierzchnie lasów i gruntów leśnych, produkcja rolna odbywa się na glebach dobrych, które stanowią 48,9% powierzchni użytków rolnych oraz na glebach słabych, które stanowią ponad 50% powierzchni użytków rolnych.

Najwyższą przydatność do produkcji rolnej posiadają gleby położone w dolinie Sanu w Miejscowościach: Bieliny, Bieliniec, Wólka Bielińska, a jednak położone są one na terenach zalewowych, a San nie posiada na terenie gminy obwałowań.

W strukturze zasiewów największy udział posiadają zboża, które stanowią 70% powierzchni zasianej, obok roślin zbożowych uprawiane są w dużym procencie rośliny okopowe, a szczególnie ziemniaki.

Analiza plonów uprawianych roślin, które są niższe od plonów osiągniętych w województwie i kraju potwierdza, że intensywność produkcji rolnej jest niska. Dla podniesienia efektywności gospodarowania konieczne jest powiększenie powierzchni już uprawianych gatunków pracochłonnych (truskawki) oraz wprowadzenie intensywnych pracochłonnych kierunków produkcji, które są najbardziej optymalne ze względów ekonomicznych, a szczególnie w gospodarstwach o małej powierzchni. Do nich możemy zaliczyć:

- warzywa korzeniowe;
- truskawki;
- warzywa pod osłonami;

a na terenach położonych nad rzekami, wilgotnych wikliny.

Uzyskiwana produkcja zarówno roślinna jak i zwierzęca nie posiada rynków zbytu, dlatego też w przyszłości powinny powstać małe przetwórnice na terenie gminy.

Jedyną formą pomocy na terenie gminy Ulanów są działania podejmowane przez Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale Oddział w Nisku.

Wśród 458 gospodarstw, które posiadają gospodarstwo większe od 5 ha, tylko 5 gospodarstw współpracuje z ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Nisku. Są to gospodarstwa:

1. Wólka Bielińska – gospodarstwo o powierzchni 17 ha – wielokierunkowe;
2. Wólka Tanewska – gospodarstwo o powierzchni 5,2 ha – wielokierunkowe;
3. Bieliniec – gospodarstwo o powierzchni 13 ha – wielokierunkowe;
4. Bieliny – gospodarstwo o powierzchni 8,5 ha – hodowla trzody chlewnej;
5. Kurzyna Mała – gospodarstwo o powierzchni 15,5 ha – hodowla krów mlecznych.

W produkcji zwierzęcej wobec znacznych zasobów paszowych gminy – użytki zielone stanowią 42 % powierzchni użytków rolnych oraz dotychczasowej tradycji należy utrzymać zarówno chów trzody chlewnej jak i bydła, a szczególnie krów mlecznych.

Niska efektywność rolnictwa spowodowana jest małą skalą produkcji wynikającą z rozdrobnienia gospodarstw oraz przeciążenia ich zbędną siłą roboczą.

Średnia powierzchnia gospodarstw wynosi 3,6 ha, a średnia ilość działek w indywidualnym gospodarstwie wynosi od 5 do 6 ha.

W gminie Ulanów na 100 ha użytków rolnych pracuje 34 osoby, w porównaniu ze średnią krajową gospodarstwa są obciążone zbędną siłą roboczą. Jest to zjawisko istnienia dużego bezrobocia na terenie gminy głównie ukrytego spowodowanego brakiem miejsc w sferze okołorolniczej i pozarolniczej.

W polityce gminy należy dążyć do rozwoju usług i przemysłu przetwórczego, agroturystyki aby powstały miejsca poza rolnictwem.

Podstawowym celem polityki przestrzennej dotyczącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Ulanów w oparciu o przedstawione wyżej uwarunkowania jest:

- ◆ Stworzenie strukturalnych i przestrzennych warunków do utrzymania i umacniania rodzinnych gospodarstw rolnych.
- ◆ Zmiany struktury użytkowania ziemi rolniczej w kierunku wzrostu liczby gospodarstw większych obszarowo kosztem gospodarstw mniejszych małoefektywnych.
- ◆ Powstanie gospodarstw większych i wyspecjalizowanych produkujących na sprzedaż w celu wzrostu opłacalności produkcji rolnej.
- ◆ Ukierunkowanie produkcji rolnej na gospodarkę rynkową w dostosowaniu do obecnie istniejących zapotrzebowań uwzględniając programowe wejście polskiego rolnictwa do Unii europejskiej (tworzenia grup producentów). W warunkach rozdrobnionej gospodarki gminy Ulanów istnieje potrzeba zrzeszania się rolników w grupy producentów, wyprodukowane produkty można łatwiej sprzedać i znaleźć rynki zbytu.

- ◆ Ze względu na warunki naturalne kształtowanie produkcji przebiegać będzie w następujących kierunkach:
 - produkcja roślinna: kierunek zbożowo – okopowy oraz uprawa warzyw i truskawek oraz wikliny w miejscowościach położonych w dolinie Sanu;
 - produkcja zwierzęca: chów trzody chlewnej i bydła mlecznego.
- W polityce dotyczącej kierunków zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej wydzielone zostały następujące obszary:
- ◆ Obszar o zróżnicowanych warunkach do rozwoju rolnictwa obejmuje miejscowości położone w dolinie Sanu: Bieliniec, Bieliny, Wólka Bielińska, Ulanów. Pomimo dobrych warunków glebowych położone w strefie zalewowej Sanu i Tanwi powoduje, że rolnictwo na tym obszarze posiada zróżnicowane warunki do swego rozwoju.
 - ◆ Obszar proponowany do rozwoju ekologicznej żywności obejmuje otulinę Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie”, miejscowości położone na tym obszarze to: Huta Deręgowska, Borki, Kurzyna Średnia, Wólka Tanewska, Dąbrówka, Korzystne warunki środowiskowe w zakresie czystości gleb powietrza na terenie otuliny Parku Krajobrazowego stwarzają możliwości produkcji zdrowej żywności o wysokich walorach żywieniowych.
 - ◆ W miejscowościach gdzie znajdują się atrakcyjne krajobrazy, otwarte tereny rolnicze, duża ilość użytków zielonych, rzeka Tanew, a więc w Dąbrówce i Dąbrowicy – rozwój agroturystyki. Utworzenie gospodarstw agroturystycznych przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy i zwiększenie dochodów ludności wiejskiej.

Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej

- Obszary o glebach dobrych w klasach od II – IV stanowiące 49% ogólnej powierzchni użytków rolnych, należy chronić gdyż stanowią one bazę dla rozwoju rolnictwa zgodnie z Ustawą z dnia 3 lutego 1999 5 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.
- Na cele nierolnicze powinny być przeznaczane nieużytki, a w przypadku ich braku grunty o najniższych klasach bonitacyjnych.

Ważnym elementem ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest uporządkowanie przestrzeni rolno – leśnej i zalesienia gruntów klas niskich bonitacyjnie i bezpośrednio przylegające do użytków leśnych oraz gruntów, które nie rokują możliwości racjonalnego prowadzenia gospodarki rolnej.

Do zalesienia niekiedy przeznaczone zostały grunty rolne wyższych klas bonitacyjnych stanowiące enklawy śródleśne.

Na terenie gminy Ulanów zgodnie z opracowaną granicą polno – leśną w roku 1994 powierzchnia gruntów rolnych przeznaczonych do zalesienia wynosiła 491 ha. Dolesienia te wprowadzone zostały do miejscowego planu zagospodarowania gminy jako obowiązujący element w kształtowaniu użytkowania gruntów.
- Gleby pochodzenia organicznego: mułowe, mułowo – torfowe, murszowate, znajdujące się na terenie gminy w miejscowościach: Dąbrówka, Wólka Tanewska, Borki, Glinianka, Dąbrowica, Bieliny należy pozostawić w użytkowaniu rolniczym i nie przeznaczać na inne cele zgodnie z Ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 roku. Gleby te posiadają dużą zawartość próchnicy, najczęściej użytkowane są jako użytki zielone.

Mając na uwadze ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej należy dążyć do zmniejszenia powierzchni gruntów odłogujących i ugorów. Według Powszechnego Spisu Rolnego w 1997 r. na terenie gminy Ulanów ponad 2000 ha gruntów ornych nie zostało obsiane. Należy dążyć do znalezienia instrumentów w polityce rolnej aby uprawa ziemni, a tym samym praca w gospodarstwie stała się opłacalna.
- Obszary zmeliorowane na terenie gminy położone w miejscowościach: Borki, Kurzyna Średnia, Kurzyna Mała i Kurzyna Wielka oraz duże powierzchnie użytków zielonych w Hucie Deręgowskiej. Należy je wykorzystać rolniczo i nie przeznaczać na cele

niernoliczne w związku z dużymi nakładami poniesionymi na ich zmeliorowanie. Zmeliorowane użytki stanowią podstawę do rozwoju chowu bydła na terenie gminy.

C. 4. Polityka w zakresie pozarolniczego rozwoju społecznego

Głównym kierunkiem polityki rozwoju gospodarczego gminy i miasta Ulanów jest dążenie do ochrony walorów środowiska naturalnego i kulturowego, przy jednoczesnym zapewnieniu jej zrównoważonego rozwoju.

Rozwiązanie zagadnień z tego wynikających wiąże się z osiągnięciem ustalonych w punkcie B.2. Celów szczególnych dla wyznaczonych w strategii obszarów rozwojowych.

Polityka w zakresie pozarolniczego rozwoju gminy w świetle wymienionych celów sprowadza się do osiągnięcia:

- a) Ożywienia gospodarczego, które zapewnić winna sprzyjająca polityka przestrzenna w zakresie:
 - promocji tworzenia ofert lokalizacyjnych dotyczących obiektów rekreacji, turystyki, sportu;
 - rozwój istniejących przedsiębiorstw o strukturze dostosowanej do potrzeb rynkowych, względnie przez unowocześnianie i względy użytkowe produktów, stanowiących atrakcyjność rynkową;
 - sprzyjająca polityka dla tworzenia i rozwoju innych usług i urzędzeń obsługi dających miejsca pracy i zapewniających sprawne funkcjonowanie miasta i gminy i zaspakajających potrzeby mieszkańców – zwłaszcza usług oświaty i zdrowia;
 - szczególne popieranie obsługi turystyki rekreacji, których rozwój jest ważną szansą dla miasta i gminy;
 - intensyfikacja wykorzystania istniejącego zaplecza technicznego i terenowego dla w/w funkcji przez promocję i interwencjonizm fiskalny – zagospodarowanie obiektów pozostałych po byłych zakładach i ośrodkach wypoczynkowych;
 - poszerzenie zakresu działań promocyjnych gminy w otoczeniu zewnętrznym.
- b) Stworzenia dogodnych warunków życia mieszkańców poprzez:
 - zapewnienie wyposażenia w infrastrukturę techniczną terenów zabudowanych;
 - poprawę stanu technicznego dróg i zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej gminy;
 - podniesienia stanu dostępności do usług i standardów usług;
 - zminimalizowanie zagrożenia powodziowego;
 - stymulowanie i wspieranie aktywności mieszkańców, oraz integracji lokalnego środowiska.

C. 5. Polityka w zakresie zabezpieczania ponadlokalnych i lokalnych celów publicznych

W toku prac nad projektem „Studium” nie uzyskano wykazu zadań wpisanych do wojewódzkiego rządowego rejestru zadań i zadań samorządowych o charakterze ponadlokalnym.

Jednocześnie w ramach analizy „Studium zagospodarowania przestrzennego województwa tarnobrzeskiego” opracowanego w 1998 r., sporządzono listę zadań, które wydają się bardzo istotne w rozwoju społeczno – gospodarczym i strukturze przestrzennej miasta i gminy:

C. 5.1. Środowisko przyrodnicze

1. Uregulowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy.
2. Budowa zbiornika małej retencji na rzece Tanwi (**zwiększenie jego powierzchni**).
3. Organizacja systemu usuwania odpadów obejmującego całą gminę.
4. Przeciwdziałanie dalszemu zanieczyszczeniu wód rzeki San.
5. Projektowane poszerzenie terenów przyrodniczych proponowanych do objęcia ochroną prawną:

- rezerваты leśne „Huta” i „Korybutka”;
- tereny użytków ekologicznych;
- pomniki przyrody.

C. 5.2. Środowisko kulturowe

1. Działania służące zadbanie o poprawę stanu technicznego obiektów zabytkowych zwłaszcza zabudowy miejskiej w strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej miasta.
2. Proponowane objęcie ochroną prawną:
 - Klasztor w Bielinach;
 - Kapliczki przydrożne i inne;
 - Park podworski w Korybutkach;
 - Stanowiska archeologiczne nie umieszczone w rejestrze;
 - Punkty widokowe w wólce Tanewskiej i Bielinach.

C. 5.3. Gospodarka rolna

1. Prace scaleniowo – wymienne mające na celu poprawę rozłogu gruntów.

C. 5.3. Komunikacja

1. Uporządkowanie przebiegu drogi wojewódzkiej **w szczególności w centrum Ulanowa** stanowiącej główne połączenie gminy i miasta z ponadlokalnym układem komunikacyjnym.
2. Modernizacja dróg powiatowych i gminnych.
3. Weryfikacja dróg gminnych (publicznych) przez wyeliminowanie z wykazu dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych stanowiące drogi wewnętrzne (niepubliczne) pod zarządem gminy.

C. 5.4. Elektroenergetyka

1. Zabezpieczenie wzrostu mocy dla nowych odbiorców jak również zapewnienie dostawa energii istniejącym odbiorcom przez budowę stacji transformatorowych 15/0,4 kV w miejscowościach: Dąbrowica, Wólka Tanewska, Ulanów, Kurzyna Mała.
2. Remont kapitalny sieci niskiego napięcia w miejscowościach: Dąbrowica, Wólka Tanewska, Huta Deręgowska, Bieliny, Wólka Bielińska, Bieliniec, Glinianka, Kurzyna Średnia, Kurzyna Mała.

C. 5.5. Telekomunikacja

1. Rozbudowa sieci miejscowej przez TP S.A. Zakład Telekomunikacji w Tarnobrzegu – Rejon Obsługi Klienta w Stalowej Woli – w najbliższej perspektywie planowana jest w miejscowościach: Wólka Tanewska dla około 80 abonentów oraz Kurzyna Mała dla około 20 abonentów oraz w Dąbrówce dla wszystkich zainteresowanych.
2. Rozbudowa istniejących central cyfrowych w Ulanowie, Kurzynie Średniej i Bielinach.
3. Rozwój telefonii komórkowej.

C. 5.6. Zaopatrzenie w wodę

1. Uznaje się, że docelowym źródłem pokrywającym potrzeby bilansowe mieszkańców gminy pozostaje ujęcie Bieliny o zatwierdzonych zasobach w kategorii „B” 160 m³/h składające się z:
 - 4 studni głębinowych.
 - Stacji uzdatniania wody.
 - Zbiorników wyrównawczych Bukowina 300 m³ i Wólka Tanewska 600 m³.
 - Pompownie strefowe Wólka Tanewska i Borki.

C. 5.7. Gospodarka ściekowa

1. Rozbudowa istniejącej biologicznej oczyszczalni ścieków o przepustowości 600 m³/d do wielkości około 100 m³/d.
2. Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami dla poszczególnych sołectw.

3. Dla terenów z rozproszoną zabudową gdzie brak uzasadnienia ekonomicznego dla realizacji kanalizacji sanitarnej, należy zapewnić odbiór ścieków gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych.

C. 5.8. Zaopatrzenie w gaz

1. Zrealizowana sieć średnioprężna stwarza możliwość całkowitej gazyfikacji obszaru gminy, a w pierwszej kolejności dotyczy to dotychczas niezgazyfikowanych obszarów:
 - Sołectwo Borki.
 - Sołectwo Dąbrowica.
 - Sołectwo Ulanów – Zwolaki.

C. 5.9. Regulacja stosunków wodnych

1. W zakresie regulacji stosunków wodnych podstawowym zadaniem jest realizacja zbiornika wodnego na rzece Tanwi. W zakresie realizacji melioracji szczegółowych to bieżąca modernizacja i konserwacja na obiektach:
 - Dąbrówka – Dyjaki.
 - Chodziec – Pyszanka.
 - Bieliniac – Glinianka w tym, odbudowa ciekłu Jaruga na długości około 2,5 km.
2. Kierunkowo uzupełnienie melioracji szczegółowych na terenie sołectw: Dąbrówka i Huta Deręgowska.

C. 5.10. Gospodarka odpadami

1. Za podstawowe zadanie uznaje się modernizację istniejącego składowiska odpadów komunalnych z godnie z opracowanym projektem tak by spełniał wymogi budowlane i norm ochrony środowiska.
2. Należy dążyć do wprowadzenia systemu selektywnej zbiórki odpadów dla obszaru całej gminy.

C. 5.11. Ciepłownictwo

1. Uznaje się za celowe podtrzymywanie istniejącej tendencji do zabezpieczenia potrzeb cieplnych w zakresie C.O., C.W. poprzez lokalne systemy głównie przy wykorzystaniu jako czynnika grzewczego gazu ziemnego.

C. 6. Polityka gospodarowania mieniem gminnym

Planowanie przestrzennie stanowi znaczące narzędzie gospodarki przestrzennej gminy, w ścisłym powiązaniu z gospodarką nieruchomościami komunalnymi.

Pomiędzy planowaniem przestrzennym, a gospodarką gruntami istnieją dwa zasadnicze ciągi zależności:

- a) Ustawowe: zasoby gruntów, wyłączone nieruchomości, zobowiązania gminy i wpływy do budżetu gminy z tytułu zmian wartości nieruchomości.
- b) Faktyczne: oddziaływanie na wartość gruntów i rynek nieruchomości przez rozstrzygnięcia opracowań planistycznych.

C. 6.1. Możliwości powiększenia dochodów gminy jako wyniku odpowiedniej gospodarki mieniem gminy

W dochodach budżetu gminy gospodarka mieniem komunalnym stanowi ważną pozycję. Na majątek gminy składają się:

1. Nieruchomości gruntowe.
2. Budynki i lokale mieszkalne.
3. Lokale usługowe.
4. Obiekty użyteczności publicznej.
5. Drogi.

Gospodarowanie majątkiem gminy to odpowiednie podejmowanie decyzji mających na celu: z jednej strony przynoszenie korzyści gminie, z drugiej nie stwarzając dużych obciążeń dla użytkowników.

Przedmiotem odpłatnego gospodarowania objęty jest w zasadzie majątek gminy wymieniony w punktach 1 – 3. Gospodarka ta może przybierać różne formy: sprzedaż na własność, wieczyste użytkowanie, dzierżawa.

Najczęściej spotykaną formą gospodarowania budynkami i lokalami mieszkalnymi jest ich sprzedaż na własność. Gmina dysponuje lokalami mieszkalnymi. Podejmowała próby ich sprzedaży, nie wszystkie udane, bowiem rynek nieruchomości w mieście i gminie Ćmielów nie kształtuje się najlepiej – brak wyraźnego popytu.

Podobnie jest z lokalami usługowymi – gmina posiada szereg obiektów usługowych po byłych zakładach gospodarki i przetwórstwa rolnego i innych instytucjach (były internat szkoły średniej), gospodarowanie, którymi przysparza poważne trudności. Brak jest potencjalnych użytkowników dla tych „pustostanów”.

Faktem bezspornym jest, że bardziej opłacalne dla gminy jest oddanie gruntów w wieczyste użytkowanie, niż sprzedaż. Sprzedając grunt miasto czy gmina pozbawia się kontroli nad jego wykorzystaniem, oraz stałych wpływów finansowych. Zasada ta wymaga jednak rozważenia działań w przypadku, kiedy podaż na rynku nieruchomości przekracza popyt, a tak jest w mieście i gminie Ulanów.

Szczególnie istotne w gospodarowaniu mieniem gminnym uważa się następujące działania:

- Dokonywanie sprzedaży (w drodze przetargu) gruntów nie stwarzających dla gminy perspektyw aktywnego gospodarowania (szczególnie użytków rolnych, niewielkich działek w terenach zainwestowanych lub projektowanych do zainwestowania).
- Sprzedaż przetargowa gruntów wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na cele mieszkaniowe, lub mieszkań z zasobów komunalnych, a środki ze sprzedaży przeznaczać na uzbrojenie terenów i urządzenie obsługi komunikacyjnej nowych obszarów mieszkaniowych.
- Powiększanie gruntów mienia gminnego poprzez zakup działek przyległych do terenów mienia, dla realizacji ustalonych celów publicznych.
- Korzystanie z prawa pierwokupu w przypadku korzystnym dla gminy.
- Stosowanie instrumentu scaleń w przypadkach niekorzystnego układu przestrzennego własności oraz dobrowolna wymiana gruntów z podmiotami uspołecznionymi i prywatnymi dające wspólne korzyści.
- Przysparzanie środków finansowych na wykup terenów, które mogą być ofertą dla inwestycji strategicznych (miejsca pracy, wpływy do budżetu z podatków i dzierżawy).
- Przeznaczanie lub dokonywanie zmian w zapisach planów miejscowych dla obszarów, na których występują grunty mienia gminnego dla umożliwienia realizacji celów publicznych, oraz inwestycji istotnych dla rozwoju gminy.

Szczególnie aktywna polityka gospodarowania mieniem gminnym winna następować w obszarach przewidzianych do urbanizacji.

W obszarach związanych z utrzymaniem funkcji rolniczych i leśnych gospodarowanie mieniem gminnym winno dotyczyć sprzedaży, oraz zabezpieczenia celów publicznych.

C. 6.2. Promocja gminy i miasta



Władze samorządowe muszą mieć świadomość, że inwestor trafia do gminy przede wszystkim, przez odpowiednią jej promocję. Służyć ona winna stworzeniu warunków wyboru takiego przedsięwzięcia i inwestora, które zapewnią realizację celów wyznaczonych w strategii rozwoju gminy, utworzenie nowych miejsc pracy, zwiększenia wpływów do budżetu gminy i podniesienia prestiżu regionu. W promowaniu gminy władze samorządowe winny wykorzystać techniki marketingowe, stworzone powszechnie na rynku konsumpcyjnym i inwestycyjnym.

W działaniach promocyjnych władze gminne muszą brać pod uwagę potrzeby inwestora, który decyduje się na wejście na nowy rynek, musi starannie rozważyć szanse na sukces przedsięwzięcia.

Rozeznanie procedur i kryteriów wyboru, którymi kieruje się inwestor, stanowi podstawę profesjonalnej oferty inwestycyjnej.

O wyborze lokalizacji inwestycji decydują:

- Bliskość rynku zbytu.
- Bliskość bazy surowcowej.
- Brak możliwości rozbudowy produkcji w dotychczasowej lokalizacji.
- Dostępność wykwalifikowanej siły roboczej.
- Koszty produkcji.
- Koszty osobowe.

Przedsiębiorca zwykle określa wymagania wobec: poszukiwanej nieruchomości, rynku pracy, położenia nieruchomości w gminie, infrastruktury nieruchomości, sytuacji prawnej i podatkowej, oraz możliwości uzyskania wsparcia finansowego (dotacje, ulgi) przy realizacji przedsięwzięcia.

W związku z powyższym ważną sprawą staje się elastyczność i współdziałanie władz gminy we wszystkich kwestiach planowania i wydawania zezwoleń.

Przed podjęciem decyzji inwestorzy zestawiają wymienione wyżej wymagania tzw. „determinanty” z oferowanymi im warunkami. Szansa na pozyskanie inwestora zależy od tego na ile oferowane przez gminę warunki są zbliżone do określonych wymogów – determinant. Przygotowując ofertę należy zawrzeć w niej te informacje, które ułatwia inwestorowi podjęcie decyzji.

C. 7. Polityka przestrzenna – strefy polityki przestrzennej

C. 7.1. Generalne ustalenia polityki przestrzennej

Podstawowe ustalenia polityki przestrzennej dla gminy i miasta Ulanów wynikają z zapewnienia warunków zrównoważonego rozwoju, co oznacza taką organizację przestrzeni, która eliminowałaby ilość konfliktów między ochroną środowiska i dóbr kultury, a rozwojem gospodarczym i działaniami na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców (szczególnie terenów mieszkaniowych).

Ustalenia dotyczące polityki przestrzennej w zakresie przeznaczenia, sposobów użytkowania i funkcje poszczególnych obszarów miasta i gminy, w ujęciu obszarowym i strefowym (wynikających z uwarunkowań i predyspozycji) przedstawiono w dalszej części opracowania, dotyczącej kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy.

C. 7.2. Ustalenia polityki przestrzennej dla gminy i miasta Ulanów – ograniczenia wynikające z przepisów szczególnych i normatywnych

W niniejszym punkcie rozważa się aspekty polityki przestrzennej dotyczącej zagospodarowania obszarów wynikające z ograniczeń ustalonych w przepisach szczególnych i normatywnych, względnie proponowane do przyjęcia w ramach ustaleń do planów miejscowych jako prawa lokalnego. Dotyczy to szczególnie zapewnienia warunków ochrony środowiska i ochrony dóbr kultury.

Ograniczenia dotyczą:

1. Obszarów o szczególnych wartościach przyrodniczych.

- a) Lasy jako węzły ekologiczne:
 - Pełna ochrona lasów wynikająca z ustaleń przepisów szczególnych, a to zakaz wycinki drzewostanu (za wyjątkiem planowanych w gospodarce leśnej).
 - Dążność do zachowania istniejących środowisk leśnych.
 - Zakaz melioracji i obniżania poziomu wód.
 - Zakaz wprowadzenia parkingów oraz zabudowy (za wyjątkiem terenów ustalonych).
 - Zakazy i nakazy wynikające z ustaleń dla Otuliny Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie”.
 - Zakazy i nakazy wynikające z przepisów ochrony pomników przyrody oraz przepisów lokalnych i obowiązujących norm prawnych.
 - b) System ekologiczny doliny rzeki Sanu i Tanwi – ciąg powiązań przyrodniczych o znaczeniu regionalnym:
 - Pełna ochrona użytków ekologicznych, w tym zieleni łąkowej.
 - Zakazy i nakazy wynikające z operatu przeciwpowodziowego dla gminy Ulanów.
 - Zakaz składowania odpadów i urządzania wysypisk.
 - Ochrona wód otwartych przed dalszymi zanieczyszczeniami.
 - Zakazy i nakazy wynikające z przepisów prawnych dotyczących ochrony użytków ekologicznych.
 - c) Zasoby wód podziemnych:
 - Respektowanie powszechnie obowiązujących aktów prawnych dotyczących ochrony wód wglębnych z których wynikają następujące zakazy dla strefy ochrony ujęcia:
 - Lokalizowanie nowych ujęć wodnych za wyjątkiem studni zastępujących lokalne ujęcia.
 - Rolniczego wykorzystania ścieków (gnojowica).
 - Lokalizowanie wysypisk odpadów komunalnych, wysypisk i wylewisk przemysłowych.
 - Lokalizację magazynów produktów chemicznych i ropopochodnych.
 - Wykonywanie rowów melioracyjnych i wykopów ziemnych.
 - Lokalizowanie nowych zakładów przemysłowych.
 - Urządzanie parkingów i mycie pojazdów.
- #### **2. Obszarów o szczególnych wartościach kulturowych.**
- a) Obiekty zabytkowe i stanowiska archeologiczne:
 - Nakazy i zakazy wynikające z przepisów szczególnych dotyczących ochrony zabytków i obiektów kulturowych, oraz obowiązujących lokalnych norm prawnych.
- #### **3. Obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej.**
- Zakazy i nakazy związane z ochroną gruntów rolnych, odpowiadające ustaleniom przepisów szczególnych – Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995r z późn.zm.

4. Terenów wokół urządzeń technicznych i sieci magistralnych.

- Zakazy i nakazy dotyczą zasięgu stref ochronnych oraz możliwości gospodarowania w tych strefach i określone są w przepisach szczególnych.
- Ograniczenia dotyczą:
 - Urządzeń elektroenergetycznych (w zależności od parametrów napięcia).
 - Gazociągów (w zależności od ciśnienia).
 - Urządzeń gospodarki ściekowej (w zależności od przyjętego rozwiązania).
 - Urządzeń gospodarki wodnej (w zależności od parametrów i przyjętych rozwiązań).
 - Urządzeń gospodarki odpadami (w zależności od przyjętych rozwiązań).

5. Terenów komunikacji.

a) Komunikacji drogowej.

- Zakazy i nakazy regulowane przepisami szczególnymi – dotyczą przede wszystkim warunków lokalizacji zabudowy i urządzeń technicznych wzdłuż dróg.

b) Komunikacji kolejowej.

- Zakazy i nakazy dotyczące możliwości lokalizacji nowych obiektów regulowane uzgodnieniami poszczególnych inwestycji z zarządcą trakcji.

6. Innych terenów jak:

a) Cmentarze.

- Nakaz zachowania strefy w zależności od warunków wyposażenia w sieć wodociągową, oraz sposób gospodarowania w strefie określony w przepisach szczególnych **w obrębie istniejących cmentarzy oraz projektowanego cmentarza w Hucie Deręgowskiej**

C. 8. Polityka w zakresie ochrony ludności przed zagrożeniami żywiołowymi

C. 8.1. W zakresie budownictwa ochronnego

- a) W rejonach budownictwa jednorodzinnego przewidzieć ukrycia wykonywane w podpiwniczeniach budynków przez mieszkańców we własnym zakresie, w okresie podwyższonej gotowości obronnej państwa.
- b) Dla zakładów pracy nie posiadających budowli ochronnych należy zarezerwować tereny pod doraźną realizację budowli na podstawie typowej lub powtarzalnej dokumentacji budowlanej. Dla nowo budowanych zakładów pracy i obiektów użyteczności publicznej, które będą kontynuować działalność w czasie wojny przewidywać budowę schronów dla załóg.

C. 8.2. W zakresie alarmowania

Dążyć do pokrycia terenu gminy syrenami elektrycznymi dla celów alarmowania i powiadamiania mieszkańców w przypadku zagrożeń (słyszalność syreny do 300 m w zabudowie zagęszczonej). Zainstalowane syreny włączyć do obowiązującego w województwie systemu radiowego sterowania.

C. 8.3. W zakresie zaciemniania

W razie prowadzenia modernizacji, rozbudowy lub budowy nowej instalacji elektrycznej oświetlenia zewnętrznego przysposabiać ją do potrzeb zaciemniania i wygaszania.

C. 8.4. W zakresie zaopatrzenia w wodę

- a) Zarezerwować tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej lub wytypować je z już istniejących. Odległość studni wody pitnej od miejsc zamieszkania ludności powinna wynosić nie więcej niż 800 m i posiadać wydajność min. 7,5 l na jedną osobę na dobę.
- b) Istniejące ujęcia wody przysposobić do funkcjonowania w warunkach specjalnych według obowiązujących przepisów.

C. 8.5. W zakresie urządzeń specjalnych

Nowo budowane obiekty sanitarne (łazienki, pralnie, myjnie samochodowe) przystosować do potrzeb prowadzenia zabiegów specjalnych – likwidacji skażeń.

C. 8.6. W zakresie energetyki

Dążyć do bezawaryjnego zasilania w energię elektryczną zakładów i wszystkich obiektów ważnych dla zapewnienia warunków do przetrwania ludności.

C. 8.7. W zakresie formy przestrzennej i struktury wewnętrznej

- a) Sytuować strefy budownictwa mieszkaniowego z dala od obiektów zagrożonych TSP oraz od terenów zalewowych zagrożonych przez powódzie.
- b) Unikać nadmiernego zagęszczenia budynków w celu zminimalizowania możliwości rozprzestrzeniania się pożarów oraz powstawania zawałów ciągłych.
- c) Sytuować budynki po obu stronach ulic tak, aby odległość między nimi nie była mniejsza niż suma ich wysokości – 10 metrów.
- d) Sieć ulic i terenów zielonych wraz z drogami wylotowymi powinno stanowić jednolity system ciągów komunikacyjnych promienistych i pierścieniowych, powinien on zapewniać pełną przelotowość umożliwiającą sprawną ewakuację ludności oraz manewr sił ratowniczych.

D. KIERUNKI ROZWOJU GMINY I MIASTA ULANÓW

D. 1. Kierunki rozwoju społeczno – gospodarczego

D. 1.1. Prognoza rozwoju demograficznego

Cele założone w „Studium” w sferze rozwoju społeczno – gospodarczego pozostają w ścisłym powiązaniu z określeniem prognozy demograficznej.

Prognoza ma charakter szacunkowy i powstała na następujących przesłankach:

- porównania i zaktualizowania prognozy demograficznej dla gminy i miasta Ulanów w „Studium Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Tarnobrzeskiego” (1998 r.) o aktualne dane w stosunkach demograficznych dla gminy;
- uwzględnienia specyficznych cech stosunków i zjawisk demograficznych określonych przez GUS w prognozie dla kraju na lata 2000 – 2030 w ujęciu dla województwa podkarpackiego i jego powiatów. Do zjawisk tych należą:
 - obniżanie się wskaźnika przyrostu naturalnego, przede wszystkim ze względu na spadek wskaźnika dzietności kobiet i malejącą liczbę urodzeń;
 - wyraźne zahamowanie tendencji odpływu ludności wiejskiej do miast przewidywane do 2010 roku;
 - wzrost długości trwania życia dla województwa podkarpackiego przewidywana jest średnia:
 - 2000 r. – 74,5 lat;
 - 2010 r. – 75,9 lat;
 - 2020 r. – 77,5 lat;
 - 2030 r. – 78,2 lat.

- narastający proces „starzenia się” ludności (wzrost liczebności grupy wieku poprodukcyjnego);
- ożywienie ruchu migracyjnego (do miast) przewidywane w latach 2010 – 2015.
- oceny dynamiki rozwoju demograficznego miasta i gminy w latach 1992 – 1999 r. przedstawionej w zestawieniu gmina i miasto Ulanów. Zmiany ogólne liczby mieszkańców w latach 1992 – 1999 zamieszczonym w rozdziale: „Charakterystyka sytuacji demograficznej wewnątrz gminy”.

Po uwzględnieniu wyżej wymienionych przesłanek określono prognozę demograficzną dla całej populacji gminy, oraz dla miasta, na okres 1999 – 2020 r.

Tabela Nr 1

Gmina Ulanów. Prognoza demograficzna. Struktura ludności według płci i wieku mieszkańców 1999 – 2020 r.

Wyszczególnienie			1999		2005		2010		2015		2020	
			Ludność		Ludność		Ludność		Ludność		Ludność	
1	2	3	osób	w %	osób	w %	osób	w %	osób	w %	osób	w %
Liczba ludności	Ogółem w gminie	O	9001	100	9050	100	9100	100	9160	100	9200	100
		M	4500	50,0	4520	50,0	4540	49,9	4560	49,8	4570	49,6
		K	4501	50,0	4530	50,0	45,60	50,1	4600	50,2	4630	50,4
Ludność w wieku przedprodukcyjnym do 18 lat	Ogółem w gminie	O	2449	27,2	2430	26,8	2400	26,4	2400	26,2	2390	26,0
		M	1242	27,6	1260	27,8	1210	27,8	1200	27,9	1190	27,9
		K	1207	26,8	1170	25,8	1190	25,9	1200	27,0	1200	27,2
Ludność w wieku produkcyjnym: 18 – 60 lat (K) 18 – 65 lat (M)	Ogółem w gminie	O	5097	56,6	5150	56,9	5200	57,1	5240	57,5	5330	57,9
		M	2769	61,5	2800	61,9	2830	62,3	2830	62,0	2830	61,9
		K	2328	51,7	2350	51,8	2370	51,9	2410	52,4	2500	53,9
Ludność w wieku poprodukcyjnym: powyżej 60 lat (K) powyżej 65 lat (M)	Ogółem w gminie	O	1455	16,2	1470	16,3	1500	16,5	1520	16,3	1480	16,1
		M	489	10,9	460	10,2	500	11,0	530	11,5	550	12,0
		K	966	21,5	1010	22,2	1000	21,9	990	21,8	930	20,1
Wskaźnik obciążenia demograficznego	Dla gminy ogółem		77,5		75,8		75,0		74,8		72,6	

Tabela Nr 2

Miasto Ulanów. Prognoza demograficzna. Struktura ludności według płci i wieku mieszkańców 1999 – 2020 r.

Wyszczególnienie			1999		2005		2010		2015		2020	
			Ludność		Ludność		Ludność		Ludność		Ludność	
1	2	3	osób	w %	osób	w %	osób	w %	osób	w %	osób	w %
Liczba ludności	Ogółem w mieście	O	1487	100	1520	100	1540	100	1570	100	1600	100
		M	720	48,4	740	48,5	750	48,6	760	48,7	780	48,8
		K	767	50,6	780	51,5	790	51,4	810	51,3	820	51,2
Ludność w wieku przedprodukcyjnym do 18 lat	Ogółem w mieście	O	364	24,5	370	24,1	370	24,1	380	24,2	390	24,3
		M	181	25,1	180	24,3	175	23,3	185	24,3	190	24,3
		K	183	23,8	190	24,3	195	24,6	195	24,0	200	24,3

Ludność w wieku produkcyjnym: 18 – 60 lat (K) 18 – 65 lat (M)	Ogółem w mieście	O	890	59,8	910	59,9	920	59,9	940	59,9	960	60,0
		M	475	65,9	485	65,5	485	64,6	480	63,1	495	63,5
		K	415	54,1	425	54,4	435	55,1	450	55,5	465	56,7
Ludność w wieku poprodukcyjnym: powyżej 60 lat (K) powyżej 65 lat (M)	Ogółem w mieście	O	233	15,7	240	16,0	250	16,0	260	15,9	250	15,7
		M	64	8,9	75	10,1	90	11,0	95	8,7	95	12,1
		K	169	22,1	165	21,1	160	20,2	165	20,3	155	18,9
Wskaźnik obciążenia demograficznego	Dla miasta ogółem		67,0		67,0		67,4		68,0		66,6	

Z w/w szacunków prognostycznych wynikają następujące tendencje w kształtowaniu się zmian demograficznych:

- dla populacji całej gminy:
 - wzrost liczby mieszkańców w gminie jest bardzo niewielki – dynamika rozwoju demograficznego pomiędzy 1992 i 1999 r. osiąga 100,2% (tj. 44 osoby w ciągu 8 lat);
 - wzrost ten nastąpił faktycznie w mieście natomiast tereny wiejskie pozostają w pewnym regresie demograficznym (ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji);
 - zjawiska te w prognozowanym okresie nie ulegną większym zmianom i w związku z tym należy zakładać bardzo umiarkowany rozwój demograficzny gminy;
 - przewiduje się przyrost około 200 osób, równomierny w ciągu okresu prognostycznego;
 - proporcje liczby kobiet i mężczyzn: zarysuje się na koniec 2020 roku niewielka przewaga kobiet;
 - strukturę wiekową będzie przekształcać się zgodnie z przewidywanymi tendencjami krajowymi tj. w kierunku zmniejszania się udziału grupy wieku przedprodukcyjnego i „przesuwania się” warunków do pozostałych dwu grup (wieku produkcyjnego i wieku poprodukcyjnego) co w efekcie da pogłębianie zjawiska „starzenia się” demograficznego populacji;
 - wskaźnik obciążenia demograficznego zmaleje o 5 punktów;
 - do miejscowości, które mają uwarunkowania do prawidłowego rozwoju demograficznego zaliczyć należy: Wólka Tanewska, Bieliny, Dąbrówka, Huta Deręgowska.
- dla populacji miasta:
 - przesłanki prognostyczne są znacznie korzystniejsze – przede wszystkim dość wysokie saldo migracji, dynamika rozwoju demograficznego 1992/99 = 104,6%;
 - przewiduje się, że w okresie 20-lecia ludność miasta osiągnie wskaźnik dynamiki rozwoju wielkości 107,6%;
 - przyrost liczby mieszkańców może być większy od 2010 r., chociaż będzie to liczba proporcjonalna do wielkości miasta;
 - przez cały okres prognostyczny będzie utrzymywała się przewaga liczby kobiet nad liczbę mężczyzn;
 - struktura wiekowa będzie przekształcać się w kierunku wzrostu udziału liczebności grupy wieku produkcyjnego;
 - wskaźnik obciążenia demograficznego zmaleje o niecały punkt;
 - proces „starzenia się” populacji w mieście będzie na podobnym poziomie co na terenach wiejskiego osadnictwa.

Podsumowując założenia obu prognoz, trzeba podkreślić, że rozwój demograficzny miasta złagodzi niekorzystne zjawiska w stosunkach ludnościowych na terenach wiejskich, co dla gminy jako całości da korzystny bilans przekształceń ogólnej liczby mieszkańców na koniec 2020 r.

D. 1.2. Prognoza zmian jakości życia mieszkańców

System obsługi ludności gminy

Zakłada się trzystopniowy system obsługi mieszkańców:

I poziom elementarny:

- miejscowości:
- Bieliniec, Borki, Bukowina, Dąbrowica, Dąbrówka, Glinianka, Huta Deręgowska, Kurzyna Mała, Kurzyna Wielka, Wólka Bielińska, Wólka Tanewska.
- wyposażenie w usługi: sklep spożywczo-przemysłowy, kiosk, ewentualne usługi rzemiosła bytowego, sala zebrań – remiza (punkt biblioteczny).

II poziom podstawowy:

- miejscowości:
- Bieliny, Kurzyna Średnia.
- wyposażenie w usługi: oprócz urzędzeń poziomu I, występuje przedszkole (oddział „0” w szkole), szkoła podstawowa, gimnazjum, zakład opieki zdrowotnej, klub – świetlica, biblioteka (filia), mała gastronomia – bar, usługi rzemiosła, drobnej wytwórczości, boisko sportowe, klub sportowy.

III poziom ponadpodstawowy:

- miasto Ulanów;
- wyposażenie w usługi: do usług poziomu I i II dochodzą: przychodnia zdrowia – ośrodek, apteka, szkoła średnia, GOK kino, restauracje, zakłady usług komunalnych, wyspecjalizowane zakłady usługowe i rzemieślnicze, produkcyjne, struktury administracji samorządowej i gospodarczej, ośrodki rekreacji i wypoczynku.

Ulanów nie posiada pełnego wyposażenia w usługi ponadpodstawowe w zakresie opieki zdrowotnej – nie ma przychodni specjalistycznych i szpitala.

Zakłada się utrzymanie dotychczas ukształtowanego systemu obsługi ludności miasta i gminy, wynikający przede wszystkim z rzeczowego wyposażenia ośrodków. Należy zakładać, że wyposażenie to zwłaszcza w Ulanowie, ma perspektywę wzbogacenia związaną z kierunkiem rozwoju turystyki i rekreacji pobytowej w gminie.

Standardy obsługi ludności

Rozwój infrastruktury społecznej pozostawać będzie w prostej zależności od:

- przyrostu liczby użytkowników urzędzeń obsługi;
- konieczności poprawy dostępności do usług;
- wymogów w zakresie poprawy standardów obsługi ludności.

Hipotetycznie zakłada się następujące standardy obsługi ludności w zakresie:

Oświata i wychowanie przedszkolne

- ◆ Szkoły podstawowe i gimnazja

Liczebność grupy wiekowej objętej obsługą w tym zakresie tj. w wieku szkoły podstawowej i gimnazjum (tj. 6 – 15 lat) stanowić będzie docelowo (2020 r.) około 11% ogółu liczby mieszkańców miasta i gminy tj. 920 – 950 osób. Jest to wielkość poniżej średniej wskaźnika przyjmowanego w statystyce tj. 12,5%. Przy istniejącej liczbie miejsc uczniowskich nie zachodzi potrzeba tworzenia nowych miejsc, a nawet w mniejszych szkołach filialnych w Dąbrowicy, Hucie Deręgowskiej może występować niedobór dzieci, a więc:

- ◆ Szkoły podstawowe w:
 - Ulanowie;
 - Kurzynie Średniej (z filią w Dąbrowicy);
 - Wólce Tanewskiej (z filią w Hucie Deręgowskiej);
 - Bielinach;
 - Dąbrówce;
- ◆ oraz gimnazja w:
 - Ulanowie i Kurzynie Średniej.

System obsługi w związku z rozpoczętą reformą został dokładnie przeanalizowany przy jego tworzeniu i nie zakłada się jego zasadniczych przekształceń. System będzie nadal oparty na zorganizowanym dowozie dzieci do szkół. Przewiduje się w najbliższym czasie oddanie do użytku nowego obiektu szkolnego w Ulanowie (szkoła podstawowa i gimnazjum), co znacząco wpłynie na standard obsługi w mieście w zakresie szkolnictwa podstawowego. Natomiast baz lokalowa obiektów szkolnych wymagać będzie inwestycji w dziedzinie oświaty.

◆ **Wychowanie przedszkolne**

Mimo, że liczba dzieci korzystających z przedszkoli będzie nieco mniejsza zakłada się utrzymanie istniejącej sieci placówek wychowania przedszkolnego tj. przedszkoli w Ulanowie, Wólce Tanewskiej i Bielinach oraz oddziałów „0” przy szkołach podstawowych. Jest ku temu uzasadnienie wystarczającej liczby uczestników dla utrzymania sieci obsługi, a także zapotrzebowanie społeczne.

◆ **Szkolnictwo średnie**

Utrzymanie i rozwój (w sensie rozszerzania profilu nauczania) działającego w Ulanowie Liceum Ogólnokształcącym, powinno stanowić głównie założenie polityki gminy w zakresie rozwoju Szkolnictwa Średniego mimo, że zadania kompetencyjne w tym zakresie należą do władz powiatowych. W społeczeństwie gminy musi być umacniana świadomość, że szkoła średnia na jej terenie to element nobilitujący ją na zewnątrz, bo przyciąga młodzież również spoza terenu gminy. Oczywiście uzupełnienie obsługi w zakresie szkolnictwa średniego będą nadal spełniać szkoły w pobliskich miastach: w Nisku, Rudniku, Stalowej Woli.

◆ **Szkolnictwo wyższe**

Zapotrzebowanie na obsługę w tym zakresie winno rosnać, bowiem rośnie świadomość społeczna, że wykształcenie daje szansę na odpowiednio godziwą pracę. Jednakże poważną barierą w dostępności młodzieży z gminy do wyższych uczelni będzie poziom życia mieszkańców tego rejonu, który na razie jest bardzo niski. W bardzo bliskim zasięgu znajdują się miasta z uczelniami wyższymi i pomaturalnymi: Rzeszów, Stalowa Wola, Sandomierz.

Ochrona zdrowia

Wprowadzony w 1999 r. zreformowany system opieki zdrowotnej, przewidywany do ewentualnej modernizacji, zakłada przede wszystkim lepszą dostępność do lekarza pierwszego kontaktu. W gminie Ulanów, gdzie mamy do czynienia z dużym stopniem rozproszenia osadnictwa (zwłaszcza w jej północnej części) sprostanie temu wymogowi nie jest proste. Nie mniej ustalona w wyniku reformy sieć placówek służby zdrowia, znalazła akceptację społeczną i nie spowodowała właściwie zmian w rozmieszczeniu placówek i zasięgach rejonów obsługi. Podobnie obsługa w zakresie usług szpitalnictwa, przychodni specjalistycznych – dostępność do nich pozostała bez zmian, zmienił się tylko układ administracyjny.

Opieka społeczna

Stanowi jedną z podstawowych sfer problemowych rozwoju gminy i miasta i powiązana jest ze skalą bezrobocia w rejonie. Prognoza (jak i obecna sytuacja) demograficzna gminy i miasta wskazuje na proces starzenia się ludności i ubożenia społeczeństwa. Podstawą działania w łagodzeniu problemów w tym zakresie będą wyłącznie odpowiednie środki finansowe, przy czym nie chodzi tu o środki na opiekę społeczną. Skuteczniejsze bowiem w przeciwdziałaniu ubóstwu w sytuacji miasta i gminy Ulanów, byłyby środki na tworzenie nowych miejsc pracy, restrukturyzacji rolnictwa, rozwój turystyki i rekreacji.

Kultura

Utrzymanie istniejącej sieci placówek kultury GOK-u, kina, sieci bibliotek, to program minimum w tym zakresie. Winno się zakładać rozwój form i atrakcyjności działań tych placówek, co wiąże się z potrzebą zwiększenia nakładów z budżetu gminy. W działaniach w kierunku kultury w mieście i gminie należy wykorzystać zaangażowanie społeczności lokalnej tworzącą Bractwo Miłośników Ziemi Ulanowskiej, oraz kontakty z „Polonią” w USA i z niemieckim miastem Kempen z którym Ulanów nawiązał kontakt. Podniesienie poziomu obsługi w zakresie kultury to istotny czynnik uatrakcyjnienia miasta i gminy w aspekcie założeń kierunku rozwoju turystyki i rekreacji.

Sport i turystyka

◆ Sport

Działania służące rozwojowi sportu w mieście i gminie, a szczególnie wzbogacenia wyposażenia obiektu boiska w Ulanowie, winny prowadzone być ze świadomością, że podstawową szansą rozwoju gminy jest dalszy rozwój rekreacji i turystyki, a więc rozwój bazy urządzeń sportowych, to bardzo istotne działanie podniesienia atrakcyjności na rzecz gminy. Ponadto działania prowadzące do krzewienia sportu w gminie są istotnym elementem w zapobieganiu przestępczości wśród młodzieży.

◆ Turystyka



Rozwój turystyki w oparciu o walory przyrodnicze środowiska oraz istniejącą bazę urządzeń obsługi, to bardzo poważna szansa rozwoju przestrzennego i gospodarczego gminy. Uzupełnieniem tej szansy winna stać się również agroturystyka, jako bezpośredni efekt działań mieszkańców dla rozwoju gminy. Temu celowi służy wskazanie w Studium terenów dla rozwoju rekreacji i wypoczynku, agroturystyki, terenów

dla zabudowy letniskowej. Polityka władz gminnych winna zdążyć do przygotowania tych terenów pod uwzględnienie wyposażenia infrastrukturalne. Rozwój gminy w tej sferze będzie generował miejsca pracy i winien przyciągnąć inwestorów z zewnątrz.

Zaznaczyć należy jednak, że prawidłowa polityka w kierunku rozwoju turystyki to front sprzężonych działań związanych z rozwojem usług sportu, kultury, handlu, gastronomii, komunikacji, regionalnego rzemiosła i drobnej wytwórczości.

Handel, gastronomia, rzemiosło

◆ Handel

Nasylenie placówkami, w powiązaniu z rozwojem turystyki winno ulec istotnej poprawie. Dotyczy to przede wszystkim miejscowości o walorach turystycznych: Ulanów, Kurzyna Średnia, Huta Deręgowska, Wólka Tanewska, Bieliny, Dąbrówka.

◆ Gastronomia

Rozwój tych usług ma powiązanie z rozwojem funkcji turystyki i wypoczynku. Duże szanse dotyczą miasta, gdzie urządzenie typu mała gastronomia, bar piwny, to standard obsługi nie wystarczający dla przyciągnięcia turystów.

Rozwój usług gastronomii należy zakładać w powiązaniu z terenami wskazanymi dla rozwoju turystyki i miejscowości agroturystycznych.

◆ Rzemiosło

Popierać należy i promować każdą inicjatywę tworzenia usług rzemiosła i drobnej wytwórczości zwłaszcza związanych z usługami bytowymi, obsługą rolnictwa, leśnictwa (skup runa leśnego), rzemiosła tradycyjnego dla rejonu (koszykarstwo, wikliniarstwo, stolarstwo).

D. 1.3. Prognoza rynku pracy

Podstawową przesłanką do określenia potencjału zasobów pracy jest liczebność grupy wieku przedprodukcyjnego mieszkańców w okresie prognostycznym. Prognoza zakłada, że przyrost liczby ludności w grupie wieku produkcyjnego w okresie 1999 – 2020 r. wynosić będzie:

- ogółem dla miasta i gminy: 233 osób;
- dla miasta: 70 osób.

Wynika stąd, że przyrost zasobów pracy będzie niewielki i będzie rozkładał się równomiernie przez okres prognostyczny.

Zakładany wskaźnik aktywności zawodowej będzie wynosił około 65% ogółem w gminie (obecnie około 67,1%) i w mieście będzie nieco większy około 66% (obecnie 69,0%). W związku z powyższym hipotetycznie określić można, że docelowo zasoby pracy wynosić będą:

- dla gminy ogółem: 3500 osób;
- w tym miasto: 650 osób.

Przyrost zasobów w obrazie określa się szacunkową wielkością około 100 osób ogółem, z tym, że w mieście przyrost osiąga około 50% tej wielkości.

W szacowaniu zmian prognozowanego rynku pracy podkreślić należy, że ograniczeniu ulegnie tzw. zjawisko „dwuzawodowości” – przede wszystkim brak miejsc pracy doprowadzi do regulacji w tym zakresie. Z drugiej strony zjawisko to pogłębia saldo przeludnienia w rolnictwie i na wsiach.

Na zwiększenie zatrudnienia w rolnictwie nie ma w gminie Ulanów przesłanek – rolnictwo rozdrobnione, o słabych warunkach przyrodniczo – glebowych, nie będzie w stanie utrzymać większej liczby mieszkańców.

Potencjalne źródło zatrudnienia dla gminy to rozwój turystyki i rekreacji, agroturystyki, gospodarki leśnej i drobnej wytwórczości.

Najpoważniejszym problemem w zagospodarowaniu zasobów pracy będzie ograniczenie zjawiska bezrobocia.

Na ograniczenie bezrobocia w gminie wpływać będą działania władz szczególnie samorządowych w kierunku wzmocnienia miejscowego rynku pracy. Do działań takich zaliczyć należy:

- strategia podmiotów gospodarczych działających w pobliskich ośrodkach miejskich w Nisku, Stalowej Woli;
- promowanie miasta i gminy celem przyciągnięcia kapitału zewnętrznego;
- działania władz gminnych i powiatowych w kierunku realizacji zamierzeń służących:
 - zabezpieczeniu przeciwpowodziowym Sanu i Tanwi (zbiorniki małej retencji) co wzmocni szansę rozwoju rekreacji i turystyki;
 - rozwojowi infrastruktury technicznej (komunikacji szczególnie);
 - działania w kierunku popierania inicjatyw związanych z przekwalifikowaniem zawodowym ludności do potrzeb rynku pracy, przeciwdziałanie bezrobociu absolwentów przez podnoszenie poziomu wykształcenia, zwiększanie aktywności zawodowej bezrobotnych (grupy interwencyjne, prace publiczne).

Kierunki rozwoju rynku pracy w gminie i mieście winny zakładać:

- ◆ dążenia do ukierunkowania własnego rynku pracy na obsługę turystyki i wypoczynku, rzemiosła bytowego, wytwórczość związana z wykorzystaniem lokalnych zasobów drewna, wikliny, runa leśnego, oraz przetwórstwa miejscowej produkcji rolnej;
- ◆ do 2020 roku proporcje zatrudnienia w gospodarce narodowej winny ulec przekształceniu w kierunku zwiększenia zatrudnienia w łowiectwie i leśnictwie, działalności usługowej (obsługa turystyki);
- ◆ przeważać będzie nadal zatrudnienie w rolnictwie indywidualnym, edukacji, handlu i naprawach;

- ◆ znaczna ilość miejsc pracy dla mieszkańców gminy pozostawać będzie poza granicami miasta i gminy – ocenia się je na około 30% pracujących, bowiem miasto i gmina nadal będzie pełnić funkcję sypialnianą dla pobliskich miast.

Rynek pracy miasta i gminy charakteryzować się będzie:

- ◆ relatywnie młodymi zasobami pracy – przejście roczników wyżu demograficznego do wieku produkcyjnego;
- ◆ dobrze wykształcona kadra zawodowa, zwłaszcza na poziomie wykształcenia średniego, co jest efektem dobrej dostępności młodzieży do szkół średnich i policealnych (w Nisku, Rudniku, Stalowej Woli) i absolwenci własnej szkoły średniej.

D. 1.4. Hipoteza warunków mieszkaniowych

Rozwój mieszkalnictwa.

Uzależniony będzie od potrzeb wynikających:

- ◆ z rozwoju demograficznego, czyli przyrostu liczby mieszkańców, zmian struktury wiekowej (ilości osób w wieku zakładania rodzin).

Z prognozy demograficznej wynika, że potrzeby nowych mieszkań docelowo wynosić będą:

- ogółem – około 190 mieszkań w gminie;
- w mieście 20 – 25 mieszkań.
- ◆ w kształtowaniu się zmian w zasobach mieszkaniowych w gminie występuje rzadko spotykane zjawisko samoistnego zmniejszania się zasobów, a jednocześnie „rozgęszczania” ludności w mieszkaniach. Wiąże się to zapewne z migracjami ludności i wykruszaniem się starej zabudowy, zwłaszcza w mieście. Stąd też prognozowana liczba zasobów nie uwzględnia rozgęszczenia ludności w mieszkaniach, ponieważ wskaźnik zakładany w prognozach wojewódzkich 4 osoby na 1 mieszkanie, zarówno w mieście jak i na terenach wiejskich jest obecnie znacznie mniejszy.

Poniższe zestawienie przedstawia hipotetyczne zmiany kształtowania się zasobów mieszkaniowych w gminie i mieście Ulanów:

Tabela Nr 3

Gmina i miasto Ulanów. Przyrost zasobów mieszkaniowych w latach 1999 – 2020 r.

Wyszczególnienie	Rok	Mieszkania	Powierzchni użytkowa mieszkań w tysiącach m ²	Izby	Przeciętnie		
					Powierzchni użytkowa mieszkania / 1 osobę	Liczba osób na:	
						1 izbę	1 mieszkanie
1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem gmina	1999	2215	131,5	8250	18,5	1,09	3,82
	2005	2350	170,0	8450	18,9	1,06	3,80
	2010	2390	173,0	8600	19,0	1,05	3,80
	2015	2400	178,0	8750	19,5	1,03	3,90
	2020	2410	184,0	8900	20,0	1,00	3,90
Miasto Ulanów	1999	414	38,0	1440	28,6	0,98	3,60
	2005	420	42,5	1480	28,0	0,98	3,60
	2010	425	43,0	1490	28,0	0,95	3,70
	2015	430	43,1	1500	27,0	0,95	3,70
	2020	435	43,2	1600	27,0	1,0	3,70

Polityka mieszkaniowa.

Docelowy przyrost zasobów mieszkaniowych wymagać będzie ze strony władz gminnych przede wszystkim zabezpieczenia odpowiednich terenów dla budownictwa, pod względem przygotowania planistycznego i wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

Analiza obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Ulanów, pozwala stwierdzić, że ustalenia planu dotyczące terenów rozwoju budownictwa mieszkaniowego należy uznać za prawidłowe i kontynuować je w dalszych opracowaniach. Nie ma uwarunkowań dla zwiększania intensywności zabudowy. Szczególnie istotnym kierunkiem rozwoju budownictwa w gminie jest rozwój budownictwa letniskowego. Władze miejscowe widząc szanse w rozwoju turystyki i rekreacji, wnioskuje o wskazanie dalszych (poza wskazanymi w MPO) możliwości terenowych dla tego typu zabudowy.

Realizację budownictwa nadal rozkładać się będzie na 2 grupy inwestorów:

◆ Budownictwo indywidualne

Około 95% hipotetycznego przyrostu mieszkań, realizowanych środkami własnymi mieszkańców, budownictwo o niskiej intensywności jednorodzinne i zagrodowe.

◆ Budownictwo komunalne

Około 5% hipotetycznego przyrostu mieszkań przewidzieć należy do realizacji ze środków samorządowych dla najuboższej ludności, oraz na mieszkania dla nauczycieli, lekarzy i innej kadry potrzebnej w samorządzie. Potrzeby takich mieszkań nie będą prawdopodobnie maleć. Może to być adaptacja budynków istniejących na cele mieszkaniowe. Na realizację potrzeb mieszkaniowych wpływ będą miały działania dotyczące tworzenia nowych systemów finansowania mieszkalnictwa.

Ustalenia szczegółowe dotyczące intensywności wykorzystania terenów, struktury zabudowy, w dostosowaniu do potrzeb bieżących winny być określone na etapie sporządzania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego.

D. 2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Ulanów

Wyniki oceny stanu istniejącego i uwarunkowań rozwoju przeprowadzone w I części Studium wskazały na zróżnicowanie możliwości rozwoju i charakteru funkcji poszczególnych obszarów gminy.

O przyjętych kierunkach rozwoju i zagospodarowania przestrzennego zdecydowały:

- uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe;
- stan zainwestowania i rodzaj istniejącego użytkowania;
- predyspozycje obszarów wyznaczonych w gminie.

D. 2.1. Ustalenia ogólne

W układzie osadniczym regionu (województwa) pozycję gminy oraz miasta Ulanowa nie ulegnie zmianie. Gmina nadal pozostawać w zasięgu oddziaływania ośrodka ponadlokalnego (powiatowego) jakim jest Nisko.

Miasto Ulanów nadal będzie pełnić rolę ośrodka lokalnego – gminnego ośrodka obsługi. Obecnie wykształcone funkcje gminy nadal będą czytelne w jej strukturze funkcjonalnej chociaż zakłada się pewne przekształcenia funkcjonalne, a mianowicie:

- Funkcja rolnicza gminy – polityka rozwoju zakłada przekształcenie tej funkcji w kierunku rozwoju rolnictwa ekologicznego i agroturystyki;
- Funkcja rekreacji i turystyki – na bazie **projektowanego zbiornika retencyjnego**, istniejących urządzeń obsługi, **w tym projektowanej zabudowy letniskowej na obrzeżach**

projektowanego zbiornika retencyjnego oraz uwarunkowań środowiska przyrodniczego, funkcja ta winna stać się pierwszorzędnym czynnikiem rozwoju gminy;

- Funkcja tzw. „sypialniana” – stanowiąca element powiązania z pobliskimi ośrodkami miejskimi, będzie nadal istotna w rozwoju gminy ale zależność będzie od kondycji ekonomicznej ośrodków, dla których gmina jest „sypialnią”;
- Funkcja leśna – zbyt mało czytelna (od strony gospodarczej) obecnie ulegnie wzmocnieniu, choćby w powiązaniu z rozwojem turystyki i przekształceń struktury użytkowania rolniczego przez zalesienia terenów rolnych o słabych glebach.

Dotychczasowy rozwój zainwestowania i zagospodarowania przestrzennego gminy determinuje zasadniczo docelowy układ osadniczy i funkcjonalno – przestrzenny gminy i rzutuje w zasadniczy sposób na sposób użytkowania terenów rozwojowych gminy.

Analiza dotychczas obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ulanów pozwala na stwierdzenie, że ustalenia planu dotyczące kierunków rozwoju i sposobu użytkowania terenów należy uznać za prawidłowe i stanowią podstawę do kontynuacji kierunków rozwoju miasta i gminy.

D. 2.2. Zasady rozwoju przestrzennego

Ze względu na następujące uwarunkowania przyrodnicze i gospodarcze gminy przyjęto za generalną zasadę jej rozwoju przestrzennego podział na różne obszary strukturalno – przestrzenne:

- ◆ Część stanowiąca system obszarów wzdłuż dolin rzek San i Tanwi. System ten ułożony geometrycznie niemal – południkowo rozciągający się doliną Sanu, biegnąca wzdłuż zachodniej części gminy. W tej części licznie występuje osadnictwo; – równoleżnikowo z zachodu na wschód przecinająca gminę przez środek jej obszaru dolina Tanwi. Występuje w niej szereg osad. Na spięciu tych dolin położony jest Ulanów. Jest to system otwartych korytarzy ekologicznych. Za główną zasadę rozwoju przestrzennego tej części gminy przyjęto ochronę tych systemów ekologicznych, z wykorzystaniem ich wartości jako przestrzeni produkcji rolnej (dolina Sanu) oraz terenów potencjalnego rozwoju turystyki, wypoczynku, agroturystyki i zabudowy lotniskowej w obrębie projektowanego zbiornika retencyjnego w Ulanowie, Wólce Tanewskiej i Dąbrówce (dolina Tanwi). W tym obszarze znajdują się potencjalne tereny rozwoju ośrodka gminnego – Ulanowa.
- ◆ Część położona na północ pod doliny Tanwi – obszar Otuliny Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” z dużymi kompleksami lasów ochronnych stanowiący obszar o wartościach krajobrazowo – przyrodniczych, niezbyt przydatny dla gospodarki rolnej, o niskiej gęstości zabudowy. Podstawową zasadą przestrzennego rozwoju tej części gminy winna być ochroną wartości przyrodniczych, zwłaszcza ochroną kompleksów leśnych, zgodnie z wymogami prawnymi ustalonymi dla wielkoprzestrzennego systemu ochrony przyrody „Lasy Janowskie”. Może ona sprawdzić się dla rozwoju agroturystyki i rolnictwa ekologicznego.
- ◆ Część obszaru środkowo – wschodniego gminy, wcinającego się od wschodu jako kompleks leśny zwany „Uleszczyzną” pomiędzy doliną Tanwi i Sanu. Obszar niemal niezaludniony. Zasadą wiodącą rozwoju przestrzennego tej części gminy sprowadzać się winna do wykorzystania kompleksów leśnych dla rozwoju turystyki i rekreacji oraz racjonalnej gospodarki leśnej.

Zasady rozwoju przestrzennego uwzględniać muszą możliwość rozwoju i podkreślenia tożsamości (zwłaszcza kulturowej i funkcjonalnej) jednostek osadniczych w zgodności z wyznaczonymi kierunkami polityki rozwoju przestrzennego.

D. 2.2. Obszary funkcjonalne i strefy polityki przestrzennej

Zgodnie z przyjętą polityką przestrzenną określa się następujące obszary funkcjonalne i strefy polityki przestrzennej:

I. Obszary o szczególnych wartościach przyrodniczych i kulturowych, w nich wyróżnione zostały:

- A. Strefy obiektów przyrodniczych prawnie chronionych i proponowanych do ochrony:
- a) w zakresie ochrony wartości przyrodniczych:
 - otulina Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie”;
 - użytki ekologiczne;
 - pomniki przyrody żywej.
 - b) w zakresie obszarów i obiektów proponowanych do objęcia ochroną:
 - teren proponowany do objęcia ochroną rezerwatową, tereny leśne „Huta” i „Korybutka” o dużym stopniu naturalności;
 - tereny użytków ekologicznych proponowanych do objęcia ochroną;
 - pomniki przyrody proponowane do objęcia ochroną.
- B. Strefy ochrony środowiska kulturowego:
- a) w zakresie obiektów prawnie chronionych:
 - obiekty architektury wpisane do rejestru zabytków (według części opisowej Studium);
 - zabytkowe cmentarze w Ulanowie, Bielinach, Dąbrówce, Kurzynie Średniej, Bukowinie;
 - zabytkowy park w Ulanowie i Bielinach;
 - stanowiska archeologiczne w Ulanowie;
 - strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej zabytkowego założenia miasta Ulanowa i Bielinach;
 - strefa ochrony konserwatorskiej krajobrazu i powiązań widokowych miasta Ulanowa i Bieliny;
 - strefa ekologicznej ochrony w Ulanowie.
 - b) elementy środowiska kulturowego proponowane do objęcia ochroną:
 - obiekty sakralne (klasztór w Bielinach, kapliczki);
 - park podworski (Korybutka);
 - stanowiska archeologiczne (te które nie są jeszcze w rejestrze);
 - punkty widokowe (w Wólce Tanewskiej i Bielinach).
- C. Strefy systemów ekologicznych:
W nich wyróżnia się:
- kompleksy leśne w tym:
 - ✓ lasy ochronne;
 - ✓ projektowane dolesienia (według granicy rolno – leśnej);
 - użytki zielone;
 - korytarze ekologiczne Sanu i Tanwi;
 - zasięg głównego zbiornika wodnego GWZP Nr 425 Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów;
 - obszar zasobowy ujęcia wód pitnych;
 - obszary złóż torfów i torfowisk;
 - teren górniczy surowców ilastych Bieliny – Mokradła;
 - projektowany zasięg zbiornika małej retencji.

Polityka przestrzenna dla obszarów o szczególnych wartościach przyrodniczych i kulturowych określona została w rozdziałach: „Polityka w zakresie ochrony środowiska” i „Polityka w zakresie ochrony dóbr kultury”.

II. **Obszary ograniczeń i zagrożeń środowiskowych:**

- A. Strefy zagrożeń antropogenicznych, a w nich:
- korytarze przebiegu urządzeń infrastruktury technicznej;
 - rzeki **o niskiej jakości wód.**
- B. Strefy ograniczeń naturalnych, w tym:
- zasięg zagrożeń powodziowych.

III. **Obszary ograniczeń i zagrożeń środowiskowych:**

- A. Strefa osadnictwa, w której wyróżnia się:
- tereny zabudowy usługowo – mieszkaniowej o charakterze centrum usługowego miasta i gminy;
 - tereny miejskiej zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności istniejące i projektowane;
 - tereny osadnictwa wiejskiego (przewaga zabudowy zagrodowej) istniejące i projektowane;
 - **tereny osadnictwa letniskowego;**
 - ważniejsze usługi publiczne;
 - tereny zieleni urządzonej;
 - tereny cmentarzy istniejące i projektowane, **w tym cmentarz w Hucie Deręgowskiej).**
- B. Strefa rozwoju gospodarczego i przestrzennego, a w niej wyszczególniono:
- wielofunkcyjne centrum miasta i gminy;
 - teren działalności produkcyjnej, drobnej wytwórczości, transportu, gospodarki komunalnej – istniejące (z dopuszczeniem przekształceń i uzupełnień) i preferowane dla tych funkcji;
 - teren usług turystycznych, sportu i rekreacji istniejące i projektowane dla tych usług;
 - tereny urządzeń obsługi gospodarki leśnej;
 - tereny projektowanej gospodarki rybackiej;
 - tereny rozwoju gospodarczego i atrakcyjności inwestycyjnej.

IV. **Kierunki polityki przestrzennej w zakresie komunikacji:**

- geometryczne i techniczne uporządkowanie przebiegu drogi wojewódzkiej stanowiącej główne połączenie miasta i gminy z ponadlokalnym układem komunikacyjnym;
- modernizacja dróg powiatowych i gminnych;
- weryfikacja dróg gminnych (publicznych) przez wyeliminowanie z wykazu dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych stanowiące drogi wewnętrzne (niepubliczne) pod zarządem gminy.

Podstawowymi działaniami w tych strefach winno być zapewnienie terenów rozwojowych dla mieszkalnictwa i urządzeń obsługi ludności i rolnictwa, działalności przemysłowej, dbałość o wyposażenie w infrastrukturę i dostępność komunikacyjną, o stan dróg. Szczegółowe ustalenia polityki przestrzennej dla stref o obszarze osadnictwa i rozwoju gospodarczego i przestrzennego wynikają z treści przedstawionych w rozdziałach: „Polityka w zakresie pozarolniczego rozwoju społecznego”; „Polityka w zakresie ochrony ludności przed zagrożeniami żywiołowymi”.

D. 3. Polityka rozwoju systemu transportowego

D. 3.1. Komunikacja drogowa

D. 3.1.1. Weryfikacja istniejącej sieci drogowej



Zgodnie z ustawą o drogach publicznych, od początku 1999 r. sieć podzielona została na cztery kategorie dróg. Określone zostały kryteria i procedury zaliczania dróg do danej kategorii. Ze względu na brak możliwości przeprowadzenia takich procedur do końca 1998 r., ustawa wprowadzająca umożliwiła wyjście zaliczenia dróg do poszczególnych kategorii w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Dalsze korekty, sposób numeracji oraz zakres, treść i sposób prowadzenia ewidencji dróg publicznych, jak

również obiektów mostowych określa rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 28 lutego 2000 r.

Wobec powyższych aktów prawnych staje się konieczna weryfikacja sieci dróg układu obsługującego zgodnie z kryteriami ustawowymi.

Drogi powiatowe

Drogi powiatowe stanowią połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą. W obszarze gminy Ulanów występuje droga powiatowa o lokalnym zasięgu powiązań, obsługująca miejscowości gminne:

– Nr 42 564 Ulanów – Glinianka – Wólka Bielińska;

która powinna być przekwalifikowana do kategorii dróg gminnych na rzecz samorządu gminnego, stanowiąc sieć uzupełniającą i służącą miejscowym potrzebom.

Drogi gminne

Weryfikacji dotychczas obowiązującego wykazu dróg gminnych należy dokonać zgodnie z kryterium kwalifikacji przewidzianym „Ustawą o drogach publicznych” i z powielających się połączeń wytypować te, które stanowią najważniejsze elementy układu komunikacyjnego z jednoczesnym ustaleniem hierarchicznej kategorii powiązań układu funkcjonalnego od najwyższej do najniższej:

- I. drogi łączące poszczególne sołectwa i stanowiące powiązania zewnętrzne z gminami sąsiednimi;
- II. drogi użytkowane przez większość mieszkańców gminy, przy której znajdują się obiekty użyteczności publicznej i zabudowa mieszkaniowa;
- III. drogi obsługujące lokalną zabudowę.

Weryfikacja z jednoczesną kategoryzacją ważności połączeń pozwoli zarządowi drogi na określenie kolejności potrzeb modernizacyjnych i remontowych.

Pozostałe drogi nie zaliczone do kategorii dróg gminnych (publicznych) w szczególności dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych są drogami wewnętrznymi pod zarządem gminy np. drogi gminne: Nr 42 5203 Bieliny – ulica Mokradło, oraz drogi zaliczone do dróg gminnych poza uchwalonym wykazem i oznaczone symbolami:

- 0038 Mule – Tobyłka;
- 0040 Glinianka – Bieliny;
- 0042 Podoliczyna – Podbuk;
- 0045 Kurzyna Wielka – Zarowie;
- 0047 Podbuk – Jeziórko;

Większość z wyszczególnionych dróg stanowi dojazdy do pól i lasów. Weryfikacja układu i wykazu pozwoli na rozdzielenie dróg gminnych (publicznych) od dróg wewnętrznych, a co za tym idzie możliwość zastosowania przepisów wynikających z warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne.

D. 3.1.2. Modernizacja dróg

Tabela Nr 4

Prognoza ruchu dla drogi krajowej i wojewódzkiej do roku 2015.

Nr drogi	Badany odcinek	Średni dobowy ruch (pojazdy)				Procentowy udział w ruchu samochodowym (%)											
		2000	2005	2010	2015	Samochody osobowe				Samochody ciężarowe				Autobusy			
						2000	2005	2010	2015	2000	2005	2010	2015	2000	2005	2010	2015
19	Domostawa – Zarzecze	3836	4766	5696	6626	73,5	75,7	77,2	77,8	14,9	13,9	13,4	13,4	3,2	2,6	2,2	1,9
858	Zarzecze – Ulanów	1575	1957	2338	2720	81,8	84,0	85,3	86,3	6,0	5,6	5,4	5,4	4,0	3,2	2,7	2,3
	Ulanów – Dąbrowica	1127	1401	1674	1947	76,1	79,3	81,3	82,5	4,9	4,5	4,4	4,4	1,3	1,1	0,9	0,8

Droga krajowa

Opublikowana, krajowa strategia utrzymania i rozwoju sieci dróg jako dokument Generalnej Dyrekcji Dróg Publicznych została przyjęta przez kierownictwo resortu transportu i gospodarki morskiej i jest podstawą opracowania planu rozwoju infrastruktury transportowej w zakresie dróg. Strategia określa dwa poziomy realizacji, uwzględniające alternatywne możliwości finansowe budżetu państwa.

- ◆ Poziom pożądaný zapewnia modernizację sieci głównych dróg i doprowadzenie jej do parametrów wynikających z umów i standardów europejskich.
- ◆ Poziom minimalny, zachowawczy nie zapewnia pełnego doprowadzenia tej sieci do standardów europejskich i jest ukierunkowany na utrzymanie, remont i zabezpieczenie istniejącej sieci drogowej przed dalszą dekapitalizacją. Realizacja poziomu minimalnego nie zapewnia pełnego dostosowania sieci głównych dróg do potrzeb wzrastającego ruchu.

Dla drogi krajowej Nr 19 przebiegającej przez teren gminy Ulanów strategia zakłada:

- Droga ekspresowa S 19 – obecna krajowa Nr 19 Budzisko – Augustów – Lublin – Nisko – Rzeszów znalazła się w grupie dróg objętych szczególnym priorytetem z programem modernizacji do 2015 r. o zakresie zadań realizacyjnych:
 - ◆ na poziomie pożądanym jako droga ekspresowa, jednojezdniowa na całej trasie przebiegu Budzisko – Lublin – Rzeszów długości 570 km. Zadania modernizacyjne obejmować będą:
 - uzyskanie do 2005 roku średnio dobrego stanu technicznego nawierzchni z 0% odcinków o nawierzchni w złym stanie (według SOSN);
 - uzyskanie nośności nawierzchni przystosowanej do przenoszenia obciążeń do 115 kN/oś;
 - podniesienie średniej oceny stanu technicznego mostów;
 - osiągnięcie zasadniczej poprawy bezpieczeństwa ruchu na sieci dróg do 2005 roku.
 - ◆ na poziomie minimalnym jako droga ekspresowa jednojezdniowa na odcinku Budzisko – Białystok długości 145 km, natomiast odcinek Białystok – Lublin – Nisko – Rzeszów, określony został jako „pozostałe, najważniejsze połączenie krajowe” z zakresem zadań:
 - doprowadzenie stanu dróg i mostów do wymaganego standardu to jest poprawę parametrów dróg mających bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego i uzyskania średnio zadowalającego stanu nawierzchni z dopuszczeniem 6% odcinków w stanie złym;

- podniesienie poziomu oznakowania dróg i likwidacja miejsc szczególnie niebezpiecznych do 2015 roku.

Na poziomie minimalnym standardem dla drogi krajowej powinna być klasa GP (główna ruchu przyśpieszonego) z ustaleniem podstawowej dostępności z wlotów bocznych i szerokości jezdni 7,0 m.

Realizowana (według poziomu pożądanego) droga ekspresowa powstanie z przebudowy i modernizacji obecnej drogi krajowej z obejściem drogowym na granicy Ulanów w miejscowości Zdziary.

Droga wojewódzka

Zadaniem pilnym dla drogi wojewódzkiej nr 858 relacji Zarzecze-Ulanów-Dąbrowica jest budowa nowego odcinka drogi Wólka Tanewska – LHS, zmiana przebiegu i przebudowa odcinka drogi w centrum Ulanowa i budowa odcinka plombowego Dąbrowica z obejściem Dąbrowicy (gmina Ulanów) do Sierakowa (gmina Harasiuki). Realizacja tego zadania udrożni połączenie o ponadlokalnym zasięgu z Zarzecza (Nisko droga krajowa Nr 19) do Zamościa i dalej do wschodniej granicy państwa. Stanie się czynnikiem generującym ruch na tej drodze – zwłaszcza ruch tranzytowy.

Studium akceptuje propozycję budowy odcinka z Wólki Tanewskiej do torów LHS z włączeniem w istniejącą trasę w kierunku Niska wprowadzając korektę trasy w kierunku północnym w Wólce Tanewskiej dla ochrony istniejącej zabudowy i bez szkody dla trasy i kierunku drogi.

Studium odstępuje od propozycji prowadzenia drogi wojewódzkiej po nowej trasie, równoległej do istniejącej ulicy jako inwestycji nieuzasadnionej ruchowo i przestrzennie, a ponadto jako konfliktowe, występowanie w tym rejonie stanowisk archeologicznych (cmentarzysko kurhanowe), przebiega po terenach zalewowych rzeki San oraz zlokalizowanie bazy dla Zakładu Usług Komunalnych.

Przewidywana modernizacja trasy drogi i jej przejście przez miasto Ulanów wymusi korekty układu funkcjonalnego ulic oraz ich modernizacji dla sprawnego przeprowadzenia ruchu tranzytowego. Cechą prawidłowego prowadzenia trasy drogi dla ruchu tranzytowego przez miasto jest jej przejrzystość polegająca na tym, że ciągłość przebiegu jako trasy głównej zapewnić ma przede wszystkim geometria układu. Informacja drogowskazowa i znaki powinny odgrywać tylko pomocniczą rolę. Minimalizuje to czas przejazdu i ułatwi orientację. W interesie środowiska miejskiego jest prowadzenie ruchu tranzytowego poza obszarem szczególnie wrażliwym na negatywne skutki ruchu samochodowego (poza śródmieściem. Ustalony obecnie przebieg drogi wojewódzkiej zaprzecza generalnie wymienionym regułom.

Studium proponuje zmiany w sposobie powiązania układu zamiejskiego z układem ulicznym zgodnie z założeniami funkcjonalnymi w sposób następujący:

- ◆ Trasę drogi wojewódzkiej winien stanowić ciąg ulic: Zamojskiego – Świętej Trójcy – Kościuszki – **Nowa**.
- ◆ Obecna trasa drogi wojewódzkiej w ciągu ulic: Piłsudskiego – Plac Grunwaldzki – 3-go Maja (do ulicy Kościuszki) winna stanowić układ o klasie funkcjonalnej drogi powiatowej.

Proponowana zmiana spełnia wymogi odnośnie prawidłowości układu kształtowania układu w zakresie wymogów funkcjonalno – przestrzennych.

Drogi gminne

Usprawnienie układu jest na ogół znacznie ograniczone przede wszystkim ze względu na istniejące zainwestowanie. Wszelkie działania zmierzające do poprawy sytuacji wymagają wykupów znacznych terenów prywatnych. Działalność w zakresie poprawy stanu istniejącego przez wiele lat sprowadzała się przeważnie do budowy i remontów nawierzchni. Większość dróg nie ma właściwych parametrów. Są to drogi o wąskich pasach i nieregularnych liniach rozgraniczających, na których ruch dwukierunkowy może odbywać się z największą trudnością.

Zakłada się ukierunkowanie działań ze szczególnym wskazaniem na racjonalne wykorzystanie istniejącego zainwestowania lokalnego układu komunikacyjnego zgodnie z kierunkiem planowanych przemian. Dobór parametrów technicznych modernizowanych dróg winien spełniać warunek równomiernego obciążenia sieci w zależności od przypisanym drogom (i ulicom) funkcjom, a priorytety modernizacyjne winny być podporządkowane ustalonej kategorii hierarchii ważności drogi.

Przy okazji każdej modernizacji należy uwzględniać wykonanie urządzeń dla ruchu osób niepełnosprawnych. Zaznaczyć należy, że w ruchu pieszym do tej kategorii ludzi zalicza się nie tylko osoby z wadami narządu ruchu, lecz również dzieci oraz osoby z dziećmi.

D. 3.1.3. Drogi transportu rolniczego

Do zadań modernizacyjnych należy włączyć sieć dróg transportu rolniczego ważnych dla gminy ze względu na jej typowo rolniczy charakter zagospodarowania. Proponuje się przyporządkowanie istniejących dróg rolniczych klasyfikacji funkcjonalnej, która może stać się pomocna dla właściwego projektowania sieci z uporządkowaniem jej na obszarach wiejskich oraz podejmowaniu decyzji odnośnie kolejności modernizacji. Klasyfikacji dokonać należy zwłaszcza na terenach gdzie układ dróg rolniczych wykazuje cechy przypadkowości. Należy bezwzględnie dążyć do eliminacji bezpośrednich zjazdów z pól na drogę wojewódzką.

Klasyfikacja funkcjonalna dróg rolniczych:

- główne drogi rolnicze: drogi publiczne powiatowe i gminne lokalne pełniące funkcję zbiorczych dróg rolniczych;
- drogi zbiorcze: drogi publiczne (gminne), nie publiczne, zbiorcze niższego rzędu, przejmujące ruch z dróg pomocniczych;
- drogi pomocnicze: tzw. technologiczne, umożliwiające dojazd bezpośrednio do pól.

Ustalone funkcje pozwolą na dostosowanie geometrii, (głównie przekroju poprzecznego) do przewidywanego natężenia ruchu i parametrów korzystających z nich pojazdów, a także na ustalenie grubości nawierzchni.

Wymagania techniczne jakim powinny odpowiadać poszczególne odcinki sieci dróg transportu rolniczego, zapewniające warunki dojazdu do pola zmechanizowanego sprzętu i maszyn rolniczych oraz przystosowanie ładowności środków transportowych przedstawia:

Tabela Nr 5

Wymagania techniczne dróg transportu rolniczego.

Klasa funkcjonalna	Klasa techniczna	Przekrój drogi	Szerokość jezdni (m)	Obciążenie nawierzchni (kN/oś)	Rodzaj nawierzchni
główne	Z lub L	dwupasowa	5,5	80	twarde ulepszone
zbiorcze	L lub D	dwupasowa	5,0	60	utwardzona
		jednopusowa	3,5 z zatokami mijania		
pomocnicze	D	jednopusowa	3,0 lub 3,5	nie określa się	gruntowa ulepszona

Koszt budowy nowych dróg przy niewielkim ruchu lokalnym (sezonowe obciążenie ruchem) powodują, że planowanie rozwoju dróg obsługujących rolnictwo powinno odbywać się w oparciu o istniejącą sieć połączeń. Program modernizacji winien uwzględniać kolejność zgodną z klasą funkcjonalną:

1. drogi główne – położone w ciągu dróg powiatowych (publicznych);
2. drogi zbiorcze;
3. drogi pomocnicze – bezpośredniej obsługi pól.

Wskazane jest dla dróg zbiorczych stosowanie tanich konstrukcji nawierzchni z materiałów odpadowych i miejscowych oraz określenie trwałości nawierzchni mając na uwadze sezonowość obciążenia ruchem. Warunkiem takiego działania jest przeprowadzenie remontów w czasie nasilenia prac polowych i po sezonie.

Drogi pomocnicze, ze względu na to, że obsługują niewielkie powierzchnie użytków rolnych i mogą być czasowo zmieniane, w zasadzie nie powinny być trwale umocnione. Prace utrzymaniowe na tych drogach będą wystarczające, jeżeli sprowadzą się do profilowania z odwodnieniem i ewentualnym ulepszeniem nawierzchni gruntowej przez stabilizację mechaniczną. Wymagane jest, aby wszystkie drogi rolnicze, bezpośrednio połączone z drogami publicznymi miały na odcinkach co najmniej 50 m nawierzchnię twardą powodującą wstrząsowe oczyszczanie kół pojazdu oblepionych ziemią.

Wiele dróg można wykonać sposobem gospodarczym, tym bardziej, że w rolnictwie istnieją ku temu pewne możliwości techniczne (np. mechaniczna stabilizacja gruntu) pod warunkiem zapewnienia fachowego, kontrolowanego wykonawstwa tych robót.

Racjonalne ukształtowanie sieci dróg transportu rolniczego i poprawa ich stanu technicznego przyczyni się do osiągnięcia szeregu korzyści:

- obniżenie kosztów eksploatacji pojazdów i maszyn rolniczych przez zmniejszenie zużycia ilości paliwa, ogumienia, zwiększenie trwałości i niezawodności pojazdów, obniżenie kosztów i częstotliwości napraw;
- oszczędności czasu, ludzi, sprzętu i przewozu ładunków dzięki zwiększeniu prędkości jazdy;
- oszczędności na kosztach przewozu wynikających z wykorzystania nominalnej ładowności pojazdów;
- zmniejszenie strat w uprawach przez likwidację stałych lub czasowych objazdów nieprzejezdnych odcinków dróg;
- zwiększenie intensywności produkcji rolnej na terenach trudnodostępnych.

D. 3.1.4. Ruch pieszy i rowerowy

Potrzeba oddzielenia ruchu pieszego od ruchu pojazdów samochodowych jest koniecznością, a tworzenie systemów niezależnych dla obu użytkowników jest w pełni uzasadnione. Aby wydatnie ograniczyć istniejące zagrożenie ruchu pieszego i zapewnić niezbędną wygodę poruszania się, celowym staje się budowa chodników przy wszystkich kategoriach dróg na odcinkach przechodzących przez tereny zabudowane oraz jako dojścia do przystanków autobusowych. Zastępczym, lecz nie całkowicie bezpiecznym azyłem dla pieszych są bitumiczne pobocza jezdni przy drogach o charakterze dróg zamiejskich.

Popularność ruchu rowerowego nie tylko w celach rekreacyjno – turystycznych lecz przede wszystkim w podróży codziennych, wskazuje na celowość budowy ścieżek rowerowych. Tworzenie infrastruktury dla ruchu rowerowego należałoby zacząć od koncepcyjnego projektu układu tras rowerowych uwzględniającego potrzeby, istniejące możliwości, lokalne uwarunkowania oraz specyfikę gminy.

Dla ruchu rowerowego w obrębie gminy brakuje terenów aby utworzyć drogi dla rowerzystów. Istnieje realna możliwość wyznaczenia nielicznych odcinków dróg lub ścieżek, które stanowić miałyby pasy ruchu przeznaczone wyłącznie dla rowerów. Pozyskanie terenu na wyodrębnione, przeznaczone tylko dla rowerzystów trasy wydaje się na dzień dzisiejszy mało realne.

D. 3.1.5. Bezpieczeństwo ruchu

Do głównych problemów bezpieczeństwa ruchu drogowego (problem ogólnokrajowy) należą przejścia dróg zamiejskich przez małe miejscowości oraz związane z tym zagrożenia pieszych. Wiąże się to w sposób oczywisty z wielofunkcyjnością i niedostosowaniem parametrów

drogi do panującego obecnie ruchu jako odcinka przechodzącego przez tereny zabudowane. Na drogach powiatowych jedynie w miejscowości Kurzyna (droga powiatowa 42 555) istnieje odcinek około 130 m chodnika.

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa jest możliwe przy realizacji następujących zadań:

- segregacja ruchu pojazdów i pieszych – budowa chodników;
- do każdego przystanku autobusowego należy umożliwić wymagane dojście po wypływanym chodniku – jest to szczególnie ważne dla przystanków poza terenami zabudowanymi – brak chodników powoduje zbiorowe chodzenie po jezdni;
- usuwanie wszelkiego rodzaju przeszkód ograniczających widoczność na wlotach skrzyżowań, wjazdach, przejazdach;
- ochronę przed niewłaściwym zagospodarowaniem otoczenia dróg wyższych klas, poprzez przestrzeganie prawidłowych zasad lokalizowania w pobliżu budynków mieszkalnych, przemysłowych i usługowo – handlowych.

Przedstawione powyżej zadania i działania na rzecz bezpieczeństwa ruchu wynikają z przyjętej strategii krajowej. Należy podjąć działania mające na celu wskazanie miejsca zagrożenia bezpieczeństwa przez:

- budowa wydzielonych ciągów pieszych, w miejscach zwiększonego natężenia ruchu pieszego;
- oddzielenie trwałe potoków ruchu (np. wygrodenie dla pieszych i kierowanie w miejsca gdzie przekraczanie jezdni może być lepiej kontrolowane);
- uzupełnianie oznakowania o pulsacyjne oznakowanie ostrzegawcze umieszczone nad jezdnią w miejscach gdzie kierujący może być zaskoczony występowaniem przejścia dla pieszych, skrzyżowania itp.;

Powyższe zalecenia dotyczą zwłaszcza przebiegu drogi wojewódzkiej w mieście Ulanowie.

D. 3.2. Komunikacja kolejowa

Założenia nowej polityki transportowej państwa zakładają reaktywowanie relacji między drogami i kolejami polegające na uzupełnieniu wzajemnych programów rozwojowych.

Krajowa strategia koncepcji zrównoważonego rozwoju gospodarczego wyznacza cele w dążeniach do przekształceń systemu transportowego. Zakłada przystosowanie do wymogów „transportu zrównoważonego” zaspokajającego wymagania gospodarcze i społeczne poprzez obniżenie popytu na indywidualny transport pasażerski i towarowy, skierowanie go na masowe środki transportu umożliwiające jego funkcjonowanie i rozwój bez drastycznych skutków ekologicznych jako transport mniej uciążliwy, a bardziej wydajny energetycznie, zwłaszcza w przewozach dalekobieżnych i tranzytowych.

Dążenia ku transportowi zrównoważonemu w przewozach towarowych odbywać się będą niezależnie od decyzji miejscowych i wynikną ze strategii krajowej przyjętej przez państwo. Dla osiągnięcia równowagi między transportem drogowym, a koleją niezbędna jest poprawa efektywności kolei oraz szersze wsparcie przewozów kombinowanych, co wymaga znacznych nakładów finansowych. Priorytetem stać się ma konsekwentna realizacja rozpoczętego programu restrukturyzacji (z prywatyzacją) kolei.

Program restrukturyzacji przewiduje komercjalizację PKP z wydzieleniem w ramach holdingu PKP spółki zarządzającej liniami kolejowymi oraz szeregu spółek – przewoźników kolejowych pasażerskich i towarowych. Budżet państwa w okresie restrukturyzacji kolei wspierałby budowę i modernizację linii o znaczeniu państwowym zaś samorządy przy udziale państwa wspierałby inwestycje na liniach lokalnych.

Linia kolejowa Zwierzyniec – stalowa Wola Południe nie jest linią o znaczeniu państwowym.

D. 4. Kierunki i zasady rozwoju infrastruktury technicznej

D. 4.1. Elektroenergetyka



Koncepcja sieci wysokiego i średniego napięcia na terenie działania Rzeszowskiego Zakładu Energetycznego opracowane przez „Energoprojekt” Kraków na zlecenie RZE i podpisane w 12.06.2000 r. przewiduje, że do 2015 roku Głównym Źródłem Zasilania gminy w energię elektryczną pozostanie nadal GPZ 110/15 kV „Janów Lubelski”. Dla pokrycia perspektywicznego wzrostu zapotrzebowania mocy i zapewnienia odbiorcom ciągłości energii elektrycznej

o właściwych parametrach należy w GPZ „Janów Lubelski” wymienić przynajmniej jeden z transformatorów z 16 na 25 MVA.

W nowej „Koncepcji...” zrezygnowano z projektowanego w sąsiedniej gminie GPZ 110/15 kV „Jarocin”, w związku z tym nieaktualna staje się rezerwacja terenu pod projektowane linie 110 kV z nacięcia istniejącej 110 kV „Nisko – Biłgoraj” przechodzącej przez gminę, zawarta we wniosku RZE S.A. do „Studium” z dnia 15.03.2000 r. znak: TO-2/4875/PP-12/289/00/18596.

Rezerwacja terenu pod projektowane linie 110 kV, które miały przechodzić przez gminę Ulanów dla zasilania projektowanego GPZ 110/15 Jarocin zawarta była w zmianie MPZP gminy Ulanów około 1997 r.

Przewiduje się przebudowę istniejącej linii 110 kV „Nisko – Biłgoraj” po istniejącej trasie celem dostosowania jej do temperatury pracy + 60° C.

Układ głównych linii magistralnych średniego napięcia zasilających obszar gminy nie ulegnie zmianie.

Perspektywiczny wzrost zapotrzebowania mocy przez nowych odbiorców energii elektrycznej, jak również zapewnienie dostaw energii istniejącym odbiorcom o właściwych parametrach i spełnienia wymogów z zakresu ochrony przeciwpożarowej realizowane będzie poprzez:

- budowę stacji transformatorowych napowietrznych 15/0,4 kV na obszarach wiejskich;
- budowę stacji transformatorowych wewnętrznych 15/0,4 kV na obszarach intensywnej zabudowy;
- budowę linii średniego napięcia, kablowych do zasilania stacji wewnętrznych, napowietrznych do zasilania stacji napowietrznych;
- budowę linii niskiego napięcia kablowych, napowietrznych do zasilania poszczególnych odbiorców i oświetlenia ulicznego;
- budowę i modernizację istniejącej sieci średniego i niskiego napięcia, która jest przestarzała o zaniżonych parametrach napięciowych, zbyt długie obwody nie spełniają warunków skutecznej ochrony przeciwpożarowej.

Rzeszowski Zakład Energetyczny opracował program modernizacji i rekonstrukcji sieci elektroenergetycznych miejscowości wymagających pilnej potrzeby poprawy warunków napięciowych. Program ten zakłada budowę nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV wraz z liniami średniego napięcia (ŚN) i niskiego napięcia (n.n.) oraz remont niskiego napięcia (n.n.):

- w Dąbrowicy:
 - budowę 2 stacji transformatorowych 15/0,4 kV;
 - 1,5 km linii ŚN;
 - 0,2 km linii n.n.;
 - remont: 7,3 km linii n.n. (opracowany projekt techniczny).

- w Ulanowie:
 - budowę 1 stacji transformatorowej 15/0,4 kV;
 - 0,9 km linii ŚN;
 - 0,5 km linii n.n.
- w Wólce Tanewskiej:
 - budowę 5 stacji transformatorowych 15/0,4 kV;
 - 7 km linii ŚN;
 - 0,7 km linii n.n.;
 - remont: 17,4 km linii n.n.
- w Kurzynie Małej:
 - budowę 1 stacji transformatorowej dla wzrostu zapotrzebowania mocy przez istniejący Zakład Stolarski.
- w Kurzynie Małej, Średniej i Dużej, oraz w Bielinach, Wólce Bielińskiej, Bielińcu, Gliniance i Hucie Deręgowskiej:
 - remont kapitalny sieci niskiego napięcia ze względu na zaniżone przekroje przewodów.
- „Lokalizacja projektowanej zabudowy w stosunku do istniejących urządzeń elektroenergetycznych i projektowanych urządzeń elektroenergetycznych w stosunku do istniejącej zabudowy winna odpowiadać aktualnym przepisom budowy urządzeń elektroenergetycznych i polskim normom”.
- w przypadku wystąpienia kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi należy sieci te przystosować do nowych warunków pracy – wymagane jest oddzielne porozumienie Inwestorów obiektów z RZE S.A. (Rejon Energetyczny Tarnobrzeg).

Prace te może wykonywać RZE S.A. na koszt zainteresowanego.

Dla linii elektroenergetycznych napowietrznych w terenach przewidzianych do zalesienia przewidzieć pasy bez zadrzewień o szerokościach:

- linie 110 kV – 20 m (po 10 m od osi linii);
- linie 15 kV – 11 m (po 5,5 m od osi linii).

D. 4.2. Telekomunikacja

Telekomunikacja Polska S.A. – Zakład Telekomunikacji w Tarnobrzegu planuje zapewnienie łączności telefonicznej i dostęp do wszystkich usług dodanych o standardzie światowym wszystkim mieszkańcom gminy poprzez:

- rozbudowę istniejących central cyfrowych:
 - w Ulanowie;
 - w Kurzynie Średniej;
 - w Bielinach;
- rozbudowę sieci miejscowej w całej gminie:
 - w najbliższej perspektywie w Ulanowie, Wólce Tanewskiej (rozbudowa rozpoczęta), Dąbrówce Ulanowskiej;
 - w dalszej perspektywie dla wszystkich zainteresowanych.

Telefonia komórkowa

Środkowa i zachodnia część gminy pozbawiona jest zasięgu działania telefonii komórkowej. Istnieje potrzeba rozwoju telefonii komórkowej przynajmniej jednego z 3 operatorów działających na naszym rynku Ery GSM, Plus GSM czy „Centertel” IDEA.

D. 4.3. Zaopatrzenie w wodę

Pełne pokrycie bilansowych potrzeb gminy jest możliwe w oparciu o istniejące udokumentowane zasoby wód wglębnych. Jako główne źródło uznaje się ujęcie Bieliniec o zatwierdzonych zasobach w kategorii „B” 160 m³/h składające się z 4 studni głębinowych oraz stacji uzdatniania wody. Zrealizowany system sieci wodociągowej, zbiorników wyrównawczych (Bukowina 300 m³ i Wólka Tanewska 600 m³), przepompowni strefowych (Wólka Tanewska i Borki) oraz sukcesywnie rozbudowywany układ sieci pod bieżące potrzeby winno zapewnić dostawę wody dla wszystkich odbiorców z obszaru gminy.

D. 4.4. Gospodarka ściekowa



Podstawowym zadaniem na okres perspektywny będzie stworzenie systemu odbioru i zagospodarowania ścieków sanitarnych z obszaru gminy.

Istniejący potencjał w postaci zrealizowanej oczyszczalni ścieków mechaniczno – biologicznej o przepustowości 600 m³/dobę, oraz zrealizowana sieć kanalizacji sanitarnej dla miasta Ulanowa i sołectw: Wólka Tanewska, Bieliniec, Wólka Bielińska, I etap Bielin, Glinianki, oraz

przewidywane realizacje poparte przygotowanymi (projektami) stanowiącymi dobrą podstawę dla rozwiązań kierunkowych. Polegać ona będzie na rozbudowie istniejącej oczyszczalni do przepustowości około 1000 m³/dobę, oraz dalszą rozbudowę systemu kanalizacji.

Wyznacza się podstawowy obszar obejmujący zwarta zabudowę sołectw: Huta Deręgowska, Wólka Tanewska, Dąbrówka, Borki, Kurzyna Mała, Kurzyna Wielka, Kurzyna, Średnia, Dąbrowica, Bieliny, Wólka Bielińska, Bieliniec, Glinianka, Bukowina do objęcia grupowym systemem oczyszczania ścieków.

Jednocześnie wyznacza się obszar zabudowy na terenie sołectwa Borki po północnej stronie torów PKP, który ze względów ekonomicznych nie przewiduje się do grupowego systemu kanalizacji sanitarnej.

Dopuszcza się również dla rozproszonej zabudowy i ze względu na konfigurację terenu realizacji dla potrzeb istniejącej i projektowanej zabudowy indywidualnych systemów gromadzeń i dowozu ścieków do punktów zlewnych lub realizacji lokalnych systemów utylizacji.

D. 4.5. Zaopatrzenie w gaz

Zrealizowana sieć średnioprężna o łącznej długości na obszarze gminy 122,467 km bazująca na stacji redukcyjno – pomiarowej I^o Kopki o przepustowości 1600 Nm³/h, stwarza potencjalne możliwości gazyfikacji obszaru całej gminy poprzez rozbudowę istniejącego układu w systemie pierścieniowo – rozdzielczym.

Głównym zadaniem dla pełnego pokrycia sieci obszaru gminy to niezgazyfikowany teren sołectw: Borki, Dąbrowica oraz przysiółek Zwolaki w Ulanowie.

D. 4.6. Regulacja stosunków wodnych

W zakresie urządzeń podstawowych głównym kierunkiem będzie realizacja zbiornika wielofunkcyjnego na rzece Tanew w Ulanowie.

W zakresie melioracji szczegółowych główne działania skupiać się winny na modernizacji i bieżącej konserwacji obiektu: Dąbrówka – Dyjaki, Chodźca – Pyszanki, Bieliniec – Glinianki, odbudowie cieku Jaruga oraz w okresie kierunkowym na uzupełnieniu melioracji na terenie sołectwa Dąbrówka i Huta Deręgowska.

D. 4.7. Gospodarka odpadami

Istniejące gminne wysypisko obsługiwane przez Zakład Gospodarki Komunalnej będące w złym stanie technicznym czasowo zamknięte przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska należy doprowadzić poprzez modernizację zgodnie z opracowanym projektem technicznym tak by spełniło wymagania prawa budowlanego i normy ochrony środowiska. Zachowując wysypisko jako strategiczne mienie komunalne należy poszukiwać form organizacyjnych, które przy minimalnych kosztach pozwoli na:

- zorganizowanie systemu gromadzenia i obsługi wywozu tak aby 100% mieszkańców gminy pozbywało się odpadów w sposób legalny;
- realizacją na terenie wysypisk boksów na odpady użytkowe należy wprowadzić pilotażowo zbiórkę odpadów „u źródła” za pomocą kolorowych worków (szkło, tworzywo, metal, makulatura);
- uzupełniająco wprowadzić selektywną zbiórkę odpadów użytkowych systemem „kontener w sąsiedztwie” za pomocą 3 kolorowych pojemników z polietylenu rozstawionych minimum 1 zestaw w każdej miejscowości;
- należy stymulować racjonalnie zagospodarowanie odpadów poprzez rozszerzenie świadomości ekologicznej oraz edukację i eksponowanie pozytywnych wzorców do naśladowania.

D. 4.8. Ciepłownictwo

Jako podstawowy kierunek wskazuje się podtrzymanie i wspieranie tendencji dla zastępowania starych lokalnych kotłowni przez nowoczesne systemy wykorzystując jako czynnik grzewczy gaz lub inne nośniki przyjazne dla środowiska.

E. RODZAJE I ZAKRES PRAC PLANISTYCZNYCH

E. 1. Określenie obszarów dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe lub pożądane z uwagi na istniejące uwarunkowania

Zgodnie z wymogami art. 6 ust. 5 pkt. 7 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennych (tekst jednolity Dz. U. Nr 15 poz. 139 z 1999 r.) w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy określa się między innymi „obszary dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania”.

Art. 13 w/w stanowi, że miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się obowiązkowo:

- 1) Jeżeli tak stanowią przepisy szczególne.
- 2) Dla obszarów, na których przewiduje się realizację programów służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych określonych przez naczelne i centralne organy administracji rządowej (art. 58) oraz przez Wojewodę (art. 59).
- 3) Dla obszarów, na których przewiduje się zadania dla realizacji lokalnych celów publicznych, z wyjątkiem zadań związanych z budową urządzeń infrastruktury technicznej w granicach pasa drogowego.
- 4) Dla obszarów, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikającą z potrzeb zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej.
- 5) Dla obszarów określonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, ze względu na istniejące uwarunkowania.

E. 2. Opracowania planistyczne wynikające z przepisów szczególnych

Przepisem szczególnym nakładającym na gminę obowiązek sporządzenia planu miejscowego jest ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo górnicze i geologiczne (Dz. U. Nr 27 poz. 96 z późniejszymi zmianami). Ustawa ta (art. 53) stanowi, że „dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego w trybie określonym odrębnymi przepisami, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej”.

Z ustępu 6 artykułu wynika, że sporządzanie planu miejscowego dla terenu górniczego jest obligatoryjne w odniesieniu do terenów górniczych, na których prowadzona jest eksploatacja kopalni podstawowych (w rozumieniu art. 5 ust. 1 ustawy Prawo górnicze i geologiczne), natomiast w przypadku eksploatacji terenów kopalni pospolitych można odstąpić od sporządzenia takiego planu, jeżeli nie przewiduje się ujemnych wpływów na środowisko.

Na obszarze gminy Ulanów (łącznie z terenem miasta) brak terenów, dla których winien być sporządzony miejscowy plan zagospodarowania, zgodnie z przepisami ustawy Prawo górnicze i geologiczne.

E. 3. Opracowanie planistyczne związane z realizacją ponadlokalnych celów publicznych

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym nałożyła na organy administracji urzędowej obowiązek sporządzenia programów zadań rządowych służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Programy te sporządzają:

- ◆ Naczelne i centralne organy administracji (art. 58).
- ◆ Wojewodowie (art. 59).

Zadania rządowe wynikające z w/w programów wojewoda zamieszcza w tzw. „Wojewódzkim rejestrze”, co stanowi podstawę ich wprowadzenia do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Stosownie do powyższego w „Studium” przyjmuje się określone obszary związane z realizacją tych inwestycji, jako obszary, dla których będą sporządzone plany miejscowe zagospodarowania przestrzennego. Zaznaczyć jednak trzeba, że obowiązek podjęcia sporządzenia planów miejscowych dla tych obszarów powstanie z chwilą wprowadzenia zadań do rejestru wojewódzkiego i przeprowadzenie negocjacji pomiędzy gminą, a wojewodą na temat warunków wprowadzenia tych zadań do planu miejscowego. W przypadku braku zgody na wprowadzenie inwestycji jako zadań rządowych, istnieje możliwość rozważania ich podjęcia jako zadań związanych z realizacją celów publicznych (patrz punkt poniżej, jeżeli przewidywany byłby częściowy udział gminy w finansowaniu przedsięwzięcia lub udział aportowy).

E. 4. Opracowanie planistyczne związane z realizacją publicznych celów lokalnych

Zadaniem dla realizacji celów publicznych w tym celów publicznych lokalnych jest w rozumieniu ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, każda działalność gminy wynikająca z ustaw, o ile wymaga ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu i jest finansowane w całości lub w części z budżetu gminy.

Zgodnie z tymi ustaleniami dla obszarów przewidywanych dla realizacji lokalnych celów publicznych gmina ma obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

E. 5. Opracowania planistyczne wynikające z istniejących uwarunkowań gminy i miasta

Na planszy „Polityka przestrzenna i kierunki zagospodarowania przestrzennego” 1:10 000 stanowiącej jeden z załączników niniejszego „Studium” określono następujące obszary, dla których zachodzi obowiązek opracowania planów miejscowych:

- ◆ Centrum wielofunkcyjne gminy – miasta Ulanów;
- ◆ Obszar zbiornika małej retencji na Tanwi;
- ◆ Miejscowość Bieliny – teren zabudowy wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej.

BIBLIOGRAFIA

- *Studium Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Tarnobrzesckiego*, Wojewoda Tarnobrzescki, 1997 r.
- *Strategia Rozwoju Województwa Tarnobrzesckiego*, 1995 r.
- Symulacyjne dane statystyczne dla województwa podkarpackiego na rok 1997
- Roczniki statystyczne województwa tarnobrzesckiego w latach 1992 – 1998 Wojewódzki Urząd Statystyczny, Tarnobrzeg
- P.I.O.Ś. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Tarnobrzegu – *Stan środowiska w województwie tarnobrzesckim w 1997 r.* Biblioteka Monitoringu Środowiska, Tarnobrzeg 1998 r.
- M. Nowicki. *Strategia ekorozwoju Polski*, wyd. Agencja Reklamowo – Wydawnicza A. Grzegorzczak, Warszawa 1993 r.
- Weryfikacja obszarów ekologicznego zagrożenia P.I.O.Ś. 1995 r.
- *Zabytki architektury i budownictwa w Polsce*, Wydawnictwo Tarnobrzesckie – 42, Ośrodek Dokumentacji Zabytków, Warszawa 1990 r.
- *Program gospodarki odpadami województwa tarnobrzesckiego* oprac. „Biprowod” Zabrze Sp. z o.o. OBR PS „Siarkopol” Tarnobrzeg, Zabrze 1997 r.
- Wyniki spisu rolnego 1994 r., Wojewódzki Urząd Statystyczny w Tarnobrzegu
- Wyniki produkcji roślinnej 1994 r., WUS w Tarnobrzegu
- Poradniki metodyczne dot. opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin
- Dane z Urzędu Gminy i Miasta Ulanowa
- *Powszechna Inwentaryzacja Przyrodnicza Gminy Ulanów 1995 r.*, wyk. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyśle